Παρνασσός
ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

ΜΕΓΑΛΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ
Λεωφόρος Πανεπιστημίου 36
Τηλέφ. 30-232

Παρνασσός

ΑΠΟ ΣΗΜΕΡΟΝ ΑΡΧΙΖΕΙ ΕΙΣ ΤΟΝ «ΠΑΡΝΑΣΣΟΝ»

ΣΠ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΣ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΤΕ ΟΛΟΙ ΑΠΟ ΣΗΜΕΡΟΝ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΕΠΟΣ ΤΟΥ 1821

ΣΕΛΙΔΕΣ 24

ΑΡΙΘ. 25
ΔΡΑΧ. 2

Π
Π30

ΑΘΗΝΑΙ
5
ΙΟΥΝΙΟΥ 1937
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 25

Παρνασσός

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δρ. 100
» Ἑξάμηνος » 60
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία £ 2 ἢ $ 10

Ἐπιστολαὶ καὶ χρηματικὰ ἐμβάσματα πρέπει νὰ ἀπευθύνωνται πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ «Παρνασσοῦ».

ΕΥΖΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΑ ΜΠΙΝ-ΜΙΞΤ

Γαϊτανοφρύδου Παπλιόρα μ'

Κάηκα κι' τσουρουφλίστ'κα οὐ ἔρμους ἰνθάδ' στὴν Προυτέβ'σα ζαχαρουζυμουμέν' φιργάδα μ'. Ἀπού τὰ προυψὲς, πᾶνε δύγιου γδουμάδισ τώρα, ἄρχισ' τοὺ λιουπύρ' νὰ καίῃ τοὺ ἀφ' λότιμο κι' ἰγώ οὐ δόλιους ξιρουψήνουμ' σὰν τὶν παξ'μάδις τῆς θειᾶς σ'τῆς Μουλουχάνὸ'ς, καλή τ'ς ὥρα, ποὺ τὶς ἔβαζε στοὶ φούρνου γιὰ νὰ πάρ'ν χρῶμα κι' νὰ γιέν' τραγανές.

Τὰ ψὲς ὅμους, ἰκειὰ ποὺ εἶχα μπαφιάσ' ἀπὸ τὴ ζέστ', ποὺ μέν' μὲ τὸν Θύμιου τοῦ Σφαλιάρα καὶ τὰ ἄλλα πιδιὰ, οὐ γυιὸς τοῦ Κατσικαπῆ, τοὺν θυμᾶσ' δὰ, ἰκειὸς ποὺ εἶχε βάλ' τοὺ ἀγκάθ' κάτ' ἀπού τὴν οὐργιὰ τῆς γαϊδάρας τοῦ Μπάρμπα μ' τοῦ Βιδάρα, κι' μ' ἀρχίζ' τὶς χιριτοῦρις.

—Τὶ γίνεσ' οὐρὲ Μητρούσ' ;

—Καλὰ οὐρὲ Κατσ'καπῆ, ἀλλὰ καίου οὐ ἔρμους.

—Ζησταίνεσι οὐρὲ Μητρούσ' ; Γιὰ δὶν πᾶς τότ'νις στὸν Φάλλαρου νὰ κάν'ς μπὶν-μίξτ κι' νὰ δρουσουλουγ'θῇς ;

Μόλις τ' ἄκ'σα ἰφτοῦνο Παπλιουράκ'μ', ξαφνιάστ'κα οὐ ἔρμους.

—Ποῦ εἶν ἰφτοῦνο τοὺ Φάλλαρουν οὐρέ ;

—Νά ! σὰ πέρα.

—Κι' δρουσουλουγιόντ' ἰκειά ;

—Βιβαίους. Θὲ νάμπ'ς στὴ θάλασσα κι' θὰ πάρ'ς δρουσιά.

Δὲν περίμ'να ν' ἀκοὺσ' πιρ'σότιρα Παπλουράκ' μ'. Μπῆκα σὶ ἰενὰ τραμβάϊ—τουθόπιρ ὅπους σοῦ ἔχ' ξαναγράψ' σὶ ἰένα σπίτ' μὶ καρούλια ποὺ τρέχ'σὰν λαφιασμέν'—κι' ὕστερις ἀπού μίνια οὐροῦλα βρισκόμ' νι στοὺν Φάλλαρου. Μόλ'ς κατέβ'κα ἀπού τοὺν τραμβάϊ, τρέχου κι' ρουτουλουγάου ἰέναν :

—Ποῦ δρουσουλουγιέτ' οὐ κοσμάκ'ς οὐρὲ καλόπ'δο ;

—Νὰ μοῦ κρέν' ἰκειὰ γιένουντι τὰ μπὶν-μίξτ.

Κι' μοῦ ἔδειξι δὰ πέρα κάτ' παράγγις καταμ'σὴς στὴ θάλασσα.

Χουρὶς νὰ χάσ' κιρὸ τ'λοιπὸν, τρέχου, δίν' ἰένα ταλληράκ' κι' μπαίν' στὶς παράγγις.

Ἰφτοῦνο ἦτανι Παπλιουράκ' μ'. Μόλ'ς οὐράθ'ταν οἱ φιγγίτις μ' τοῦ τὶ γ'νόταν ἰκειὰ κόντ'ψα νὰ τὰ χάσ', Μάτσα τσοῦπρις κι' στρουμπ'λὰ κορ'τσό'πλα ξιγδυμνουμένα κι' ξιτσιπουμένα, μουναχὰ ἰένα χαμπεράκ' ποὺ τὶς ἔκρυβι ἰκειὰ ποὺ θὰ οὐραθοῦν ὄντας μὶ τὸ καλὸ θὰ παντρεφτοῦμ', κάνανι μακρουβούτ' κι' τρέχανι στὴν ἀμμουδιά.

Ἰπ'δὴς δὲν ἤθελ' νὰ σὶ κιρατώσ' ἰέστου κι' οὐφθαλμουλογικῶς π'λάρα μ', ἔκλεισ' τὶς φιγγίτες μ' οὐ ἔρμους κι' στάθ'κα σὶ μίνια γουνιὰ γιὰ νὰ δρουσουλουγ'θῶ μιὰ κι' κατέβ'κα, κι' μιτὰ νὰ γυρίσ' αὐθουρεὶ στὴ μάντρα.

Ἀλλὰ τὶ τὰ θέλ'ς φιργάδα μ'. Ἰκειὸς οὐ Κατσικαπῆς μοῦ ἔσκασι χουνέρ' γιατὶ ἀντὶς νὰ δρουσουλουγιέμ' ὅλου κι' ξιροψηνόμ'να πιρ'σότερο. Δέν ἀπουφάσ'ζα νὰ τοῦ κουνήσ' ὅμους ἄν δὶν δρουσουλουγιόμινα, ὄντας σὶ μίνια στιγμὴ ἀκούου χαχαν'τα δίπλα μ'.

Ἀνοίγ' τὶς φιγγίτες μ', κι' τὶ νὰ γδῶ. Ἰένα ξηροψημέν' κουριτσόπ'λο στικόταν' σιμὰ μ' κι' μὶ τήραγι.

Ἰέτσ' ποὺ εἶμ'να δὶν μπόρ'σα κι' ἰγώ νὰ μὴ τοὺ τηράξ' κι' τοὺ κακὸ ἔγ'νε. Ἰνῶ ἴσαμ' τὰ τώρα ξηροψηνόμ'να ἰξουτερ'κῶς ἰφτούν' τὴ στιγμὴ φούντουνα κι' ἰσουτερ'κῶς κι'...ἀλλὰ θιουρῶ πιριττὸν νὰ στὰ γράψ' τὰ πάρα κάτ'...

Ἰκειὰ ποὺ προυσθέτου κατ' καὶ μόνου, εἶν' τοὺ ἑξῆς : Ἄν ἔρθ' κανεὶς ἀπού τοὺ χουριὸ στὴν Ἀνθήνα, νὰ τοῦ κρέν'ς νὰ μὴ κατέβ' στοὺ Φάλλαρου γιὰ νὰ δρουσουλουγ'θῇ διγιότ' θ' ἀνάψ,, θὰ κουρώσ' κι' θὰ πάρ' μπορλότου ὁλάκιρος ἰξουτερ'κῶς κι' ἰσουτερ'κῶς.

Γλυκοφ'λῶ τὴν ἰλίτσα ποὺ ἔχ'ς κάτ' ἀπ' τοὺ μαγ'λάκ' σ'.

Κι' διατηλῶ κατηφὴς ἰξ ἰρωτικοῦ πάθους
Μήτρους Σβιρκᾶς, οὐ ἴδιους

ΝΙΚ. ΤΣΕΚΟ.

ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ ΑΝΔΡΟΓΥΝΑΙΚΕΙΕΣ

Καυγᾶς στὸν ἠλεκτρικὸ

[Ὥρα συνωστισμοῦ. Μιὰ κυρία στέκεται ὄρθια κοντὰ σ' ἕνα νέον καθησμένο, ποὺ διαβάζει ἐπιμόνως τὴν ἐφημερίδα του].

Ἡ Κυρία (σ' ἕνα διπλανό της, ἐπίσης ὄρθιο) : Μὴ μὲ σπρώχνετε, κύριε, σᾶς παρακαλῶ.

Ὁ Διπλανός : Ἀλλὰ...δὲν σπρώχνω... μὲ σπρώχνουν.

Ἡ κυρία : Πνίγεται κανεὶς ἐδῶ μέσα. Τὶ εἶν' αὐτὸ στὰ πλευρά μου ; Ἡ βαλίτσα σας, κύριε.

Ὁ Διπλανός : Ποῦ θέλετε νὰ τὴν βάλω, κυρία μου ;

Ἡ Κυρία : Δὲν ξέρω...Βάλτε την στὸ φιλέ.

Ὁ Διπλανός : Θὰ προσπαθήσω... ἀλλά.

Ἡ Κυρία : Προσέξτε, κύριε. Θὰ μοῦ σχίσετε τὴ ρόμπα μου. Δὲν κουβαλοῦν αὐτὴ τὴν ὥρα τὶς βαλίτσες τους μαζί.

Ὁ Διπλανός : Ὑπάρχει ἰδιαίτερη ὥρα γιὰ τὶς βαλίτσες, κυρία ;

Ἡ Κυρία : Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὑπάρχει κανονισμός.

Ὁ Διπλανός : Κανονισμός ;

Ἡ Κυρία : Μάλιστα, κύριε. Κανονισμός. Ἀπαγορεύεται νὰ μπαίνῃ κανεὶς στὸν ἠλεκτρικὸ μὲ πακέττα, ποὺ μὲ τὸν ὄγκο τους ἢ τὴ μυρωδιά τους ἐνοχλοῦν τοὺς ἐπιβάτας.

Ὁ Διπλανός : Λοιπὸν, ἡ βαλίτσα μου σᾶς ἐνοχλεῖ ;

Ἡ Κυρία : Μάλιστα, κύριε.

Ὁ Διπλανός : Ἔ... λοιπὸν...κι' ἐμένα μ' ἐνοχλεῖ ἡ μυρωδιά σας.

Ἡ Κυρία : Μυρίζω ἄσχημα ;

Ὁ Διπλανός : Μυρίζετε ὀριγκάν, κυρία, καὶ ἡ ὀριγκὰν μ' ἐνοχλεῖ.

(Γέλια).

Ἡ Κυρία : Λυποῦμαι, κύριε, ἀλλὰ τὴν προσεχῆ φορὰ θὰ «φοράω» ἄρωμα γαρυφάλλου, γιὰ νὰ σᾶς ἀρέσω.

Ὁ Διπλανός : Κι' ἐγὼ θὰ ταξιδεύσω μ' ἕνα πλιὰν, γιὰ νὰ μπορῆτε νὰ κάθεσθε.

Ἕνας γέρος Κύριος (δείχνοντας τὸν νέο μὲ τὴν ἐφημερίδα) : Κυρία...ἄν δὲν ταξίδευα ὄρθιος, ὅπως σεῖς, θὰ σηκωνόμουνα νὰ σᾶς προσφέρω τὴ θέσι μου.

Ἡ Κυρία : Εὐχαριστῶ, κύριε, ἀλλὰ δὲν εἶμαι ἄρρωστη.

Ὁ γέρος Κύριος : Δὲν εἶπα ὅτι εἶσαι ἄρρωστη, ἀλλὰ αὐτὸ εἶνε ζήτημα...

Ἡ Κυρία : Ζήτημα ;...

Ὁ γέρος Κύριος : Ζήτημα, ἁπλούστατα, εὐγενείας καὶ καλῆς ἀνατροφῆς.

Ἡ Κυρία : Ἀλλὰ Θεέ μου, ἡ θέσεις ἀνήκουν σ' ἐκείνους, ποὺ τὶς καταλαμβάνουν πρῶτοι.

Ὁ γέρος Κύριος : Ναὶ... στοὺς πιὸ δυνατούς.

Ἡ Κυρία : Ἤ στοὺς πιὸ νέους.

Ὁ γέρος Κύριος : Ἐν πάσῃ περιπτώσει στοὺς κακοαναθρεμμένους.

Ἡ Κυρία : Ἡ νεότης τῆς σήμερον, κύριέ μου, οὔτε σὲ Θεὸ πιστεύει ,οὔτε σὲ Διάβολο καὶ θὰ μποροῦσε νὰ σᾶς πετάξῃ κάτω, προκειμένου νὰ περάσῃ νὰ πάρῃ ἕνα κουτὶ σιγαρέττα.

Ὁ γέρος Κύριος : Κι' ὕστερα θὰ σᾶς πετοῦσε τὸν καπνὸ στὴ μύτη...

Ὁ Διπλανός : Ἀνοησίες !...

Ὁ γέρος Κύριος : Ἔ ;...

Ὁ Διπλανός : Ἀνοησίες... ἀνοησίες... καὶ πάλι ἀνοησίες. Γιατὶ, σᾶς παρακαλῶ, αὐτὸς ὁ νέος θὰ παραχωροῦσε τὴ θέσι του στὴν κυρία ; Δὲν εἶνε οὔτε ἄρρωστη, οὔτε ἀδιάθετη, οὔτε εἰς ἐνδιαφέρουσαν κατάστασιν...

Ἡ Κυρία : Ἀλλὰ κύριε...

Ὁ Διπλανός : Ἐγὼ εἶμαι φρικτὰ κουρασμένος. Κουβαλῶ αὐτὴ τὴ βαλίτσα ἀπ'τὸ πρωΐ. Μιὰ βαλίτσα, ποὺ ἐνοχλεῖ ὅλον τὸν κόσμο, καὶ σᾶς πρώτη. Λοιπὸν, γιατὶ δὲν θὰ ἦταν προτιμώτερο νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ μοῦ παραχωρήσῃ τὴ θέσι του. Ἔτσι θὰ ἐξοικονομεῖτο ἡ κατάστασις.

Ὁ γέρος Κύριος : Εἶστε ἕνας πονηρούλης...ἀλλὰ ἡσυχάσατε, ὁ νεαρὸς ἔχει τὴ θέσι του καὶ θὰ τὴν κρατήσῃ.

Ἡ Κυρία : Ὦ !...δὲν θὰ τὴν ἔδινε οὔτε κι' ἄν ἤξερε, πῶς θὰ τὸν σκότωναν.

Χορὸς ἐπιβατῶν (ὀρθίων καὶ καθημένων) : Δῶστε της ἕνα τάλληρο.... Στὸν πλειστηριασμὸ τὴ θέσι...Τὶ τσιγκουνιά !...Θέλεις τὸ ντιβάνι μου ;... Εἶνε πολὺ γρηά... Τρέχα στὸν Βορονώφ !

Ὁ γέρος Κύριος : Θὰ τοῦ μιλήσω...

Ἡ Κυρία : Σᾶς παρακαλῶ, κύριε. Ἀφῆστε τον, εἶνε δικαίωμά του...

Ὁ γέρος Κύριος : Δικαίωμά του; Δικαίωμα ; Καὶ τὸ καθῆκον, κυρία ; Τὸ καθῆκον ; (Στὸ νέο) : Συγγνώμην, νέε μου !

Ὁ νέος : Ὁρίστε...

Ὁ γέρος Κύριος : Ἡ κυρία εἶνε κουρασμένη. Θὰ μπορούσατε νὰ τῆς παραχωρήσετε τὴ θέσι σας ;

Ὁ νέος : Εὐχαρίστως, κύριε.

(Κάνει νὰ σηκωθῇ).

Μιὰ νέα γυναίκα (ποὺ μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν εἶχε πῆ τίποτε, καὶ ποὺ κάθεται ἀπέναντι στὸ νέο) : Γιάννη, σοῦ τὸ ἀπαγορεύω.

Ὁ γέρος Κύριος : Ἀλλὰ, δεσποινίς !...

Ἡ νέα γυναίκα : Ἄ !... ἀφῆστε με ἥσυχη, κύριε Καὶ πρῶτα - πρῶτα δὲν εἶμαι δεσποινίς. Εἶμαι ἡ γυναίκα του. Νὰ παραχωρήσῃ τὴ θέσι του ; Ἀστεῖο. Διάβασε τὴ ἐφημερίδα σου, Γιάννη καὶ μὴ μιλᾷς.

Χορὸς ἐπιβατῶν : Μπράβο ! Ἡ μικρὴ εἶνε ἐν τάξει. Μπράβο. Προσοχὴ στὸν ἄνδρα σου, κορίτσι μου.

Ἡ νέα γυναίκα : Ἐπειδὴ ἐνοχλεῖται ἡ κυρία, νομίζει ὅτι ὅλα τῆς ἐπιτρέπονται. Ἄς λείπουν ἡ εὐγένειες...

Ἡ Κυρία (στὸ γέρο Κύριο) : Κι' αὐτὰ ὅλα ἔγιναν ἀπὸ λάθος δικό σας. Θὰ κάνετε καλλίτερα νὰ κυττᾶτε τὴ δουλειά σας.

Ὁ γέρος Κύριος (πειραγμένος) : Εὐχαριστῶ, κυρία μου. Εὐχαριστῶ πολύ.

Ἡ Κυρία : Κι' ὕστερα δὲν εἶμαι καμμιὰ παράλυτη....τσ....

Ἡ νέα γυναίκα : Γιάννη, ξεκουμπήσου. Φτάσαμε.

Ὁ νέος (εὐγενικὰ στὴν Κυρία) : Συγγνώμην, κυρία μου, θὰ κατεβῆτε στὴν ἄλλη στάσι ;

Ἡ Κυρία : Στὴν ἄλλη ; Ποιὰ εἶνε ;

Ὁ νέος : Τὸ Φάληρο.

Ἡ Κυρία : Τὸ Φάληρο ; Κι' ἐγὼ ποὺ ἤθελα νὰ κατεβῶ στὸ Μοσχᾶτο. Μ' ὅλες αὐτὲς τὶς φασαρίες ξέχασα νὰ κατεβῶ.

(Κυττάζει θυμωμένη τὸν γέρο Κύριο, ποὺ ζαρώνει στὴ γωνιά του. Γέλια).

ΓΙΟΥΠΙΤΕΡ

□□□

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ Η ΑΓΑΠΗ

Ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἀληθινοῦ ἔρωτος παρουσιάζει καταπληκτικὲς ὁμοιότητες μὲ τὴν παιδικὴ ἡλικία. Ἔχει τὴν ἀπερισκεψία της, τὴν σπατάλη της, τὰ γέλια της καὶ τὰ κλάματά της.

⁂

Εἰς τὸν ἔρωτα ἡ πεποίθησις ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν πραγματικότητα.

⁂

Οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἀγαποῦν δὲν ἀμφιβάλλουν διὰ τίποτε ἢ ἀμφιβάλλουν δι' ὅλα.

Τὸ νὰ ἀποφεύγῃ κανεὶς τοὺς ἀνθρώπους ἀποτελεῖ πολλάκις ἀπόδειξιν ἔρωτος.

⁂

Ὁ ἔρως ὑπάρχει εἰς τὴν φωνὴν προτοῦ ὁμολογηθῇ εἰς τὸ βλέμμα.

⁂

Ἡ ἀγάπη μᾶς κάνει νὰ πιστέψουμε πράγματα, γιὰ τὰ ὁποῖα ἀκριβῶς ἔπρεπε νὰ ἀμφιβάλλουμε.

⁂

Ὁ ἔρως ἀντλεῖ τὴν δύναμί του ἀπὸ τὴν ἀδυναμία μας.

⁂

Ὅποιος ἀγαπᾷ ὑπερβολικὰ, ἀγαπᾷ καὶ τὰ ἐλαττώματα ἀκόμη τῶν ἀγαπημένων του.

⁂

Ἡ ἀγάπη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν ἐγωϊσμὸ δύο ἀνθρώπων.

Ἡ ἀγάπη δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν ἀμοιβαία εὐτυχία ποὺ δίδουν οἱ ἄνθρωποι μεταξύ τους.

⁂

Ἀγάπη, ἀγάπη ! Ὅταν πέσουμε στὰ βρόχια σου πρέπει νὰ ἀποχαιρετήσουμε τὴ φρόνησι !

⁂

Στὴ δύναμι τῆς ἀγάπης εἶνε ματαία κάθε ἀντίστασις.

⁂

Ὅσο πιὸ δυνατὸς εἶνε ἕνας χαρακτήρας τόσο πιὸ ἄσωτος εἶνε στὸν ἔρωτα.

⁂

Δυστυχισμένος εἶνε ἐκεῖνος ποὺ δὲν ἀγαπήθηκε ποτέ. Περισσότερο ὅμως δυστυχισμένος εἶνε ἐκεῖνος ποὺ ἔπαυσαν νὰ τὸν ἀγαποῦν.

Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ κ.
Γ. Α. ΑΣΗΜΑΚΗ

ΜΑΓΚΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

ΠΑΠΑΤΖΗΔΕΣ

Ἀδρεφάκι Παπάκι,

Διάβασες, ρὲ νυφία τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, τὰ κατορθώματα τοῦ μάγκα σου; Ἄν μή, ἄκουτα καὶ στοματικὰ διὰ χειρὸς τῆς πέννας μου καὶ μὴ μὲ διακόβεις, σὲ περικαλῶ.

Τὸ λοιπός, τὴν προσεχῆ Τρίτη, ἐγὼ κι' ὁ Μίλτος ὁ Μαυράκιας, ποὺ μοῦ ζήτησε μπαρδό, γιὰ τὰ ὅσα ὑπόφερε ἀπὸ πάρτε μου βρεθήκαμε χωρὶς ψηλά, τὸ ὁποῖον ἐσὺ δὲ μοῦ τάφερες καὶ ἡ Μέλπω ἡ Κουφέγκλω ἔκανε τὴν πάπια τοῦ Μίλτου τοῦ φιλαράκου, ἂς εἶνε, δὲν πειράζει θὰν τὰ ξαναποῦμε ἐν ἐκθέτῳ χρόνον καὶ καιρὸν καὶ νὰ μὴ στὰ πολυλογῶ ἀποφασίσαμε νὰ παίξουμε τὸν παπᾶ τοῦ πάσα ἕνα τυχὸ κορόϊδου, ποὺ θὰ τρακάριζε πάνω μας.

Ἐγὼ λοιπός, ὁ Βάγγος σου καὶ ὁ ἐν λόγον Μίλτος, σὰν ἔξυπνοι καὶ πονηροί, κάναμε στέκι στὸ Δεμαρχεῖο ἀπὸ πίσω καὶ στήσαμε καρτέρι. Ὄργανα ἐκτελέσεως: ἕνα καρύδι καμμένο στὰ δυὸ κι' ἕνα ρεβίθι: Ὁ Μίλτος θἄπαιζε τὸν παπᾶ κι' ἐγὼ θἄμουνα ὁ κράχτης. Δὲν περιμέναμε καὶ πολύ. Σὲ δυὸ μινοῦτα κάνει τὴν ἐμφάνισί του τὸ ἀναμενόμενος κορόϊδο, ἕνας βλάχαρος μὲ φουστανέλλα καὶ μὲ γκλίτσα ἐφτὰ πῆχες.

Τὸν ψωνίζω καὶ τὴν τρώει κατακούτελα. Ἡ μηχανὴ σ' ἐνέργεια: Ἐδῶ τὸ ρεβίθι, ἐκεῖ τὸ ρεβίθι. Τὸ ρεφίθι ἔκανε φτερὰ τὴν πάσα δόσι, ποὺ ὁ μάπας πίστευε πὼς τὄβρισκε. Καλὸ βιολί. Μέσα σὲ μισὴ ὥρα τὸ σελάχι εἶχε γίνει ἀλαφρόπετρα. Ἡ μουστάκες του τρέμανε ἀπ' τὴ χασούρα, ἀλλὰ ὁ βλάχαρος ποῦ νὰ τὸ κουνήσῃ. Τὸ πρᾶμα ἄρχισε νὰ μᾶς γίνεται στενὸς κορσὲς καὶ βάλαμε πλώρη γιὰ νὰ στρίψουμε, ἀλλὰ ὁ κλωτσοτύρης μου δὲ μᾶς ἄφινε. Ρὲ καλέ μου ρὲ κακέ μου, θὰ τὰ χάσῃς ὅλα. Τίποτα. Ἐπέμενε μέχρι τελευταία ρανίδος τοῦ αἱμάτου του καὶ τοῦ σελαχνιοῦ του. Κἄποια δόσι κόβω δυὸ μαύρους, ποὺ μᾶς παρακολουθούσανε. Τοῦ τὸ σφυρίζω τοῦ Μίλτου καὶ τὸ βάνουμε στὰ πόδια. Ἀλλὰ ὁ βλάχος ἤτανε γλήγορος σὰν κατσίκι καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ μὲ φτάνει. Γυρίζω πίσω, τοῦ χώνω μιὰ καὶ πέφτω ἐκτάδης. Τὸ αἷμα ποτάμι, ἡ γκλίτσα εἶχε χτυπήσει γιὰ καλά. Οἱ μαῦροι πάνω μου. Τί νὰ κάμω; Ἁπλῶν καὶ ἐπὶ τούτοις ἔμεινα σέκο στὸν τόπο μου. Μὲ κάνανε σηκωτὸ σὰ νἄμουνα μόρτο. Ἔ!... ρὲ Μίμη νεκροφοροτζῆ, κελεπούρι ποὔχασες. Μὲ πήγανε στὸ τμῆμα. Κοντὰ ὁ Βλάχος. Τὰ λεφτὰ τὰ εἶχε ὁ Μίλτος ποὺ δὲν τὸν εἴχανε μαγκώσει. Ἔφαγα τῆς χρονιᾶς μου ἀλλὰ στάθηκα σὰν παλληκάρι: Δὲν ἔβγαλα ἄχνα. Ἐκεῖνοι χτυποῦσαν κι' ἐγὼ τὴν πάπια. Μὲ ξέρεις δέ. Τὰ ρέστα εἶνε περιττώματα. Αὐτόφωρο. Πρόεδρας. Κράτησι καὶ τὰ ἔξοδα. Δὲν ὑπῆρχε φράγκο. Ὁ Μίλτος δὲν ἐνεφανίσθη οὔτε δι' ἀντιπροσώπου του, ἀλλὰ ποῦ θὰ πάῃ, θὰ τὸν μαγκώσω. Τέλον βρέθηκε κάποιος χριστιανὸς καὶ μὲ δάνεισε. Θὰ τοῦ τὰ δώσω ἅμα γίνω Ροκφέλλες. Ἄς τὰ συχωρνάῃ.

Τώρα εἶμαι ὄξω καὶ τρέμε Γῆς. Θὰ φάω ἀνθρώπινο κρέας μέχρι χόρτασι. Τὸ πρῶτο θῦμα θἆνε ὁ Μίλτος.

Πρὸς τὸ παρὸν
διατελῶ ἐν ἐξάξει
Βάγγος Τρικλοπόδαρος
κ. ἀ. α. ΝΗΦΑΛΙΟΣ

□□□

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΙΧΟΣ

ΠΑΤΡΙΔΑ

Μάννα μου Ἑλλάδα, τί δὲν εἶσαι τώρα
σὰν πρῶτα ὀρθὴ, ψηλὴ, στεφανωμένη
μὲ δάφνες, τί δὲν εἶσαι μὲ τὰ δῶρα
τῆς ἀθάνατης Νίκης στολισμένη;
Ἄχ! πότε θἄρθη, πότε θἄρθη ἡ ὥρα
νὰ μεταστράψῃ ἡ ὄψη σου ἡ σβυσμένη
καὶ τὴν ἐρημωμένη σου τὴ χώρα

μ' ἐλπίδα νὰ φωτίσης, ὦ ἀντρειωμένη;
Πατρίδα μου, σηκώσου. Ἄς λάμψη
(πάλι
στὸν αἰθέρα ψηλὰ τὸ μέτωπό σου,
καὶ τῆς Ἐλευθεριᾶς θὲ νὰ προβάλλη
ἡ μέρα καὶ τὸ θεῖο πρόσωπό σου
θὰ λάμψη σὰν τὸν ἥλιο της. Μεγάλη
θὰ γίνης κι' ἀλλοιὰ τότε στὸν ἐχτρό
(σου.

Λ. ΜΑΒΙΛΗΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΜΙΑ ΓΙΓΑΝΤΙΑΙΑ ΚΑΙ ΟΡΜΗΤΙΚΗ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ

Η ΦΟΒΕΡΑ ΝΑΥΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΣ

ΠΩΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΑΛΛΟΣ ΕΙΔΙΚΟΣ ΕΔΜΟΝΔΟΣ ΝΤΕΛΑΖ

Τὸ ἔργον τῆς ἀνακαινίσεως ποὺ ἀνέλαβεν ἐφέτος τὸ βρεττανικὸν ναυαρχεῖον δὲν ἠμπόρεσεν ἀκόμη νὰ ἀποδώσῃ τοὺς καρπούς του. Εἶνε ὅμως σημαντικὸν καὶ ἀξίζει νὰ τὸ ἐξετάσουμε γοργά.

Ἀπὸ ὅλους τοὺς πολεμικοὺς στόλους ὁ ἀγγλικὸς ἦταν ἐκεῖνος ποὺ ἔκαμε τὰς μεγαλυτέρας θυσίας, ἀκόμη δὲ καὶ τὰς πλέον ἐπικινδύνους διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς Αὐτοκρατορίας διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ παγκοσμίου περιορισμοῦ τῶν κατὰ θάλασσαν ἐξοπλισμῶν. Ἠμποροῦμε νὰ ὑπολογίσωμε τὴν ἀναλογία τῶν κατὰ θάλασσαν ἀφοπλισμῶν ποὺ ἐπῆλθεν εἰς τὴν Ἀγγλία, ἀπὸ τὸ 1914 ἕως τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1936 εἰς 48 % καὶ αὐτὸ εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἄλλαι χῶραι, ὅπως ἡ Ἀμερική, ἡ Ἰαπωνία καὶ ἡ Ἰταλία ηὔξαναν τὸν πολεμικὸν στόλον των. Ὁ ἀριθμὸς τῶν «μονάδων γραμμῆς» περιωρίσθη ἀπὸ 49 ποὺ ἦσαν τὸ 1914 εἰς 15, τὸ 1936 τὰ καταδρομικὰ ἀπὸ 108 εἰς 50, τὰ ἀντιτορπιλλικὰ καὶ ἐλαφρὰ σκάφη ἐπιφανείας ἀπὸ 322 εἰς 118, τὰ ὑποβρύχια ἀπὸ 74 εἰς 48. Γενικὰ δὲ αἱ πιστώσεις αἱ προοριζόμεναι διὰ τὸν στόλον ἠλαττώθησαν μεταξὺ 1925 καὶ 1934 κατὰ 12 %.

Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς πολιτικοὺς τοὺς ὑπευθύνους διὰ τὴν αὐτοκρατορικὴν πολιτικὴν εἶχαν προείπει ἀπὸ τὸ 1935 ἤδη εἰς τοὺς συμπολίτας των τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ὑποβληθῇ ἡ χώρα των εἰς δυνατὴν προσπάθειαν χάριν τοῦ στόλου. Ἡ κρίσις τῆς ἀβυσσηνιακῆς περιπετείας ἔλυσε τὸ μαντῆλι ποὺ σκέπαζε ὅλων τὰ μάτια καὶ ἐνεφάνισεν εἰς τὸ Ναυαρχεῖον σκληρὰ τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν μέσων ποὺ διέθετε.

⁂

Ἀσφαλῶς, ὁ ἀγγλικὸς στόλος παρέμενε, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1936 ἐπίφοβον ὄργανον μάχης, ἀφοῦ τὸ συνολικὸν ἐκτόπισμά του ὑπερέβαινε πέρυσι ἕνα ἑκατομμύριον τόννους νέου ὑλικοῦ : 11 σκάφη γραμμῆς (337.000 τόννοι), 3 καταδρομικὰ μάχης (106.100 τόννοι), 7 ἀεροπλανοφόρα (120.150 τόννοι), 18 μεγάλα εὔδρομα (173.400 τόννοι), 22 ἐλαφρὰ καταδρομικὰ (127.950 τόννοι), 8 ὁδηγοὶ στολίσκων (11.640 τόννοι), 51 τορπιλλικὰ (68.539 τόννοι), 37 ὑποβρύχια (45.624 τόννοι) ἕνα εὔδρομον ναρκοφόρον (6.750 τόννοι), 4 μηνύτορες καὶ πρὸς τοποθέτησιν φραγμάτων ἀπὸ τορπίλλας (22.660 τόννοι), 39 κανονιοφόρα (43.285 τόννοι), 24 ναρκοσυλλέκται (17.005 τόννοι) χωρὶς νὰ ἀναφέρωμε καὶ τὰ πλοῖα συνοδείας καὶ τὰ εἰδικὰ διὰ τὴν τοποθέτησιν ναρκῶν. Εἰς τὸ ἑκατομμύριον αὐτὸ τῶν τόννων (ἀκριβέστερα 1.093.240 τόννοι) συγχρόνου ὑλικοῦ (248 σκάφη) πρέπει νὰ προστεθοῦν 233.436 τόννοι (143 πλοῖα) μονάδων ποὺ ὑπερέβησαν τὸ ὅριον χρόνου ὑπηρεσίας, ἀλλὰ χρησιμοποιήσιμοι ἀκόμη. Φθάνομε ἔτσι σὲ σύνολο 1.326.000 τόννων.

⁂

Ἐν τούτοις, σοβαρὰ κενὰ διεκρίνοντο· τὸ σύνολον τῶν πλοίων γραμμῆς, «σπονδυλικῆς στήλης», κάθε στόλου, ἦσαν μόνον δώδεκα, ἀντὶ δεκαπέντε, εἰς ὅσα εἶχεν ὁρισθῆ ἀπὸ τὰς διαφόρους ναυτικὰς διασκέψεις καὶ εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν ὁποίων ἡ Ἀγγλία συνεμορφώθη τιμίως πάντοτε. Τὰ καταδρομικὰ καὶ τορπιλλικὰ ἦσαν ἀνεπαρκέστατα. Ὁμοίως καὶ τὰ ὑπὸ κατασκευὴν πλοῖα ποὺ ἀνήρχοντο μόνον εἰς 115.450 τόννους, ἀντιπροσωπεύοντα 40 σκάφη.

Τὰ ἀποφασισθέντα πέρυσι μέτρα ἐφηρμόσθησαν αὐστηρῶς, προτοῦ ἀκόμη συναφθῇ τὸ μεγάλο δάνειον τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης καὶ καταρτισθῇ εὐρὺ πρόγραμμα νέων ναυπηγήσεων. Τὰ ἐν λόγῳ μέτρα ἀναγγέλλονται πρὸ ἑνὸς καὶ πλέον ἔτους μὲ τὴν Λευκὴν Βίβλον τῆς 3ης Μαρτίου 1936. Τὸ κεφαλαιῶδες αὐτὸ ντοκουμέντο ὑπενθύμιζε τὰ διάφορα στοιχεῖα τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς ποὺ θὰ ἠμποροῦσαν νὰ δικαιολογήσουν τὴν πολιτικὴν τοῦ ἐπανοπλισμοῦ: τὴν κακὴν κατάστασιν τῆς γενικῆς πολιτικῆς τῆς εἰρήνης, τὰς ἐπικινδύνους περιπλοκὰς τῆς ἰταλο—ἀβησσυνιακῆς ρήξεως, τὸν ἐπανεξοπλισμὸν τῆς Γερμανίας, τὰς σοβιετικὰς καὶ ἰαπωνικὰς παρασκευάς. Ἡ Λευκὴ Βίβλος συνίστα τὴν ἀνάγκην τῆς ναυπηγήσεως νέων σκαφῶν εἰς ζωηρὸν μάλιστα ρυθμόν, τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ποὺ παρετηρήθησαν εἰς τὰς παρακαταθήκας πολεμεφοδίων καὶ τροφίμων καὶ τὴν αὔξησιν τῶν στελεχῶν.

Πράγματι ἀπὸ πέρυσι αἱ ναυπηγήσεις ἔλαβον νέαν ὤθησιν. Τὸ ἀρχικὸν πρόγραμμα προέβλεπε τὴν κατασκευὴν δύο σκαφῶν γραμμῆς, ἑνὸς ἀεροπλανοφόρου, πέντε καταδρομικῶν, παρεκτὸς τῶν κανονικῶν ἀριθμῶν τῶν μικρῶν σκαφῶν. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο ἦτο σημαντικώτερον ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐτῶν.

Ἐπειδὴ ὅμως τὰ ἀγγλικὰ ναυπηγεῖα κατεδείχθησαν ἱκανὰ νὰ παραγάγουν περισσότερα ἀπ' ὅσα τὸ Ναυαρχεῖον εἶχεν ὑπολογίσει ὑπεβλήθη (τὴν 7ην Ἰουλίου 1936) καὶ δεύτερον πρόγραμμα, συμπληρωματικόν. Προσετίθετο ἔτσι ἕνα ἀκόμη ἀεροπλανοφόρον, δύο καταδρομικά, ἕνας στολίσκος ἐκτὸς σειρᾶς τορπιλλικῶν καὶ τέσσαρα ἀκόμη ὑποβρύχια.

Τὰ συμβόλαια τῆς ναυπηγήσεως τῶν δύο νέων σκαφῶν γραμμῆς τοῦ προγράμματος τοῦ 1936 («Πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας» καὶ «Βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Ε΄») συνήφθησαν μὲ τοὺς οἴκους Γκαμμελυτέαρντ καὶ Βίκερς Ἄμστρογκ τὴν 29ην Ἰουλίου π. ἔ. Τὰ δύο σκάφη ἐμπῆκαν εἰς τὰ σκαριὰ ἐφέτος. Τὸ σημαντικώτερον γεγονὸς ποὺ ἔμενε νὰ κανονισθῇ ἦτο ὁ καθορισμὸς τοῦ διαμετρήματος τῶν τηλεβόλων τῶν δύο θωρηκτῶν. Τὸ Ναυαρχεῖον ἀνεκοίνωσεν ὅτι τὸ κύριον πυροβολικὸν δὲν θὰ εἶχε διαμέτρημα μεγαλείτερον τῶν 356 χιλιοστομέτρων. Ἡ συνθήκη τοῦ Λονδίνου τοῦ 1936 εἶχεν ὁρίσει, πράγματι, ὅτι αὐτὸ θὰ ἦτο τὸ ἀνώτατον ὅριον τοῦ πυροβολικοῦ τῶν θωρηκτῶν, καίτοι θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ αὐξηθῇ εἰς 406 χιλιοστόμετρα ἐὰν τὸ ὅριον ἐκεῖνο δὲν εἶχε γίνει παραδεκτὸν ἕως τὴν 1ην Ἀπριλίου τοῦ 1937 ἀπὸ ὅλας τὰς Δυνάμεις ποὺ ὑπέγραψαν τὰς ναυτικὰς συμφωνίας τῆς Οὐάσιγκτων.

Ὁ καταρτισμὸς τῶν σχεδίων τῶν πυργίσκων, ἡ κατασκευὴ τῶν τηλεβόλων εἶνε ἐργασία μακρά· τὸ Ναυαρχεῖον προτίμησε νὰ διατηρήσῃ τὸ διαμέτρημα τῶν 356 χιλιοστομέτρων, ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν δημοσίᾳ ἀνακοινωθεῖσαν ἀπόφασιν τῆς Ἰαπωνίας νὰ ἐφοδιάσῃ τὰ ἰδικά της ὑπὸ κατασκευὴν θωρηκτὰ μὲ τηλεβόλα τῶν 406. Διὰ τὰ λοιπὰ ὅμως τώρα χαρακτηριστικὰ τῶν δύο θωρηκτῶν αἱ ναυτικαὶ ἀρχαὶ ἐκράτησαν αὐστηρὰν ἐχεμύθειαν. Ὑποτίθεται ὅτι τὰ νέα θωρηκτὰ δὲν θὰ ἔχουν ἐκτόπισμα κάτω τῶν 35.000 τόννων καὶ ὅτι ἡ ταχύτης των θὰ εἶνε 30 κόμβων. Πρόκειται ὅμως δι' ἁπλᾶς ὑποθέσεις εἰς τὰς ὁποίας ἐν τούτοις τὸ Μπρέσσεϊ (Brassay) τοῦ 1937 δίδει τὴν καθιέρωσίν του.

Δύο ἀπὸ τὰς νέας μονάδας τοῦ Ἀγγλικοῦ πολεμικοῦ στόλου

Τὸ πρόγραμμα τοῦ 1936 περιελάμβανε σύνολον ἑπτὰ καταδρομικῶν. Τὰ δύο ἀπ' αὐτὰ θὰ ἔχουν ἐκτόπισμα 9.000 τόννων ἕκαστον, θὰ φέρουν 12 τηλεβόλα τῶν 152 καὶ πέντε μικρότερα· τὰ λοιπὰ πέντε καταδρομικὰ ἀνήκουν εἰς τὴν τάξιν τῶν καταδρομικῶν τῶν 5.000 τόννων. Τὸ Brassay δίδει ἁπλῶς τὰ ὀνόματά των: Διδώ, Εὐρύαλος, Ναϊάς, Φάβη Σίρειος, μυθολογικαὶ ὀνομασίαι τῆς καλῆς ἐποχῆς τῆς ἱστιοφόρου ναυτιλίας. Τὰ δύο τῶν 9.000 τόννων θὰ ὀνομασθοῦν Μπέλφαστ καὶ Ἐδιμβοῦργον.

Ταὐτόχρονα μὲ τὴν παραγγελίαν τῶν καταδρομικῶν αὐτῶν ἐπισπεύδετο ἡ ἐκτέλεσις τῶν προγενεστέρων προγραμμάτων. Τὸ πρωτότυπον τῆς κλάσεως τῶν «πόλεων», τὸ «Σαούθαμπτον» καὶ τὸ ὅμοιόν του «Νιούκαστλ», τοῦ προγράμματος τοῦ 1933 ἐπεραιώθησαν εἰς ἀρχὰς τοῦ 1936. Τὸ «Σέφιλντ», τὸ «Γκλάσκοβ» καὶ τὸ «Μπέρμινγκαμ», τοῦ προγράμματος τοῦ 1934, καθειλκύσθησαν τὴν 23ην Ἰουλίου, τὴν 20ὴν Ἰουνίου καὶ τὴν 1ην Σεπτεμβρίου. Τὸ «Λίβερπουλ» καὶ τὸ «Μάντζεστερ», τοῦ προγράμματος τοῦ 1935, ἐμπῆκαν εἰς τὰ σκαριὰ τὴν 17ην Φεβρουαρίου καὶ τὴν 28ην Μαρτίου 1936. Μεταξὺ τῶν μικρῶν καταδρομικῶν, ἡ «Πηνελόπη» τοῦ προγράμματος τοῦ 1933, παρεδόθη εἰς το Ναυαρχεῖον τὴν 18ην Δεκεμβρίου 1936.

Μεγάλη προσπάθεια κατεβλήθη πέρυσι ἀπὸ τὸ Ναυαρχεῖον διὰ νὰ καλύψῃ τὰ κενὰ τὰ ἐκ τῶν τορπιλλικῶν. Τὸ «Χάρντυ» καὶ αἱ 8 μονάδες τῆς κλάσεως ΙΙ παρεδόθησαν τέλη Ἰανουαρίου 1937, προσαρτηθέντα εἰς τὸν 2ον στολίσκον τοῦ στόλου τῆς Μεσογείου. Τὸ «Ἴνγκλεφιλντ» καὶ 8 ἀντιτορπιλλικὰ τῆς κλάσεως Ι εἶχαν σχεδὸν ὅλα καθελκυσθῆ καὶ τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον εἶχαν πολὺ προχωρήσει.

Τὰ ἑπτὰ πρῶτα τορπιλλικὰ τῆς κλάσεως «Τρίμπαλ», τὰ ἐγκριθέντα ἀπὸ τὸν συμπληρωματικὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1935, ἄρχισαν νὰ ναυπηγοῦνται μεταξὺ Ἰουνίου καὶ Ἀπριλίου 1936. Τὰ 9 «Τρίμπαλ» τοῦ προγράμματος τοῦ 1936 μεταξὺ Αὐγούστου καὶ Δεκεμβρίου. Πρόκειται διὰ σκάφη 1850 τόννων, μὲ 8 τηλεβόλα τῶν 115 ἕκαστον. Παραμένουν λοιπὸν αἰσθητῶς κατώτερα τῶν γαλλικῶν ἀντιτορπιλλικῶν.

Τὰ ὑποβρύχια εἶνε πολὺ ὀλιγώτερα ἀπὸ τὰ γαλλικά. Ἐν τούτοις ἀρκετὰ πολυπληθεῖς μονάδες ἤρχισαν καὶ συνεπληρώθησαν τὸ 1936. Λ. χ. τὸ «Νάρβαλ» (εἰδικὸν διὰ τὴν τοποθέτησιν ναρκῶν) τοῦ προγράμματος τοῦ 1933, συνεπληρώθη ἀρχὰς 1936, τὸ «Γκράμπους» τὸν Νοέμβριον, τὸ «Ρόρκουαλ» καὶ τὸ «Σέϊσαλοτ», τῆς ἰδίας κλάσεως, τῶν προγραμμάτων 1934 καὶ 35, καθηλκύσθησαν ἢ μπῆκαν εἰς τὰ σκαριὰ τὸν Ἰούλιον καὶ τὸν Μάϊον. Τὸ «Σίαλ», τοῦ προγράμματος τοῦ 1936, τὸ ἐνεπιστεύθησαν εἰς τὸν Ναύσταθμον τοῦ Σάθαμ. Τὸ «Σήφουλφ» (670 τόννων) τοῦ προγράμματος τοῦ 1933, συνεπληρώθη τὴν 11ην Ἰανουαρίου 1934, τὸ «Σπίαρφις» καὶ τὸ «Σύνφις» (τοῦ προγράμματος τοῦ 1934) συνεπληρώθησαν ἤδη καὶ αὐτὰ ἐπίσης.

⁂

Ἀπὸ τὴν νέαν κλάσιν, τὴν λεγομένην τῆς «γενικῆς ὑπηρεσίας» ἢ «περιπόλου», τὴν δημιουργηθεῖσαν μὲ τὸ πρόγραμμα τοῦ 1935, ὁ «Τρίτων» μπῆκε στὰ σκαριὰ τὸν Αὔγουστον τοῦ 1936. Τέσσαρες μονάδες τῆς αὐτῆς κλάσεως, ἡ «Θέτις», ὁ «Θρίαμβος», τὸ «Τράϊντεντ» καὶ τὸ «Τρίμπιουν» τοῦ προγράμματος τοῦ 1936, παρηγγέλθησαν τέλη τοῦ 1936. Τέλος, τρία σκάφη, μικροτέρου τύπου, τὸ «Γιούνιτυ», «Ἐντάϊν» καὶ «Οὔρσοὐλα», τοῦ προγράμματος τοῦ 36, παρηγγέλθησαν τὸν περασμένον Νοέμβριον.

Τὰ «σλοὺπς» πολλαπλασιάσθησαν ἀφθόνως. Τὸν Σεπτέμβριον καὶ τὸν Νοέμβριον τὸ «Ἄμπερντυν» καὶ τὸ «Φλίτγουντ», 990 τόννων ἕκαστον, τοῦ προγράμματος τοῦ 1934, προσηρτήθησαν εἰς τὸν μητροπολιτικὸν στόλον καὶ τὸν στόλον τῆς Μεσογείου.

Ὁμοίως τὸ «Νίγκερ», τὸ «Σαλαμάντερ», 815 τόννων ἕκαστον, (συλλέκται ναρκῶν) ἀποπερατώθησαν πέρυσι. Δύο ἄλλα καθηλκύσθησαν τέλη 1936. Τὸ «Γκλίναρ» καὶ τὸ «Ἄζαρντ», τοῦ ἰδίου προγράμματος, εὑρίσκονται ὑπὸ κατασκευήν. Τρία ἄλλα ναρκο-συλλεκτικὰ περιλαμβάνονται εἰς τὸ περυσινὸν πρόγραμμα.

Μεταξὺ τῶν «σλοὺπς» τῶν λεγομένων «συνοδείας», τὸ «Ἐνσέντρες» συνεπληρώθη πρῶτον. Τὸ «Μπίτερν», τοῦ προγράμματος τοῦ 35, ναυπηγεῖται ἤδη. Δύο ἄλλα περιλαμβάνονται εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν 36. Εἰς τὴν σειρὰν τῶν παρακτίων σλοὺπς τῶν 585 τόννων, πέντε εὑρίσκονται ὑπὸ ναυπήγησιν ἢ ὑπηρετοῦν ἤδη.

Ἡ δύναμις τῶν ταχυτάτων τορπιλλοβλητικῶν μικρῶν σκαφῶν σημαντικῶς καὶ αὐτὴ ηὐξήθη. Εἰς τὸν συμπληρωματικὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1935 προσετέθησαν 6 μονάδες καὶ ἀποπερατώθησαν πρὸ διετίας ἤδη. Ἕξη ἀκόμη παρηγγέλθησαν πέρυσι, ἀνήκουν δὲ εἰς ἕνα νέον τύπον. Εἶνε δεκαπέντε τόννων καὶ φέρουν 4 μικρὰ τηλεβόλα καὶ 2 τορπίλλας. Ἀπεδείχθησαν ἱκανὰ νὰ διανύσουν ὑπὸ μεγάλην κακοκαιρίαν 30 κόμβους.

⁂

Ὁ ἐφετεινὸς προϋπολογισμὸς ἐπέτρεψε νὰ ἐνισχυθῇ καὶ νὰ ἐπισπευθοῦν τὰ μέτρα τοῦ ναυτικοῦ ἐπανεξοπλισμοῦ. Τὸ σύνολον εἶνε 105.065.000 λίραι, ἀλλὰ 27 ἑκατομμύρια θὰ ζητηθοῦν ἀπὸ τὸ δάνειον. Ἐν σχέσει πρὸς τὸ παρελθὸν ἔτος, ἡ αὔξησις εἶνε 23 ¾ ἑκατομμυρίων. Τὸ μεγαλείτερον μέρος ὀφείλεται εἰς νέας ναυπηγήσεις καὶ εἰς τὰς λήξεις τὰς ὁποίας εἶχεν ἐφέτος νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ Ναυαρχεῖον, συνεπείᾳ ὑποχρεώσεων ἀπὸ προγενεστέρας ὑποχρεώσεις. Ἡ συντήρησις τοῦ στόλου, ποὺ περιλαμβάνει τὸν συγχρονισμὸν μερικῶν παλαιῶν σκαφῶν, ἐστοίχισεν 9 ἑκατομμύρια λιρῶν ἐπὶ πλέον· τὰ δὲ στελέχη ηὐξήθησαν κατὰ 11.000 ἄνδρας.

Τὸ πρόγραμμα τοῦ 1937 περιλαμβάνει ἐν πρώτοις τὴν ναυπήγησιν τριῶν σκαφῶν γραμμῆς, εἰς τὰ ὁποῖα τελευταίως τὸ Ναυαρχεῖον ἔδωσε τὰ ὀνόματα: «Ἄνσον» (θαλασσοπόρος ἀρκετὰ γνωστὸς εἰς τὴν Γαλλίαν). «Τζέλικο» καὶ «Μπῆτυ». Θὰ εἶνε καὶ τὰ τρία τοῦ τύπου «Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Ε΄». Τὰ 12 τηλεβόλα τοῦ κυρίου πυροβολικοῦ θὰ εἶνε τῶν 356, εἰς τριπλοῦς πυργίσκους· ὁ δευτερεύων ὁπλισμὸς θὰ περιλαμβάνῃ 12 τηλεβόλα τῶν 150 καὶ σημαντικὴν ἀτιαεροπορικὴν ἄμυναν. Ὁ ἐφοδιασμὸς εἰς ἀεροπλάνα θὰ περιλαμβάνῃ ἀνὰ δύο καταπέλτας καὶ τέσσερα ἀεροπλάνα. Ἡ δύναμις τῶν μηχανῶν θὰ εἶνε ἀνὰ 166 χιλιάδες ἵππων.

Ἐπὶ πλέον, τὸ πρόγραμμα περιλαμβάνει τὴν κατασκευὴν δύο ἀεροπλανοφόρων, ἀσφαλῶς τοῦ τύπου «Ἄρκ Ρόγιαλ» ποὺ καθειλκύσθη τὴν 13ην Ἀπριλίου ἐκτοπίσματος 26 χιλ. τόννων, 30 κόμβων, μὲ τηλεβόλα τῶν 115 καὶ δυναμένων νὰ μεταφέρουν 70 ἀεροπλάνα ἕκαστον. Ἐπίσης: πέντε καταδρομικῶν 8.000 τόννων καὶ δύο τῶν 5.300, δεκαὲξ ἀντιτορπιλλικῶν, ἑπτὰ ὑποβρυχίων καὶ μερικῶν μικρῶν σκαφῶν.

⁂

Παραλλήλως πρὸς τὴν κατασκευὴν νέων σκαφῶν, αἱ ἐργασίαι ἀνασυγκροτήσεως τῶν παλαιῶν μονάδων προχωροῦν καὶ αὐταὶ γοργῶς· τὸ «Βάλιαντ», ἐπανελθὸν ἀπὸ τὴν Μεσόγειον, ἐπισκευάζεται· ἡ «Βασίλισσα Ἐλισσάβετ» ἀναπληρώνει εἰς τὸν Ναύσταθμον τὸ «Οὐάρσπαϊτ», τὸ ὁποῖον ὑφίσταται ριζικὰς ἀνακαινίσεις. Τὰ νέα καταδρομικὰ «Σαούθαμπτον». «Νιούκαστλ», «Σέφιλντ», «Γκλάσκοβ», «Μπίρμινγκαμ», τῶν προγραμμάτων 1933 καὶ 34, θὰ προστεθοῦν ἐφέτος εἰς τὸν δεύτερον στόλον τῶν καταδρομικῶν· θὰ ἀντικαταστήσουν τὸ «Λέανδρος», ποὺ ἐστάλη εἰς τὴν Νέαν Ζηλανδίαν, τὸν «Ὀρίωνα», ποὺ προσεκολλήθη εἰς τὸν σταθμὸν τῆς Ἀμερικῆς, τὸ «Νέπτιουν» εἰς τὸν σταθμὸν τῆς Ἀφρικῆς.

Ἡ προσοχὴ τοῦ Ναυαρχείου ἐστράφη καὶ πρὸς τὰς μακρυνὰς βάσεις.

«Τὰ ἔργα τῆς βάσεως τῆς Σιγκαπούρης, ἐδήλωσεν ὁ πρῶτος λόρδος τοῦ Ναυαρχείου, προχωροῦν ἱκανοποιητικῶς· αἱ παρεχόμεναι ἐκεῖ εὐκολίαι εἰς τὰς μονάδας (δεξαμενισμοῦ κτλ.) θὰ αὐξηθοῦν κατὰ 50 %».

Μὲ ἀσυνήθη ταχύτητα ὁμοίως ἐμπῆκαν εἰς τὰ σκαριὰ τὰ νέα σκάφη ποὺ ἀπεφασίσθη ἐφέτος νὰ ναυπηγηθοῦν. Εὐθὺς ἀπὸ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς κατασκευῆς των, τὰ τρία θωρηκτὰ μάχης θὰ ἔχουν εἰς ἦν διάθεσίν των πίστωσιν 1 ½ ἑκατομμυρίου λιρῶν ἕκαστον καὶ τὰ καταδρομικὰ τῶν 8.000 πίστωσιν ἀνὰ ἑνὸς τετάρτου τοῦ ἑκατομμυρίου.

Μεταξὺ τῶν νεοεισελθόντων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν σκαφῶν, τὰ καταδρομικὰ «Νιούκαστλ» καὶ «Σαούθαμπτον», τῶν 9000 τόννων, διακρίνονται διὰ τὴν δύναμιν τοῦ ὁπλισμοῦ των καὶ πρὸ πάντων διὰ τὴν ἀντιαεροπορικὴν ἄμυνάν των, καθὼς καὶ διὰ τὰ ὑπόστεγά των δι' ἀεροπλάνα. Τὸ «Ἄρκ Ρόγιαλ» εἶνε θαυμάσιον πρότυπον ἀεροπλανοφόρου. Ἀλλὰ κυρίως μὲ τὸν ὄγκον ἡ ἀγγλικὴ ναυτικὴ ἀναγέννησις πρόκειται νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐντύπωσιν τῆς γῆς ὅλης. Ὅταν ὅλα τὰ σκάφη τοῦ τελευταίου προγράμματος μποῦν εἰς τὰ σκαριά, ἡ Ἀγγλία θὰ ἔχῃ ὑπὸ κατασκευὴν σχεδὸν πεντακοσίων χιλιάδων τόννων νέα πλοῖα. Σχεδὸν τὸ σύνολον τοῦ ἐκτοπίσματος ὁλοκλήρου τοῦ σημερινοῦ συγχρονισμένου γαλλικοῦ στόλου.

ΕΔΜΟΝΔΟΣ ΝΤΕΛΑΖ

Υ.Σ.Γ.— Τὸ πλεῖστον τῶν ἀνωτέρω πληροφοριῶν ἐλήφθησαν ἀπὸ τὸ ἐξαίρετον ἀγγλικὸν ἔργον Brasseys Naval Annual, τοῦ 1936 καὶ τοῦ 1937, ποὺ ἐξεδόθη κατ' αὐτὰς καὶ διευθύνεται ἀπὸ τὸν ναύαρχον Θέρσφιλντ.

Ε. Ν.

□□□

ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΟΣ ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ὁ ἐπαίτης. — Ἐλεῆστε, κύριε, ἕναν τυφλὸ γέρο. Δόστε μου μιὰ δραχμή.

Ὁ κύριος. — Καλὲ, ποιὸν τυφλό; Ἐσὺ βλέπεις θαυμάσια μὲ τὸ ἕνα σου μάτι.

Ὁ ἐπαίτης. — Τότε δόστε μου πενῆντα λεπτά, κύριε.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ Ι. Τζόγκα
ΗΜΕΡΟΜ. 16-8-85
ΑΡΙΘ. 39047

Σύγχρονα Τουρκικὰ δραματικὰ διηγήματα

Η ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΜΑ

Τῆς Χανούμισσας λογογράφου ΠΕΡΙΝΤΕ ΔΖΕΛΑΛ

Ἡ Γκιουζιντὲ ἔσπρωξε σιγὰ-σιγὰ τὴν πόρτα καὶ προχώρησε. Ξαφνικὰ ἀντίκρυσε στὴ γωνιὰ τοῦ δωματίου ἕνα ἄσπρο κρεββάτι νοσοκομείου, ἐπάνω στὸ ὁποῖον φαινόταν ξαπλωμένη μία κοπέλλα. Ἡ ἄρρωστη δὲν ἦταν μονάχη, ὅπως ὑπέθεσε. Ἀπέναντί της, ξαπλωμένος στὴν πολυθρόνα, τὴν συντρόφευε ἕνας νέος σοβαρός, κομψὰ ντυμένος καὶ μὲ εὐγενέστατο παρουσιαστικό. Ἡ Γκιουζιντέ, μόλις τοὺς εἶδε, στάθηκε σαστισμένη στὸ κατώφλι τοῦ δωματίου καὶ δὲν τολμοῦσε νὰ προχωρήση. Ἡ ἄρρωστη μὲ τὸ ἄνοιγμα τῆς πόρτας γύρισε τὸ κεφάλι της καὶ μόλις εἶδε τὴν Γκιουζιντέ, τὰ μεγάλα μαῦρα μάτια της μὲ τὸν σκοῦρο κύκλο γύρω ἄστραψαν ἀπὸ τὴν συγκίνησι ποὺ τὴν κατέλαβε. Ἔκανε μιὰ κίνησι σὰν νὰ ἤθελε νὰ ἀνασηκωθῆ.

Ἡ Γκιουζιντὲ ἐπλησίασε τότε τὴν νεαρὴ κοπέλλα καὶ χαδεύοντας τὰ μαλλιά της, τῆς εἶπε:

— Ἄχ, νὰ μὲ συγχωρήσης, χρυσή μου! Μὲ τὴν λαχτάρα ποὺ εἶχα νὰ σὲ δῶ, παρέλειψα νὰ χτυπήσω τὴν πόρτα. Πῶς περνᾶς, γλυκειά μου; Μοῦ εἶχαν πῆ πῶς δὲν διατρέχεις κίνδυνο. «Ἴνσαλλαχ» — μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἀλλὰχ — ἀγαπημένη μου Σελμᾶ, πολὺ σύντομα θὰ γίνης καλὰ καὶ θὰ σηκωθῆς ἀπὸ τὸ κρεββάτι.

Ἡ Σελμᾶ ἔκλεισε τὰ μάτια της καὶ μὲ τρεμάμενη φωνὴ ψιθύρισε:

— Κατεστράφηκα, ἔγινα πτῶμα. Σὲ τίποτε δὲν ὠφελεῖ τὸ νὰ γίνω καλὰ καὶ νὰ σηκωθῶ.

Ἡ Γκιουζιντέ, κατάπληκτη ἀπὸ τὴν ἀγωνία ποὺ μαρτυροῦσε ἡ κομμένη ἐκείνη φωνή, ἐγύρισε τὸ κεφάλι της καὶ ἔρριξε μιὰ διαπεραστικὴ ματιὰ στὸν νέο ποὺ στὸ μεταξὺ σηκώθηκε ἀπὸ τὴν πολυθρόνα καὶ εἶχε πλησιάσει στὸ κρεββάτι. Ὁ νέος δάγκασε τὰ χείλη του καὶ σὰν νὰ ἤθελε νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὶς ματιὲς τῆς Γκιουζιντέ, ποὺ διαρκῶς τὸν ἔβλεπε, ἔγυρε τὸ κεφάλι του καὶ μὲ μιὰ φωνὴ χαμηλή, ποὺ μόλις ἀκουόταν, εἶπε:

— Ἀλλαχὰ ἰσμαρλαντίκ, Σελμᾶ! (Ἔχε γειά, Σελμᾶ).

Ἔκανε μιὰ ὑπόκλισι καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ δωμάτιον.

Ἡ Γκιουζιντὲ καὶ ἡ ἄρρωστη ἔμειναν τώρα μόνες. Ἡ Γκιουζιντέ, θέλοντας νὰ παρηγορήση καὶ νὰ καθησυχάση τὴν λυπημένη της φίλη, προσέθεσε:

— Ὅπως ἀντελήφθηκα, σὺ ἔπαθες ἐπὶ πλέον καὶ ἕνα φοβερὸ κλονισμὸ τῶν νεύρων.

Καὶ μὲ ἕνα χαμόγελο στὰ χείλη συνέχισε:

— Μὴ χειρότερα! οὔτε γυρίζεις νὰ μὲ δῆς στὸ πρόσωπο!... Οὔτε μὲ ρώτησες πῶς βρέθηκα ξαφνικὰ ἐδῶ. Τότε στάσου νὰ σοῦ τὰ διηγηθῶ ἐγώ. Μόλις χθὲς ἔφθασα ἀπὸ τὴν Ἀνατολή. Σήμερα μοῦ ἀνήγγειλαν τὸ δυστύχημά σου καὶ ἔτρεξα νὰ σὲ δῶ.

Ξαφνικὰ τὸ χαμόγελο πάγωσε στὰ χείλη της. Σιώπησε. Τὰ δάκρυα ποὺ εἶχαν πλημμυρήσει τὰ κλειστὰ μάτια τῆς Σελμᾶ, ξεπρόβαλαν ἐπάνω ἀπὸ τὰ ματόκλαδα καὶ ὅπως ἦταν πλαγιασμένη, ἔτρεχαν ἀπὸ τοὺς κροτάφους της καὶ ἔβρεχαν τὸ μαξιλάρι. Ἡ Σελμᾶ ἔκλαιε. Ἡ Γκιουζιντὲ τινάχθηκε ἀπὸ τὴν θέσι της, ἄρπαξε μὲ στοργὴ τὰ χέρια της καὶ μὲ φωνὴ γεμάτη συμπόνια τῆς εἶπε:

— Ὤχ, σὲ παρακαλῶ, ἔλα στὸν ἑαυτό σου. Μήπως χτύπησες ἄσχημα; Ποῦ πονεῖς, ἐπὶ τέλους; Μοῦ εἶπαν πῶς σὲ χτύπησε κάποιο μικρὸ ἰδιωτικὸ αὐτοκίνητο. Ὁ ἰδιοκτήτης του ποὺ τὸ ὡδηγοῦσε θὰ ἦταν, φαίνεται, μεθυσμένος. Ἔχανε κάποια «μανούβρα» χωρὶς νὰ γυρίση νὰ δῆ πίσω του καὶ σύ, ποὺ ἀμέριμνη προχωροῦσες γιὰ νὰ περάσης στὸ ἀντικρυνὸ πεζοδόμιο, ξαπλώθηκες στὸ χῶμα. Ποῦ χτύπησες, ἐπὶ τέλους; Μοῦ εἶπαν πῶς τὸ τραῦμά σου δὲν εἶνε σοβαρό. Πόνεσε πολὺ ἡ καρδιά σου;

Ἡ Σελμᾶ ἔκανε μιὰ κίνησι τοῦ χεριοῦ της καὶ τῆς ὑπέδειξε νὰ σηκώση τὰ σκεπάσματα. Ἡ Γκιουζιντέ, βλέποντας τὴν μεγάλη ταραχή της, κατελήφθη ἀπὸ φόβο. Φαντάσθηκε γιὰ μιὰ στιγμὴ ὅτι θὰ ἀντίκρυζε κάποια σπαρακτικὴ εἰκόνα καὶ ἡ καρδιά της ἄρχισε νὰ κτυπᾷ δυνατά. Σήκωσε φοβισμένη, σιγὰ-σιγά, τὸ σκέπασμα. Τὸ ἕνα πόδι τῆς Σελμᾶ, δεμένο ἀνάμεσα σὲ σανίδια καὶ βαλμένο στὸν γῦψο, ἦταν ἀκίνητο. Ἡ Γκιουζιντὲ ἔνοιωσε κάποια ἀνακούφισι. Ἀνέπνευσε βαθειὰ καὶ γυρίζοντας πρὸς τὴν Σελμᾶ τῆς εἶπε:

— Μὰ τὴν ἀλήθεια, ὁ τρόπος σου μοῦ ἐνέπνευσε τρόμο καὶ φόβο. Νόμισα πρὸς στιγμὴν ὅτι τὸ κατηραμένο αὐτοκίνητο εἶχε κάνει θρύψαλα τὸ πόδι σου. Πάντως φθηνὰ τὴν γλύτωσες. Ἀσφαλῶς θὰ ὑπέφερες πολὺ τὴν ὥρα ποὺ τὸ ἔβαζαν στὸν γῦψο, γιατὶ ἀλλοιῶς δὲν ἐξηγεῖται ὁ μεγάλος κλονισμὸς ποὺ ἔπαθαν τὰ νεῦρα σου. Μὲ τὴν βοήθεια ὅμως τοῦ Ἀλλὰχ ὅλα θὰ σιάξουν...

Ἕνα πικρὸ χαμόγελο ζωγραφίσθηκε στὰ χείλη τῆς δυστυχισμένης Σελμᾶ. Γύρισε σιγὰ-σιγά, ἐκάρφωσε τὰ μάτια της, τὰ γεμᾶτα ἀγωνία, στὴν φίλη της καὶ προσέθεσε:

— Ἕνα μονάχα πρᾶγμα δὲν θὰ σιάξη ποτέ. Καὶ αὐτὸ εἶνε τὸ πόδι μου... ποὺ θὰ μείνη σακατεμένο...

Ἡ Γκιουζιντὲ κάτι θέλησε νὰ πῆ. Ἡ Σελμᾶ συνωφρυώθηκε ἀμέσως καὶ διακόπτοντάς την συνέχισε:

— Μὴ μοῦ ἀντιλέγης, μὴ θελήσης νὰ μὲ παρηγορήσης... Οἱ γιατροὶ ποὺ ἔκαναν τὴν ἐγχείρησι μοῦ τὸ εἶπαν ἀπροκάλυπτα καὶ κατὰ πρόσωπον...

Ἀνεσήκωσε τὸ κεφάλι της ἀπὸ τὸ μαξιλάρι καὶ μὲ τὰ μαῦρα μάτια της, ποὺ τὴν φορὰ αὐτὴ πετοῦσαν σπίθες μίσους, στηλωμένα στὸ πρόσωπα τῆς Γκιουζιντέ, προσέθεσε:

— Ξέρεις, Γκιουζιντέ, ποιὸς ἦταν ἐκεῖνος ποὺ πρὶν ἀπὸ μερικὰ λεπτὰ βρισκόταν ἐδῶ κοντά μου;

— Πῶς θέλεις νὰ τὸ ξεύρω;

Ἡ Σελμᾶ ἄφησε τὸ κεφάλι της νὰ πέση στὸ μαξιλάρι καὶ γελῶντας ἕνα γέλιο νευρικὸ εἶπε:

— Εἶνε ὁ δράστης τοῦ δυστυχήματος, ἰδιοκτήτης τοῦ ἰδιωτικοῦ αὐτοκινήτου...Δηλαδή....

Σιώπησε πρὸς στιγμή. Τὰ μάτια του ἔλαμψαν ἀπὸ τὸ μῖσος ποὺ ἔνοιωθε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου καὶ συνέχισε:

— Δηλαδή, ὁ ὑποψήφιος σύζυγός μου...

Ἡ Γκιουζιντὲ κατάπληκτη τὴν ἔβλεπε χωρὶς νὰ τολμᾷ νὰ ἀνοίξη τὸ στόμα της.

— Γιατί ἐκπλήττεσαι, τῆς εἶπε. Δὲν ἀντελήφθηκες ἀκόμη πόσο ἁπλῆ εἶνε ἡ ὑπόθεσις αὐτή; Μὲ τὴν προθυμία του αὐτὴ θέλησε δῆθεν νὰ μὲ ἀνακουφίση ἀπὸ τὴν ψυχικὴ ἀγωνία ποὺ μὲ βασανίζει. Ἔνοιωσε, φυσικά, πὼς ὅπως μὲ κατήντησε δὲν θὰ γυρίση πιὰ κανεὶς νὰ μὲ δῆ.

Ἡ Γκιουζιντέ, ποὺ τὰ μάτια της ἄστραφταν ἀπὸ ἐνθουσιασμό, τὴν ρώτησε μὲ ἐνδιαφέρον:

— Καὶ τύ, τί σκέπτεσαι νὰ κάνης;

Ἡ Σελμᾶ, μὲ φωνὴ ποὺ τὴν διέκοπταν οἱ λυγμοί, προσέθεσε:

— Τί θὰ κάνω ἐγώ; Ἐγὼ τὸν ἀπεχθάνομαι. Καὶ ξέρεις τί θὰ τοῦ κάνω; Ἐπειδὴ τὸν ἀπεχθάνομαι θὰ δεχθῶ τὴν πρότασί του. Θέλω νὰ τὸν κάνω νὰ νοιώση τὸ μαρτύριο ἑνὸς γάμου, τὸν ὁποῖον ὑποχρεώθηκε νὰ συνάψη μὲ μιὰ γυναῖκα ποὺ δὲν τὸν ἀγαπᾷ, καὶ τὸ πιὸ τραγικὸ ἀκόμη, μὲ μιὰ γυναῖκα σακατεμένη καὶ κουτσή. Αὐτὸς κατέστρεψε τὴν ζωή μου καὶ ἐγὼ πρέπει νὰ καταστρέψω τὴν δική του. Αὐτὸ θὰ εἶνε ἡ ἀμοιβαία πληρωμὴ καὶ γιὰ τοὺς δυό μας.

Μετὰ ἔξ μῆνες ἡ Γκιουζιντὲ πῆρε τὸ πρῶτο γράμμα τῆς Σελμᾶ ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ἀποχωρισθῆκαν. Τὸ ἄνοιξε καὶ μὲ ἔκπληξι ἐδιάβασε τὰ ὅσα τῆς ἔγραφε ἡ φίλη της.

«Ἐγκατέλειψα, ἔγραφε, τὸν ἄνδρα μου καὶ ἔφυγα. Ἴσως ἡ ἐνέργειά μου αὐτὴ νὰ σοῦ κάνη κατάπληξι. Ἀλλά, ὅπως ξεύρεις, ἐγὼ δέχθηκα νὰ τὸν πανδρευθῶ μὲ τὸν σκοπὸ νὰ τὸν ἐκδικηθῶ. Ἤθελα νὰ τὸν βλέπω νὰ ὑποφέρη, νὰ μὲ ἀπεχθάνεται καὶ νὰ νοιώθη κάποια ψυχικὴ ἀγωνία, διότι ὑποχρεώθηκε νὰ μὲ πάρη γυναῖκα του. Ξέρεις ὅμως τί ἔπαθε ὁ «μπουνταλᾶς» — ὁ ἠλίθιος — αὐτός; Μὲ ἀγάπησε καὶ ἔτρεφε γιὰ μένα ἕνα παράφορο ἔρωτα. Ὅταν ἀντελήφθη ὅτι ἐγὼ τὸν ἀπέφευγα, ἀφωσιώθηκε ἐξ ὁλοκλήρου σὲ μένα καὶ ἄρχισε νὰ μὲ περιποιῆται μὲ ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέρον. Ἡ ζωή μας ἦταν ἕνας ἀτέλειωτος ἀγῶνας. Τελικὰ ἀπεφάσισα καὶ ἕνα πρωῒ τὸν ἄφησα καὶ ἔφυγα. Δεκαπέντε τώρα μέρες βρίσκομαι μακρυὰ ἀπ' αὐτόν. Ἐπισκέπτεται κάθε μέρα τὶς φιλενάδες μου καὶ τὶς ἱκετεύει νὰ μὲ πείσουν νὰ γυρίσω κοντά του. Ἀρνοῦμαι νὰ τὸν δεχθῶ. Μοῦ στέλνει τακτικὰ γράμματα γεμᾶτα ἀπὸ ἐρωτικὲς ἐκδηλώσεις. Τὰ σχίζω ὅλα καὶ δὲν τοῦ ἀπαντῶ. Τώρα νοιώθω νὰ πλημμυρίζη τὴν καρδιά μου μιὰ ἀτέλειωτη χαρὰ καὶ βαθειὰ ἀνακούφισι. Ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀγάπη ποὺ τρέφει γιὰ μένα, ἀντιλαμβάνομαι ὅλο τὸ μέγεθος τῆς ψυχικῆς ἀγωνίας ποὺ τὸν βασανίζει ἀπὸ τὴν στιγμὴ ποὺ ἀποχωρισθήκαμε. Ποτὲ δὲν σκέφθηκα πὼς καὶ ὁ ἀποχωρισμός μας, ὅπως καὶ ὁ γάμος μας, θὰ ἦταν ἕνα μέσον ἐκδικήσεως. Δὲν μπορεῖς νὰ φαντασθῆς τὸ βαθὺ μῖσος ποὺ τρέφω στὴν καρδιά μου γι' αὐτόν. Θέλω νὰ τὸν βλέπω δυστυχισμένο, μὰ πολὺ δυστυχισμένο, καὶ νὰ ὑποφέρη ὅσο ὑποφέρω κι' ἐγώ. Τὰ γράμματά του καὶ ἡ συχνὲς ἐπισκέψεις, ποὺ σὰν ἕνα ἀδιάντροπο μικρὸ παιδὶ μοῦ κάνει, ἄρχισαν νὰ μὲ στενοχωροῦν. Θέλω νὰ περάσω μερικοὺς μῆνες μαζί σου. Ἑτοίμασε τὸ δωμάτιό μου. Σὲ φιλῶ γλυκὰ-γλυκὰ στὰ μάτια».

Κων)πολις, Ἰούνιος 1937.

ΠΕΡΙΝΤΕ ΔΖΕΛΑΛ

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ τουρκικοῦ διὰ τὸν «Παρνασσὸν» ὑπὸ τοῦ κ. Ἀχιλ. Σ. Βαφειάδη)

νήση ἐξ Ἀγκύρας εἰς τὸν Τοῦρκον Πρωθυπουργὸν τὰ ἑξῆς:

«Τὰ σύνορα τῶν συμμάχων Βαλκανικῶν Κρατῶν ἀποτελοῦσιν ἑνιαῖον σύνορον. Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θὰ εἶχον βλέψεις ἐπὶ τοῦ συνόρου αὐτοῦ θὰ ἐξετίθεντο εἰς τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου καὶ συμβουλεύω αὐτοὺς νὰ φυλαχθῶσι. Ἑδραζομένη ἐπὶ τῆς δράσεως αὐτῆς ἡ Βαλκανικὴ φιλία θὰ κερδίση εἰς πληρότητα καὶ ἐν τούτῳ ἔγκειται οἱ ἀνθρωπιστικοὶ καὶ ἐκπολιτιστικοὶ σκοποί της».

Μὲ τὴν κατηγορηματικὴν αὐτὴν δήλωσιν τίθενται εἰς προσοχὴν οἱ τυχὸν ἐπιλήσμονες τῆς μεγάλης πατριωτικῆς ἀρχῆς, ὅτι ὅσον ἐπιβάλλεται τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὰ πράγματα τῆς πατρίδος, τόσον εἶνε καὶ ἐγκληματικὴ ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν ἐξωτερικῶν προβλημάτων καὶ μάλιστα εἰς ζητήματα ὅπου συγκεντρώνεται ἡ ὁμοφωνία ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΗΣ

ΤΙ ΘΑ ΦΟΡΕΣΗ Η ΟΥΩΛΛΙΣ

Η προίκα τῆς δουκίσης Οὐΐνδσωρ

Ἀπὸ τὴν πιὸ μεγάλη κυρία ὡς τὴν πιὸ φτωχὴ κοπέλλα τοῦ λαοῦ, ὅλες ἡ γυναῖκες ἔχουν τὰ μάτια στραμμένα στὴ γυναῖκα, ποὺ ἀπησχόλησε ὅσο καμμιὰ ἄλλη στὴν ἐποχή μας τὴν κοινὴ γνώμη.

Τὴν κ. Οὐάλλις Οὐώρφιλδ, πρώην κ. Σίμψον καὶ ἀπὸ χθὲς δούκισσα τοῦ Οὐΐνδσωρ.

Καὶ φυσικὰ κάτι ποὺ ἐνδιαφέρει περισσότερο ἀπ' ὅλα τὶς γυναῖκες, εἶνε τὸ τί θὰ φορέση ἡ δούκισσα τοῦ Οὐΐνδσωρ καὶ τὸ τί ἐφόρεσε στὸ χθεσινὸ γάμο της.

Κάναμε μιὰ ἐπίσκεψι στὸν Οἶκο μόδας Μαινμποσέ, ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους τοῦ Παρισιοῦ.

Θὰ θέλαμε νὰ σᾶς περιγράψωμε λεπτομερῶς ὅλες τὶς τουαλέττες τῆς δουκίσσης, ἀλλὰ σᾶς βεβαιοῦμε πὼς αὐτὸ εἶνε κάτι περισσότερο ἀπὸ ἀδύνατο.

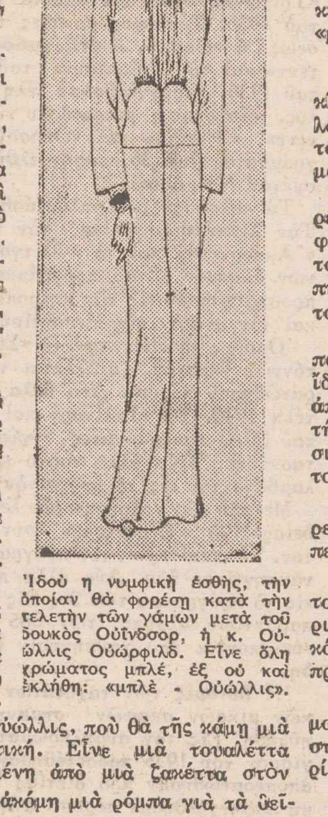

Ἰδοὺ η νυμφικὴ ἐσθής, τὴν ὁποίαν θὰ φορέση κατὰ τὴν τελετὴν τῶν γάμων μετὰ τοῦ δουκὸς Οὐΐνδσορ, ἡ κ. Οὐώλλις Οὐώρφιλδ. Εἶνε ὅλη χρώματος μπλέ, ἐξ οὗ καὶ ἐκλήθη: «μπλὲ - Οὐώλλις».

Ἡ νυμφικὴ ἐσθὴς τῆς δουκίσσης εἶνε ὁλόκληρη ἀπὸ μπλὲ — παστέλ, ποὺ πῆρε ἤδη τὸ ὄνομά της: μπλὲ Οὐώλλις, ποὺ θὰ τῆς κάμη μιὰ σιλουέττα γοητευτική. Εἶνε μιὰ τουαλέττα θαῦμα, συνοδευομένη ἀπὸ μιὰ ζακέττα στὸν ἴδιο τόνο. Ἰδοὺ ἀκόμη μιὰ ρόμπα γιὰ τὰ δεῖπνα «στὸ σπίτι» δυὸ κομμάτια: μιὰ μακρὰ ζὺπ ἀπὸ λαμέ. Ἡ βέστα εἶνε στολισμένη μὲ λεπτὲς «ντεκοὺπ» καὶ κουμπώνει ἐμπρός. Ἡ βραδυνές της ρόμπες εἶνε ὑπέροχες, μιὰ ἰδιαιτέρως ἀπὸ κορσὰζ μπλὲ-πὰλ καὶ μιὰ «ζὺπ» ἀπὸ σατὲν μαῦρο.

Ἕνα βραδυνὸ παλτὸ εἶνε καμωμένο ἀπὸ «όττομὰν» ἄσπρο καὶ γαρνιρισμένο μὲ ζιμπελίνα.

Πιὸ πολλὲς ἀκόμη εἶνε ἡ ρόμπες τῶν γευμάτων, ἀπὸ λευκὴ ὀργαντίνα μὲ ἐμπριμὲ μπουκέττα ἀπὸ λιλὰ μπλὲ καὶ μιὰ ζώνη ἀπὸ δέρμα «μπορντώ».

Νὰ μιὰ ρόμπα ἐμπριμὲ γιὰ τὸ ἀπόγευμα.

Τὰ ταγιέρ της, ἁπλᾶ, εἶνε χρώματος «μαρὶνκλαὶρ» μὲ μιὰ μπλούζα ἐμπριμὲ μαρίν, ἕνα ἄλλο εἶνε ἀπὸ τουὴν,τ κίτρινο μὲ μπλούζα στὸν τόνο βιολέττας, μπλὲ-πάλ, κόκκινο καὶ μιὰ μώβ, πολὺ «σμάρτ».

Ἰδοὺ τώρα τὰ μαντώ: τὸ ἕνα ποὺ θὰ φορέση στὸ αὐτοκίνητο ἢ στὸ γιώτ, εἶνε χονδρὴ φλανέλλα μπλὲ-μαρίν, ἕνα τρουὰ-κὰρ ἀπὸ τουὴν,τ ἄσπρο, ἕνα μαντὼ μαρὶν ἀκόμη θὰ τῆς πηγαίνη περίφημα μὲ τὶς ἄσπρες καὶ ἐμπριμὲ τουαλέττες.

Καθὼς εἶνε πολὺ «σπορτὶβ» ἡ δούκισσα, παρήγγειλε καὶ γιὰ τὴν πλὰζ δυὸ φορὲς τὴν ἴδια ρόμπα. Πρόκειται γιὰ μιὰ ρόμπα-μαντὼ ἀπὸ τουὰλ γκρὲλ-μπλὲ μὲ μιὰ ἐσάρπα καὶ μαντήλι ἀσσορτί. Τὸ δεύτερο εἶνε ἀπὸ τουὰλ φυσικό, ἐμπριμὲ ἀπὸ κόκκινο, πράσινο καὶ πορτοκαλλί. Τὰ παπούτσια, φυσικά, ἀσσορτί.

Ἡ δούκισσα ξέρει νὰ ἐκλέγη καὶ ἰδίως ξέρει τί θέλει. Ἐκτὸς αὐτοῦ εἶνε πάντοτε συνεπεστάτη στὶς δοκιμές.

Ἀφοῦ ἔκαμε καὶ τὶς τελευταῖες δοκιμὲς τῶν τουαλεττῶν της, ἡ δούκισσα παρεδόθη στὰ χέρια τῶν κομμωτῶν, ποὺ θὰ τῆς κάμουν μιὰ κόμμωσι νέα καὶ εἰδικῶς μελετημένη γιὰ τὴν προσωπικότητά της.

Φυσικά, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ὁ κομμωτὴς ποὺ ἀνέλαβε νὰ δημιουργήση τὸ ἀριστούργημα αὐτό, δὲν εἶνε ἄλλος ἀπὸ τὸν περίφημο Παριζιάνο κομμωτὴ Ἀντουάν.

ΜΑΡΣΕΛΛ ΟΥΡΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ‚ΠΑΠΥΡΟΥ'
ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Ἐκυκλοφόρησαν:

1) ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ: Γεωγραφικὰ (Α΄).— Εἰσαγωγὴ καὶ μετάφρασις Α. Σ. Ἀρβανιτοπούλου, καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἄδετον δρ. 40, δεμ. 55.
2) ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: Τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα. Εἰσαγωγὴ Δημ. Μπαλάνου, καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκοῦ, τ. ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας. Μετάφρασις Ἀδ. Διαμαντοπούλου, διευθυντοῦ τοῦ Ἀρσακείου Διδασκαλείου. Ἄδετον δρ. 40, δεμ. 55.
3) ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ: Ρητορικὴ Τέχνη (Α΄).— Εἰσαγωγὴ τοῦ καθηγητοῦ κ. Α. Ἀρβανιτοπούλου. Μετάφρασις καὶ σημειώσεις Ἐπαμ. Μαλαίνου. Ἄδετον δρ. 40, δεμ. 55.
4) ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ: Αἰθιοπικὰ ἢ τὰ κατὰ Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν ἐρωτικά. Εἰσαγωγὴ Κοραῆ καὶ Christ. Μετάφρασις λογοτεχνικὴ ὑπὸ Φώτου Γιοφύλη. Ἄδετον δρ. 40, δεμ. 55.
5) ΑΙΣΧΥΛΟΥ: Πέρσαι.— Νέα ἔμμετρος μετάφρασις καὶ σημειώσεις μὲ ἀναλυτικὴν εἰσαγωγήν, ὑπὸ Ἰω. Ζεβοῦ, διευθυντοῦ τοῦ Μεγ. Λεξικοῦ τῆς Ἑλλ. Γλώσσης. Ἄδετον δρ. 40, δεμ. 55.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας κυκλοφοροῦν:

6) ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ: Λακεδαιμονίων Πολιτεία — Ἀθηναίων Πολιτεία.— Ἀρχαῖον κείμενον. Μετάφρασις, σημειώσεις καὶ εἰσαγωγὴ ὑπὸ Ἀδ. Διαμαντοπούλου, διευθ. τοῦ Ἀρσακείου Διδασκαλείου.
7) ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ: Ἀθηναίων Πολιτεία.— Ἀρχαῖον κείμενον. Μετάφρασις μὲ εἰσαγωγὴν καὶ σημειώσεις, ὑπὸ Ἰω. Ζερβοῦ, διευθυντοῦ τοῦ Μεγ. Λεξικοῦ τῆς Ἑλλ. Γλώσσης. Τόμοι 2. Ἕκαστος τόμος ἄδετος δρ. 40, δεμ. 55.
8) ΠΟΛΥΒΙΟΥ: Ἱστορίαι (Α΄).— Ἀρχαῖον κείμενον. Εἰσαγωγὴ καὶ μετάφρασις ὑπὸ Εὐ. Φωτιάδου τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης. Ἄδετον δρ. 40, δεμ. 55.
9) ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ: Κορινθιακά.— Μετάφρασις μὲ εἰσαγωγὴν καὶ σημειώσεις ὑπὸ Δημ. Λαμπίκη.

Ἐκδοτικὸς Ὀργανισμὸς «Πάπυρος»
Λεωφ. Πανεπιστημίου 36 — Στοὰ Ἰντεάλ
Τηλέφ. 30—232

Τὰ διεθνῆ γεγονότα τῆς ἑβδομάδος

ΑΜΕΡΟΛΗΠΤΟΝ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ
ΔΕΛΤΙΟΝ

Η ΝΕΑ ΠΕΡΙΠΛΟΚΗ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ κ. ΤΣΑΜΠΕΡΛΑΙΝ

ΕΠΙΣΚΥΠΗΣΙΣ
ΥΠΟ ΕΙΔΙΚΟΥ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ

Εἴχομεν ἀφήσει τὴν διεθνῆ κατάστασιν εἰς δρόμον ὑφέσεως καὶ θὰ ἐξηκολούθει ἀσφαλῶς ἡ εἰρηνικὴ πορεία της, ἂν δὲν ἐμεσολαβοῦσαν γεγονότα ἀπρόοπτα ὅπως ἡ κεραυνοβόλος ἐπίθεσις κατὰ τοῦ γερμανικοῦ θωρηκτοῦ «Ντόϋτσλαντ».

Ἐν τούτοις τὸ σοβαρώτατον αὐτὸ ἐπεισόδιον, διὰ τὸ ὁποῖον ὁμιλοῦμεν κατωτέρω, ὅσον καὶ ἂν ἀφίνη ζωηρὰν ἐντύπωσιν, δὲν ἠμπορεῖ νὰ συγκριθῆ μὲ τὸ πραγματικὸν γεγονὸς τῆς ἑβδομάδος,—καὶ αὐτὸ εἶνε ἡ ἄνοδος τοῦ κ. Νέβιλ Τσάμπερλαιν εἰς τὸ πρωθυπουργικὸν ἀξίωμα τῆς Ἀγγλίας, ὑποδείξει τοῦ οἰκειοθελῶς ἀποχωρήσαντος κ. Μπάλντουϊν.

Ἡ πολιτικὴ τῆς μεγάλης αὐτῆς χώρας ἔχει ἄμεσον ἀντίκτυπον εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς γῆς. Σήμερον, καὶ κυρίως αὔριον ἐὰν τυχὸν χειροτερεύση ἡ κατάστασις, ὅλων τὰ βλέμματα στρέφονται πρὸς τὰ ἐκεῖ: «τί θὰ κάμη ἄραγε ἡ Ἀγγλία;» Μὲ εὔλογον ἐνδιαφέρον λοιπὸν διερωτᾶται ἡ διεθνὴς Κοινὴ Γνώμη ποίαν κατεύθυνσιν θὰ δώση ὁ νέος Πρωθυπουργὸς εἰς τὴν ἀγγλικὴν πολιτικήν.

Ἐν μεγίστη συντομίᾳ τὸ ζήτημα ἔχει ὡς ἑξῆς: Ἐν πρώτοις ἡ πρωθυπουργικὴ μεταβολὴ δὲν ἦτο αἰφνιδία. Προητοιμάζετο ἀπὸ μακρῶν μηνῶν, καὶ ὁ κ. Νέβιλ Τσάμπερλαιν εἶχεν ὅλον τὸν καιρὸν νὰ μελετήση καὶ ἀποκρυσταλλώση τὸν προσανατολισμόν του. Ἐπομένως ὅταν δηλώνη σήμερον ὅτι θὰ ἀκολουθήσῃ τὴν πολιτικὴν τοῦ προκατόχου του, ἡ δήλωσίς του ἔχει μεγίστην ἀξίαν. Ἐκτὸς τούτου, καὶ ἐμπράκτως ἀπὸ ἡμερῶν ἤδη εἶχεν ἀναλάβει τὰ καθήκοντα τῆς πρωθυπουργίας.

Πράγματι τόσον εἰς τὰς διπλωματικὰς συνομιλίας καὶ ζυμώσεις ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἑορτῶν τῆς Στέψεως, ὅσον καὶ εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Αὐτοκρατορικῆς Διασκέψεως τῶν Κτήσεων, ὁ κ. Ν. Τσάμπερλαιν συμμετεῖχεν ἐνεργῶς. Τότε ἀκριβῶς συνεννοηθεὶς μὲ τὸν Γάλλον ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Ντελμπός, ἐχάραξεν ἐν ἀπολύτῳ ὁμοφωνίᾳ μὲ αὐτὸν τὸ πρόγραμμα τῆς αὐριανῆς πολιτικῆς τῆς χώρας του.

Τὸ πρόγραμμα αὐτὸ συνίσταται εἰς τὰ ἑξῆς: α΄) ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν θὰ ἀποτελέση τὸ τελευταῖον ἔρεισμα τῆς εἰρηνικῆς προσπαθείας, ἀλλὰ καὶ τὸ κύριον ξεκίνημα μιᾶς ὁμαδικῆς δράσεως ἐν περιπτώσει εὐρωπαϊκοῦ πολέμου. β΄) Πρέπει νὰ ἀρχίσουν τὸ ταχύτερον αἱ διεθνεῖς διαπραγματεύσεις δι' ἕνα νέον Λοκάρνο, τὸ ὁποῖον θὰ ἀντικαταστήση τὸ παλαιόν, ἀλλὰ θὰ εἶνε εὐρύτερον ἐκείνου—ἐπομένως δυσκολώτερον— διότι πιθανώτατα ἡ ἀγγλογαλλικὴ πολιτικὴ θὰ θελήση νὰ περιλάβη εἰς αὐτὸ καὶ ζητήματα ἀφορῶντα τὴν σημερινὴν φυσιογνωμίαν τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης, ὅπως π. χ. ἐγγύησιν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Τσεχοσλοβακίας κλπ.

Η ΑΓΓΛΙΑ ΕΤΟΙΜΑΖΕΙ ΑΡΑΓΕ ΕΚΠΛΗΞΕΙΣ;

Λέγουν ὅτι ὁ κ. Ν. Τσάμπερλαιν ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν φίλην του Γαλλίαν καὶ τοὺς συμμάχους της ἀποφυγὴν πάσης ἀφορμῆς διεθνοῦς παρεξηγήσεως, καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν στάσιν ἄψογον. Καὶ τοῦτο, διότι πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς βρεττανικῆς καὶ τῆς παγκοσμίου Κοινῆς Γνώμης πρόκειται νὰ γίνη μία ὑστάτη προσπάθεια εὐρωπαϊκῆς συνεννοήσεως καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει ἀποτύχη, ὁ νέος Πρωθυπουργὸς—λέγουν—θὰ ἐπιχειρήση δραστηρίαν ἐκκαθάρισιν τῆς ἐκκρεμότητος.

Τί σημαίνει αὐτό; Λέγουν ὅτι ὁ κ. Ν. Τσάμπερλαιν εἶνε ἀποφασιστικώτερος ἀπὸ τὸν προκάτοχόν του καὶ δὲν θὰ περιορισθῆ εἰς τὴν φιλοσοφικὴν ἀνεκτικότητα ἐκείνου. Αὐτὸ εἶνε ἀληθέστατον, ἀλλὰ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν δὲν πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῆ ὁ ρόλος τῆς προσωπικότητος παρὰ κατὰ τοῦτο, ὅτι ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἡ εὐρωπαϊκὴ σύγχυσις ἐγγίζει εἰς τὸ ζενίθ της, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ πολεμικαὶ καὶ διπλωματικαὶ προσπάθειαι τῆς Ἀγγλίας ἔχουν προχωρήσει,—δι' αὐτοὺς ἀκριβῶς τοὺς λόγους ἡ θαυμασία συνταγματικὴ μηχανὴ τῆς Ἀγγλίας ἀνεβίβασεν εἰς τὴν γέφυραν τοῦ κυβερνήτου μίαν προσωπικότητα ὅπως τὸν κ. Ν. Τσάμπερλαιν.

Ἂν ὁ κ. Μπάλντουϊν διέπρεψεν εἰς τὸν ὄχι καὶ τόσον στενὸν κύκλον τῆς βρεττανικῆς οἰκογενείας, ἀποσοβήσας τὴν ἐκτροπὴν τῆς δυναστικῆς κρίσεως εἰς συνταγματικήν, ὁ κ. Νέβιλ Τσάμπερλαιν προορίζεται νὰ παίξη ἱστορικὸν ρόλον εἰς τὸν διεθνῆ ὁρίζοντα.

Ἀνήκει εἰς ἕνα κόμμα καὶ εἰς μίαν οἰκογένειαν ἰμπεριαλιστικωτάτης καταγωγῆς. Βέβαια οἱ καιροὶ ἄλλαξαν ἔκτοτε, καὶ ἡ Μ. Βρεττανία δὲν ἐπιδιώκει πλέον οὐδεμίαν νέαν κατάκτησιν, ἀλλὰ οἱ ἰμπεριαλιστικοὶ σταθμοὶ τοῦ παρελθόντος ἐξακολουθοῦν νὰ ἀποτελοῦν τὰ θεμέλια τοῦ σημερινοῦ

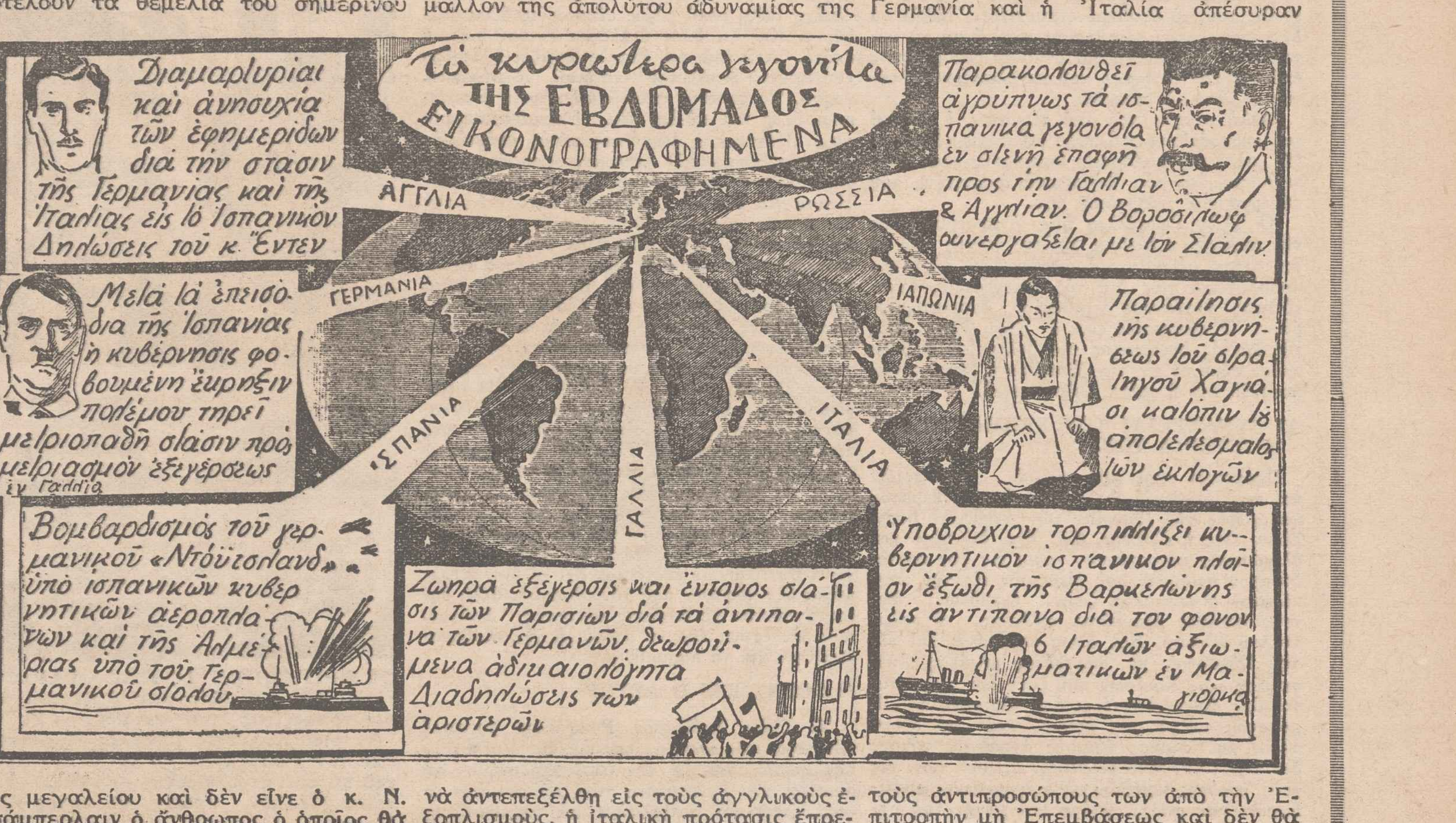
Τὰ κυριώτερα γεγονότα
ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ
Διαμαρτυρίαι καὶ ἀνησυχία τῶν ἐφημερίδων διὰ τὴν στάσιν τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἰταλίας εἰς τὸ Ἱσπανικὸν Δηλώσεις τοῦ κ. Ἔντεν
ΑΓΓΛΙΑ
ΡΩΣΣΙΑ
Παρακολουθεῖ ἀγρύπνως τὰ ἱσπανικὰ γεγονότα ἐν στενῇ ἐπαφῇ πρὸς τὴν Γαλλίαν & Ἀγγλίαν. Ὁ Βοροσίλωφ συνεργάζεται μὲ τὸν Στάλιν
ΓΕΡΜΑΝΙΑ
Μετὰ τὰ ἐπεισόδια τῆς Ἱσπανίας ἡ κυβέρνησις φοβουμένη ἔκρηξιν πολέμου τηρεῖ μετριοπαθῆ στάσιν πρὸς μετριασμὸν ἐξεγέρσεως ἐν Γαλλίᾳ
ΙΑΠΩΝΙΑ
Παραίτησις τῆς κυβερνήσεως τοῦ στρατηγοῦ Χαγιάσι κατόπιν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐκλογῶν
ΙΣΠΑΝΙΑ
ΓΑΛΛΙΑ
ΙΤΑΛΙΑ
Βομβαρδισμὸς τοῦ γερμανικοῦ «Ντόϋτσλανδ» ὑπὸ ἱσπανικῶν κυβερνητικῶν ἀεροπλάνων καὶ τῆς Ἀλμερίας ὑπὸ τοῦ γερμανικοῦ στόλου
Ζωηρὰ ἐξέγερσις καὶ ἔντονος στάσις τῶν Παρισίων διὰ τὰ ἀντίποινα τῶν Γερμανῶν θεωρούμενα ἀδικαιολόγητα Διαδηλώσεις τῶν ἀριστερῶν
Ὑποβρύχιον τορπιλλίζει κυβερνητικὸν ἱσπανικὸν πλοῖον ἔξωθι τῆς Βαρκελώνης εἰς ἀντίποινα διὰ τὸν φόνον 6 Ἰταλῶν ἀξιωματικῶν ἐν Μαγιόρκᾳ

της μεγαλείου καὶ δὲν εἶνε ὁ κ. Ν. Τσάμπερλαιν ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος θὰ θυσιάση ἔστω καὶ σπιθαμήν.

Διαπρέψας καὶ σφυρηλατηθεὶς κατὰ τὴν νεότητά του εἰς τὴν σκληρὰν πρᾶξιν, ὁπότε ἐξησκήθη εἰς τὸ νὰ ὑπερνικᾷ καὶ ἑπομένως νὰ ἀψηφᾷ ὅλα τὰ ἐμπόδια, μὲ ἐκπαίδευσιν, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ ἀθλητικὴν (διαπρέψας εἰς τὸ ποδόσφαιρον ὡς «κυνηγός») δὲν θὰ θελήση ποτὲ νὰ περιορισθῆ εἰς τὸν ρόλον τῆς ὀπισθοφυλακῆς, εἰς τὸν στίβον τῶν διεθνῶν ἀγώνων. Δὲν εἶνε καθόλου περίεργον ἂν αὔριον εἰς τὰς συνήθεις μπλόφας καὶ ἀπειλάς, ὁποθενδήποτε, ἀκούσωμεν ἀπὸ τὸ στόμα του τὴν ἀγγλικὴν φωνὴν εἰς τόνον ποὺ τόσον ἐλησμονήθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΕΥΗΝ

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Συμβουλίου τῆς Κ. Τ. Ε. καὶ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως δὲν παρουσίασαν τίποτε τὸ ἐξαιρετικόν. Τὸ ζήτημα τοῦ Σαντζακίου τῆς Ἀλεξανδρέττας ἐλύθη κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικὸν τόσον διὰ τὴν Γαλλίαν ὅσον καὶ διὰ τὴν Τουρκίαν καὶ τοιουτοτρόπως τὰς ἀγαθὰς σχέσεις τῶν δύο χωρῶν—τὸ καὶ σπουδαιότερον—δὲν ἀπειλεῖ οὐδεμία πλέον διαφορά.

Τὴν διαγραφὴν τῆς Αἰθιοπίας ἐτόλμησε νὰ προτείνη ἡ πολωνικὴ ἀντιπροσωπεία, καὶ τὸ γεγονὸς αὐτὸ εἶνε πολὺ περίεργον, διότι ἀκριβῶς ἡ Πολωνία ἐπὶ τόσα ἔτη ὀνειρευθεῖσα καὶ ἀγωνισθεῖσα διὰ τὴν ἐθνικήν της ἀνεξαρτησίαν, θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι θὰ ἦτο περισσότερον εὐαίσθητος εἰς ζητήματα ἀφορῶντα τὴν ἀνεξαρτησίαν ἄλλων ἐθνῶν. Περίεργον, ἀλλ' ὄχι καὶ τραγικόν, διότι δὲν εὑρέθη οὔτε εἷς ἀντιπρόσωπος διὰ νὰ ὑποστηρίξη τὴν ἀπροσδόκητον πρότασίν της.

Διὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ καθὼς καὶ διὰ τὸ ἱσπανικὸν δὲν ἐδόθη καμμία συγκεκριμένη λύσις. Ὁ Ἱσπανὸς ἀντιπρόσωπος ἐπέμεινεν εἰς τὴν καταγγελίαν πολυαρίθμων περιπτώσεων ξένης ἀναμίξεως. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ μετὰ τὴν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ «Ντόϋτσλαντ» καὶ τὰς θλιβερὰς συνεπείας του, κινδυνεύει νὰ προσλάβη πολὺ εὐρυτέραν καὶ σοβαρωτέραν ἔκτασιν.

Τὰς ἡμέρας αὐτὰς συνῆλθε καὶ πάλιν εἰς τὴν Γενεύην τὸ Γραφεῖον τῆς Διασκέψεως τοῦ Ἀφοπλισμοῦ, πρωτοβουλίᾳ τῆς Γαλλίας, ὅπου ὁ ἀντιπρόσωπός της κ. Πὼλ Μπονκοὺρ ἔκαμε τὴν σχετικὴν ἔκκλησιν, τονίσας συνάμα πόσον δύσκολος καὶ τολμηρὰ ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας οἱαδήποτε προσπάθεια πρὸς ἐλάττωσιν τῶν ἐξοπλισμῶν.

Ἔμμεσον πρότασιν πρὸς τὸν κ. Ρούσβελτ, πρὸς ἐλάττωσιν τῶν ἐξοπλισμῶν, ἔκαμε τὰς τελευταίας ἡμέρας καὶ ὁ κ. Μουσσολίνι, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν τὴν ἔλαβον σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν. Ἐν τούτοις δεδομένων τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν τῆς Ἰταλίας, ἢ μᾶλλον τῆς ἀπολύτου ἀδυναμίας της νὰ ἀντεπεξέλθη εἰς τοὺς ἀγγλικοὺς ἐξοπλισμούς, ἡ ἰταλικὴ πρότασις ἔπρεπε νὰ ἐκτιμηθῆ ὡς εἰλικρινής.

ΤΟ ΙΣΠΑΝΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΠΕΡΙΠΛΟΚΩΝ

Ἡ καταστρεπτικὴ ἐπίθεσις τῶν κυβερνητικῶν ἀεροπλάνων κατὰ τοῦ γερμανικοῦ πολεμικοῦ «Ντόϋτσλαντ» κινδυνεύει νὰ προσλάβη χαρακτῆρα διεθνῶν περιπλοκῶν σοβαρωτάτων διὰ τὴν τύχην τῆς παγκοσμίου εἰρήνης. Οἱ Γερμανοὶ κατηγοροῦν τοὺς Ἱσπανοὺς κυβερνητικοὺς ὅτι ἐπετέθησαν ἄνευ προκλήσεως ἐκ μέρους των, καὶ μάλιστα ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων των εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ διεθνοῦς ἐλέγχου. Οἱ κυβερνητικοὶ Ἱσπανοὶ λέγουν ὅτι τὰ ἀεροπλάνα των ἔρριψαν τὰς βόμβας ἀπαντῶντα εἰς προηγηθεῖσαν ἐπίθεσιν καὶ δεύτερον ὅτι τὸ γερμανικὸν πολεμικὸν δὲν εὑρίσκετο εἰς τὴν ζώνην τοῦ ἐλέγχου, ἀλλὰ εἰς τὴν νῆσον Ἴμπιθαν τῶν Βαλεαρίδων, ὅπου ὁ ἔλεγχος εἶχεν ἀνατεθῆ εἰς γαλλικὰ πολεμικά.

Ἡ Γερμανία, διὰ νὰ ἐκδικηθῆ τὴν καταστροφὴν τοῦ πολεμικοῦ της, ἔσπευσε, δίχως νὰ ἀναμένη τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐπειγόντως συγκληθείσης Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς τοῦ Λονδίνου, νὰ βομβαρδίση διὰ τοῦ στόλου της (ἑνὸς θωρηκτοῦ καὶ δύο τορπιλλικῶν) τὴν ἱσπανικὴν πόλιν Ἀλμέρια —μεταξὺ Μαλάγας καὶ Καρθαγένης. Τὸ γεγονὸς εἶνε σοβαρώτατον, διότι κατεστράφη ἓν ἀπὸ τὰ ὀχυρώτερα κυβερνητικὰ σημεῖα, ὅπου προσέκρουον τὰ στρατεύματα τοῦ κ. Φράνκο, δεύτερον δὲ—τὸ καὶ κυριώτερον—ὅτι διὰ τοῦ βομβαρδισμοῦ τῆς Ἀλμέριας καὶ τῶν ἄλλων γερμανικῶν μέτρων δημιουργεῖται ἐπικίνδυνον διεθνὲς προηγούμενον.

Τί θὰ συνέβαινε πράγματι ἐὰν μεθαύριον, ἐν περιπτώσει παρομοίας ἐπιθέσεως ἐκ μέρους τῶν ἐθνικιστῶν ἐναντίον ἑνὸς γαλλικοῦ ἢ ἄλλου πολεμικοῦ, οἱ δεχθέντες τὴν ἐπίθεσιν προέβαινον εἰς αὐθαίρετα ἀντίποινα καὶ ἐξαποστέλλοντες δεκάδες βομβαρδιστικῶν ἀεροπλάνων ἐξηφάνιζον ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς τὴν Μαλάγαν ἢ τὸ Μποῦργκος; Ἰδοὺ τὰ τραγικὰ ἐρωτήματα, καὶ δὲν εἴχομεν ἄδικον ὅταν πρὸ δύο καὶ πλέον μηνῶν, εἰς τὸ φύλλον τοῦ «Παρνασσοῦ» τῆς 27ης Μαρτίου, ἐγράφομεν ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης τὰ ἑξῆς: «Αἱ δυσκολίαι περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ διεθνοῦς ἐλέγχου εἰς τὰ ἱσπανικὰ εἶνε ἀνησυχητικαί, ὄχι τόσον διὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἐλέγχου, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὰ περαιτέρω. Διερωτᾶται κανεὶς ποῖα ἀπρόοπτα καὶ ποῖαι προστριβαὶ ἠμποροῦν νὰ προκύψουν μετὰ τὴν ἐφαρμογήν του....»

Τὴν καταστροφὴν τῆς Ἀλμέριας ἠκολούθησεν ἡ καταβύθισις τοῦ κυβερνητικοῦ ἐμπορικοῦ «Πόλις τῆς Βαρκελώνης» εἰς τὸν ὁμώνυμον λιμένα. Ἡ Γερμανία καὶ ἡ Ἰταλία ἀπέσυραν τοὺς ἀντιπροσώπους των ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν μὴ Ἐπεμβάσεως καὶ δὲν θὰ συμμετάσχουν ἕως ὅτου λάβουν ἱκανοποίησιν. Ἀφ' ἑτέρου ἱκανοποίησιν ζητοῦν καὶ οἱ κυβερνητικοὶ καὶ ἄμεσον σύγκλησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Κινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Ἡ κατάστασις θεωρεῖται κρισιμωτάτη. Ἡ Γερμανία ἐπειγόντως ἐνισχύει τὸν στόλον της εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ δι' ἄλλων μονάδων καὶ ἡ προσοχὴ τοῦ κόσμου ἐναγωνίως διερωτᾶται τί θὰ πράξουν ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία. Τείνομεν ἄραγε πρὸς μίαν ὕφεσιν, ἢ μήπως, παρὰ τὴν καταβολὴν ὅλων τῶν καλῶν θελήσεων, ὁδηγούμεθα δίχως νὰ τὸ καταλάβωμεν εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς ἀνθρωπότητος;

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Ἀνεξαρτήτως μὲ τὸ διεθνὲς καρκίνωμα περὶ τὸ ἱσπανικόν, ἡ αἰσιοδοξία δὲν ἔπαυσε νὰ ἐμπνέῃ τοὺς ἰθύνοντας πρὸς ἀλλεπαλλήλους βολιδοσκοπήσεις καὶ συνεννοήσεις. Εἰς τὴν Γενεύην μάλιστα ἔλαβον χώραν σημαντικαὶ συνομιλίαι μεταξὺ τῶν διαφόρων ἀντιπροσώπων καὶ ἔξω ἀπὸ τὸν ἐπίσημον περίβολον τῆς Κ.Τ.Ε. Περισσοτέραν προσοχὴν προὐκάλεσαν αἱ ἰδιαίτεραι συνεδριάσεις τῶν ὑπουργῶν τῆς Μικρᾶς Ἀντὰντ καὶ τὰ ἀκολουθήσαντα γεύματα ὅπου συμμετέσχον καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ρωσσίας.

Λέγεται ὅτι ὁ κ. Λιτβίνωφ εἶχε μακρὰν συνεργασίαν μὲ τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ρουμανίας κ. Ἀντωνέσκου καὶ μὲ τὸν προκάτοχόν του κ. Τιτουλέσκου, καὶ ὅτι ἠθέλησε νὰ ξεκαθαρίση τὴν θέσιν τῆς Ρουμανίας ὅσον ἀφορᾷ τὴν στάσιν της εἰς τὸ μέλλον. Αἱ συνομιλίαι αὐταὶ κατέληξαν εἰς τελικὰς ἐξηγήσεις εἰς Παρισίους, ὅπου κατηυθύνθη ὁ κ. Ἀντωνέσκου μετὰ τὸ ταξείδιον τῆς Γενεύης.

Ὅσον καὶ ἂν τὸ κρίσιμον τῆς εὐρωπαϊκῆς καταστάσεως ἀπορροφᾷ τὴν προσοχὴν ὅλων, δὲν πρέπει νὰ ἀφήσωμεν ἀσχολίαστον τὴν σπουδαιοτάτην φιλειρηνικὴν καὶ γενναίαν χειρονομίαν τοῦ Προέδρου τῆς γείτονος καὶ φίλης Δημοκρατίας κ. Καμὰλ Ἀτατούρκ, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρατεθέντος τιμητικοῦ γεύματος ἐν Ἀθήναις ἔσπευσε νὰ τηλεφω-

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΝΟΣ ΜΕΓΑΛΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Τὸ Δολλάριον καὶ οἱ αὐθένται του

Η ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ὁ Τζὼν Δ. Ροκφέλλερ ἀπέθανεν. Ἦταν ὁ μεγάλος «γέρος» τῆς Ἀμερικανικῆς ἀριστοκρατίας τοῦ πλούτου, Πατριάρχης τῶν δισεκατομμυρίων περιβαλλόμενος ἀπὸ τοὺς πυκνοὺς καπνοὺς τῶν θρύλων καὶ τῶν μύθων, μία φυσιογνωμία καὶ ἕνας τύπος ποὺ ἐνεσάρκωνε τὴν δύναμιν καὶ τὴν μαγικὴν ἀνὰ τὴν γῆν ἕλξιν τῶν δολλαρίων. Ἀπὸ μερικὰ ἔτη δὲν ἀπησχολεῖτο βέβαια μὲ τὸ δολλάριον, οὔτε ἐπίσης καὶ μὲ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον κερδίζεται τὸ χρῆμα. Τὸν ἐνδιέφερε πλέον, σχεδὸν δὲ ἀποκλειστικά, κάθε τι ποὺ εἶχε σχέσιν μὲ τὴν ὑγιεινὴν καὶ ποὺ θὰ τοῦ ἐπέτρεπε νὰ ἐπιτύχῃ ἕνα ἀκόμη ρεκὸρ εἰς τὴν ζωήν του, τὸ ρεκὸρ τῆς μακροζωΐας γιατὶ φιλοδοξοῦσε νὰ φθάσῃ τὰ ἑκατὸ καὶ ἴσως—ἴσως νὰ τὰ περνοῦσε κιόλας, ποιὸς ξεύρει τὶ γίνεται καμμιὰ φορά; Γι' αὐτὸ καὶ κάθε μέρα ἔπαιζε, ἀρκετὴν ὥρα, μὲ μιὰν μικρὴ ἄσπρη, σκληρὴ σὰν πέτρα, μπάλλα τὸ γκόλφ του, τὸ ἀγαπημένο παιχνίδι. Ἤθελε νὰ διατηρήσῃ τὴν εὐκινησίαν του, ὥστε νὰ κατορθώσῃ νὰ ἐπιτύχῃ καὶ αὐτὸ τὸ ρεκόρ, ὅπως ἐπέτυχε καὶ τὸ ρεκὸρ τοῦ μεγαλειτέρου πλούτου σ' ὅλον τὸν κόσμον.

Ἀλλὰ μικρὸν πρὸ τοῦ τέρματος ἡ καρδιά του ἐκουράσθηκε μιὰ πάρα πολὺ καὶ τώρα μαζὺ μὲ τοὺς ἀμυθήτους θησαυρούς του, ἀναπαύονται καὶ τὰ ξεχωριστὰ ἀγαπημένα του σύνεργα τοῦ παιχνιδιοῦ του.

Ὁ Τζὼν Ροκφέλλερ ἦταν ὁ προτελευταῖος τῆς περιφήμου ἐκείνης πρώτης γενεᾶς ποὺ μὲ ἀπίστευτη δύναμιν καὶ προφητικὴν εὐρύτητα προβλεπτικότητος διὰ τὰς οἰκονομικὰς δυνατότητας. κατέκτησε περιουσίαν δισεκατομμυρίων. Ὁ τελευταῖος εἶνε ὁ Ἔνρυ Φόρντ. Εἰς τὰς λοιπὰς δυναστείας τοῦ δολλαρίου ἔφθασε πλέον σήμερον εἰς τὴν ἐξουσίαν ἡ δευτέρα κάποτε δὲ καὶ ἡ τρίτη ἀκόμη γενεά.

ΑΙ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑΙ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ.

Πρόκειται περὶ πραγματικῶν δυναστειῶν καὶ περὶ ἀληθινῶν ἡγεμόνων ἄνευ στέμματος καὶ χωρὶς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἀληθινῶν βασιλέων, εἶνε ἡ ἀλήθεια, ἀλλ' ὄχι, δι' αὐτὸ καὶ ὀλιγώτερον πανισχύρων, χάρις εἰς τὴν παντοδύναμον ἐπιρροὴν ποὺ ἐξασκοῦν εἰς τὴν παγκόσμιον οἰκονομικὴν ζωήν, ἡγεμόνων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐξαρτᾶται πολλάκις, ἡ μοῖρα πολλοῦ κόσμου. Καὶ ὅπως συμβαίνει καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, μὲ ὡρισμένας μεγάλας οἰκογενείας τῶν Κροίσων ποὺ ζοῦν καὶ κινοῦνται τελείως ἀπομεμονωμένοι ἀπὸ τὰς μεγάλας ἀμόρφους μάζας, εἰς βαθμὸν ποὺ νὰ ἔχουν πλέον καὶ ἰδίους ἠθικοὺς ἀγράφους νόμους διὰ τὴν ἰδίαν ἀποκλειστικὴν χρῆσιν των, εἰς τοὺς ὁποίους κρατοῦν μὲ πραγματικὸν μυστικισμὸν καὶ πάθος, ἀκόμη καὶ μέχρι τοῦ σημείου νὰ τοὺς θυσιάζουν πολλές προσωπικές των ἐπιθυμίες καὶ πόθους βαθυτέρους των, ἔτσι ζοῦν ὁμοίως αἱ ἐννέαι μεγάλαι δυναστεῖαι τοῦ χρήματος εἰς τὴν Ἀμερικὴν τελείως χωρισμέναι ἀπὸ ὅλους καὶ ἀπλησίαστοι διὰ τοὺς πολλούς.

Η ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΟΥ ΔΟΛΛΑΡΙΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ

Τὸ δολλάριον ἐξουσιάζει τὴν Ἀμερικὴν καὶ αὐτοὶ ἐξουσιάζουν τὸ δολλάριον. Τὰ ὀνόματα εἶνε γνωστά. Τὰ ξεύρουν ὅλοι καὶ στὰ δύο ἡμισφαίρια. Παντοῦ διηγοῦνται ἱστορίες γιὰ τὰ θαυμαστὰ μέγαρά των, γιὰ τὶς φανταστικὲς ἑορτὲς ποὺ δίδουν κάθε τόσο καὶ στὶς ὁποῖες ὅμως ἀδύνατον εἶνε νὰ εἰσχωρήσουν «οἱ βέβηλοι» ἄνθρωποι δηλαδὴ ἐκτὸς τῶν στενῶν κύκλων των, γιὰ τὴν ἀμύθητον πολυτέλεια τῆς ζωῆς των, γιὰ τὰ μεγαλοπρεπῆ γιώτ τους, μὲ τὰ ὁποῖα περιέρχονται κάπου—κάπου τὸν κόσμον. Καὶ εἶνε πάντοτε συγκινητικὲς ὅλες αὐτὲς ἡ ἱστορίες καὶ πάντα διεγείρουν τὸν φθόνον· ἄλλως τε ἐπεμβαίνει συχνὰ καὶ ἡ φαντασία καὶ μεγαλώνει ἀκόμη περισσότερο τὴν φανταστικὴν πλευρὰν ὅλων αὐτῶν τῶν ἑλκυστικῶν ἀφηγήσεων, ποὺ πάντα σοῦ ἀρέσει, ὡς τόσο ν' ἀκοῦς νὰ τὶς διηγοῦνται. Ἀκόμη περισσότερον συγκινοῦν τὰ σημεῖα ποὺ ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀπίστευτα κάποτε ταπεινὴν προέλευσίν τῶν κατόπιν κυριάρχων τοῦ ἀχανοῦς πλούτου. «Ἦταν μιὰ φορὰ ἕνα φτωχὸ παιδάκι ποὺ γύριζε ξυπόλητο καὶ πούλαγε ἐφημερίδες...Πεινοῦσε καὶ κρύωνε. Ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ δυστυχία τὸ ἄφηνεν ἀκατάβλητον· καὶ εἰργάζετο νύκτα καὶ μέρα νὰ γείνῃ μιὰ μέρα καλὸς καὶ πλούσιος ἄνθρωπος. Μιὰ μέρα ἔφθασε νὰ ἔχῃ βάλη κατὰ μέρος οἰκονομίες δέκα δολλάρια. Καὶ τὰ δέκα δολλάρια ἔγιναν κάποτε ἑκατό. Ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἐμπρὸς ἀρχίζει ἡ ἄνοδος τοῦ μικροῦ ξεπόλυτου παιδιοῦ, ἀκούραστη, γοργή. Τὸ ταπεινὸ φτωχόπαιδο ἔγινε ἑκατομμυριοῦχος καὶ αὐτὸς πάλι δισεκατομμυριοῦχος». Πάντοτε ἡ διηγήσεις αὐτὲς προκαλοῦν τὴν συγκίνησιν τῶν μαγικῶν πραγμάτων, — ἀδιάφορον ἂν παραλείπουν πάντα νὰ μᾶς ποῦν τίποτε γιὰ ὅλα τὰ ξυπόλυτα φτωχόπαιδα ποὺ δὲν ἔγιναν κατόπιν τίποτε ἀπολύτως. Ἀκόμη καὶ οἱ μικροὶ ἐφημεριδοπῶλαι στὸ Μπρόντ—γουαίη, ποὺ μετροῦν σὲ κάποια γωνίτσα τὰ λίγα σέντς ποὺ κέρδισαν ἀπὸ τὸ πρωΐ, καὶ αὐτὰ ἀκόμη, δοκιμάζουν δυνατὴν ἡδονὴν ἀκούοντας κάτι τέτοιες διηγήσεις. Τόσο ὅλοι τους εἶνε πεπεισμένοι ὅτι μὲ τὴν προσωπικήν των ἐνεργητικότητα θὰ μπορέσουν μιὰ μέρα νὰ κάμουν περιουσία σὰν τοῦ Τζὼν Ροκφέλλερ. Ἡ ἱστορίες αὐτὲς τῶν ξυπόλητων αὐριανῶν δισεκατομμυριούχων ἔχουν κάποιαν ἀναμφισβήτητη παιδαγωγικὴ σημασία. Εἶνε 100 % ἀμερικάνικες μέσα των, ὑπάρχει αἰσιοδοξία καὶ ἐμπιστοσύνη εἰς τὰς ἰδίας κάθε ἀνθρώπου δυνάμεις. Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι δὲν πρόκειται πάντοτε περὶ ὑπερβολῶν καὶ ὅτι εἶνε πράγματι ἡ ἱστορίες αὐτὲς ἀληθινὰ παιδαγωγικές, γιατὶ θυμίζουν μὲ ἀκρίβειαν ὅτι τὰ δισεκατομμύρια δὲν πέφτουν ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ἀλλὰ δημιουργοῦνται μὲ ἀγρίους σκληροὺς ἀγῶνας, ποὺ δὲν ἔχουν καμμιὰ σχέσι μὲ τὴν αἰσθηματικότητα καὶ τὰ παραμύθια.

Ο ΦΟΡΝΤ ΚΑΙ Ο ΑΣΤΟΡ

Ὁ Τζὼν Ντέϊβισον Ροκφέλλερ χρεωστᾷ τὸν τεράστιον πλοῦτον του εἰς τὴν διαίσθησιν τῆς ματιᾶς του, μὲ τὴν ὁποίαν ἠδυνήθη νὰ προείδῃ τὴν δυνατότητα τῶν μελλοντικῶν ἀναπτύξεων τοῦ πετρελαίου καὶ τῆς βενζίνης καὶ ὁ Ἔνρυ Φόρντ, ποὺ γεννήθηκε τῷ 1863 καὶ ἄρχισε τὴν σταδιοδρομίαν του ὡς ἁπλὸς ἐργάτης, ἔγινεν δισεκατομμυριοῦχος ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητον, ποὺ ἀρχικῶς ἦτο εἶδος ἀποκλειστικὰ πολυτελείας, ἔκαμεν ἕνα λαϊκώτατον μέσον συγκοινωνίας. Ἐπὶ πλέον ἔγινε γνωστὸς διὰ τὸ ἐξόχως συγχρονισμένα συστήματα τῆς παραγωγῆς διὰ τὴν κατασκευὴν κατὰ μεγάλας σειρὰς τοῦ ἰδίου ἀντικειμένου καὶ τῶν διαφόρων τμημάτων του, διὰ τὴν ἐπιστημαντικὴν ἀνάλυσιν τῶν μεθόδων ἐργασίας εἰς τὰ ἐργοστάσιά του. διὰ τὸν Ταϋλορισμὸν ποὺ ἐφήρμοσεν εὐρύτατα.

Ἕνα ἄλλο ὄνομα, ποὺ εἶνε ἄμεσα συνδεδεμένον μὲ τὴν ἔννοιαν, τοῦ γιγαντιαίου πλούτου εἶνε τὸ ὄνομα τῶν Ἄστορ. Τὸ γενεαλογικὸν δένδρον αὐτῶν ἐκτείνεται σχετικῶς ἀρκετὰ μακρυὰ εἰς τὸ παρελθόν. Διότι ὁ Ἰωάννης Ἰακώβου Ἄστορ, ὁ ἱδρυτὴς τοῦ Οἴκου, ἐγεννήθη τὴν 17ην Ἰουλίου 1763. Εἰς τὸ Βάλντορφ, παρὰ τὴν Ἀϊδελβέργην εἰς τὴν Γερμανίαν, ἦταν πάμπτωχος ὁ νέος Ἄστορ καὶ ἡ πατρίδα στὸν ὡραῖο ποταμὸ Νέκαρ τοῦ φαινόταν στενή, πολὺ στενή. Ὁ τόπος δὲν τὸν χωροῦσε τὸν τραβοῦσε ὁ ἀπέραντος παραέξω κόσμος. Γιὰ τοῦτο, ἀπεχαιρέτησε τὴν Γερμανία καὶ τράβηξε κατὰ τὴν ξενητειά. Πρῶτο σταθμὸ ἔκαμε στὸ Λονδῖνον κι' ἀπ' κεῖ κατ' εὐθεῖαν Ἀμερική. Ἦταν ἀκόμη ἡ ἐποχὴ τῶν πρώτων ξένων ἀποίκων στὴν Ἀμερική, ἡ ρωμαντικὴ ἐποχὴ τῆς διεθνοῦς μεταναστεύσεως εἰς τὴν παρθένον ἀκόμη τότε χώραν μὲ τὸν πλοῦτον τὸν ἀμύθητον. Ὁ νεαρὸς Ἄστορ ἄρχισεν ἕνα ἁπλούστατο στοιχειῶδες ἐμπόριο μὲ τοὺς Ἰνδιάνους ἰθαγενεῖς, τοὺς ἀγόραζε θεόφθηνα θαυμάσιες γοῦνες ποὺ τὶς πουλοῦσε στὸ Λονδῖνον μὲ πραγματικὸ χρυσάφι. Ἔβαλε ἔτσι τὴν πρώτη βάσι τῆς περιουσίας του. Ἐπεδόθη ἔπειτα εἰς κερδοσκοπικὰς ἐπιχειρήσεις ἐπὶ ἀχανῶν γαιῶν ποὺ ἀγόραζε καὶ πουλοῦσε καὶ τὸν ἔκαμαν βαθύπλουτον. Ὅταν ἀπέθανε στὰ 1848 στὴν Νέαν Ὑόρκην δὲν ἦταν ἀκόμη καθόλου δισεκατομμυριοῦχος, ἄφησεν ὅμως εἰς τοὺς κληρονόμους του ἀρκετὰ ἑκατομμύρια δολλάρια, ποὺ οἱ κατόπιν γενεὲς τῶν Ἄστορ ἐπολλαπλασίασαν.

ΟΙ ΠΡΙΓΚΗΠΕΣ ΤΟΥ ΔΟΛΛΑΡΙΟΥ
1) Ὁ Τζὼν Π. Μόργκαν, ὁ μεγαλείτερος τραπεζίτης τοῦ κόσμου. — 2) Ὁ Ἄντριου Κάρνετζι, μεγάλος Μαικήνας σὰν τὸν Ροκφέλλερ. — 3) Ὁ βασιλεὺς τοῦ αὐτοκινήτου Φὸρντ. — 4) Ὁ Ἄντριου Μέλλον, πρώην ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν καὶ τραπεζίτης.— 5) Ὁ Βένσεντ Ἄστορ, ὁ δισεκατομμυριοῦχος, ποὺ ἀσχολεῖται εἰς μελέτας τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης καὶ μελέτας ἐπὶ τῶν ζώων· τὸ ὄνομά του συνεδέθη μὲ ἕνα ταξεῖδι εἰς τὰς νήσους Γκαλαπάγκο. — 6) Ὁ Χάρολντ Βάντερπλιντ.

Η ΘΡΙΑΜΒΕΥΤΙΚΗ ΑΝΟΔΟΣ ΤΩΝ ΚΑΡΝΕΤΖΙ, ΜΟΡΓΚΑΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΑΝΤΕΡΜΠΙΛΤ.

Ἀπὸ τὸ ἴδιο ξύλο ἦταν κομένος καὶ ὁ Σκωτσέζος Ἄντριουν Κάρνετζι, ποὺ γεννήθηκε στὸ Ντένφερμλάϊν, κοντὰ στὸ Ἐδιμβοῦργο, στὰς 25 Νεομβρίου 1837. Ἕνδεκα χρονῶν πῆγε στὴν Ἀμερική, ἀναγκάσθηκε νὰ βγάζῃ τὸ ψωμί του, κουβαλοῦσε τὰ τηλεγραφήματα, ἔγινε ἔπειτα τηλεγραφικὸς ὑπάλληλος, κατόπι σιδηροδρομικός, προχώρησε καλὰ στὸν κλάδον αὐτόν, σὲ σημεῖο ποὺ τὰ κατάφερνε νὰ κάμῃ ἕνα δικό του μεταλλουργεῖο, ποὺ ἄρχισε νὰ κάμῃ γνωστὸν τὸ ὄνομά του, τὸ Κάρνετζι Στὴλ Κό.

Ἀντιθέτως ὁ Τζὼν Πίρποντ γεννήθηκε Ἀμερικανός. Γεννήθηκε στὰς 17 Ἀπριλίου 1837 στὸ Χάρτφορντ (Κόννεκτικούτη), καὶ ἀπὸ ἐκεῖ κατέκτησε τὸ Οὐώλστρητ. Ἵδρυσε τὴν Τράπεζαν Μόργκαν, ποὺ γρήγορα ἔγινεν ἡ πρώτη τράπεζα τῆς Ν. Ὑόρκης, ἔπειτα ἔγινεν ἀκόμη ἰσχυρότερος, ἐξυγίανε διαφόρους τραπέζας, ἵδρυσε τράστ, ἐκυριάρχησε μὲ τὰ δολλάριά του μεγάλου μέρους τῆς Ἀμερικῆς.

Καὶ ὁ Κορνήλιος Βάντερμπιλντ γεννήθηκε Ἀμερικανός. Στὸ Στέπλεταϊν (Ν. Ὑόρκη), στὰς 27 Μαΐου 1794. Ἄρχισε ὡς πωλητὴς φρούτων. Ἀλλὰ 24 κιόλας ἐτῶν ἦταν ἤδη ἀρκετὰ πλούσιος. Ἀργότερα ἵδρυσε ἀτμοπλοϊκὲς ἑταιρεῖες, σιδηροδρόμους, ἔγινε ὁ μεγάλος Βάντερμπιλντ.

ΜΝΗΜΕΙΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΑΘΟΕΡΓΙΑΣ.

Ἀναφέραμεν ἀνωτέρω μερικὰ μονάχα ἀπὸ τὰ πιὸ γνωστὰ ἀνὰ τὸν κόσμον ὀνόματα βαθυπλούτων Ἀμερικανῶν καὶ σ' αὐτὰ μόνον θὰ περιορισθοῦμε σήμερα. Τὰ ὀνόματα αὐτὰ δὲν ἀντιπροσωπεύουν πλέον μονάχα τὸν ἀγῶνα περὶ τὸ δολλάριον οὔτε ἁπλῶς καὶ ὡρισμένα δισεκατομμύρια δολλαρίων, ἀλλὰ καὶ κάθε τι ποὺ πραγματοποιεῖται καὶ ἐπιτυγχάνεται διὰ τοῦ δολλαρίου. Ἡ δυναστεῖες αὐτὲς κατέκτησαν δισεκατομμύρια καὶ πολλά, πολλὰ ἑκατομμύρια ἐπεστράφησαν κατόπιν πάλιν εἰς τὸ Ἔθνος, ὑπὸ μορφὴν κοινωφελῶν κληροδοτημάτων, ἱδρυμάτων, βιβλιοθηκῶν Πανεπιστημίων. Αὐτὰ εἶνε τὰ μνημεῖα τὰ ὁποῖα ἔστησαν μόνοι των. Ἀπὸ τοὺς καρποὺς αὐτοὺς πρέπει νὰ τοὺς ἀναγνωρίζωμε. Ὡς ἰσχυρὰς δηλαδὴ προσωπικότητας ποὺ ὑψώθησαν ἐπάνω ἀπὸ τὰ μικρὰ ἕως τὸ μεγαλεῖον, ἕως τὸ ὑπερφυσικὸν ἄμετρον.

ΓΙΑΓΚΗΣ

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΑΠΟ ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

— Τὸ χρῆμα δὲν μυρίζει..

Ἂν πιστεύσωμεν τὸν Σουητώνιον—καὶ γιατί νὰ μὴ τὸν πιστεύσωμε;—ὁ Τίτος, ὁ υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος Βεσπασιανοῦ, ἐμέμφθη μιὰ ἡμέρα τὸν πατέρα του, γιατὶ ἐπέβαλε φόρο στὶς Βεσπασιανές, στὰ εὐεργετικὰ ἐκεῖνα σπιτάκια, ποὺ ἔρχονται εἰς βοήθειαν τῶν ἐπειγομένων κ.τ.λ.

Ὁ αὐτοκράτωρ, ἀρκετὰ χονδρὸς στὶς συνήθειές του, πλησίασε στὴ μύτη τοῦ παιδιοῦ του μιὰ φοῦχτα νομισμάτων, ἀπὸ τὰ πρῶτα ποὺ ἀπέφερεν ὁ φόρος ἐκεῖνος. καὶ τοῦ εἶπεῖ

— Σοῦ μυρίζει ἄσχημα; Ὄχι βέβαια. Ξέρεις ἐν τούτοις πολὺ καλὰ τὴν προέλευσίν των.

Καὶ ἀπὸ τότε ἔμεινε τὸ γνωστὸν ρητόν: Τὸ χρῆμα δὲν μυρίζει.

Ἀλλὰ τὸ ἤξεραν ἀπὸ πολὺ πιὸ μπροστά. Ἀπὸ τότε ποὺ βγῆκε...

— Τὸ φιλὶ ὡς ἐκδήλωσις

Ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων οἱ ἄνθρωποι εἶχαν συνηθίσει ν' ἀγκαλιάζωνται καὶ νὰ φιλιοῦνται εἰς κάθε εὐκαιρίαν. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τοὺς ἐρωτευμένους καὶ τοὺς πολὺ στενοὺς συγγενεῖς τὸ...κακὸν δικαιολογεῖται. Ἀλλὰ εἶνε τόσον ἀναγκαῖον ὅλος ὁ κόσμος νὰ ἐκδηλώνῃ τὴν φιλίαν του μὲ φιλιά;

Οἱ Κινέζοι καὶ πολλοὶ ἀσιατικοὶ λαοὶ ἐκδηλώνουν τὴν ἀγάπην των... τρίβοντας τὴ μύτη των. Καὶ τὸ θεωροῦμε αὐτὸ γελοῖο. Κατὰ βάθος ὅμως δὲν εἶνε ὑγιεινότερον νὰ τρίβωνται ἡ μύτες ἀπὸ τὴν ἐπαφὴ τῶν χειλιῶν, ποὺ εἶνε ἕνας ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους δρόμους μεταδόσεως μικροβίου;

Ἰδίως ἡ γυναῖκες εἶνε πιὸ ἐπιρρεπεῖς στὸ φιλί. Μήπως δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ τὸ ἀναπληρώσουν μὲ τὸ τόσον ἰβλαβὲς...τρίψιμο τῆς μύτης;

Φαντασθῆτε πόσες μεταδόσεις γρίππης θὰ ἐπρολαμβάνοντο.

— Ὁ ἰδεώδης σύζυγος

Μιὰ Ἀμερικανὶς καλλιτέχνις τοῦ κινηματογράφου, ἡ μὶς Μπράϊς, κατήρτισεν ὡς ἑξῆς τὰ δέκα χαρακτηριστικὰ ποὺ κάμνουν τὸν τύπον τοῦ ἰδεώδους ζυζύγου:

1. Πρέπει νὰ εἶνε βολικός. 2. Νὰ φοράῃ παληὰ ἐσώρρουχα. 3. Πρέπει νὰ γηράσκῃ ταυτοχρόνως μὲ τὴν σύζυγό του. 4. Πρέπει νὰ κομπλιμεντάρῃ τὴν καλλονὴ τῆς γυναίκας του κι' ὄχι τὴν μαγειρική της. 5. Νὰ ἔχῃ χιοῦμορ. 6. Ν' ἀγαπᾷ τὰ παιδιά. 7. Νὰ εἶνε ἐχέμυθος. 8. Νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν καρριέρα τῆς γυναίκας του. 9. Νὰ μὴν εἶνε ἀπαιτητικὸς στὴ γυναῖκα του, καὶ 10. Νὰ ἐμπνέῃ τὸν σεβασμό.

Εἴμεθα σύμφωνοι μὲ τὶς μὶς Μπράϊς ὅσον ἀφορᾷ τὰ περισσότερα τῶν ὡς ἄνω 10 χαρισμάτων τοῦ ἰδεώδους συζύγου. Ὑπάρχει ὅμως ἕνα, τὸ ὁποῖον μᾶς φέρνει εἰς ἀμηχανίαν: Γιατί δηλαδὴ ὁ ἰδεώδης σύζυγος πρέπει νὰ φοράῃ παληὰ ἐσώρρουχα;

— Ἡ εὔθυμος χήρα

Ἡ χήρα τοῦ ἀποθανόντος Ἄγγλου πρώην πρωθυπουργοῦ Ἀσκουΐθ λέγουν ὅτι θὰ παίξῃ στὸν κινηματογράφο. Κανένας δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι καὶ ἐκεῖ νὰ ἐπιτύχῃ.

Πράγματι ἡ περίφημος Μαργκό, χήρα λαίδη Ὄξφορντ-Ἀσκουΐθ, εἶνε ἡ πιὸ πρωτότυπη, ἡ πιὸ πικάντικη ἀπ' ὅλες τὶς εὐγενεῖς Ἀγγλίδες. Οἱ γονεῖς της τὴν εἶχαν καλὰ χαρακτηρίσει, ὅταν ἔλεγαν σ' ἕνα φίλο ποὺ ἀνησυχοῦσε γιὰ τὰ «φλὲρτ» τῆς νεαρᾶς Μαργκό:

— Ἂν τὴν περιορίσωμε, εἶνε ἱκανὴ νὰ παντρευθῇ ἕναν ἱπποπόταμο.

Ἔχει πολὺ πνεῦμα.

Μιὰ μέρα ἐξεφράζετο δυσμενῶς γιὰ τὴν καλλονὴ μιᾶς κυρίας, ποὺ δὲν εἶχε ἰδῆ ποτὲ στὴν ὄψι της.

— Γιατί λέτε ὅτι εἶνε ἄσχημη, ἀφοῦ δὲν τὴν ἔχετε ἰδῆ ἀκόμη; ρώτησε κάποιος.

— Γιατὶ πληροφοροῦμαι πῶς προεδρεύει τῆς Ἑνώσεως κατὰ τοῦ Φιλιοῦ, ἀπήντησε ἡ διαβολεμένη Μαργκό.

Κάποτε μιλοῦσε γιὰ τὴν Ἀμερική:

— Ἄ!... ἂν ἐγὼ εἶχα ἀνακαλύψει τὴν Ἀμερική σᾶς ὁρκίζομαι πῶς δὲν θὰ τὸ μάθαινε κανένας ἄλλος.

Ἀσφαλῶς δὲν θὰ πλήξουν καθόλου στὰ «στούντιος», ποὺ θὰ γυρίζῃ ἡ Μαργκό.

— Ὁ αὐτοσχέδιος «σπηκερ»

Ἡ ἀγγλικὴ ραδιοφωνικὴ ἑταιρεία ἔπεσε θῦμα μιᾶς ἀπὸ τὶς μεγαλείτερες φάρσες ποὺ γνώρισε ποτέ.

Στὶς 8.30 τῆς ἡμέρας τῆς στέψεως, ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀπειροπληθεῖς περιπατητάς, ποὺ βρισκόταν μπροστὰ στὸ Βασιλικὸ Ἀνάκτορο, ἐπειδὴ ὁ καιρὸς ἦταν βροχερός, κατέφυγε στὴν καμπίνα τοῦ ραδιὸ μὲ μιὰ γυναῖκα.

Σὲ λίγο κάποιος μπῆκε καὶ τὸν ρώτησε ποιὸς ἦταν ὁ ὑπάλληλος ποὺ θὰ μετέδιδε τὶς λεπτομέρειες τῆς στέψεως.

— Ἐγώ. ἀπήντησε ὁ ἄνθρωπος.

Σὲ λίγο τὸ κουδοῦνι τοῦ τηλεφώνου κτυποῦσε καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ σύρματος τὸν διέταξαν γιατὶ θ' ἀρχίσῃ σὲ λίγο ἡ μετάδοσις.

Πράγματι στὶς 10.10΄ τὸ κόκκινο λαμπιόνι ἄναψε, δίνοντάς του τὸ σημεῖο ἐνάρξεως τῆς μεταδόσεως.

— Δὲν θυμᾶμαι τί ἀκριβῶς εἶπα, διηγήθη τὴν ἄλλη μέρα ὁ αὐτοσχέδιος «σπῆκερ», ἀλλὰ μοῦ φαίνεται πῶς τὰ κατάφερα καλά. Εὐτυχῶς ἡ «διάλεξις» διήρκεσε λίγα λεπτὰ καὶ μόλις τελείωσε ἔφυγα δρομαίως.

Ἡ ἑταιρεία ὅμως ηὐχαρίστησε θερμῶς τὸν ἄγνωστο «σπῆκερ», ποὺ ἂν καὶ μποροῦσε, δὲν ξεμάκρυνε εἰς βάρος της τὴ φάρσα, ποὺ ἴσως θὰ εἶχε λυπηρὲς γι' αὐτὴν συνέπειες.

Τὸ μεγαλείτερον ἀνάγνωσμα

ΣΠΥΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

1ον

Τὸ μέγα Ἐθνικὸν ἔπος τοῦ 1821

Ἡ «Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως» τοῦ Σπυριδωνος Τρικούπη, τὴν ὁποίαν ἀρχίζει νὰ δημοσιευῃ ἀπὸ σήμερον ὁλόκληρον ὁ «Παρνασσός», ἐξεδόθη ἐν Λονδίνῳ τῷ 1853—57 ζῶντος τοῦ συγγραφέως, καὶ διὰ δευτέραν φορὰν τῷ 1861—62. Διὰ τρίτην φορὰν ἐξεδόθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1888 μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ καὶ διὰ τετάρτην φορὰν τὸ 1925 ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ πανηγυρισμοῦ τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821. Αἱ ἀλλεπάλληλοι αὗται ἐκδόσεις μαρτυροῦν περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἔχει ἐξαίρετον λογοτεχνικὸν ὕφος, ἀπομένει μέχρι τῆς σήμερον τὸ μοναδικὸν πλῆρες ἔργον περὶ τῆς Ἐπαναστάσεως.

Ὁ συγγραφεὺς Σπυρίδων Τρικούπης, πατὴρ τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ Χαριλάου Τρικούπη, ἔζησε καὶ παρηκολούθησεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ ἱστορούμενα γεγονότα. Ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος Πρωθυπουργὸς τῆς Ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Ἡ ἱστορία του δηλαδὴ δὲν εἶνε ἀπάνθισμα μελέτης καὶ ἐρεύνης, ἀλλὰ φέρει τὴν σφραγῖδα τῆς ζωῆς καὶ διὰ τοῦτο ἀνεγνώσθη πάντοτε μετὰ ζωηροτάτου ἐνδιαφέροντος ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας τοὺς διψῶντας νὰ γνωρίσουν ἐπακριβῶς τὴν μεγαλειώδη ἀπελευθερωτικὴν ἐξέγερσιν τῶν προγόνων των, ἀναγιγνώσκεται καὶ σήμερον καὶ θὰ ἀναγιγνώσκεται ἀσφαλῶς καὶ εἰς τὸ μέλλον, ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχουν Ἑλληνικαὶ καρδίαι, αἱ ὁποῖαι θὰ θέλουν νὰ διδαχθοῦν διὰ ποίων ὑπερανθρώπων θυσιῶν ἐξηγοράσθη τὸ πρῶτον αἱματόβρεκτον κομμάτι γῆς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστήθη ἡ σημαία τῆς Ἐλευθέρας Ἑλλάδος.

Ὁ «Παρνασσὸς», προσφέρων τὴν εὐκαιρίαν εἰς χιλιάδας Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν, λόγῳ τῆς μεγάλης του κυκλοφορίας, νὰ γνωρίσουν τὸ ἀθάνατον ἔπος τοῦ 1821, ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι ὑπηρετεῖ τὴν Ἑλληνικὴν νεότητα, ἡ ὁποία πρέπει πάντοτε νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν της, ὅτι μόνον μεγάλαι θυσίαι ἐπιτυγχάνουν μεγάλα ἀποτελέσματα, ὅτι ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς ἰδέας τῆς ἐλευθερίας δὲν πρέπει νὰ διστάζῃ κανεὶς ποτὲ νὰ προσφέρῃ τὸν νοῦν, τὴν χεῖρα, τὴν καρδίαν καὶ τὴν ζωὴν ἀκόμη.

Ο «ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ»

Προλεγόμενα τοῦ συγγραφέως

Πολλάκις ἀνέγνωσα καὶ ἤκουσα, οτι εἰς ἄκρον δύσκολον, ἂν ὄχι καὶ ἀδύνατον, εἶνε τὸ ἔργον τοῦ ἐπιχειροῦντος νὰ συγγράψῃ ἀπαθῶς τὴν ἱστορίαν τῶν συγχρόνων του, καὶ μάλιστα τῶν πρὸς οὓς ἔτυχε, δι' ἣν ἔλαχε μεταξὺ αὐτῶν θέσιν, νὰ σχετισθῇ ἢ ν' ἀντιπολιτευθῇ. Ὁ λόγος οὗτος δὲν μ' ἐφάνη ἱκανὸς εἰς ἀποτροπὴν τοῦ ἔργου μου. Παρετήρησα, ὅτι ὁ Θουκυδίδης περιττὸν ν' ἀναφέρω ἄλλους συνέγραψεν ὄχι μόνον τὴν ἱστορίαν τοῦ καιροῦ του, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνθρώπων, μεθ' ὧν ἐπολιτεύθη καὶ ἐπολέμησε, καὶ ὑφ' ὧν ἔπαθε καὶ ἡττήθη· καὶ ὅμως ὅλοι ὁμοφώνως, τῷ ἀπέδωκαν τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ φιλοδικαίου ἱστορικοῦ, ὡς προτιμῶντι τὴν ἀλήθειαν τῶν συμπαθειῶν καὶ ἀντιπαθειῶν του. Δὲν εἶνε ἄρα ὁ συγχρονισμὸς ὁ βλάπτων τὴν οὐσίαν τῆς ἱστορίας, ὅ ἐστι τὴν ἀλήθειαν. Ἀλλά, καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι προέρχεται ἐντεῦθεν ζημία εἰς τὴν εὕρεσιν ἢ τὴν διήγησιν τῆς ἀληθείας, δὲν ἀναπληροῖ ταύτην ἡ ὠφέλεια ἡ ἐκ τῆς καθαρᾶς προερχομένη γνώσεως, ἣν ὁ σύγχρονος ἱστορικὸς ἔχει καὶ τῶν ἀνθρώπων μεθ' ὧν ἔζησε καὶ εἰργάσθη, καὶ τῶν πραγμάτων, ὅσα εἶδεν αὐτοψί, ἢ ἔμαθε παρ' αὐτόπτου; Ἐξαιρετικὸν καὶ μέγιστον πλεονέκτημα τοῦ συγχρόνου ἱστορικοῦ, καὶ μάλιστα ὁμοεθνοῦς καὶ συνεργασθέντος ἐν οἷς ἱστορεῖ, εἶνε ἡ οὕτως εἰπεῖν συνενσάρκωσίς του, διότι ἐξ αὐτῆς ἀπορρέει ζῶσα καὶ ἀκμαία ἡ ἀφήγησις τῶν γεγονότων. Ἡ σύγχρονος ἱστορία ἔχει καὶ ἄλλο μέγα καλόν· ἀναγινώσκεται καὶ ἐπικρίνεται παρὰ τῶν εἰδότων ὅσα ἀναφέρει, καὶ μάλιστα παρ' αὐτῶν τῶν προσώπων τοῦ ἱστορικοῦ δράματος, μέγιστον συμφέρον ἐχόντων ν' ἀνακαλύπτωσι τὰ λάθη της, καὶ ὅλων τῶν εἰς διόρθωσιν εὐπορούντων ἐξ ὧν οἱ ἴδιοι καὶ εἶδον καὶ ἤκουσαν καὶ ἔπραξαν καὶ ἔπαθον. Ἡ σφαλερὰ ἄρα ἔκθεσις τῶν συμβάντων πηγάζει ἐκ τῆς κακῆς διαθέσεως καὶ μεροληψίας τοῦ γράφοντος, ἐξ ὧν ἀπαντᾷ δυσκολιῶν εἰς εὕρεσιν τῆς ἀληθείας καὶ ἐκ τῆς ἀνικανότητός του ἢ τῆς σφαλερᾶς του καὶ ἀδυνάτου κρίσεως. Ἀλλ' ὁ κίνδυνος οὗτος, κίνδυνος τῷ ὄντι πραγματικός, δὲν εἶναι μόνον τῆς συγχρόνου ἀλλὰ καὶ παντὸς ἄλλου καιροῦ ἱστορίας, ὡς προερχόμενος ἐκ τῆς φύσεως, τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ἀδυναμίας τῶν ἀνθρώπων ὅλων τῶν καιρῶν.

Ἐπίκειται καὶ ἄλλος κίνδυνος ὡς πρὸς τὴν ἔκθεσιν τῆς ἀληθείας. Πᾶς ἄνθρωπος ἔχει τὰς πολιτικάς του δοξασίας, ὥστε δύσκολον γράφων νὰ μὴ ἐπηρεάζεται ἐντεῦθεν ἀνεπαισθήτως. Ἀλλὰ καὶ ὁ κίνδυνος οὗτος προέρχεται ἐκ τῶν φρονημάτων τῶν ἀνθρώπων παντὸς καιροῦ, καὶ ὄχι ἐκ τῶν περιστάσεων μόνον καθ' ἃς τὰ ἱστορούμενα συνέβησαν.

Ἂν ἀφήσωμεν μόνους τοὺς μεταγενεστέρους νὰ συγγράψωσι τὴν σημερινὴν ἱστορίαν, δὲν δύνανται νὰ τὴν συγγράψωσι βεβαίως ἐκ προσωπικῶν γνώσεων, ὡς μὴ σύγχρονοι, ἀλλ' ἐκ παραδόσεως καὶ ἁπλῆς ἀκοῆς οἱ δὲ μέλλοντες νὰ ἐπικρίνωσι τὴν συγγραφὴν ταύτην, ἢ σύγχρονοι θὰ εἶνε τοῦ μεταγενεστέρου τούτου συγγραφέως, ἢ μεταγενέστεροι αὐτοῦ· ὅ ἐστὶν οὐδεὶς ἐκ τῶν αὐτοπτῶν. Δύνανται νὰ συγγράψωσιν οἱ μεταγενέστεροι τὴν ἱστορίαν καὶ ἐκ τῶν σωζομένων ἐγγράφων τοῦ καιροῦ τούτου. Ἀλλὰ τὶς ἀγνοεῖ ὅτι τὰ ἔγγραφα ταῦτα, ἐξ αἰτίας τῶν περιστάσεων, διηγοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄλλ' ἀντ' ἄλλων, ποτὲ μὲν ἐν γνώσει, ποτὲ δὲ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ἀληθείας! Ποίας λοιπὸν πίστεως ἀξία ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ἱστορία γραφεῖσα τοιουτοτρόπως, ὅ ἐστὶν ἀνεξέλεγκτος, ἀναπόδεικτος καὶ ὕποπτος;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

Ταῦτα πάντα λαβὼν ὑπ' ὄψιν, δὲν ἐδίστασα νὰ ἐπιχειρήσω τὴν συγγραφὴν τῆς συγχρόνου μου ἐπαναστάσεως, καὶ τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον εἴκοσι καὶ τριάντα ἐτῶν παρέλασις, ἀφ' ὅτου τὰ ἱστορούμενα συνέβησαν, ἀρκεῖ καὶ τὸν σάλον τὸν παθῶν, ὅσα διήγειραν οἱ καιροὶ ἐκεῖνοι, νὰ κατευνάσῃ, καὶ τὴν ἐπὶ τῶν συμβάντων τούτων παθοῦσαν, ἴσως καὶ νοσήσασαν, τοῦ ἀνθρώπου κρίσιν σώαν καὶ ὑγιᾶ ν' ἀποκαταστήσῃ. Ἂν ἔσφαλα, δὲν ἔσφαλα ὡς σύγχρονος, ἀλλ' ὡς παντὸς καιροῦ ἄνθρωπος, καθ' ὅσον μάλιστα ἡ ἱστορικὴ αὕτη ὕλη ἦτο καὶ εἶνε εἰσέτι ἀσύνακτος καὶ ἀκαθάριστος.

Ἔρχομαι τώρα νὰ εἴπω καὶ ποίας ἀρχὰς ἠκολούθησα ὡς πρὸς τὴν εὕρεσιν καὶ ἔκθεσιν τῆς ἀληθείας.

Ὅσον μεμπτὸν εἶνε νὰ παραβάλλωνται οἱ μικροὶ πρὸς τοὺς μεγάλους, τόσον ἐπαινετὸν νὰ τοὺς μιμοῦνται. Ὁ μέγας ἱστορικός, ὃν ἀνέφερα πρὸ ὀλίγου, διηγούμενος ἐν τῷ ἀξιοθαυμάστῳ προοιμίῳ του πόθεν καὶ πῶς συνέλεξε τὴν ὕλην τῆς ἱστορίας του, λέγει:

«Τὰ δὲ ἔργα τῶν πραχθέντων ἐν τῷ πολέμῳ οὐκ ἐκ τοῦ παρατυχόντος πυνθανόμενος ἠξίωσα γράφειν, οὐδ' ὡς ἐμοὶ ἐδόκει, ἀλλ' οἷς τε αὐτὸς παρῆν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ὅσον δυνατὸν ἀκριβείᾳ περὶ ἑκάστου ἐπεξελθών· ἐπιμόνως δὲ εὑρίσκετο, διότι οἱ παρόντες τοῖς ἔργοις ἑκάστοις οὐ ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἔλεγον. ἀλλ' ὡς ἑκατέρων τις εὐνοίας ἢ μνήμης ἔχοι».

Τοὺς λόγους τούτους τοῦ ἱστορικοῦ εἶχα καὶ ἐγὼ παντοτεινὸν ὁδηγόν μου συγγράφων· τούτους παρακαλῶ καὶ τὸν ἀναγνώστην νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν, ὁσάκις τύχῃ ν' ἀκούσῃ αὐτόπτας, ὧν διηγεῖται ἡ παροῦσα ἱστορία ἔργων μὴ λέγοντας τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν.

Πᾶς ὁ καλὰ πράττων εἶναι ἀξιέπαινος, καὶ πᾶς ὁ κακὰ πράττων ἀξιόμεμπτος· καὶ χρέος δικαίου ἱστορικοῦ εἶναι τὰς μὲν καλὰς πράξεις νὰ ἐπαινῇ, τὰς δὲ κακὰς νὰ κατακρίνῃ, εἴτε φίλος, εἴτε ἐχθρὸς εἶναι ὁ πράξας. Ἐντεῦθεν ὁρμώμενος ἐπέκρινα ἀμερολήπτως τὰς πράξεις τῶν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων. Ἀλλά, ἂν εἶναι δίκαιον νὰ ἐπικρίνωνται οἱ ἄνθρωποι καθ' ἣν ἔλαβον ἀνατροφήν, καθ' ἃς ἀπέκτησαν γνώσεις, καθ' οὓς ἔζησαν καιρούς, κατὰ τοὺς σκοπούς, πρὸς οὓς ὡρμήθησαν καὶ καθ' ἃς περιστάσεις εὑρέθησαν, ἂν εἶναι ἀληθές, ὅτι τὰ ἀθεμιτουργήματα τῶν καταστρεφουσῶν τὰς κυβερνήσεις ἐπαναστάσεων εἶναι καρποὶ τῶν καταστρεφομένων κυβερνήσεων, ὀφείλομεν νὰ μὴ μετρῶμεν διὰ τοῦ αὐτοῦ μέτρου τὰς κακὰς πράξεις τῶν καταθλιβόντων ἀρχόντων καὶ τῶν ἐξανισταμένων ὑπεξουσίων, μηδὲ νὰ ζητῶμεν παρὰ τοῖς δούλοις τῶν δούλων τοῦ κορανίου τὰς ἀρετάς, δι' ὧν ἐδοξάσθησαν οἱ γεννηθέντες, τραφέντες καὶ ἀποθανόντες ὑπὸ τὴν νομοθεσίαν τῶν Λυκούργων καὶ τῶν Σολώνων. Τὰ ἀθεμιτουργήματα τῶν Ἑλλήνων εἶναι μαθήματα τῆς τουρκικῆς σχολῆς καὶ ἀποκυήματα τῆς δουλείας· τὰ δὲ τῶν Τούρκων εἶναι ἔργα τῆς θελήσεως καὶ τῆς ἐξουσίας των, καὶ ὡς τοιαῦτα ἀσυγκρίτῳ λόγῳ ἀξιομεμπτότερα· διὰ τοῦτο δίκαιον νὰ κατακρίνωνται ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀθεμιτουργημάτων οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ κύριοι μᾶλλον ἢ οἱ διδασκόμενοι καὶ οἱ δοῦλοι. Ἂν χρέος ἀπαραίτητον πάσης κυβερνήσεως εἶναι νὰ καθοδηγῇ τὸν λαόν της εἰς τὰ ἠθικὰ καθήκοντά του, ἂν ἀξιοκατάκριτος εἶναι πᾶσα κυβέρνησις ἀμελοῦσα τὸ πρώτιστον τοῦτο πρὸς τὸν λαόν της χρέος, δὲν εἶναι ἄρα πολλῷ μᾶλλον ἀξιοκατάκριτος ἡ δίδουσα ἐκ συστήματος ἡ ἰδία διὰ τῶν βδελυρῶν καὶ ἀπανθρώπων πράξεών της τὸ αἴσχιστον παράδειγμα πάσης πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀκολασίας; Τοιαύτη ἦτο ὁμολογουμένως ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις μήτε θεῖα τιμῶσα μήτε ἀνθρώπινα, καὶ ὡς τοιαύτη ἀξία πάσης κατακρίσεως· διότι, ἀντὶ νὰ ἐξημερώνῃ, ἐξηγρίωνεν αὐτοθελήτως τὸν φανατικὸν λαόν της, καίτοι ζῶσα ἐν μέσῳ Εὐρωπαϊκοῦ φιλανθρωπισμοῦ.

Νομίζω ἀναγκαῖον νὰ εἴπω ὀλίγα τινὰ καὶ περὶ τῆς σημερινῆς γλώσσης, καθ' ὅσον μάλιστα ἔλαβον ἀφορμὴν ἐκ τῆς ἀνὰ χεῖρας συγγραφῆς νὰ μελετήσω τὰ κατ' αὐτὴν βαθέως.

Τὴν μέσην ὁδόν, τὴν μεταξύ, λέγω, τῶν χυδαϊζόντων καὶ τῶν ἑλληνιζόντων, ἐβουλήθην συγγράφων νὰ βαδίσω, διότι ἐθεώρησα καὶ θεωρῶ ὅτι ἐν τῇ μέσῃ ὁδῷ κεῖνται τὰ εἰσέτι, ἀφανῆ ὅρια τῆς γλώσσης, ἂν θέλωμεν, οὐδ' ἠμποροῦμεν νὰ μὴ θέλωμεν, νὰ καταντήσῃ ἡ λαλουμένη καὶ ἡ γραφομένη γλῶσσα μία καὶ ἡ αὐτή.

Πολλὰς χάριτας ἔχει ἡ κοινὴ γλῶσσα, καὶ ἀφιλόκαλος εἶναι ὅστις δὲν τὰ αἰσθάνεται καὶ δὲν εὐφραίνεται ἀναγινώσκων τὰ ἐν αὐτῇ καθαρῶς γραφόμενα. Ἡ γλῶσσα αὕτη δὲν εἶναι θυγάτηρ τῆς παλαιᾶς ἑλληνικῆς, ὡς ἡ ἰταλικὴ τῆς λατινικῆς· εἶναι αὐτὴ ἡ παλαιά, ἧς τὸ ἀπαράμιλλον κάλλος παρήλλαξεν ὀλίγον ὁ πολὺς χρόνος· ἔλαβε δ' ἐπὶ τοῦ Ἀγῶνος καὶ λαμβάνει καθ' ἑκάστην τόσην ἀνάπτυξιν ἕνεκα τῶν πολυειδῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν ἀναγκῶν, ἃς ἐγέννησεν ἡ νέα τάξις τῶν πραγμάτων ἐν τῇ ἐλευθερωθείσῃ Ἑλλάδι, καὶ ἕνεκα τῆς ἀφθονοπαρόχως διαδιδομένης γνώσεως τῆς παλαιᾶς ἑλληνικῆς καὶ τῆς μελέτης τῶν ἐπιστημῶν, ὥστε κατέστη ἤδη ἱκανὴ καὶ ὅλα τὰ διανοήματα τοῦ ἀνθρώπου νὰ διερμηνεύῃ, καὶ ὅλα τὰ πάθη του νὰ ἐκφράζῃ, ὅπως καὶ αἱ τῶν ἄλλων ἐθνῶν σοφαὶ γλῶσσαι· ἀλλὰ χρειάζεται, νομίζω, εἰς τὸ ἑξῆς πολλὴ προσοχὴ μὴ ἀπομακρυνθῶμεν τῆς κοινῆς γλώσσης πέραν τοῦ δέοντος, ὑπερελληνίζοντες, καὶ μὴ καταντήσωμεν ἀνεπαισθήτως νὰ ἔχωμεν διττὴν γλῶσσαν, τὴν μὲν τοῦ λαοῦ, τὴν δὲ τῶν λογίων ὡς εἶχον οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι διττὰ γράμματα, τὰ μὲν ἱερά, τὰ δὲ δημοτικά.

Σφάλλει ὅστις φρονεῖ, ὅτι ἀρκεῖ μόνον νὰ καταλαμβάνῃ ὁ λαὸς ὅ,τι λαλεῖ καὶ ὅ,τι γράφει ὁ πεπαιδευμένος. Ὁ λαὸς ἀνάγκη πᾶσα νὰ λαλῇ καὶ νὰ γράφῃ ὅπως λαλεῖ καὶ ὅπως γράφει ὁ πεπαιδευμένος. Δὲν λέγω ὡς πρὸς τὸν τρόπον, καθ' ὃν οὗτος ἐκφράζεται, διότι τοῦτο εἶναι ἔργον τῆς τριβῆς του, τῆς παιδείας του καὶ τῆς μελέτης του, οὐδ' ὡς πρὸς ἃς λέξεις μεταχειρίζεται, διότι δὲν ἔλαβεν ἐκεῖνος τὴν ἀνατροφὴν τούτου· ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν καὶ τὰ κλίσεις τῶν μερῶν τοῦ λόγου. Ἂς παρατηρήσωμεν ὅτι, ἂν καὶ διαφοροτρόπως ἐκφράζωνται οἱ πεπαιδευμένοι καὶ οἱ ἀπαίδευτοι τῶν καθ' ἡμᾶς σοφῶν ἐθνῶν, μίαν ὅμως καὶ τὴν αὐτὴν ἔχουν γραμματικήν, οἱ μὲν θεωρητικῶς, οἱ δὲ πρακτικῶς, συντάττοντες, κλίνοντες καὶ σχηματίζοντες καθ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ὅλοι καὶ ὀνόματα καὶ ρήματα. Εἶναι δὲ γνωστόν, ὅτι ὀλίγον ὠφελεῖ τὸν λαὸν ἀναγινωσκομένη ἢ ἀκουομένη γλῶσσα, ἥτις δὲν τὸν θέλγει· καὶ δὲν τὸν θέλγει βεβαίως, ἢ εἰς τὴν ἀκοήν του ἀσυνήθης.

Λυπηρὸν ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ἡμετέρων λογίων, γοητευόμενοι ὑπὸ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀττικῶν συγγραφέων, καὶ παραγνωρίζοντες ἢ ὀλιγωροῦντες τὸν χαρακτῆρα τῆς γλώσσης των, ἐξέκλιναν τῆς ὁδοῦ ταύτης μετασχηματίζοντες ἐπὶ τὸ ἀττικώτερον τὴν αἰολοδωρίζουσαν γλῶσσάν των, ὡς ἂν δὲν ἦσαν οἱ αἰολοδωρισμοί της ἑλληνισμοί. Ἡ ἄσκεπτος αὕτη ροπὴ εἰς τὸ ἀττικίζειν εἶναι ἔτι μᾶλλον λυπηρά, διότι ἀπομακρύνει ὑπέρ τι ἄλλο τῆς καθομιλουμένης τὴν γραπτὴν γλῶσσαν, μήτε πλουτίζουσα μήτε καθαρίζουσα αὐτὴν ὡς μηδεμίαν χρείαν ἔχουσαν τοιούτου καθαρισμοῦ. Τοιαύτη ροπή, μηδὲν ὠφελοῦσα καὶ πολὺ βλάπτουσα, ἔχει κατ' ἐμὲ ἀνάγκην ἀναστολῆς, ὡς ἀδίκως καὶ παραλόγως τοὺς ἐν κοινῇ χρήσει ἰδιωτισμοὺς ἑλληνικῆς καὶ ζώσης διαλέκτου εἰς τοὺς μὴ ἐν κοινῇ χρήσει ἰδιωτισμοὺς ἄλλης ἑλληνικῆς καὶ μὴ ζώσης διαλέκτου μετατρέπουσα. Ἀλλ' ὁ τρόπος οὗτος τοῦ ἀττικίζειν τόσον ἐπλεόνασεν, ὥστε καὶ ἐγώ, ἂν καὶ τὸν ἀποδοκιμάζω, ἠναγκάσθην, ὡς ἐπικρατήσαντα παρὰ τοῖς λογίοις, νὰ τὸν ἀκολουθήσω πολλάκις παρὰ τὰς ἀρχάς, ἃς θεωρῶ μόνας ὑγιεῖς. Ἀλλὰ πάλιν τὸ λέγω, τὸ «μὴ περαιτέρω» φαίνεται ὀρθὸν καὶ σωτήριον παράγγελμα, ὄχι βεβαίως ὡς πρὸς τὸν πλουτισμὸν τῆς κοινῆς γλώσσης, ἥτις καλὸν νὰ πλουτίζεται ἀφθόνως ἐκ τῶν θησαυρῶν τῆς παλαιᾶς, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν μηχανισμὸν καὶ τὸν ἰδιωτισμόν της. Δυσκολεύεται ὁ λαὸς ν' ἀλλάξῃ τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν σύνταξιν τοῦ λόγου του, ἀλλὰ δὲν δυσκολεύεται νὰ μανθάνῃ λέξεις τῆς προγονικῆς του γλώσσης μὴ τὴν σήμερον ἐν χρήσει. Ἐπὶ τῇ παρατηρήσει ταύτῃ συνεισέφερα καὶ ἐγὼ πλουσιοπαρόχως διὰ τῆς ἀνὰ χεῖρας συγγραφῆς εἰς τὸν ὑλικὸν τοῦτον τῆς σημερινῆς γλώσσης πλουτισμόν· ἀλλὰ ἐτήρησα ὅσον ἔπρεπε τὸν τρόπον τοῦ σχηματίζειν καὶ συντάττειν τὰ μέρη τοῦ λόγου κατὰ τὴν κοινῶς ἐπικρατοῦσαν τάξιν. Ἡ γλῶσσα εἶναι κτῆμα ὅλου τοῦ ἔθνους, καὶ ὅσον ἀξιέπαινος εἶναι ὁ πλουτίζων τὸ ἐθνικὸν τοῦτο κτῆμα, τόσον ἀξιόμεμπτος σφετεριστὴς εἶναι ὁ μεταποιῶν καὶ διαχειριζόμενος αὐτὸ κατὰ τὴν ὄρεξίν του. Ὁ τοιοῦτος, ἀντὶ νὰ ἐπιταχύνῃ, παρεμποδίζει τὴν τελειοποίησιν τῆς γλώσσης του καὶ ἀναστέλλει, ἀντὶ νὰ ἐνισχύῃ τὴν διανοητικὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους του. Ἂς ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι ὁ Δάντης καὶ οἱ σοφοὶ τοῦ καιροῦ του, οἱ πατέρες τῆς ἰταλικῆς φιλολογίας, εὑρεθέντες ὡς πρὸς τὴν γλῶσσάν των εἰς ἃς εὑρισκόμεθα καὶ ἡμεῖς περιστάσεις σήμερον ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν, ἐπλούτισαν, ἐλάμπρυναν, ἐκαθάρισαν καὶ ἐκανόνισαν τὴν τόσην μητρώζουσαν γλῶσσάν των· ἀλλ' ἀκριβῶς ἐτήρησαν τὸν ἰδιάζοντα χαρακτῆρά της, καὶ δὲν ἀπεπλανήθησαν ἐπὶ λόγῳ τῆς πρὸς τὴν μητέρα της στενῆς συγγενείας της.

Αὐτὰ ταῦτα ἔπραξαν καὶ οἱ σοφοὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ὧν ἡ γλῶσσα ἔχει τὴν αὐτὴν τῆς ἰταλικῆς παραγωγήν. Καὶ αὐτὸς ὁ ἀείμνηστος Κοραῆς, ὁ φιλολογικώτερος καὶ κριτικώτερος τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων, ὁ τὰ περὶ γλώσσης ὑπέρ τινα ἄλλον καὶ μελετήσας καὶ διδάξας, τὴν αὐτὴν ἐβάδισεν ὁδόν, καὶ τὴν αὐτὴν ὁδὸν νὰ βαδίσωμεν καὶ ἡμεῖς μεγάλῃ τῇ φωνῇ μᾶς ἐσυμβούλευσεν.

Ἐπὶ τῇ βάσει λοιπὸν τῶν ἀρχῶν τούτων, ἃς θεωρῶ μόνας ὑγιεῖς, συνέταξα καὶ ἐγὼ τὸ σύγγραμμά μου, καὶ πᾶσαν κατέβαλα φροντίδα ὥστε ὁ λόγος μου νὰ εἶναι καθαρός, εὔληπτος, ὁμαλός, ὁμοιόμορφος καὶ κανονικός, μὴ ἀποχωριζόμενος τῆς κοινῆς συνηθείας εἰμὴ καθ' ὅσην ἔλαβεν ἤδη ἀνάπτυξιν ἡ γλῶσσα, καὶ δεχόμενος μετὰ πολλῆς συστολῆς τοὺς παλαιοὺς ἑλληνισμοὺς ὅσων ἐθεώρησα τὴν γλῶσσαν δεκτικήν.

Μέμφονταί τινες τῶν καθαριστῶν τὴν κοινὴν γλῶσσαν ὡς γαλλίζουσαν ἐν πολλοῖς ἢ ἰταλίζουσαν. Χάρις τῷ Θεῷ, ἡ γλῶσσα ἐκαθαρίσθη ἤδη ὅλων τῶν ξένων λέξεων· ἀλλὰ ποία γλῶσσα εἶναι ἄμικτος ξένων ἰδιωτισμῶν ; μήπως καὶ αὐτὴ ἡ ἀττικὴ καθαρεύει ; ἰδοὺ τί λέγει περὶ αὐτῆς ὁ ἀττικώτατος Ξενοφῶν. «Φωνὴν δὲ τὴν πᾶσαν ἀκούοντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐξελέξαντο τοῦτο μὲν ἐκ τῆς, τοῦτο δὲ ἐκ τῆς· καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες ἰδίᾳ μᾶλλον καὶ φωνῇ καὶ διαίτῃ καὶ σχήματι χρῶνται· Ἀθηναῖοι δὲ κεκραμένῃ ἐξ ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων.» Τὸ περίεργον δὲ ὅτι λέγει ταῦτα ὁ Ξενοφῶν πρὸς ἔπαινον τῆς ἀττικῆς φωνῆς του· ἀλλ' ἡμεῖς οἱ μὴ ἀττικοὶ θέλομεν νὰ φανῶμεν καὶ τῶν ἀττικῶν αὐτῶν ἀττικώτεροι.

Κάπου ἀνέγνωσα καὶ πολλάκις ἤκουσα, ὅτι οἱ εἰσαγόμενοι σήμερον εἰς τὴν γλῶσσαν ἀσυνήθεις ἑλληνισμοὶ θὰ καταντήσουν μετὰ πεντηκονταετίαν χυδαϊσμοί. Ἀλλοίμονον ἄν, ἐλεύθεροι ὄντες καὶ ἐλευθέρως φιλολογοῦντες, φιλοσοφοῦντες καὶ πολιτευόμενοι ἐν τοῖς κόλποις τοῦ σημερινοῦ φωτὸς τοῦ φωτίζοντος τὸν κόσμον ὅλον, δὲν ἀξιωθῶμεν ν' ἀποκτήσωμεν πρὸ τῆς λήξεως τῆς θαυματουργοῦ ταύτης ἑκατονταετηρίδος συγγραφεῖς ἀξίους νὰ μᾶς εἴπωσιν ἀποφθεγματικῶς, «ἰδοὺ ἡ ὁδός», καὶ τὴν ὁδὸν ταύτην ἀπαρεγκλήτως ὅλοι νὰ βαδίσωμεν.

Ἰδού, φιλίστορ ἀναγνῶστα, ὅσα ἐνόμισα σκόπιμον νὰ εἴπω προοιμιάζων περὶ τοῦ ἀνὰ χεῖρας συγγράμματος· διερχόμενος δὲ σὺ αὐτό, φανοῦ ἐπιεικὴς πρὸς τὰς ἀτελείας τοῦ συγγραφέως, συλλογιζόμενος ὅτι μεταξὺ τόσων σοφωτέρων καὶ ἱκανωτέρων μου, ἀλλ' ὄχι, τολμῶ εἰπεῖν καὶ ἀπροσωποληπτοτέρων μου, μόνος ἐγὼ ἀνεδέχθην καὶ ἔφερα εἰς πέρας τὴν γενικὴν ἐξιστόρησιν τῶν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος μεγάλων συμφορῶν καὶ μεγάλων ἀνδραγαθημάτων τῶν συγχρόνων ὁμογενῶν, ὧν ἡ μνήμη, δι' ὅσα ὑπὲρ τῆς ἀναστάσεως τῆς πατρίδος καρτεροψύχως ἐπέμειναν ἢ φιλοκινδύνως κατώρθωσαν, διαμένει ἐν γενεαῖς, καὶ τὸ ὄνομα ζῇ ἐν εὐλογίαις.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

—Αἴτια τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως.

Ἀδύνατον νὰ διατηρηθῇ ἀμετάβλητος ἡ πολιτικὴ θέσις δύο ἐθνῶν, κατοικούντων ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τόπον, ὅταν τὸ μὲν δεσπόζον διαμένῃ στάσιμον, τὸ δὲ δεσποζόμενον προοδεύῃ. Ἡ πολιτικὴ τῶν ἐθνῶν τούτων μεταβολὴ καθίσταται ἔτι μᾶλλον βεβαία, ἂν τὰ ἔθνη ταῦτα ἔχωσι διάφορον καταγωγήν, πρεσβεύωσι διάφορον θρησκείαν, λαλῶσι διάφορον γλῶσσαν, ζῶσι μακρὰν πάσης πρὸς ἄλληλα συγγενικῆς ἐπιμιξίας, θεωρῶνται ἀμοιβαίως ὡς βέβηλα καὶ μισῶνται.

Τοιαύτη ἦτον ἡ θέσις τῶν Τούρκων καὶ τῶν Ἑλλήνων πρὸς ἀλλήλους· ἡ δὲ ταχεῖα ἢ βραδεῖα φορὰ τῆς μεταβολῆς ἀπέκειτο εἰς τὸν καιρὸν καὶ εἰς τὰς περιστάσεις. Σημειώσεως ἄξιον, ὅτι ἡ Ἑλλάς, πεσοῦσα ὑπὸ τοὺς Τούρκους, δὲν ὑπέστη ὅ,τι ὑπέστησαν τὰ ὑπὸ ξένην Ἀρχὴν πεσόντα ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν βαρβάρων εὐρωπαϊκὰ ἔθνη, ὅπου δορυκτήτορες καὶ δορύκτητοι συνεμίγησαν ὑπὸ τὴν αὐτὴν θρησκείαν καὶ τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, καὶ ἀποκατέστησαν, τοῦ καιροῦ προϊόντος, ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἔθνος ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κλῆσιν. Ἤκμαζεν ὁ ἰσλαμισμὸς μέχρι φανατισμοῦ ὅτε ἡ Ἑλλὰς ἔπεσεν εἰς χεῖρας τῶν πρεσβευόντων τὰ τοῦ κορανίου, ἐν ᾧ ἡ εἰδωλολατρεία τῶν ἐθνῶν, ὅσα διεχύθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἦτον εἰς τὴν παρακμήν της ὅτε τὴν ὑπέταξαν· διὰ τοῦτο ἐπὶ μὲν τούτων ὑπερίσχυσεν ὁ χριστιανισμὸς καὶ συνέχεε κρατοῦντας καὶ κρατουμένους, ἐπὶ δ' ἐκείνων δὲν ὑπερίσχυσε, καὶ Μωαμεθανοὶ καὶ Ἕλληνες διέμειναν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ἄμικτοι διὰ παντός, οὐδὲ τὴν αὐτὴν ἐβάδισαν ὁδὸν ὡς πρὸς τὴν κοινωνικὴν ἀνάπτυξίν των. Τῷ ὄντι οἱ Τοῦρκοι οὐδὲν ἔμαθαν καὶ οὐδὲν ἀπέμαθαν ἀφ' οὗ ἐκυρίευσαν τὴν Ἑλλάδα· ἀφιλέμποροι, ἀβιομήχανοι, ἀμαθεῖς, οἰηματίαι καὶ καταφρονηταὶ πάσης εὐρωπαϊκῆς βελτιώσεως καὶ ἦσαν καὶ διέμειναν, διότι ἡ ἀντικοινωνικὴ θρησκεία των ἐθεωρεῖτο πρόσκομμα πάσης κοινωνίας πρὸς τὰ ἑτερόθρησκα ἔθνη τὰ μισούμενα παρ' αὐτῶν καὶ καταφρονούμενα. Διὰ τοῦτο διέβησαν δι' αὐτοὺς ὡς τέσσαρες ἡμέραι οἱ ἀπὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως τέσσαρες θαυματουργοὶ αἰῶνες, οἱ διὰ τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων καὶ διὰ τῆς προόδου τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων μετενεγκόντες τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς βαρβαρότητος εἰς τὸν πολιτισμόν, οἱ βελτιώσαντες τὰ πολιτικὰ συστήματά της, οἱ εἰσαγαγόντες τὴν τακτικὴν εἰς τὰ στρατεύματα καὶ εἰς τὸ ναυτικόν της καὶ οἱ καταστήσαντες τὸν πόλεμον τέχνην, καθ' ἣν ἡ καλλιέργεια τοῦ νοὸς νικᾷ τὴν ἰσχὺν τοῦ σώματος.

Ἀλλ' οἱ Ἕλληνες, κύψαντες ὡς νενικημένοι τὸν αὐχένα ὑπὸ τοὺς Τούρκους ὡς νικητάς, δὲν ὑπεδούλωσαν ὁλοτελῶς καὶ τὸν νοῦν των· πρεσβεύοντες θρησκείαν διδάσκουσαν τὴν ὑψηλὴν ἀρχὴν καὶ τὸ ὑψηλότερον τέλος τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ συντελοῦσαν θαυμασίως εἰς τελειοποίησιν τοῦ ἀνθρωπίνου νοός, δὲν ἔπαυσαν πλατύνοντες, ὅσον ἐπέτρεπεν ἡ δουλικὴ των κατάστασις, τὸν κύκλον τῶν ἰδεῶν των καταγόμενοι δὲ καὶ ἐκ μεγάλων προπατόρων, ὧν τὰ συγγράμματα καὶ τὰ ἔργα οὐδέποτε τοῖς ἦσαν ὁλοτελῶς ἄγνωστα, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ φανῶσι διόλου ἀνάξιοι τῆς λαμπρᾶς καταγωγῆς των. Κινούμενοι ἐκ τῶν δύο τούτων ὑψηλῶν ἀρχῶν, τῆς θρησκευτικῆς λέγω, καὶ τῆς γενεαλογικῆς, ὠφελούμενοι καὶ ἐκ τῆς νωθρότητος, τῆς ἀβελτηρίας καὶ τῆς ἀπρονοησίας τῶν κρατούντων, ἐσχετίζοντο πρὸς τὰ σοφὰ καὶ βιομήχανα ἔθνη διὰ τῆς ναυτιλίας τῆς τόσον καταλλήλου εἰς τὴν γεωγραφικὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος, καὶ διὰ τοῦ ἐμπορίου, πλουτοῦντες ὑλικῶς καὶ φωτιζόμενοι νοερῶς. Σοφώτεροι οἱ κρατούμενοι Ἕλληνες τῶν κρατούντων Τούρκων ὡς ἐκ τῆς σχέσεώς των πρὸς τοὺς Εὐρωπαίους καὶ τῆς πρὸς τὰ γράμματα κλίσεώς των, εὔκαμπτοι καὶ ὕπουλοι ὡς ἐκ τῆς πολιτικῆς θέσεώς των, προσεκτικοὶ νὰ ὠφελῶνται ἐκ τῶν συμπιπτουσῶν περιστάσεων, καὶ ἔχοντες συνήγορον ἣν αἰσθάνεται ἀνάγκην ὁ ἠθικῶς κατώτερος ἄνθρωπος τῆς συνδρομῆς τοῦ ἠθικῶς ἀνωτέρου, παρεισέδυσαν κατ' ὀλίγον καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πολιτικὰ συμβούλια τῶν κρατούντων ὑπὸ διαφόρους ὑπηρεσίας, ἂν καὶ πάντοτε ὑποβλεπόμενοι καὶ κινδυνεύοντες.

Ἡ ἀγάπη τῆς ἐλευθερίας εἶναι ἔμφυτος ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων· καὶ ὁσάκις ἡ κοινωνία δὲν παρέχει ἀποχρώσεις ὑπὲρ αὐτῆς ἐγγυήσεις, ὁ κοινωνικὸς βίος καταντᾷ ζυγὸς βαρύς.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

ὁ συγγραφεὺς τῆς «Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως»

Πολλοὶ τότε, προτιμῶντες παντὸς ἄλλου καλοῦ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ἐλευθερίας ἂν καὶ ἀγρίας καὶ ἀκανονίστου, ἀπαρνοῦνται οἰκειοθελῶς πᾶσαν συμβίωσιν μετὰ τῶν ὁμοίων, καὶ πλανώμενοι ἡμέραν καὶ νύκτα εἰς ἀγρίους τόπους, καταντοῦν διὰ τὴν συντήρησιν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς φυσικῆς ὑπάρξεως λυμεῶνες καὶ ὅλης τῆς κοινωνίας. Τοιαύτη κατάστασις τῆς κοινωνικῆς ἐλευθερίας, ἐπικρατήσασα ἐν Ἑλλάδι, ἀφ' οὗ ἡ Ἑλλὰς ὑπεδουλώθη, προήγαγε τάξιν ἀνθρώπων, γνωριζομένων ὑπὸ τὸ ὄνομα Κλεπτῶν. Ἡ τάξις αὕτη διεκρίνετο τῶν ἄλλων Ἑλλήνων διὰ τὸν ἰδιαίτερον πολεμικὸν χαρακτῆρα, ὡς ἔχουσα μόνον τὸ ὅπλον καὶ πόρον καὶ δόξαν καὶ ἀσφάλειαν. Ἀλλὰ τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἔργον τοῦ κλέπτου παρὰ τοῖς νεωτέροις, καθὼς καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἔργον τοῦ λῃστοῦ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὄχι μόνον δὲν ἐθεωρεῖτο αἰσχρόν, ἀλλ' ἐνομίζετο καὶ ἔνδοξον, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν διαπρεψάντων μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν τούτων μετεδίδοντο εὐσεβάστως ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, καὶ τὰ ἆθλά των ἦσαν ἡ γλυκεῖα ᾠδὴ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, θεωρούντων πάντοτε τὴν τάξιν ταύτην τῶν ὁμογενῶν ὡς ἄγκυραν ἐλπίδων πρὸς τὴν μέλλουσαν πολιτικὴν ἀναγέννησίν των.

Ἡ τάξις τῶν Κλεπτῶν, ὅ ἐστιν, ἐνόπλων Χριστιανῶν βλαπτόντων τοὺς τόπους οὓς περιέτρεχαν καὶ ἐνοχλούντων καὶ τοὺς ἐγκατοίκους, προήγαγεν ἄλλην ὁμοίαν, τὴν τῶν Ἀρματωλῶν, ὅ ἐστιν, ἐνόπλων καὶ αὐτῶν Χριστιανῶν ταττομένων ὑπὸ τῶν ἰδίων τουρκικῶν Ἀρχῶν εἰς προφύλαξιν τῶν τόπων καὶ τῶν ἐγκατοίκων ἀπὸ τῆς κακώσεως τῶν Κλεπτῶν. Τοιουτοτρόπως ἐπολλαπλασιάζοντο οἱ ἔνοπλοι Χριστιανοί, ἐγυμνάζοντο τὰ τοῦ πολέμου,, καὶ ὑψοῦτο ὁ νοῦς των ὑπεράνω τῆς δουλικῆς καταστάσεώς των.

Ὑψοῦτο ὁ νοῦς καὶ πολλῶν μὴ ἐνόπλων Χριστιανῶν ὑπεράνω τῆς δουλικῆς καταστάσεώς των ἐξ αἰτίας τοῦ δημογεροντικοῦ συστήματος, διαμείναντος ἐν ἰσχύϊ καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἐκτὸς τῆς Κρήτης, ἐπὶ τουρκοκρατίας, χάρις εἰς τὴν ἀμάθειαν, τὴν ὀκνηρίαν καὶ τὴν ὑπεροψίαν τῶν κρατούντων. Τὸ σύστημα τοῦτο, ὅπερ δύναταί τις εὐλόγως νὰ ὀνομάσῃ ἡμιαυτονομίαν, ἰσχυροποιεῖ τοὺς εἰρηνικοὺς προὔχοντας τῶν πόλεων καὶ χωρίων ἐνώπιον τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας καὶ ἐζωοποίει ὁπωσοῦν τὸν τόπον ἐν μέσῳ τοῦ πολιτικοῦ θανάτου.

Ἀτενίζων ὁ παρατηρητὴς εἰς τὴν ὑλικὴν καὶ νοερὰν βελτίωσιν τοῦ ἀδικουμένου καὶ προοδεύοντος ἔθνους ἀπέναντι τοῦ ἀδικοῦντος καὶ μὴ προοδεύοντος, προέβλεπε πρὸ πολλοῦ καὶ προέλεγε τὴν πολιτικὴν σύγκρουσίν των, καὶ τὴν μεταβολὴν τῆς τύχης των. Ἐδόθησαν δὲ καὶ περιστάσεις καθ' ἃς ἔγειναν καὶ ἀπόπειραι καὶ κινήματα ἔνοπλα τῶν ἀδικουμένων κατὰ τῶν ἀδικούντων ἐπὶ μεταβολῇ τῆς πολιτικῆς θέσεώς των· ἀλλ' ὄχι μόνον δὲν εὐδοκίμησαν, ἀλλὰ καὶ μυρία δεινὰ ἐπροξένησαν, διότι οὔτε ἡ πρόοδος ἐκείνων οὔτε ἡ στασιμότης τούτων ἦσαν τοιαῦται, ὥστε νὰ φέρωσι τὴν ἐκ τῆς νοερᾶς καὶ ὑλικῆς καταστάσεως ἑκατέρων πολιτικὴν μεταβολήν. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ὅ ἐστιν ὁ ἀπαιτούμενος βαθμὸς τῆς προόδου τοῦ ἑνὸς καὶ τῆς στασιμότητος τοῦ ἄλλου τῶν δύο συζώντων ἀλλὰ μὴ συμμιγνυομένων ἐθνῶν, τότε οὔτε ἡ τελεία ἀποτυχία τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος κατὰ τὰς παραδουναβείους ἡγεμονίας, οὔτε ἡ ἀποκήρυξις τῆς Ρωσσίας, οὔτε ἡ κατάκρισις τῆς ἱερᾶς συμμαχίας, οὔτε οἱ ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης ἀφορισμοὶ καὶ αἱ κατάραι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, οὔτε οἱ ἐπὶ τῆς Ἐπαναστάσεως μέγιστοι κίνδυνοι, οὔτε αἱ παντὸς εἴδους στερήσεις ἀνέστειλαν τὴν πρόοδον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως· διότι ὁσάκις ἡ πάσχουσα ἀνθρωπότης, αἰσθανομένη τὴν κάκωσίν της συναισθάνεται καὶ τὴν δύναμίν της, ἡ ὁρμή της εἰς βελτίωσιν τῆς καταστάσεώς της καταντᾷ ἀκράτητος. Ἀλλ' ἡ πολιτικὴ μεταβολὴ τῆς Ἑλλάδος ἐπήγασε μᾶλλον ἐκ τῆς στασιμότητος τῶν Τούρκων ἢ ἐκ τῆς προόδου τῶν Ἑλλήνων. Ἡ παρατήρησις αὕτη εἶναι πολλοῦ λόγου ἀξία, ὡς μόνη δυναμένη νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ πολλὰ ἐπὶ τῆς Ἐπαναστάσεως συμβάντα, μὴ ἐξηγούμενα ἢ παρεξηγούμενα ἂν ἄλλως πως θεωρηθῶσιν.

Ἀφ' οὗ δὲ ὁ πολὺς καιρὸς καὶ αἱ ἀλλεπάλληλοι ἁρμόδιαι περιστάσεις προετοιμάσωσι τὴν πολιτικὴν μεταβολὴν ἔθνους τινός, χρειάζεται καὶ ἀφορμή τις εἰς τὴν πρώτην κίνησιν. Τὴν ἀφορμὴν ταύτην, ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν μεταβολὴν τῆς Ἑλλάδος, ἔδωκεν ἡ σύστασις τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, ἧς ἐρχόμεθα τώρα νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν πρόοδον. Διὰ τῆς ἐξετάσεως δὲ ταύτης, δι' ἧς ἀνακαλύπτεται ἡ μυστηριώδης ἀλήθεια καὶ τῆς εὐτελοῦς της ἀρχῆς καὶ τῶν εὐτελεστέρων της τρόπων, δι' ὧν προήχθησαν ἀποτελέσματα τόσον γιγαντιαῖα, ὁ μὲν εὐλαβὴς θὰ ψηλαφήσῃ τὸν δάκτυλον τοῦ Θεοῦ, οὗ ἡ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται· ὁ δὲ πολιτικὸς θὰ παρατηρήσῃ, ὅτι μικρὰ ἀφορμὴ ἀρκεῖ ν' ἀνατρέψῃ ἐκ θεμελίων πολυχρόνιον Ἀρχὴν μὴ ἔχουσαν βάσιν τὴν δικαιοσύνην, ἀλλ' ἐξουθενοῦσαν καὶ καταθλίβουσαν τὸ ὑπήκοον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.'

—Ἑταιρία τῶν Φιλικῶν καὶ διάδοσις αὐτῆς. — Ἀποκήρυξις τοῦ Ἀλήπασα Τεπελενλῆ.

Περὶ τὸ 1813 ἤκμαζεν ἡ ἐν Ἀθήναις Φιλόμουσος Ἑταιρία, ἧς κύριος σκοπὸς ἦτον ἡ διατήρησις τῶν φθειρομένων ὑπὸ τὴν τότε ἄμουσον κυβέρνησιν ἀρχαιοτήτων, καὶ ἡ νοερὰ καὶ ἠθικὴ βελτίωσις τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας διὰ τῆς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ συστάσεως σχολείων. Ὁ φιλομαθὴς καὶ οὐδόλως πολιτικὸς σκοπός της καὶ τὸ λαμπρὸν ὄνομα τῆς γῆς ὅπου ἔλαβε τὸ εἶναι, τὴν διέδωσαν ταχέως καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, ἐν μέσῳ καὶ τῶν ἐλευθέρων καὶ τῶν δεσποτικῶν ἐπικρατειῶν. Τῷ ὄντι, εὐγενεῖς καὶ σοφοί, ὑπουργοὶ καὶ βουλευταί, ἡγεμόνες καὶ βασιλόπαιδες, ὅλοι ἐσεμνύνοντο φοροῦντες τὸ χαλκοῦν ἢ τὸ χρυσοῦν δακτυλίδιον, τὸ γνώρισμα τῶν συνηγόρων ἢ τῶν εὐεργετῶν τῆς Φιλομούσου Ἑταιρίας.

Περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ 1814 Νικόλαός τις Σκουφᾶς, ἐξ Ἄρτης, ἄνθρωπος τιμίου χαρακτῆρος, πολύπειρος, ἀλλ' ὀλίγης παιδείας καὶ μικρᾶς σημασίας, ὑπάλληλος ἄλλοτε ἐμπορικοῦ οἴκου, συνέλαβε πρῶτος ἐν Ὀδησσῷ τὴν ἰδέαν συστάσεως πολιτικῆς ἑταιρίας, ἣν ὠνόμασαν «Ἑταιρίαν τῶν Φιλικῶν»· ἀρκεῖ δὲ μόνη ἡ ὀνομασία αὕτη, ἵνα δείξῃ ἣν εἶχε μικρὰν γνῶσιν καὶ αὐτῆς τῆς μητρικῆς γλώσσης του. Ὁ ἀσήμαντος οὗτος θεμελιωτὴς ἀσημάντους παρέλαβε συμπράκτορας κατ' ἀρχὰς καί, ἀφ' οὗ τοῖς ἀνεκάλυψε τὸν σκοπόν του, συνεννοήθη περὶ τοῦ τρόπου τῆς προόδου του. Ἡ ὕποπτος δὲ αὕτη καὶ ἐπικίνδυνος Ἑταιρία συνεχέετο ἐπιτηδείως ἐνώπιον πολλῶν μετὰ τῆς ἀνυπόπτου καὶ ἀκινδύνου τῶν Φιλομούσων· ὁ δὲ Ἰωάννης Καποδίστριας, ὑπουργὸς τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου καὶ πασίγνωστος προστάτης τῆς Φιλομούσου Ἑταιρίας, ἐψιθυρίζετο ἐπιτηδείως ὡς μυστικὸς καὶ ταύτης προστάτης. Ἂν καὶ ἡ Φιλόμουσος Ἑταιρία οὐδένα ἔτρεφε κρυπτὸν σκοπόν, οἱ φροντίζοντες τὴν διάδοσιν τῆς Φιλικῆς διέδιδαν, ὅτι ἔτρεφεν ὃν ἐπεχείρησε νὰ πραγματοποιήσῃ αὕτη· ὥστε ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς πρώτης ἀνεφαίνετο ἡ δευτέρα καὶ ηὔξανεν ὡς παραφυάς. Τοιουτοτρόπως ἡ σύμπτωσις αὕτη καὶ ἡ μυστηγορία συνέτρεξαν ὄχι ὀλίγον κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς μυστικῆς ταύτης Ἑταιρίας. Ἀλλ' ὅ,τι πρὸ παντὸς ἄλλου ἐκράτυνε τὴν ὑπόληψίν της καὶ συνετέλεσεν εἰς τὸν σκοπόν της, ἦτο τὸ ἑξῆς.

Θρησκευτικὴ ὁμοδοξία καὶ ἄσπονδον μῖσος πρὸς τοὺς Τούρκους συνέδεαν πάντοτε Ἕλληνας καὶ Ρώσσους. Ἡ ἐκκλησία τῶν Ἑλλήνων ἐθεώρει δικαίως ὡς προστάτριάν της τὴν ρωσσικὴν αὐλήν. Ὑπὸ τὴν ρωσσικὴν σημαίαν οἱ ναῦται Ἕλληνες, διαρκούσης τῆς δουλείας των, εὕρισκαν πολλὰς ὠφελείας καὶ οἱ ἔμποροι ἐντὸς τῆς πατρίδος των ἰσχυρὰν προστασίαν, οἱ δὲ μεταναστεύοντες εἰς Ρωσσίαν πάντοτε ἄσυλον καὶ παραμυθίαν, πολλάκις δὲ τιμὰς καὶ πλούτη. Παραδόσεις, Ἀποκαλύψεις καὶ Ἀγαθάγγελοι προέλεγαν σωτῆρα τῆς Ἑλλάδος τῶν Ξανθῶν τὸ γένος, καὶ οἱ συχνοὶ καὶ εὐτυχεῖς πόλεμοι τῶν Ρώσσων κατὰ τῶν Τούρκων ἀνεπτέρουν πάντοτε τὰς ὑπὲρ ἀπελευθερώσεώς της ἐλπίδας. Ἂν καὶ συνέπεσεν ἐκ περιστάσεως νὰ λάβῃ τὴν ὕπαρξίν της ἡ Φιλικὴ Ἑταιρία ἐντὸς τῆς Ρωσσίας, συνέτρεξε τοῦτο μεγάλως εἰς διάδοσίν της· οἱ δὲ πρῶτοι συσταταί της, ὄντες ὁποῖοι ἦσαν, ᾐσθάνθησαν ὅτι δὲν ἐνέπνεαν παραμικρὰν πίστιν, καὶ ἔθεσαν τὴν Ἑταιρίαν ὑπὸ τὸ μυστηριῶδες ὄνομα ἀγνώστου καὶ ἀνυπάρκτου ὑπερτάτης Ἀρχῆς, ὑπαινιττόμενοι τὴν αὐλὴν τῆς Ρωσσίας. Ἄνευ τοῦ συνετοῦ τούτου στρατηγήματος, ἡ Φιλικὴ Ἑταιρία θὰ διέμενεν ὅ,τι ἦτο, μηδέν. Συνέτρεξαν δὲ πολλὰ καὶ εἰς πιθανολογίαν τῆς ὑποτιθεμένης ὑψηλῆς καταγωγῆς της. Πρῶτον, ἡ ἐπικρατοῦσα παλαιόθεν γενικὴ ἰδέα, ὅτι ἡ Ρωσσία ἔμελλε ν' ἀπελευθερώσῃ μίαν ἡμέραν τὴν Ἑλλάδα· δεύτερον, ἡ σύστασις τῆς Ἑταιρίας ἐντὸς τῆς Ρωσσίας· τρίτον, ὁ συνεταιρισμὸς τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα προξένων Ρώσσων· τέταρτον, ἡ ἐν Ρωσσίᾳ ὑψηλὴ πολιτικὴ θέσις τοῦ Ἰωάννου Καποδίστρια, θεωρουμένου ὡς συνδέσμου ταύτης καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τελευταῖον, ἡ ἐπὶ τῶν ἐπαναστατικῶν κινημάτων ἀρχηγία στρατηγοῦ καὶ ὑπασπιστοῦ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου.

Ἀλλ' ὅπως καὶ ἂν θεωρήσῃ τις τὴν Φιλικὴν Ἑταιρίαν, οἱαδήποτε καὶ ἂν ὑπολάβῃ τὰ αἴτια ἐξ ὧν κινούμενοι οἱ συσταταὶ της συνέλαβον καὶ ἐπραγματοποίησαν τὴν ἰδέαν τῆς συστάσεώς της, καὶ ὁποῖα τεχνάσματα εἰς διάδοσιν αὐτῆς καὶ ἂν μετεχειρίσθησαν, ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι συνέδεσεν αὕτη ὅλην τὴν Ἑλλάδα διὰ τοῦ προσηλυτισμοῦ της, καὶ προητοίμασε καὶ ἤνοιξε τὸν Ἀγῶνα διὰ τῆς μυστηριώδους συνεργείας της.

Ἡ Ἑταιρία αὕτη καθ' ἑαυτὴν οὐδὲν εἶχεν ἀξιοσύστατον. Ὁ ὀργανισμός της ἦτον ἀσύνετος καὶ ἀνεπιτήδειος. Εἶχεν ἑπτὰ βαθμούς· τῶν βλάμιδων (ὡς ἂν δὲν εἶχεν ἡ γλῶσσα τὴν λέξιν «ἀδελφοποιητῶν»), τῶν συστημένων, τῶν ἱερέων, τῶν ποιμένων, τῶν ἀρχιποιμένων, τῶν ἀφιερωμένων καὶ τῶν ἀρχηγῶν τῶν ἀφιερωμένων. Τῶν ἑπτὰ δὲ τούτων βαθμῶν οἱ δύο τελευταῖοι ἐθεωροῦντο ὡς στρατιωτικοὶ καὶ ἐσυστήθησαν μετὰ ταῦτα.

Ἂν ἡ βαθμολογία εἰσήχθη διὰ τὴν κατὰ τοὺς βαθμοὺς ἀνακάλυψιν τοῦ μυστηρίου, δὲν φαίνεται ὅτι διὰ ταύτης ἐπληροῦτο ὁ σκοπὸς τῆς Ἑταιρίας. Οἱ τῶν κατωτέρων τάξεων Φιλικοὶ ἐγνώριζαν ὅσα οἱ τῶν ἀνωτέρων· διότι ὁ μὲν βλάμης κατηχούμενος παρηγγέλλετο νὰ ἔχῃ ἕτοιμα τὰ ὅπλα του καὶ 50 φυσέκια ἐν τῷ κιβωτίῳ του εἰς χρῆσιν, ὅταν προστάξῃ ὁ ἀρχηγός του· ὁ δὲ συστημένος, μυσταγωγούμενος ἤκουε «μάχου ὑπὲρ πίστεως καὶ ὑπὲρ πατρίδος, νὰ μισήσῃς, νὰ καταδιώξῃς, καὶ νὰ ἐξολοθρεύσῃς τοὺς ἐχθροὺς τῆς θρησκείας, τοῦ ἔθνους καὶ τῆς πατρίδος σου»· τὸ δὲ δίπλωμα ἔφερεν ἐπὶ κορυφῆς σταυρὸν ἐφιστάμενον ἡμισελήνου κάτω κυπτούσης· ὁ δὲ ἱερεὺς κατηχούμενος ἐμάνθανεν, ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς Ἑταιρίας ἦτον ἡ ἐλευθερία τοῦ ἔθνους· τὰ αὐτὰ ἐμάνθαναν καὶ οἱ τῶν ἀνωτέρων τάξεων, μέχρι τοῦ ἀρχηγῶν τῶν ἀφιερωμένων. Καθ' ἣν δὲ ὥραν κατηχεῖτο οὗτος, τῷ ἐνεχείριζεν ὁ κατηχητὴς σπάθην καὶ τῷ ἔλεγεν, «ἡ πατρίς σου σοὶ τὴν δίδει διὰ νὰ τὴν μεταχειρισθῇς δι' αὐτήν.»

Ἡ τάξις τῶν ἱερέων ἦτο πολυπληθής. Ὁ ἱερεὺς εἶχεν ἐξουσίαν νὰ εἰσποιῇ ἀδελφοὺς καὶ ἀπονέμῃ καὶ αὐτὸν τὸν βαθμὸν τοῦ ἱερέως· καὶ ἐπειδὴ οἱ μυσταγωγούμενοι ὤφειλαν νὰ παρακαταθέσωσι χρήματα εἰς χεῖρας τοῦ κατηχητοῦ, πολλοὶ ἐλάμβαναν τὸν βαθμὸν τοῦ ἱερέως ἐπὶ ἀργυρολογίᾳ, καὶ ἐντεῦθεν προῆλθε κυρίως ἡ τόση πλημμύρα κατηχούντων καὶ κατηχουμένων. Ἂν ἀσύνετος ἦτον ἡ κατήχησις θεωρουμένη πολιτικῶς, τερατῶδες μῖγμα ἀληθείας καὶ ψεύδους, εὐσεβείας καὶ ἀσεβείας ἦτο θεωρουμένη θρησκευτικῶς διότι, ἐν ᾧ ὁ Ἀγὼν ἦτον ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν πίστεως καὶ ὑπὲρ πατρίδος, καὶ οἱ ὅρκοι ἐγίνοντο ἐπὶ τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἢ ἐπὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων, ὁ κατηχῶν ἱερεὺς ἔλεγε τῷ κατηχουμένῳ, ὅτι τὸν παρεδέχετο καθ' ἣν τῷ ἔδωκαν δύναμιν οἱ μεγάλοι ἱερεῖς τῶν Ἐλευσινίων. Ἡ Ἑταιρία τῶν Φιλικῶν καθὼς καὶ ὅλαι αἱ μυστικαὶ ἑταιρίαι, εἶχε σημεῖα καὶ λέξεις εἰς ἀναγνώρισιν τῶν συναπαντωμένων μελῶν· εἶχε δὲ καὶ μυστικὰ γράμματα εἰς χρῆσιν τῶν ἀπόντων· ἀλλὰ μόνοι οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ τῶν ἀνωτέρων τάξεων τὰ γνώριζαν εἰς ἀποφυγὴν δὲ προσωπικῶν κινδύνων ὑπεγράφοντο ὑπὸ πλαστὰ ὀνόματα καὶ ὑπὸ τινα σύμβολα. Τόσαι δὲ ἦσαν αἱ ἐπιστημονικαὶ γνώσεις τῶν συστητῶν καὶ ὀργανιστῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, ὥστε οἱ κατηχούμενοι ἠρωτῶντο παρὰ τοῦ κατηχητοῦ ἂν ἐγνώριζαν ἐφεύρεσίν τινα ἀκοινολόγητον. Ἠρωτῶντο δὲ τὴν ἀλλόκοτον ταύτην ἐρώτησιν, διότι οἱ συσταταὶ τῆς Ἑταιρίας ἐπίστευαν τὴν ὕπαρξιν τοῦ φιλοσοφικοῦ λίθου, καὶ κατεγίνοντο εἰς τὴν ἀλλοίωσιν τῶν ποταπῶν μετάλλων εἰς πολύτιμα.

Ἀφ' ὅτου ἡ Ἑταιρία ἐσυστήθη μέχρι τοῦ 1817 ὀλίγον προώδευσεν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, ἐντὸς δὲ αὐτῆς ἔμεινεν ὁλοτελῶς ἄγνωστος, καὶ ἐκινδύνευσεν ἐν τῇ προόδῳ της διὰ τὴν ἑξῆς αἰτίαν.

Νικόλαός τις Γαλάτης, Ἰθακήσιος, νέος πνευματώδης ἀλλ' ἄσωτος καὶ κομπαστής, ἀπερχόμενος εἰς Πετρούπολιν πρὸς εὕρεσιν τύχης, διέβη τὸ 1816 διὰ τῆς Ὀδησσοῦ, ὅπου ὁ θεμελιωτὴς τῆς Ἑταιρίας Σκουφᾶς, ὅστις, ἀναβὰς εἰς Μόσχαν ἐπὶ τῇ συστάσει τῆς Ἑταιρίας πρὸς διάδοσιν αὐτῆς, εἶχεν ἐπανέλθει εἰς Ὀδησσὸν τὸ ἔτος τοῦτο, ἐπροθυμήθη νὰ τὸν μυσταγωγήσῃ ὄχι μόνον τὰ τῆς Ἑταιρίας, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς Ἀρχῆς, ὅ ἐστι, τὸν παρέλαβε μέλος τῆς Ἀρχῆς. Ὁ Γαλάτης ὅλως ἐνθουσιῶν, καὶ θεωρῶν ὅ,τι τῷ ἀνεκαλύφθη ὡς συντελεστικὸν εἰς εὕρεσιν τῆς τύχης, ἣν ἐθήρευεν, ἐνήργει ἐντὸς τῆς Πετρουπόλεως ἀπερισκέπτως ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῆς Ἑαιρίας. ἕως οὗ ἡ ρωσσικὴ κυβέρνησις, λαβοῦσα γνῶσιν τῶν ἐνεργουμένων, τὸν ἐξώρισε, καὶ διέταξε τὸν ἐν Βλαχίᾳ πρόξενόν της, ὅπου μετέβαινε, νὰ ἐπιτηρῇ τὴν διαγωγήν του.

Ο ΑΛΗ ΠΑΣΣΑΣ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἀρχομένου δὲ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1818 μετέβη ὁ Σκουφᾶς εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου αὐτὸς καὶ οἱ ἐκεῖ συμμύσταί του ἤρχισαν σπουδαιότερον καὶ εὐτυχέστερον νὰ ἐργάζωνται ὑπ' αὐτὴν τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν τυφλώττουσαν περὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς μὴ ἔχουσαν ἀστυνομίαν πρὸς ἀνακάλυψιν. Ἐν ᾧ δὲ διέτριβεν ὁ Σκουφᾶς ἐν Ὀδησσῷ, ἔτυχε νὰ διαβῶσιν ἐκεῖθεν, ἀπερχόμενοι εἰς Πετρούπολιν ἐπὶ ἀντιμισθίᾳ τῶν κατὰ τὴν Ἑπτάννησον στρατιωτικῶν ὑπηρεσιῶν των, καθ' ὃν καιρὸν ἐτέλει αὕτη ὑπὸ τοὺς Ρώσσους, ὁ Ἀναγνωσταρᾶς, ὁ Περραιβός, ὁ Χρυσοσπάθης, ὁ Π. Δημητρόπουλος καὶ ὁ Ι. Φαρμάκης, οἵτινες κατηχήθησαν ὑπὸ τοῦ Σκουφᾶ· ἐπὶ δὲ τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπανόδου των ἐνεπιστεύθησαν καὶ τὸ ἀποστολικὸν ἔργον ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος. Ἐχειροτονήθησαν μετὰ ταῦτα ἀπόστολοι καὶ ὁ Καμαρινός, ὁ Πελοπίδας καὶ ἄλλοι. Διασπαρέντες οὗτοι, οἱ μὲν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, οἱ δὲ ἐκτὸς ὅπου ἦσαν Ἕλληνες, καὶ κατηχοῦντες ὅλοι ὑπὸ τὸ μυστηριῶδες ὄνομα τῆς ὑπερτάτης Ἀρχῆς, διέδιδαν κατὰ πρῶτον προσεκτικῶς καὶ συνεσταλμένως τὸ μυστικόν· ἀλλ' εὐτυχήσαντες κατὰ τὰς πρώτας δοκιμάς, ἔγιναν θαρραλεώτεροι, ἐνήργουν ἀπερισκέπτως, ἐχειροτόνουν καὶ διέσπειρον ἄλλους ἀποστόλους, καὶ οὗτοι ἄλλους, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου ἡ Ἑταιρία ἦτο τὸ κοινὸν θέμα τῶν λόγων καὶ τῶν σκέψεων τῶν Ἑλλήνων, πιστευόντων ὅτι δάκτυλος ρωσσικὸς διέταττε τὰ πάντα ἀοράτως.

Ἐξ αἰτίας τοῦ φόβου τοῦ δυνάστου τῶν Ἰωαννίνων ἡ Ἑταιρία ὀλίγον προώδευσεν ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι ἀλλ' ἡ Πελοπόννησος, ὅπου δὲν ἐπίεζε τόσον τὸ ὑπήκοον ἡ σιδηρᾶ χεὶρ τοῦ δεσποτισμοῦ, καὶ αἱ νῆσοι, ὅπου οὔτε Ἀρχαὶ οὔτε κάτοικοι Τοῦρκοι ἦσαν, ἐγέμισαν Φιλικῶν· ὥστε ὁ ἐνθουσιασμὸς πολλῶν, ἡ ἀκρισία καὶ ἡ ἀθυροστομία τῶν πλείστων καὶ ἡ ἀτιμωρησία ὅλων ἔβαλαν πολλάκις εἰς κίνδυνον τὴν ἀδελφότητα. Ἐν τοσούτῳ οὔτε Ἀρχὴ οὐδαμοῦ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τῆς Πελοποννήσου ἢ τῶν νήσων εἰς συστολὴν τῶν ὑπερπλεονασάντων καταχραστῶν ἐφαίνετο, οὔτε κανονισμός τις ὑπῆρχε εἰς τακτικὴν τοῦ ἔργου πρόοδον· διὰ τοῦτο οἱ φρονιμώτεροι καὶ ἐλυποῦντο καὶ ἀνησύχαζαν. Ἤρχισαν δὲ καί τινες, ἐξ ὧν ἔβλεπαν, νὰ διστάζωσι καὶ περὶ τῆς Ἀρχῆς, ἂν ἦτο τῷ ὄντι ὁποία ὑπετίθετο.

Ἤδη κατὰ τὸ 1819 κατηχηθεὶς ὁ ἡγεμὼν τῆς Μάνης Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης τὰ τῆς Ἑταιρίας ὑπὸ τοῦ γνωρίμου του Καμαρινοῦ, καταβάντος ἐξ Ὀδησσοῦ καὶ Κωνσταντινουπόλεως, ἀπέστειλε τὸν αὐτὸν κατηχητὴν εἰς Πετρούπολιν πρὸς τὸν Καποδίστριαν, ὃν ἐπίστευαν ἀμφότεροι Ἀρχὴν τῆς Ἑταιρίας, καὶ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον, ὃν ὑπέθεταν ὑποκινοῦντα τὸν ἀγῶνα· δι' ὧν δὲ γραμμάτων ἐφωδίασε τὸν ἀποστελλόμενον ἐμαρτύρει τὴν ἀφοσίωσίν του εἰς τὸν μελετώμενον ἀγῶνα καὶ ἐζήτει τὰ εἰς ἐξόπλισιν καὶ ἐκστρατείαν τῶν Μανιατῶν ἀναγκαῖα. Ὁ Καποδίστριας, ἀναγνώσας τὰ γράμματα, δὲν ἐδίστασε καὶ τὸν Καμαρινὸν νὰ εἰδοποιήσῃ καὶ τὸν Μαυρομιχάλην δι' αὐτοῦ ἐγγράφως νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι οὔτε ὁ αὐτοκράτωρ οὔτε αὐτὸς ἐνείχοντο εἰς τὰ ἐπαναστατικὰ σχέδια, οὐδὲ τὰ ἐνέκριναν. Ἐξ ὅσων δὲ ἤκουσεν ὁ Καμαρινὸς ἐνόησε τὴν ἀπάτην, εἰς ἣν καὶ αὐτὸς ἔπεσε καὶ τὸν Μαυρομιχάλην παρέσυρε, καὶ ἔσπευσε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς φωτισμὸν τῶν ἄλλων λέγων ἀνυποκρίτως καθ' ὁδὸν ὅλην τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐπισφραγίζων τοὺς λόγους του δι' ὧν ἔφερεν ἀπαντήσεων τοῦ Καποδιστρίου. Τοῦτο μαθόντες οἱ μὴ θέλοντες τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας ἀρχηγοὶ τῆς Ἑταιρίας, ὡς ἀνατρεπτικὴν τῶν σχεδίων των, καὶ ἀναλογισθέντες ὅτι, ἂν ἠκούοντο ἐν Ἑλλάδι οἱ λόγοι τοῦ φιλαλήθους Καμαρινοῦ, καὶ ἀνεγινώσκοντο αἱ ἀπαντήσεις τοῦ Καποδιστρίου, θὰ ἐθεατρίζετο τὸ ψεῦδος καὶ θὰ ἐματαιοῦντο οἱ σκοποὶ τῆς Ἑταιρίας, ἐδολοφόνησαν τὸν Καμαρινὸν καθ' ὁδόν, ἠφάνισαν καὶ τὰ γράμματα καὶ οὕτω διέμειναν οἱ περὶ τὸν ἡγεμόνα ἐν σκότει καὶ ἀπάτῃ, ὡς καὶ πρότερον.

Ἀρχομένου δὲ τοῦ 1820, συνῆλθαν εἰς Τριπολιτσὰν πολλοὶ τῶν προκρίτων τῆς Πελοποννήσου διὰ κοινὰς ὑποθέσεις μεμυημένοι τὰ τῆς Ἑταιρίας. Ἡ συνέντευξις αὕτη τοῖς ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ συσκεφθῶσι καὶ περὶ τῆς ὑπενεργουμένης πολιτικῆς μεταβολῆς. Πατριωτισμὸς καὶ ἀδελφικὴ ἀγάπη διέκριναν τὴν πρώτην συνέντευξίν των. Ἐπειδὴ οἱ προὔχοντες Τοῦρκοι ἦσαν εἰς δύο κόμματα διῃρημένοι, διῃρημένοι εἰς δύο κόμματα ἦσαν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ προὔχοντες Χριστιανοί. Ἀλλ' ὁ δεσμὸς τῆς Ἑταιρίας καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ μεγάλου ἀγῶνος ἀπῄτουν τὴν ἕνωσιν ὅλων τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων καὶ τὴν ἀπὸ τῶν Τούρκων ἀπόσπασίν των. Ἠσθάνθησαν οἱ συνελθόντες τὴν ἀνάγκην ταύτην, καὶ ἀφήσαντες τὰ τοπικὰ καὶ προσωπικά, ἡνώθησαν ὅλοι διὰ τοῦ ἐν Χριστῷ ἀσπασμοῦ, καὶ ὡρκίσθησαν κρυφίως καὶ τὰς διχονοίας των νὰ λησμονήσωσι, καὶ ἀπὸ τῶν ἀλλοπίστων ν' ἀποσπασθῶσι συμβοηθούμενοι εἰς τὸ ἑξῆς ὡς ἀδελφοί. Τούτου δὲ γενομένου, ἀπεφάσισαν νὰ στείλωσιν εἰς Ρωσσίαν ἄνδρα τῆς ἐμπιστοσύνης των εἰς ἀνίχνευσιν τῆς ὑψηλῆς καὶ ἀγνώστου Ἀρχῆς, εἰς κοινοποίησιν πρὸς αὐτὴν τῶν ἰδεῶν των περὶ τοῦ μελετωμένου ἀγῶνος, καὶ εἰς αἴτησιν τῶν διαταγῶν καὶ ὁδηγιῶν της· ηὗραν δὲ ὡς τοιοῦτον τὸν Ἰωάννην Παπαρρηγόπουλον, καὶ τῷ ἐνεπίστευσαν καὶ δύο ἔγγραφα, ἅτινα, ἀφ' οὗ ὑπέγραψαν, ἀπέστειλαν μυστικῷ τῷ τρόπῳ εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ τὰ συνυπέγραψαν καὶ οἱ λοιποὶ ἀρχιερεῖς καὶ προεστῶτες· καὶ τὸ μὲν συνίστα παρὰ τῇ ὑπερτάτῃ Ἀρχῇ τὸν ἀποστελλόμενον καὶ ἐξήγει τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς του· τὸ δὲ ἦτον ἄγραφον, ἵνα ἐγγράψῃ ὁ ἀποστελλόμενος, ἐπὶ τῇ εὐθύνῃ ὧν ἔφερε τὴν ὑπογραφήν, ὅ,τι ἡ περίστασις τὸν ὡδήγει, ἀφ' οὗ ἀνεκάλυπτε τὴν ἀληθινὴν Ἀρχήν, τὰ σχέδιά της καὶ τοὺς πόρους της.

Πρό τινος δὲ καιροῦ, πρὶν ἀποφασισθῇ ἡ παροῦσα ἀποστολή, ὁ Ἀλήπασας, ὑποπτεύων καταδρομήν, ἐπεθύμει νὰ σχετισθῇ πρὸς τὴν Ρωσσίαν ὡς τὴν ἀδιάλλακτον πάντοτε ἐχθρὰν τῆς Πύλης καὶ ἐπειδὴ ἐγνώριζεν ἄλλοτε τὸν Παπαρρηγόπουλον, τελοῦντα ἔργα διερμηνέως παρὰ τῷ ἐν Πάτραις Ρώσσῳ προξένῳ, διενοήθη νὰ κοινοποιήσῃ δι' αὐτοῦ τοὺς στοχασμούς του πρὸς τὴν αὐλὴν τῆς Ρωσσίας, καὶ τὸν ἐκάλεσεν εἰς Πρέβεζαν, ὅπου διέτριβεν. Ὁ Παπαρρηγόπουλος ὑπῆγε καὶ συνδιελέχθη, ἀλλὰ δὲν ἐδέχθη τὴν πρότασιν ἐπὶ λόγῳ ὅτι εἰς μάτην ἤλπιζε τὴν προστασίαν τῆς Ρωσσίας κινούμενος κατὰ τοῦ κυριάρχου του· ἐπανελθὼν δὲ εἰς Πάτρας, εἰδοποίησε τὸν ἀρχιεπίσκοπον Γερμανόν, συνεταῖρον, περὶ τούτων. Ὁ Γερμανὸς ἐθεώρησεν, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀπελπισθῇ ὁ Ἀλῆς, καὶ παρεκίνησε τὸν Παπαρρηγόπουλον ν' ἀναδεχθῇ τὴν ἀποστολήν. Ὁ Παπαρρηγόπουλος ἐπείσθη καὶ εἰδοποίησε τὸν Ἀλῆν ὅτι, καθ' ἃς ἐπανελθὼν εἰς Πάτρας ἔλαβεν εἰδήσεις, ἐφρόνει ὅτι ἡ ρωσσικὴ αὐλή, ἂν ἔβλεπε σταθερὰν τὴν ἐπιμονήν του κατὰ τοῦ Σουλτάνου, ἦτο πολὺ πιθανὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ, καὶ ὅτι ἔτρεφε τόσον χρηστὰς ἐλπίδας περὶ τούτου, ὥστε ἕτοιμος ἦτο ν' ἀναδεχθῇ ἣν ἀπεποιήθη πρὸ ὀλίγου ἀποστολήν. Ἐχάρη ὁ Ἀλῆς ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ ταύτῃ καὶ πλήρης ἐλπίδων τῷ ἔστειλεν ὁδηγίας περὶ τῆς εἰς Πετρούπολιν ἀπελεύσεώς του· ὥστε ὁ ἀπόστολος οὗτος τῶν Πελοποννησίων πρὸς τὴν Ἀρχήν, ἦτο καὶ ἀπόστολος τοῦ Ἀλῆ πρὸς τὴν ρωσσικὴν αὐλήν, ἀγνοοῦντος τὴν ἄλλην ἀποστολήν. Αἱ δὲ προτάσεις τῆς πελοποννησιακῆς ὁμηγύρεως διὰ τοῦ ἀποστόλου τούτου ἦσαν ἐν περιλήψει αἱ ἑξῆς.

Α. Ἡ Ἀρχὴ νὰ διορίσῃ ἐφορίαν ἐκ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ἀδελφῶν ἐνεργοῦσαν ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς Ἀρχῆς, καὶ πληροφοροῦσαν αὐτὴν περὶ πάντων.

Β. Νὰ διατάξῃ ὅλους τοὺς ἀδελφοὺς νὰ πείθωνται καὶ ἀναφέρωνται εἰς τὴν ἐφορίαν περὶ παντός, καὶ νὰ μὴ ἐνεργῶσί τι ἄνευ ἀδείας αὐτῆς ἐπὶ ποινῇ ἀποβολῆς ἐκ τῆς Ἑταιρίας.

Γ. Νὰ δώσῃ διαταγὴν νὰ συναχθῶσιν εἰς κοινὸν ταμεῖον ἐν Πελοποννήσῳ, ὑπὸ τὴν φροντίδα τιμίων ἀνδρῶν, ὅλαι αἱ συνεισφοραὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ἀδελφῶν καὶ αὐτῶν τῶν ἐν ταῖς Ἰονίοις νήσοις εἰ δυνατόν, καὶ νὰ μὴ δαπανᾶταί τι ἄνευ τῆς γνώμης τῶν προκρίτων ἀδελφῶν καὶ ἄνευ ἀδείας τῆς Ἀρχῆς.

Δ. Νὰ διαταχθῇ τις τῶν ἐν Ὕδρᾳ ἀδελφῶν ὅπως φροντίζῃ περὶ τῆς ἀσφαλοῦς ἀλληλογραφίας τῆς Ἀρχῆς καὶ τῆς συστηθησομένης πελοποννησιακῆς ἐφορίας.

Τοιουτοτρόπως ἐφωδιασμένος ὁ Παπαρρηγόπουλος καὶ παραγγελίαν ἔχων ἰδιαιτέρως νὰ φροντίσῃ καὶ περὶ ἀνακαλύψεως τῆς μυστηριώδους Ἀρχῆς ἀπεδήμησεν.

Ἐν τοσούτῳ ἡ ἀνάγκη συστάσεως ἐφοριῶν εἰς συστολὴν καὶ ἐπιτήρησιν τῆς διαγωγῆς τῶν ἀδελφῶν, ἣν ᾐσθάνθησαν οἱ Πελοποννήσιοι, ἔγινε διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους ἐπαισθητὴ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις· καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῆς Ἑταιρίας, πρὶν λάβωσι τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος προσκλήσεις, ἔσπευσαν νὰ τὰς συστήσωσι κατὰ τόπους μυστικῶς.

Ἀλλ' ὅσον προώδευεν ἡ Ἑταιρία καὶ ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος, τόσον ᾐσθάνοντο οἱ πατέρες αὐτῆς τὴν ἀνάγκην ν' ἀνατεθῇ ἡ ἀρχηγία εἰς ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ ἐμπνεύσῃ θάρρος καὶ σέβας, καὶ ἔστειλαν ἕνα ἐξ αὐτῶν, τὸν Ἐμμανουὴλ Ξάνθον, εἰς Πετρούπολιν διατάξαντές τον νὰ δοκιμάσῃ τὴν περὶ τούτου γνώμην τοῦ Ἰωάννου Καποδιστρίου, καὶ τῷ προσφέρῃ τὴν ἀρχηγίαν, ἂν τὸν εὕρισκεν εὐδιάθετον, ἐκθέτων αὐτῷ τὰς μεγάλας προόδους τῆς Ἑταιρίας ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος. Καθ' ὃν δὲ καιρὸν ἐσκέπτοντο καὶ ἐνήργουν περὶ τούτου, παρενέπεσε τὸ ἀκόλουθον μέγα πολιτικὸν συμβὰν ἐπιταχῦναν τὸν μελετώμενον ἀγῶνα.

Συντελεστικὸν εἰς στερέωσιν τοῦ κλονιζομένου ὀθωμανικοῦ κράτους ἐθεώρησεν ὁ Σουλτάνος τὴν ἐξόντωσιν τῶν δυνατῶν τοπαρχῶν του· ἐπηρεάζετο δὲ πρὸς τοῦτο ὄχι μόνον ὑπὸ τῆς πολιτικῆς του, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς σφοδρᾶς ἐπιθυμίας του νὰ σφετερισθῇ τοὺς θησαυρούς των.

Ὁ Ἀλῆς ἦτο καὶ δυνατὸς καὶ πλούσιος· πλήρης δὲ καὶ τόλμης, ἥν ἐμπνέει ἡ εὐτυχία, καὶ σύστημα ἔχων ν' ἀπαλλάττεται ἐχθρῶν καὶ ἀντιζήλων διὰ παντὸς θεμιτοῦ ἢ ἀθεμίτου τρόπου δὲν ἐβράδυνε νὰ δώσῃ τῷ καιροφυλακτοῦντι κυριάρχῃ του δικαίαν ἀφορμὴν τῆς μέχρι θανάτου καταδρομῆς του διὰ τοῦ ἑξῆς τολμήματος.

Ἔπεσεν εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ σατράπου τούτου καὶ καταδιώκετο μέχρι θανάτου ὁ συγγενής του καὶ ἄλλοτε ἐπιστήθιος φίλος του καὶ συνεργὸς τῶν σκοπῶν του Ἰσμαὴλ-μπεης ὁ καὶ Πασόμπεης. Κατέφυγεν ὁ μπέης οὗτος πρὸς ἀποφυγὴν τῶν δεινῶν του εἰς πολλὰ μέρη, ἀλλὰ παντοῦ ἐκινδύνευσε· μετέβη ἐπὶ τέλους εἰς Κωνσταντινούπολιν διψῶν ἐκδίκησιν κατὰ τοῦ θανασίμου ἐχθροῦ του. καὶ εὐτύχησε νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὰ συμβούλια τῆς Πύλης ὡς καπουτσήμπασης, νὰ κερδίσῃ τὴν εὔνοιαν καὶ νὰ κινήσῃ κατὰ τοῦ Ἀλῆ τὴν ὀργὴν τοῦ τότε παντοδυνάμου Χαλὲτ - ἐφέντη. Ὁ Ἀλῆς κατεταράχθη μαθὼν τὴν ὕψωσιν τοῦ ἐχθροῦ του, καὶ ἔτι μᾶλλον, ἀφ' οὗ εἶδε μετ' ὀλίγον, ὅτι ὁ δευτερότοκος υἱός του, Βελήπασας, ἡγεμὼν τῆς Λαρίσσης, μετετέθη ἐκ τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης ἡγεμονίας εἰς τὴν ποταπὴν τῆς Ναυπάκτου διὰ τῆς παρὰ τῷ Σουλτάνῳ ἐνεργείας τοῦ Χαλέτη. Ἀκολουθῶν δὲ τὴν ἐπίβουλον καὶ ἀσυνείδητον πολιτικήν του ἀπεφάσισε νὰ δολοφονήσῃ τὸν Πασόμπεην ἐντὸς τῆς βασιλευούσης, καὶ ἐμίσθωσεν ἐπὶ τούτῳ τρεῖς Ἀλβανούς, οἵτινες καιροφυλακτήσαντες τὸν ἐπιστόλισαν, ἀλλὰ δὲν τὸν ἔβλαψαν, καὶ συλληφθέντες ὡμολόγησαν, ὅτι ἦσαν ὄργανα τῆς θελήσεως τοῦ Ἀλῆ. Καὶ οὗτοι μὲν ὡς κακοῦργοι ἐκρεμάσθησαν, ὁ δὲ Ἀλῆς μετεπέμφθη ἐντὸς ρητῆς προθεσμίας εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἵνα ἀπολογηθῇ. Παρήκουσε, καὶ ἡ Πύλη ἐκίνησεν ὅπλα κατ' αὐτοῦ, ὡς ἀπειθοῦς καὶ ἀποστάτου, καὶ ἀνέδειξε τὸν Πασόμπεην ἀρχιστράτηγον τῶν κατ' αὐτοῦ δυνάμεων καὶ ἡγεμόνα Ἰωαννίνων καὶ Δελβίνου.

Κατετάραξε τὴν Ἑλλάδα τὸ κατὰ τοῦ Ἀλῆ κίνημα, καὶ ὥπλισε τοὺς Ἕλληνας, τοὺς μὲν ὑπὲρ αὐτοῦ, τοὺς δὲ κατ' αὐτοῦ. Οἱ δὲ διευθύνοντες τὰ τῆς Ἑταιρίας ἐθεώρησαν τὴν περίστασιν τῆς τουρκικῆς ταύτης ἀλληλομαχίας ἁρμοδίαν εἰς ἔναρξιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος καὶ δὲν ἐσυλλογίσθησαν ὅτι τὰ πάντα ἦσαν ἀνέτοιμα, οὐδὲ πόσον ἐναντίαι πρὸς τὸν μελετώμενον σκοπὸν ἐφαίνοντο αἱ ἐξωτερικαὶ περιστάσεις, καθ' ὃν καιρὸν ἡ ἱερὰ συμμαχία, καταπτοηθεῖσα δι' ὅσα ἐνήργησεν ὁ καρβοναρισμὸς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ εἰς ἀνατροπὴν τῶν καθεστώτων, ὄχι μόνον ἐκινήθη ἔνοπλος κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ ἐκηρύχθη καὶ ἐπισήμως κατὰ πάσης πολιτικῆς καινοτομίας γινομένης παρὰ γνώμην τῶν κρατούντων, οἱαδήποτε καὶ ἂν ἦσαν τὰ κινοῦντα αἴτια, καὶ πρὸς οἱονδήποτε σκοπὸν καὶ ἂν ἀπέβλεπαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης καθίσταται ἐπίτροπος τῆς Ἀρχῆς τῆς Ἑταιρίας τῶν Φιλικῶν. — Ἐνέργειαι αὐτοῦ καὶ προετοιμασίαι εἰς ἐπανάστασιν τῆς Ἑλλάδος.

Εἴπαμεν, ὅτι οἱ διευθύνοντες τὰ τῆς Ἑταιρίας ἔστειλαν ἕνα ἐξ αὐτῶν, τὸν Ξάνθον, πρὸς τὸν Καποδίστριαν προσφέροντάς τῳ τὴν ἀρχηγίαν τῆς Ἑταιρίας. Ἀλλ' ὁ ἀπόστολος οὗτος ὄχι μόνον δὲν ηὗρεν εὐμενῆ ὑποδοχὴν παρὰ τῷ Καποδιστρίᾳ, ἀλλὰ καὶ κακῶς ἀπεπέμφθη ὡς συνεργῶν εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ ἔθνους του, καὶ ἠναγκάσθη νὰ στρέψῃ πρὸς ἄλλον τὰ βλέμματά του.

Ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης ἔζη ἐν Ρωσσίᾳ· ἦτο βλαστὸς λαμπρᾶς οἰκογενείας καὶ υἱὸς ἡγεμόνος καταδιωχθέντος ὑπὸ τῆς Πύλης καὶ πρόσφυγος εἰς Ρωσσίαν· διέπρεψε μαχόμενος ὑπὸ τὴν ρωσσικὴν σημαίαν· ἐν δὲ τῇ μάχῃ τῆς Δρέσδης ἀπεκόπη καὶ ἡ δεξιά του. Ἔφερε τίτλον πρίγκηπος καὶ βαθμὸν στρατηγοῦ, καὶ ἐδείκνυε πάντοτε πολλὴν φιλογένειαν καὶ μέγαν ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος. Τοιαῦτα χαρακτηριστικὰ ἐθεώρησεν ὁ πρὸς τὸν Καποδίστριαν ἀποσταλεὶς καὶ ἀποβληθεὶς Ξάνθος ἄξια τῆς γενικῆς ἀρχηγίας τῆς Ἑταιρίας. Ὡς μυστικὸς δὲ καὶ αὐτὸς ἀρχηγὸς αὐτῆς δὲν ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ ζητήσῃ τὴν γνώμην τῶν συναρχηγῶν του ἔφερεν ὑπογεγραμμένην παρ' αὐτῶν σύμβασιν, ἣν ἔπρεπε νὰ προσυπογράψῃ ὁ Καποδίστριας, ἂν ἐδέχετο τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν. Κατ' αὐτὴν ὤφειλεν ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς νὰ συμβουλεύεται καὶ αὐτοὺς περὶ πάντων. Ὁ ἀποσταλείς, εὑρὼν τὸν Ὑψηλάντην πρόθυμον νὰ τὴν προσυπογράψῃ, τὸν ἐχειροτόνησεν ἐπίτροπον τῆς Ἀρχῆς ὁ δὲ Ὑψηλάντης, λαβὼν ἐντεῦθεν τὴν ἀπαιτουμένην ἐξουσίαν, καὶ κατανοήσας ὁποῖοι ἦσαν οἱ συνιστῶντες τὴν Ἀρχήν, ἐσφετερίσθη ὅλην τὴν ὑπερτάτην διοίκησιν τῶν πραγμάτων, ὀλιγωρήσας μὲν τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς Ἑταιρίας καὶ δοτῆρας τῆς ἐξουσίας του, καὶ θεωρήσας τὴν ὑπογραφεῖσαν πρᾶξιν ὡς χαρτίον ἄγραφον, προσποιούμενος δὲ πάντοτε, ὅτι ἐνήργει ὑπὸ διαταγὰς ἀνωτέρων εἰς πλάνην τῶν μὴ εἰδότων τὸ μυστήριον τῆς ἀνυπάρκτου Ἀρχῆς· ἀνέλαβε δὲ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τὴν 20 Ἰουνίου 1820, καὶ ἤρχισεν ἔκτοτε νὰ ἐνεργῇ ἐντὸς τῆς Ρωσσίας ὅ,τι ἐνόμιζεν ὠφέλιμον πρὸς τὸν σκοπόν του.

Ὁ δὲ Γαλάτης μετά τινα διατριβὴν ἐν Βλαχίᾳ, ὅπου πρῶτος εἰσῆξε τὴν Ἑταιρίαν, ἀφίχθη εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ὑποπτεύσαντές τον οἱ ἐκεῖ συνάδελφοί του ὡς ἐπίβουλον, ἢ ὡς προσπαθοῦντα νὰ σφετερισθῇ τὴν Ἀρχήν, τὸν ἔπεισαν ν' ἀπέλθῃ, ἐπὶ προετοιμασίᾳ δῆθεν τοῦ Ἀγῶνος, εἰς Πελοπόννησον ἐν συνοδείᾳ τινῶν συνεταίρων· ἀλλὰ φθάσας παρὰ τὴν Ἑρμιόνην (Καστρὶ) ἀντικρὺ τῶν Σπετσῶν ἐδολοφονήθη παρ' αὐτῶν, ὑπερμεσοῦντος τοῦ ἔτους. Τόσον δὲ ὁ ζῆλος τῆς Ἑταιρίας κατέτρωγε τοὺς μύστας αὐτῆς, ὥστε ἐπλήγωσέ τις αὐτῶν καιρίως ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸν Ἀναγνώστην Δηληγιάννην ἐν ὡς ἀποδοκιμάζοντα τὰς τῆς Ἑταιρίας.

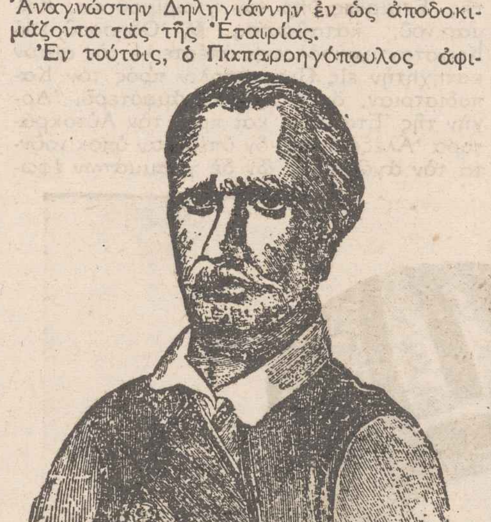

Ὁ ἐκ τῶν πρώτων μελῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας Χριστόφορος Περραιβὸς

Ἐν τούτοις, ὁ Παπαρρηγόπουλος ἀφιχθεὶς εἰς Κωνσταντινούπολιν παρέστη ἐνώπιον τῶν ἐκεῖ ἐφόρων τῆς Ἑταιρίας, καὶ ἀπεστάλη εἰς Πετρούπολιν πρὸς συνέντευξιν τοῦ Ὑψηλάντου, ὅπως μυσταγωγηθῇ δῆθεν παρ' ἐκείνου τὰ τῆς Ἀρχῆς καὶ τῷ ἐγχειρίσῃ τὰ πρὸς αὐτὴν γράμματα. Ὡς δὲ διπλοῦς ἀπόστολος, ἐπεσκέφθη καὶ τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπίτροπον τοῦ Ἀλῆ πρὸς ὃν ἦτο συστημένος, καὶ δι' αὐτοῦ ἐθάρρυνεν αὖθις τὸν Ἀλῆν νὰ ἐπιμένῃ εἰς ἣν ἐμελέτα πρὸς τὸν Σουλτάνον ἀντίστασιν, καὶ νὰ ἐλπίζῃ πάντοτε εἰς τὴν ρωσσικὴν ὑπεράσπισιν· τὰ αὐτὰ τῷ ἐγνωστοποίησε καὶ ἀφ' οὗ ἔφθασεν εἰς Πετρούπολιν, καὶ τῷ προανήγγειλεν ὡς ἄφευκτον τὸν πρὸς τὴν Πύλην ρωσσικὸν πόλεμον. Μὴ εὑρὼν δὲ τὸν Ὑψηλάντην ἐν Πετρουπόλει, ἔτρεξε κατόπιν του εἰς Μόσχαν, κἀκεῖθεν εἰς Ὀδησσόν, ὅπου τὸν συνήντησε καὶ τῷ ἀνεκάλυψε τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς του. Ἐρωτήσας δὲ αὐτὸν καὶ περὶ τῆς Ἀρχῆς, πρὸς ἣν ἐστέλλετο, ἤκουσεν, ὅτι ἦτο ἀφανής, ὅτι αὐτὸς ἦτον ὁ πληρεξούσιός της, καὶ ὅτι αὐτῷ ἔπρεπε τὰ πρὸς αὐτὴν γράμματα νὰ ἐγχειρίσῃ, καὶ τοὺς στοχασμοὺς του νὰ ἀνακοινώσῃ, καὶ ὅτι διὰ τοῦ πληρεξουσίου της θὰ ἐμάνθανεν ἡ Ἀρχὴ τὰ πάντα καὶ δι' αὐτοῦ θὰ ἔδιδε τὰς ἀναγκαίας διαταγάς. Ὁ Παπαρρηγόπουλος τῷ ἔδωκεν ἐπὶ τοῖς λόγοις τούτοις τὸ συστατικὸν τῶν Πελοποννησίων, τῷ εἶπεν ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀνέμεναν ὅλα τὰ τοῦ πολέμου παρὰ τῆς Ἀρχῆς, καὶ τὸν ἐπληροφόρησεν ἀκριβῶς περὶ τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ἠπόρησεν ὁ Ὑψηλάντης ἀκούσας, ὅτι οὔτε στρατεύματα ἦσαν μυστικῶς προωργανισμένα, οὔτε χρήματα ἀποτεταμιευμένα, οὔτε πολεμεφόδια οὐδαμοῦ συσσωρευμένα. Εἰς τόσην δὲ ἀπάτην τὸν ἔρριψαν οἱ ἀπόστολοί του, ὥστε ἐδίσταζε νὰ πιστεύσῃ ὅσα ἀληθῶς τῷ ἔλεγεν ὁ Παπαρρηγόπουλος, ὅστις θεωρήσας ἐθνοφθόρον τὸν δισταγμόν του ἔγραψε δι' ἄλλης χειρὸς ἐπὶ τοῦ ἀγράφου καὶ παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ προκρίτων τῆς Πελοποννήσου ὑπογεγραμμένου χαρτίου ὅσα ἐνόμισε συντελεστικὰ εἰς παῦσιν τοῦ δισταγμοῦ καὶ εἰς ἀναίρεσιν τῶν ψευδολογιῶν, ἐφ' ὧν ὁ ἀτυχὴς πληρεξούσιος ἐσάλευε τὰς ἐλπίδας του καὶ ἐρριψοκινδύνευε τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἔθνους του· ἀλλ' οὐδ' αὐτὸ τὸ ἔγγραφον ἴσχυσε νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν Ὑψηλάντην τῆς ἀπάτης του.

Τὸ φθινόπωρον τοῦ 1820 ἐπανῆλθεν ὁ Παπαρρηγόπουλος εἰς Πάτρας καὶ ἐνεχείρισε τῷ Παλαιῶν Πατρῶν τὰ παρὰ τοῦ Ὑψηλάντου ὡς πληρεξουσίου ἐπιτρόπου τῆς Ἀρχῆς ἀποκριτικὰ γράμματα πραγματοποιοῦντα τὰς αἰτήσεις τῆς Πελοποννησιακῆς ὁμηγύρεως δι' ἀδείας ἐγκαταστάσεως γενικῆς ἐφορίας διοικούσης ἐν Πελοποννήσῳ τὰ τῆς Ἑταιρίας ὑπὸ τὴν Ἀρχὴν καὶ ἐχούσας τὴν ἀπαιτουμένην ἰσχὺν ἐφ' ὅλων τῶν ἀδελφῶν, καὶ διὰ συστάσεως γενικοῦ ταμείου τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον, καθ' ὅλον τὸ Αἰγαῖον καὶ κατὰ τὴν Ἑπτάννησον συνεισφορῶν αὐτῶν. Τὰ αὐτὰ γράμματα ἀνήγγελλαν ὡς ἐξ ὀνόματος τῆς Ἀρχῆς καὶ τὴν ἀναγόρευσιν τοῦ Ὑψηλάντου ὡς πληρεξουσίου αὐτῆς. Οἱ Πελοποννήσιοι λαβόντες ταῦτα, ἀκούσαντες καὶ τοὺς θαρρυντικοὺς λόγους τοῦ ἀποστόλου των ὑποπτεύσαντος τὰ τοῦ Ὑψηλάντου ὡς σαθρά, ἀλλὰ μὴ στηλιτεύσαντος αὐτά, καὶ ἀναγνώσαντες μάλιστα καὶ φράσιν τῶν πρὸς αὐτοὺς γραμμάτων λέγουσαν, «ἐζητήθη καὶ ὅθεν ἔδει ἡ ἀνήκουσα βοήθεια καὶ ὑπεράσπισις καὶ ἐχορηγήθη ἀφθόνως», ἐθαρρύνθησαν καὶ ἐσύστησαν τὴν ἐφορίαν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἰωάννου Βλασσοπούλου προξένου τῆς Ρωσσίας, ἐκ τῶν ἀρχιερέων : Π. Πατρῶν Γερμανοῦ, Μονεμβασίας Χρυσάνθου, Χριστιανουπόλεως Γερμανοῦ, καὶ ἐκ τῶν προκρίτων Ἀσημάκη Ζαήμη, Σωτήρη Χαραλάμπη καὶ Θεοδώρου Ρέντη· διώρισαν δὲ καὶ ταμίας τὸν Ἰωάννην Παπαδιαμαντόπουλον καὶ τὸν Παναγιώτην Ἀρβάλην. Ἡ ἐκλογὴ αὕτη ἐψύχρανέ τινας μὴ συμπαραληφθέντας ἐν τῇ ἐφορίᾳ, καὶ ἐντεῦθεν ἀνεφύη ἔρις καὶ ἀντίπραξις πρὶν ἀρχίσῃ ὁ Ἀγών, καὶ ἡ ἐφορία ἔμεινεν ἐξ αὐτῆς τῆς συστάσεώς της νεκρά.

Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τούτῳ ὁ ἐν Ρωσσίᾳ Ὑψηλάντης ἤτησε παρὰ τῆς ρωσσικῆς κυβερνήσεως ἄδειαν ἀπουσίας, καὶ μετέβη εἰς Βεσσαραβίαν, ὅπου πολλάκις διελέχθη μετὰ διαφόρων μελῶν τῆς Ἑταιρίας ἐλθόντων πολλαχόθεν εἰς ἔντευξίν του, προετοιμάζων τὰ πάντα πρὸς ἔναρξιν τοῦ Ἀγῶνος. Οἱ ἀπόστολοι τῆς Ἑταιρίας, οἱ γενικῶς τὴν ταχεῖαν ἔναρξιν τοῦ Ἀγῶνος ἐπιθυμοῦντες, τοὺς μὲν Ἕλληνας, πρὸς οὓς ἐστέλλοντο, ἐβεβαίουν, ὅτι πᾶσα βοήθεια θὰ ἤρχετο ἔξωθεν ἅμα ἤρχιζεν ἐντὸς ὁ Ἀγών, τὸν δὲ Ὑψηλάντην ἐθάρρυναν λέγοντες, ὅτι τὰ πάντα ἦσαν ἕτοιμα ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν ἐζήτουν εἰ μὴ ἀρχηγὸν ἔξωθεν εἰς ἔναρξιν. Ὁ Ὑψηλάντης ἐπίστευσεν ὅσα τῷ ἔλεγαν, διότι ἦσαν ὅσα ἐπεθύμει, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἐπρόκειτο ν' ἀνεγείρῃ θρόνον, ἀλλὰ νὰ καθήσῃ ἐπὶ ἤδη ἀνεγερθέντος. Ἂν δέ τις τῷ ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἐπιστεύετο· τόσον ἐφάνη εὐαπάτητος. Ἀπεφάσισε δὲ ἐν πρώτοις νὰ κατέλθῃ εἰς Ἑλλάδα, καὶ ἔστειλε καί τινας φέροντας μυστικὰ γράμματα εἰς τὴν Πελοπόννησον, εἰς τὰς νήσους καὶ εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, καὶ ἔχοντας ἐντολὴν νὰ προκηρύξωσι τὴν ταχεῖαν ἔλευσίν του καὶ προετοιμάσωσι τὴν ὁδόν του· διενοεῖτο δὲ ἄγνωστος νὰ κατεβῇ εἰς Τεργέστην, ὅπου θὰ τὸν περιέμενεν ἑλληνικὸν πλοῖον περὶ τὴν 20 Νοεμβρίου, καὶ ἄγνωστος νὰ καταπλεύσῃ εἰς τὰ παράλια τῆς Μάνης, ὅθεν ἐμελέτα ν' ἀρχίσῃ τὰ ἔνοπλα κινήματά του τὴν 25 Μαρτίου, ἡμέραν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὡς εὐαγγελιζομένην τὴν πολιτικὴν λύτρωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους· ἀλλ' ἐν ᾧ κατεγίνετο παρασκευάζων τὴν εἰς Ἑλλάδα κατάβασίν του, τινὲς τῶν περὶ αὐτὸν ὑπερίσχυσαν συμβουλεύοντές τον νὰ μεταβῇ εἰς Μολδοβλαχίαν, καὶ ἐκεῖθεν ν' ἀρχίσῃ τὸν Ἀγῶνα. Εἰς ὑποστήριξιν δὲ τῆς γνώμης των τῷ ἔλεγαν, ὅτι αἱ δύο αὗται ἡγεμονίαι ἐθεωροῦντο ὡς ἄλλη Ἑλλάς, διότι καὶ ἡγεμόνες καὶ αὐλικοὶ ἦσαν Ἕλληνες, καὶ ὁ λαὸς ὡς ὁμόδοξος ἦτο πρόθυμος νὰ συναγωνισθῇ τὸν ὑπὲρ πίστεως ἀγῶνα, ὅτι ὁ ἡγεμὼν τῆς Μολδαυΐας τὸν ἐδέχετο προθύμως, ὅτι ἡ ἡγεμονία τῆς Βλαχίας, χηρεύουσα διὰ τὸν μεσοῦντος τοῦ Ἰανουαρίου θάνατον τοῦ ἡγεμόνος της Ἀλεξάνδρου Σούτσου, ἐτέλει ὑπὸ ἀδύνατον μεσηγεμονίαν ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀναρχίαν, ὅτι εὑρίσκετο ἐν ταῖς ἡγεμονίαις μέγας ἀριθμὸς Φιλικῶν, ὅτι Τοῦρκοι δὲν ἐνυπῆρχαν, ὅτι ὁ τόπος εἶχεν ἀφθόνους τροφὰς εἰς διατήρησιν πολυπληθῶν στρατευμάτων, καὶ ὅτι τὸ ταμεῖον τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας δὲν ἦτο κενόν. Τὸν ἐβεβαίουν δὲ ἐξ ὧν εἶχαν πληροφοριῶν, ὅτι ἕτοιμοι ἦσαν νὰ συναγωνισθῶσιν ὅλοι οἱ Ἀρβανοί. Ἀρβανῖται δὲ ἐλέγοντο οἱ ἐν ταῖς δύο ἡγεμονείαις σύμμικτοι Ἕλληνες, Βούλγαροι καὶ Σέρβοι συνδεόμενοι διὰ τοῦ αὐτοῦ δόγματος καὶ ποριζόμενοι τὰ πρὸς τὸ ζῆν δι' ὁπλοφορίας, τινὲς δὲ διὰ μισθώσεως προσόδων. Οἱ Φαναριῶται αὐθένται, ἐξ ὅτου ἡ ἡγεμονία μετέπεσεν εἰς χεῖρας των, τοὺς μετεχειρίζοντο εἰς ἰδίαν φρουρὰν καὶ εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν. Τὸ παράδειγμα τῶν αὐθεντῶν μιμούμενοι οἱ ἐντόπιοι ἄρχοντες εἶχαν καὶ οὗτοι Ἀρβανίτας καὶ εἰς ὑπηρεσίαν των καὶ εἰς φύλαξιν τῶν γαιῶν των. Οἱ σύμμικτοι δὲ οὗτοι, πολεμικώτεροι τῶν ἐντοπίων, ἐλογίζοντο τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τετρακισχίλιοι. Ἐθάρρυναν τὸν Ὑψηλάντην, ἵνα μεταβῇ εἰς τὰς ἡγεμονίας, καὶ οἱ ἑξῆς λόγοι.

Ἐμμανουὴλ Ξάνθος, ἐκ τῶν κορυφαίων Φιλικῶν

Διέτριβαν ἐν Βλαχίᾳ δύο σημαντικοὶ ὁπλαρχηγοὶ Ἕλληνες, ὁ Γεωργάκης Ὀλύμπιος, ὑπηρετήσας ἄλλοτε ὑπὸ τοὺς Ρώσσους, καὶ ὁ Πάτμιος Σάββας Καμινάρης, ἔχοντες ἀμφότεροι ἱκανὸν ἀριθμὸν ὁπλοφόρων· καὶ ὁ μὲν Ὀλύμπιος, νυμφευθεὶς τὴν χήραν τοῦ περιφήμου Σέρβου Χαϊδούκου Βέλκου καὶ πολεμήσας ἄλλοτε ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν Σερβίᾳ, εἶχεν ἐκεῖ μέγα κόμμα· ὁ δὲ Σάββας εἶχε πολλὴν ἐπιρροὴν ἐν Βουλγαρίᾳ· ἀμφότεροι δὲ οὗτοι, μέλη ὄντες τῆς Ἑταιρίας τῶν Φιλικῶν, εἰδοποίησαν τὸν Ὑψηλάντην, ὅτι ἦσαν καὶ ἕτοιμοι καὶ εὐέλπιδες νὰ κινήσωσιν εἰς ἐπανάστασιν τοὺς τόπους ἐκείνους. Ἐκτὸς τούτου, ἀπηγορεύετο κατὰ τὰς συνθήκας Τουρκίας καὶ Ρωσσίας πᾶσα εἰσβολὴ τουρκικῶν στρατευμάτων εἰς τὰς ἡγεμονίας ἄνευ προηγουμένης συγκαταθέσεως τῆς Ρωσσίας, καὶ εὐλόγως ἐσυλλογίζετο ὁ Ὑψηλάντης ὅτι, ἂν ἐτάραττε τὰς ἡγεμονίας, ἡ Πύλη μανθάνουσα τὰς ταραχὰς ἢ θὰ ἔστελλεν ἀμέσως διὰ τὸ κατεπεῖγον τῆς περιστάσεως κατὰ τῶν ἀποστατῶν δυνάμεις ἄνευ προηγουμένης συγκαταθέσεως τῆς Ρωσσίας, καὶ τότε παρέβαινε τὰς συνθήκας καὶ ἔδιδε δικαίαν ἀφορμὴν πολέμου, ἢ θὰ ἐζήτει τὴν συγκατάθεσίν της εἰς ἀποστολὴν στρατευμάτων καὶ τότε παρήρχετο πολὺς καιρὸς· ὥστε ἐδύνατο ὁ Ὑψηλάντης ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, μένων ἀνεπηρέαστος, νὰ ὀργανώσῃ ἱκανὰς δυνάμεις ἐν ταῖς ἡγεμονίαις καὶ εὐτυχῶς νὰ προοδεύσῃ· ἐπίστευε δὲ ὡς κατορθωτὸν καὶ σχέδιόν τι σταλὲν παρὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐφορίας καὶ ἐπιδιορθωθὲν καὶ ἐγκριθὲν παρ' αὐτοῦ, καθ' ὃ ἡ Κωνσταντινούπολις ἐν ρητῇ ἡμέρᾳ θὰ ἐκαίετο, ὁ Σουλτάνος θὰ ἐφονεύετο, ὁ στόλος θὰ ἐκυριεύετο, ἢ θὰ κατεστρέφετο, καὶ οἱ βασιλικοὶ θησαυροὶ θὰ διηρπάζοντο. Τοιοῦτοι λόγοι ἔπεισαν τὸν Ὑψηλάντην νὰ προτιμήσῃ τὴν εἰς τοὺς παραδουναβίους τόπους μετάβασιν ἐπὶ σκοπῷ πάντοτε νὰ μὴ διαμείνῃ ἐν Μολδοβλαχίᾳ, Σερβίᾳ ἢ Βουλγαρίᾳ, ἀλλὰ νὰ καταβῇ εἰς Ἑλλάδα ἀνάπτων παντοῦ καθ' ὁδὸν τὴν φλόγα τῆς ἀποστασίας. Ἐπετάχυναν δὲ τὴν ἔναρξιν τοῦ Ἀγῶνος πρὸ τῆς προσδιορισθείσης ἡμέρας τῆς 25 Μαρτίου αἱ ἑξῆς αἰτίαι.

Μεταξὺ τῶν ἀποστόλων, οὓς ὁ Ὑψηλάντης ἔπεμψεν εἰς διάφορα μέρη φέροντας τὰς περὶ τῆς ἀποστασίας ἐντολάς του, ἦσαν καὶ ὁ Δημήτριος Ὕπατρος Μετσοβίτης, καὶ ὁ Ἀριστείδης Παπᾶς ἢ Πὼπ Θεσσαλός, καὶ οἱ δύο ἄλλοτε κληρικοί. Τούτων ὁ μὲν πρῶτος διέβη εἰς Θεσσαλονίκην φέρων γράμματα τοῦ Ὑψηλάντου, ἐν οἷς καὶ ἰδιόχειρα αὐτοῦ, πρὸς πολιτικοὺς καὶ πολεμικοὺς τῶν μερῶν ἐκείνων καὶ σκοπεύων ν' ἀπέλθῃ εἰς Ἤπειρον· ὁ δὲ δεύτερος ἐστέλλετο εἰς Σερβίαν φέρων καὶ αὐτὸς γράμματα πρὸς ἐπανάστασιν τῆς ἡγεμονίας ἐκείνης. Ἀμφότεροι δὲ συλληφθέντες καθ' ὁδόν, ἀρχομένου τοῦ Ἰανουαρίου ἐφονεύθησαν, καὶ τὰ γράμματα ἔπεσαν εἰς χεῖρας τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας. Ὁ Ὑψηλάντης, ἐν ἀγνοίᾳ εἰσέτι τῶν κατὰ τὸν Ἀριστείδην, ἀλλ' ἐν πλήρει γνώσει τῶν κατὰ τὸν Ὕπατρον, κατεθορυβεῖτο ἀναλογιζόμενος ὅτι, ἂν ἡ Πύλη ἔστελλε τὰ γράμματα ταῦτα πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον παραπονουμένη, ὅτι ὁ στρατηγός του ὠργάνιζεν ἐπανάστασιν ἐντὸς τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, καὶ ἀπαιτοῦσα τὴν ματαίωσιν τοῦ σχεδίου του, θὰ ἠναγκάζετο ὁ αὐτοκράτωρ νὰ τὸν ἀνακαλέσῃ ἐκ Βεσσαραβίας καὶ νὰ τὸν καταστήσῃ διόλου ἄχρηστον· ἀρθέντος δὲ αὐτοῦ ἐκ τοῦ μέσου, ἐματαιοῦντο ὅλα τὰ σχέδια τῆς Ἑταιρίας. Ἐκτὸς τοῦ δεινοῦ τούτου συμβάντος, ἐγνώσθη ὅτι καί τις Ἀσημάκης Θεοδώρου Πελοποννήσιος ἐπρόδωκε τὴν Ἑταιρίαν τῷ Σουλτάνῳ, καί τις Διόγος Ἑπταννήσιος, μέλος τῆς Ἑταιρίας, τὴν ἐπρόδωκε καὶ αὐτὸς τῷ Ἀλῇ, οὗτος δὲ τὴν ἀνεκάλυψε τῷ κυριάρχῃ του ἐπ' ἐλπίδι νὰ εὕρῃ χάριν ἐνώπιόν του· ἔλαβε δὲ καὶ ἐξ Ἑλλάδος ὁ Ὑψηλάντης κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας γράμματα λέγοντα, ὅτι ἡ Ἑταιρία ἦτο πασίγνωστος, ὅτι τὸ ἔθνος εὑρίσκετο ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς ἀβύσσου ἐξ αἰτίας τῆς ἀνακαλύψεώς της, καὶ ὅτι ὤφειλε νὰ καλέσῃ τοὺς λαοὺς ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀναβολῆς εἰς τὰ ὅπλα.

Λήγοντος δὲ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, κατέβη εἰς Πελοπόννησον ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Ὑψηλάντου ὁ ἐκ τῆς ἐπαρχίας τοῦ Λεονταρίου ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Δικαῖος Φλέσσας, ὁ κατ' ἀρχὰς ἀπόστολος καὶ μετὰ ταῦτα μέλος τῆς ὑπερτάτης Ἀρχῆς, ἤτοι εἰδὼς τὸ μυστήριον τῆς ἀπάτης, ἄνθρωπος νεωτεριστής, μεγαλότολμος καὶ πνευματώδης, ἀλλ' ἀνίκανος νὰ ἐμπνεύσῃ σέβας διὰ τοῦ χαρακτῆρός του ἢ τῆς διαγωγῆς του· διὰ ταῦτα, καὶ διότι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ προεστῶτες τῆς Πελοποννήσου, γινώσκοντές τον πρὸ ὀλίγου μικρόν, τὸν εἶδαν διὰ μιᾶς μέγαν, κακίστην ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν ὁ ὑψηλὸς διορισμός του ἐξ αὐτῶν τῶν προοιμίων.

ΣΠ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἑπόμενον.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΡΙΑΝ ΠΑΛΗΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΚΑΙ ΘΗΡΙΩΝ

ΚΥΝΗΓΙΑ ΕΛΕΦΑΝΤΩΝ

ΑΙ ΔΡΑΜΑΤΙΚΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΜΙΑΣ ΟΜΑΔΟΣ ΚΥΝΗΓΩΝ

—Μούσσα, σβῦσε τὸ φῶς καὶ πὲς στοὺς ἄλλους νὰ κοιμηθοῦν ! Ὁ πρῶτος ποὺ θὰ κάμῃ τὸν ἐλάχιστο θόρυβο θὰ τιμωρηθῇ αὐστηρά !...

Ὁ νέγρος ἄκουσε προσεκτικά, ἔκαμε τρία - τέσσερα «σαλαμαλὲκ» καὶ ἀπεσύρθη ἀθόρυβα, γιατὶ ἤξερε τί ἐσήμαιναν τὰ λόγια τοῦ ἀφέντη του.

Τοῦ Ζὰν Γκάρτνερ.

Ὅπως θὰ καταλάβατε ἀπὸ τὸ ὄνομά του, ὁ Ζὰν Γκάρτνερ ἦταν Γάλλος ἀμερικάνικης καταγωγῆς. Ὁ πατέρας του ἦταν ἕνας γιάνγκης καὶ ἡ μητέρα του μιὰ ἀπ' τὶς Γαλλίδες ἐκεῖνες, ποὺ σέρνουν τὴν τύχη τους στὶς τέσσερις ἄκρες του κόσμου.

Ἦταν τριάντα δύο ἐτῶν. Ἀπ' τὸν πατέρα του εἶχε κληρονομήσει ἀθλητικὸ παράστημα, ἐνεργητικότητα, μάτια ἀπὸ ἀτσάλι καὶ θάρρος.

Ἔμεινε ὀρφανὸς ἀπὸ πολὺ μικρὸς καὶ μοῦ φαίνεται πὼς πέρασε μιὰ νεότητα πολὺ ταραγμένη.

Ὅταν ἔγινε δέκα ὀκτὼ ἐτῶν κατετάγη στὴν Ξένη Λεγεῶνα καὶ ἔζησε πέντε χρόνια στὴν Ἀκτὴ τοῦ Ἐλεφαντόδοντος. Ὅταν τελείωσε ἡ θητεία του δὲν θέλησε νὰ μείνῃ ἄλλο, ἀλλὰ μὲ τὶς λίγες οἰκονομίες ποὺ εἶχε συγκεντρώσει ἀγόρασε ἕνα τουφέκι, πολλὰ φυσίγγια, μιὰ σκηνή, ἕνα κρεββάτι ἐκστρατείας καὶ γενικὰ ὅλα τὰ ἐφόδια ἑνὸς κυνηγοῦ. Ὕστερα ἀνέβηκε στὴ Λόβι, ποὺ εἶχε ὑπηρετήσει τόσα χρόνια καὶ ἐπεδόθηκε στὸ κυνῆγι τοῦ ἐλέφαντος, ποὺ ἀφθονοῦσε σ' ἐκεῖνα τὰ μέρη.

Ἔτσι ὁ πρώην δεκανέας τῆς Ξένης Λεγεῶνος ἔγινε κυνηγὸς ἐλεφάντων κι' ἐκεῖ ἔκαμα τὴ γνωριμία του.

Δὲν γίνεται ἐλαφαντοκυνηγὸς ὅποιος θελήσῃ. Εἶνε πολὺ δύσκολη δουλειὰ καὶ πρέπει κανεὶς νὰ εἶνε καμωμένος γι' αὐτό. Θέλησα νὰ μετάσχω κι' ἐγὼ σὲ μιὰ τέτοια ἐπιχείρησι καὶ δὲν μοῦ ἠρνήθη αὐτὴ τὴ χάρι. Εἶχε πληροφορίες πὼς ἐκεῖνες τὶς μέρες κάπου ἐκεῖ κοντὰ εἶχε περάσει ἕνα κοπάδι καὶ εἶχε ἀποφασίσει νὰ τὸ κυνηγήσῃ.

Αὐτὸ τὸ βράδυ δὲν μπόρεσα νὰ κοιμηθῶ. Ἡ συγκίνησις μὲ εἶχε πλημμυρίσει. Κι' ὕστερα...πῶς νὰ κοιμηθῶ ; Κάθε ὥρα, κάθε λεπτὸ τὸ παρθένο δάσος ἀντηχοῦσε ἀπὸ λογῆς - λογῆς ἤχους. Μιὰ ἀντιλόπη κυνηγημένη πέρασε δίπλα ἀπ' τὴ σκηνὴ λαχανιασμένη. Σὲ λίγο ἀκούστηκε ἡ κλαψιάρικη φωνὴ τῆς ὕαινας : Χοὺ - χού, χοὺ-χού, χοὺ - χού, χοὺ - χί... Ἕνας βρυχηθμὸς ὕστερα χύθηκε μέσα στὴ νύχτα, πατήματα, τρεξίματα, μουγκρητά...Πῶς νὰ κοιμηθῇς;

Ξαφνικά :

—Κύριε, ἡ ὥρα εἶνε πέντε ! Ὥρα νὰ ξεκινήσουμε.

Ἀρχίζει νὰ φωτίζῃ.

Σὲ λίγο εἴμαστε ἕτοιμοι.

Κατὰ τὰς ἐνδείξεις, ποὺ ὁ Γκάρτνερ εἶχε περισυλλέξει στὰ γειτονικὰ χωριά, τὸ «κοπάδι» εἶχε περάσει τὴν κοιλάδα Τούντι καὶ χώθηκε μέσα στὸ δάσος.

Εἴχαμε ἤδη μιὰ ὥρα, ποὺ περπατούσαμε.

Ὁ Γκάρτνερ ἐπὶ κεφαλῆς. Ἀκολουθοῦσα ἐγὼ καὶ πίσω οἱ νέγροι μὲ μαχαίρια, σχοινιὰ καὶ τὰ λοιπὰ σύνεργα τῆς δουλειᾶς...

Σὲ λίγο συναντοῦμε δένδρα. Τὸ ἔδαφος ἀρχίζει νὰ γίνεται ἀνώμαλο. Βλέπω τὸν Γκάρτνερ νὰ προχωρῇ πιὸ προφυλακτικά, ἕτοιμος νὰ πυροβολήσῃ. Τὸν μιμοῦμαι.

Περνοῦν δυὸ ὧρες ἀκόμη. Ὁ ἥλιος εἶνε τώρα ἀρκετὰ ψηλὰ στὸν ὁρίζοντα, ἀλλὰ δὲν τὸν νοιώθουμε, γιατὶ μᾶς προφυλάσσουν τὰ φυλλώματα τῶν δένδρων. Τὸ ἔδαφος εἶνε τώρα φοβερὰ ἀνώμαλο. Χαράδρες παντοῦ. Προχωροῦμε μὲ μεγάλη προφύλαξι.

Ὁ Γκάρτνερ τώρα προχωρεῖ τσακισμένος στὰ δυό. Τὸν θαυμάζω. Δὲν κάνει τὸν παραμικρὸ θόρυβο. Κυττάζει προσεκτικὰ κάτω σὰν νὰ ζητᾷ κάτι. Σὲ λίγο στέκεται καὶ μοῦ κάνει σημεῖα νὰ τὸν πλησιάσω. Μοῦ δείχνει κάτι. Προσέχω : μιὰ τρύπα, δυό, ὕστερα τρεῖς, δέκα, ἄπειρες. Εἶνε τὰ ἴχνη τῶν ποδιῶν τῶν παχυδέρμων.

—Δὲν μᾶς μένει, παρὰ νὰ βαδίσωμε πάνω σ' αὐτὰ τὰ ἴχνη, μοῦ λέγει ψιθυριστά.

Προχωροῦμε.

Σὲ λίγο πάλι ὁ φίλος μου σταματᾷ μπροστὰ σὲ ἕνα δένδρο ξερριζωμένο. Πλησιάζω.

—Ἐκεῖνος, ποὺ ἔκανε αὐτό, μοῦ λέει, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶνε ἕνας μαούς !

Πόσες ὧρες βαδίζουμε....

Θεέ μου, τί θαυμαστὸς αὐτὸς ὁ Γκάρτνερ !...

Μοῦ ξαναψιθυρίζει :

—Δὲν εἶνε πιὰ πολὺ μακρυά.

Προχωροῦμε.

Σὲ λίγο στέκεται καὶ μὲ περιμένει :

—Μοῦ φάνηκε, μοῦ ψιθυρίζει, πὼς αἰσθάνθηκα μιὰ μυρωδιὰ ἰδιόρρυθμη. Τώρα πρέπει νὰ εἴμαστε προσεκτικοί. Ἄς προχωροῦμε ἀργὰ κι' ἄς ἔχωμε τὸ μάτι ἀνοιχτό.

Δὲν προχωρήσαμε οὔτε ἑκατὸ μέτρα καὶ νά...βλέπω τὸν Γκάρντνερ νὰ σταματᾷ ἀπότομα. Ὕστερα νὰ κολλᾷ πάνω σ' ἕνα κορμὸ δένδρου.

—Τί εἶνε ;

—Σούτ !

Βάνει τὰ δάκτυλα στὰ χείλη, κάνει τὸ ἴδιο σινιάλο στοὺς νέγρους κι' ὕστερα δείχνει μὲ τὸ δάχτυλο.

Μπροστά μας ἀνοίγεται ἕνα ξέχωρο, καταπράσινο ἀπ' τὴ χλόη καὶ ἡλιολουσμένο. Ποτέ μου δὲν εἶδα παρόμοιο θέαμα : τὸ κοπάδι εἶνε ἐκεῖ μαῦρο καὶ μεγάλο.

Τὰ μαστόδοντια ἔχουν ξαπλώσει γιὰ ν' ἀναπαυθοῦν, μερικὰ εἶνε ὄρθια ἀναμασσῶντας ἥσυχα. Πιὸ πέρα ὑψώνει τὴν προβοσκίδα του στοὺς ψηλοὺς κλάδους, τοὺς σπάζει, τοὺς κουνᾷ καὶ διασκεδάζει νὰ τοὺς ρίχνῃ μακρυά. Δυὸ νέοι συζητοῦν καὶ ἀλληλοπειράζονται, κεφάλι μὲ κεφάλι. Ἕνας μικρούλης περπατεῖ ἀνάμεσα στὸ κοπάδι. Ἕνας γέρος καταρρυτιδωμένος ξύνεται στὸ κορμὸ ἑνὸς δένδρου.

Βέβαια θὰ μπορούσαμε νὰ πυροβολήσωμε. Ἀλλὰ ὁ Γκάρτνερ θέλει νὰ εἶνε σίγουρος. Περνᾶ, ἄλλως τε, γιὰ ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ φοβεροὺς ἐλεφαντοκυνηγούς.

Μοῦ δίνει τὴ διαταγὴ νὰ κολλήσω πίσω ἀπ' τὸ κορμὸ ἑνὸς δένδρου καὶ νὰ μὴ κουνηθῶ καθόλου.

Αὐτὸς φεύγει. Λυγίζει στὰ δυό. Προχωρεῖ μὲ μιὰ ἐλαφρότητα ἀξιοθαύμαστη. Δὲν ὑπερβάλλω, γράφοντας, πὼς καθὼς προχωροῦσε δὲν ἄκουγα τὸ παραμικρὸ θόρυβο.

Στέκεται. Ἀνάβει ἕνα σπίρτο, τὸ σηκώνει στὸν ἀέρα καὶ μοῦ δίνει τὴν τελευταία διαταγή:

—Οὔτε μιὰ λέξι οὔτε μιὰ κίνησι, γιατὶ βρίσκεσαι στὸν ἀέρα των.

Ἀναπνέουν.

Αὐτὸς ἀπομακρύνεται.

Θἄλεγε κανεὶς πὼς εἶνε ὁ ἄνθρωπος φεῖδι.

Ὁ ἥλιος μοῦ ψήνει τὸν λαιμό. Δὲν ἀκούονται, παρὰ ἡ βαθειὲς ἀναπνοὲς τῶν παχυδέρμων, ποὺ κοιμοῦνται.

Ἕνα λεπτό...δύο...τρία...τέσσερα. Ὁ χρόνος ἀρχίζει νὰ μοῦ φαίνεται μακρός.

Πέντε... ἔξη... ἑπτὰ... Τί μπορεῖ νὰ κάνῃ τώρα ὁ Γκάρτνερ ; Δὲν τὸν βλέπω πιά. Ἀνησυχῶ.

Ὀκτώ... ἐννέα... δέκα... ὁ ἥλιος ἔγινε ἀνυπόφορος. Ἀληθινὸ μαρτύριο.

Ἕνδεκα... δώδεκα... Κάθε λεπτὸ μοῦ φαίνεται ὥρα. Ἀνησυχῶ πολύ. Ἂν τὰ κτήνη πέσουν πάνω μου, τί προστασία μπορῶ νὰ βρῶ σ' αὐτὸ τὸ δένδρο ; Ἀσφαλῶς καμμιά.

Δέκα τρία... δέκα τέσσερα...Τί εἶνε, λοιπόν ; Τί βλέπω ἐκεῖ κάτω ; Ἀλλὰ νὰ εἶνε ἕνας ἄνθρωπος. Τὸ κεφάλι του.. Ὁ Γκάρτνερ... Δέκα μέτρα μακρυὰ ἀπὸ τὸν πιὸ μεγάλο ἐλέφαντα, ποὺ δὲν ἔνοιωσε τίποτε ἀπ' τὴ θανάσιμη γειτνίασι. Ἰδού τον, νὰ πλησιάζῃ ἀκόμα ἑκατοστὸ πρὸς ἑκατοστό. Σηκώνει τὸ ὅπλο του, σκοπεύει...Κλάκ ! Μιὰ λάμψις καὶ ἕνας καπνός...

Ἡ γῆ τρέμει. Τὸ παχύδερμο χτυπήθηκε καίρια. Τὸ δάσος κουνιέται. Εἶδα κάτι, ποὺ δὲν θὰ τὸ ξεχάσω ποτὲ στὴ ζωή μου. Φαντασθῆτε, πὼς εἶσθε σὲ μιὰ πόλι τὴ νύχτα μὲ ἀπόλυτη σιωπή. Ξαφνικὰ τὰ σπίτια κινιοῦνται καὶ γκρεμίζονται μ' ἕνα φοβερὸ πάταγο. Παρίσταμαι σ' ἕνα εἶδος κατακλυσμοῦ. Στὸ ἄκουσμα τοῦ πυροβολισμοῦ ὅλο τὸ κοπάδι σηκώθηκε, προβοσκίδες στὸν ἀέρα, αὐτιὰ ποὺ χτυποῦν μὲ ἀγωνία, συγκεντρώνονται ὅλοι γύρω στὸν πληγωμένο γίγαντα, ποὺ βγάζοντας ἕνα στεναγμὸ ἔκαμε τὸ δάσος νὰ κουνηθῇ ὁλόκληρο. Ὕστερα ἄρχισε νὰ φεύγῃ, ἀκολουθούμενος ἀπ' ὅλο τὸ κοπάδι.

Κλάκ !... Μιὰ ἄλλη τουφεκιά. Βλέπω ἄλλον ἕνα νὰ λυγίζῃ τὰ γόνατά του καὶ νὰ πέφτῃ μπρούμυτα.

Κλάκ ! Τρίτη τουφεκιά, ἀλλὰ τώρα τὸ θῦμα—τὸ τρίτο παχύδερμο—δὲν εἶνε παρὰ ἐλαφρὰ πληγωμένο καὶ φεύγει.

Περνᾶ μπροστά μου. Σκοπεύω στὸ κεφάλι.

Πυροβολῶ. Ὁ γίγας πέφτει.

—Μπράβο, ἀκούεται ἀπὸ ἀπέναντι ἡ φωνὴ τοῦ Γκάρτνερ.

Τὸ κοπάδι τώρα βρίσκεται μακρυά, ἀλλὰ φεύγοντας ἄφησε τρεῖς συντρόφους του ἐπὶ τόπου. Ὁ Γκάρτνερ πλησιάζει καὶ τοὺς ἀποτελειώνει.

Ὕστερα φωνάζει τοὺς νέγρους γιὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐκεῖ κάτω ἀκοῦμε ἀκόμα τὸ κοπάδι ποὺ φεύγει δρομαῖο. Θἄλεγε κανεὶς πὼς πρόκειται γιὰ ἕνα κεραυνό, καὶ σβύνει σιγὰ - σιγὰ στὸν ὁρίζοντα.

ΜΑΞ ΣΟΥΡΒΙΛΛ

Ἀνέκδοτα. - Εὔθυμοι διάλογοι

— Εὔστοχος ἀπάντησις

Μιὰ φορὰ παρουσιάσθη, στὸν Μέγα Φρειδερῖκο, Βασιλέα τῆς Πρωσσίας, κάποιος ὁ ὁποῖος τοῦ ἐζήτησε μίαν θέσιν δημοσίαν.

Ὁ Βασιλεύς.—Καὶ ἀπὸ ποῦ εἶσθε ;

Ὑποψήφιος.—Ἀπὸ τὸ Βερολῖνον.

Ὁ Βασιλεύς. Φεύγα ἀμέσως ἀπὸ ἐδῶ. Ὅλοι οἱ Βερολινέζοι δὲν ἀξίζουν τίποτε.

Ὑποψήφιος.—Θὰ ζητήσω συγγνώμην ἀπὸ τὴν Μεγαλειότητα, ἀλλὰ γνωρίζω δύο οἱ ὁποῖοι ἀξίζουν.

Ὁ Βασιλεύς.—Καὶ ποῖοι εἶνε αὐτοὶ οἱ δύο ;

Ὑποψήφιος.—Ὁ πρῶτος εἶνε ἡ Μεγαλειότης Σας καὶ δεύτερος εἶμαι....ἐγώ.

Ὁ Βασιλεὺς δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ γέλια ἀπὸ τὴν ὡραία ἀπάντησι καὶ τοῦ ἔδωσε τὴ θέσι, ποὺ ἐζήτει.

— Ἔπρεπε νἆνε παρών

—Μπορῶ νὰ λείψω αὔριο ἀφεντικό, ἐρώτησε ὁ ὑπάλληλος.

—Γιατί ;

—Εἶν' ἕνας γάμος...

—Καὶ πρέπει νὰ πᾶς ;

—Χμ! Νὰ σᾶς πῶ τὴν ἀλήθεια ναί. Εἶμαι ὁ γαμβρός.

— Μπράβο, Κωστάκη

—Ἄχ, Κωστάκη μου εἶπε ἡ μητέρα, δὲ ντρέπεσαι νὰ βγαίνῃς ἔξω μ' αὐτὸ τὸ λερωμένο πρόσωπο ;

—Μὴν ἀνησυχεῖς καθόλου, μαμά, ἀπήντησε. Ὅταν μεγαλώσω θ' ἀφίνω τὰ γένεια κι' ἔτσι δὲ θὰ φαίνεται ἡ βρῶμα.

— Πόθεν ἡ λέξις «σίκ»

Τὴν ἐποχὴ τοῦ διασήμου Γάλλου ζωγράφου Λουδοβίκου Δαυΐδ (1748—1825) ἐμαθήτευε πλησίον του νεαρὸς μαθητὴς ὀνόματι Σίκ. Ἦτο νέος μὲ ταλέντο καὶ θὰ διεδέχετο τὸν διδάσκαλόν του εἰς τὴν τέχνην, ἀλλ' ἀπέθανε εἰς νεαρὰν ἡλικίαν, εἰς μάτην δὲ ὁ μέγας ζωγράφος προσεπάθησε νὰ εὕρῃ ἀντικαταστάτην του. Ὅταν ἐξέθετε κανὲν ἔργον μαθητοῦ του, τὸ ὁποῖον ἤθελε νὰ παραστήσῃ ἐφάμιλλον τοῦ Σὶκ ἤκουε σαρκαστικῶς νὰ λέγουν :

—Δὲν εἶνε Σίκ.

Ἔκτοτε τὸ «σὶκ» σημαίνει ὅτι ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν καὶ δὴ καλαισθητικὴν εἶνε ἄμεμπτον.

— Τὰ σκυλιὰ δὲν τρώγονται

Μιὰ φορὰ συνελήφθη ἕνας λωποδύτης τὴν στιγμὴν ποὺ προσεπάθει νὰ κλέψῃ κόττες ἀπὸ μίαν αὐλή.

—Εἶσαι ἔνοχος. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, τοῦ εἶπε ὁ δικαστής. Ἔχεις νὰ μᾶς παρουσιάσῃς τίποτε ἐλαφρυντικὸ ;

—Μάλιστα κύριε. Ἡ γυναῖκα μου καὶ τὰ παιδιά μου πεινοῦν.

—Πεινοῦν ; Δὲν περνᾶν αὐτὰ σ' ἐμένα. Εἶνε σ' ὅλους γνωστό, ὅτι τρέφεις τέσσαρα σκυλιά.

—Μάλιστα, κύριε, ἀλλὰ δὲν πιστεύω νὰ νομίζῃς ὅτι μποροῦμε νὰ τὰ φᾶμε.

— Ἡ μόνη τάξις

Ὁ ἔξυπνος.—Μπορεῖς νὰ μοῦ πῇς ποιὰ τάξι ἀνθρώπων ζῇ περισσότερο ;

Ὁ σοφός.—Φυσικά. Ἐκεῖνοι ποὺ περνοῦν τὰ ἑκατὸ χρόνια.

— Λογικόν ;

Ἡ γιαγιά.—Γιατί ἐπιμένεις νὰ πάρῃς τὴ μεγαλείτερη μερίδα ἀπὸ τὸ γλύκισμα Γιαννάκη μου ; Δὲ νομίζεις ὅτι ἀνήκει στὸν ἀδελφό σου, ποῦ εἶνε μεγαλείτερος ;

Ὁ Γιαννάκης.—Καθόλου. Αὐτὸς ἔτρωγε γλυκίσματα δυὸ χρόνια προτοῦ γεννηθῶ ἐγώ.

— Δικαστικὸν ἀνέκδοτον

Εἴς τινα πόλιν τῆς Ἀκαρνανίας ἐδικάζετο κάποτε ἕνας ἐπὶ φόνῳ. Κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀπολογίας τοῦ κατηγορουμένου ὁ πρόεδρος τὸν ἠρώτησε :

—Εἰπέ μας σὲ παρακαλῶ, κατηγορούμενε, πῶς ἤρχισεν ὁ φόνος.

—Ἰδού, κύριε πρόεδρε, ἀπεκρίθη ὁ κατηγορούμενος. Ὁ Γιάννης καθὼς ἦταν μεθυσμένος σηκώθηκε ἐπάνω καὶ ἐφώναζε.

—Ὅλοι εἶσθε γαϊδούρια κύριοι...

Ὁ πρόεδρος διακόπτων.

—Σὲ παρακαλῶ ὅταν ὁμιλῇς νὰ κυττάζῃς πρὸς τοὺς κ.κ. ἐνόρκους.

— Εἰς τὸ ταχυδρομεῖον

Ἡ δὶς Μαρίκα πηγαίνει στὸ ταχυδρομεῖο καὶ ἐρωτᾷ ἀφελῶς τὸν διανομέα.

—Ἔχω κανένα γράμμα ;

—Πόστ—ρεστάντ, δεσποινίς ;

—Προτεστάντ...Ὄχι....ὄχι, ὀρθόδοξος.

— Μαγικὴ εἰκὼν ἄνευ εἰκόνος

—Ἄχ, λάδια ἔπεσαν στὴν ποδιά μου Νίκο, λέγει ἡ μικρὴ Εἰρήνη.

—Δῶσε μου καὶ μένα Ρηνοῦλα μου ἕνα ἀχλάδι.....

— Εἰς τὸ σχολεῖον

Ὁ διδάσκαλος.—Μικρὲ Παῦλε, εἰπέ μου τὴν αἰτίαν τῆς ὑγρασίας τῆς γῆς.

Ὁ μαθητής.—Ἡ γῆ περιστρεφομένη πάντοτε περὶ τὸν ἄξονά της ἱδρώνει καὶ ἐκ τούτου ἡ ὑγρασία...

— Παιδικὸν πνεῦμα

Ὁ Κωστάκης εἰς τὴν Λιλήν.— Λιλὴ παίζομε τὸ παιγνίδι τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὔας ;

Λιλή.—Δὲν τὸ ξέρω.

Κωστάκης.—Νὰ ἐσὺ θὰ εἶσαι ἡ Εὔα κι' ἐγὼ ὁ Ἀδάμ. Ἐσὺ λοιπὸν ἀφοῦ δαγκώνῃς λιγάκι τὸ μῆλο ποὺ κρατᾶς θὰ μοῦ δώσῃς ἐμένα νὰ τὸ φάω.

— Ἦταν ὄνειρον

—Πιστεύετε στὰ ὄνειρα ;

—Βεβαιότατα.

—Λοιπόν, φὲς ὠνειρεύθηκα ὅτι προσεφέρθης νὰ μοῦ δανείσῃς εἰκοσιπέντε δραχμές. Τί σημαίνει αὐτό ;

—Ὤ, ἁπλούστατα σημαίνει ὅτι...ὠνειρευόσουνα.

ΜΕΤΑ ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΟΥΣ ΕΠΙΔΕΙΞΕΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΟΔΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΦΩΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΙΝ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΤΙ ΒΛΕΠΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΕΚΘΕΣΙΝ. - ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΑΘΛΩΝ

ΠΑΡΙΣΙΟΙ, τέλη Μαΐου. (Τοῦ μονίμου ἀνταποκριτοῦ μας). — Ἡ Διεθνὴς Ἔκθεσις τῶν Παρισίων ἤνοιξε τὰς πύλας της μεγαλοπρεπής, καταπληκτικὴ εἰς τὴν ἐμφάνισίν της. Ἡ Κυβέρνησις τοῦ κ. Λέοντος Μπλοὺμ δύναται νὰ καυχᾶται, ὅτι ἐφάνη συνεπὴς εἰς τὰς ἐπαγγελίας της. Καίτοι τὴν καθυστέρησαν οἱ προκάτοχοί της καὶ ἀφῆκαν ἀνέτοιμον τὴν Ἔκθεσιν μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς, ἡ σημερινὴ Γαλλικὴ κυβέρνησις τοῦ κυρίου Λέοντος Μπλούμ, ἔφερεν εἰς πέρας τὸν ἄθλον νὰ τελειώσῃ ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν ἕνα τόσον τεράστιον ἔργον, παρὰ τὰς ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς δυσχερείας, ποὺ συνήντησε.

Κατὰ μῆκος τοῦ Σηκουάνα καὶ ἐπὶ ἐκτάσεως ὀλίγων τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, ὑψώνονται δροσερά, γαλήνια καὶ πρόσχαρα τὰ 51 περίπτερα, ὅλων τῶν πολιτισμένων λαῶν τοῦ κόσμου. Ἀδελφικά, μὲ πραότητα καὶ τελείαν ἀλληλοσυνοχὴν (καὶ συμπάθειαν ἀκόμη—ἀκόμη, θὰ ἔλεγες, μεταξύ των), ὑψώνονται ἐδῶ τὰ ζωντανὰ αὐτὰ μουσεῖα τῶν προόδων τοῦ Ἀνθρώπου, χωρὶς νὰ δίδουν προσοχὴν εἰς τὰς συχνὰ σκληρὰς ἀντιθέσεις ποὺ χωρίζουν τὰ ἔθνη, ποὺ τὰ ἔκτισαν καὶ τὰ ἐγέμισαν μὲ τὸν ἐπιστημονικὸν πολιτισμόν των εἰς τὸ πεδίον τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς καὶ τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων των. Αἱ ἀντιθέσεις ποὺ συγκινοῦν τὴν γῆ μας ἀντικρύζονται ἀμοιβαίως ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, ἥσυχα ἢ μὲ ἀταραξίαν, εἰς τὸν μικρὸν αὐτὸν χῶρον γειτονεύουν στενώτατα καὶ συχνὰ διαγκωνίζονται μεταξύ των, εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μόνον μέτρων, τὰ περίπτερα τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσσίας, τοῦ Βατικανοῦ καὶ τοῦ Μεξικοῦ, τῆς κυβερνητικῆς Ἱσπανίας καὶ τῆς Ἰταλίας, ἀλλ' ὅλαι αἱ ἀντιθέσεις ἐμφανίζονται πρὸς ὥρας κατηυνασμέναι· καὶ ὅλη ἡ πυρετώδης αὐτὴ ἀνθρώπινη Ἐργασία βρίσκει τὴν ὑψηλοτέραν καὶ τὴν εὐγενεστέραν, τὴν πιὸ πιὸ δημιουργικὴν δικαίωσιν της μὲ τὸ νὰ ἀποτελῇ ἕνα ἁρμονικὸν πλῆθος, ἁπλῶς, ἀπὸ 51 ζωντανὰ κομμάτια μιᾶς πραγματικὰ διεθνοῦς, ἀληθινὰ παγκοσμίου ἐπιδείξεως τῶν θαυμαστῶν καρπῶν τῶν στρατῶν τῆς εἰρηνικῆς Ἐργασίας.

Ἡ πομπὴ τῶν ἐπισήμων κατὰ τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἐκθέσεως εἰς τὸν κῆπον τοῦ νοτίου μεγάρου τοῦ Τροκαντερό

Ἡ ἔκθεσις ἔχει μῆκος 3½ χιλιομέτρων, ἀπὸ τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας (Πλὰς ντὲ λὰ Κονκὸρντ) ἕως τὸ νησάκι τῶν Κύκνων, καὶ πλάτος 1,7 χιλιομέτρου, ἀπὸ τὸ Τροκαντερὸ ἕως τὸ Παλάτι τοῦ Φωτός, παρὰ τὴν Στρατιωτικὴν Σχολήν, 38 θύραι θὰ διευκολύνουν τὴν εἴσοδον καὶ ἔξοδον τῶν ἐπισκεπτῶν τῆς Ἐκθέσεως, ποὺ ὑπολογίζονται ὅτι θὰ φθάσουν πολλὰ ἑκατομμύρια· ἀλλὰ πρὸς ὥρας ἐννέα μόνον εἶναι ἀνοικταὶ εἰς τὸ κοινόν. Τὸ πρόβλημα τῶν ἐσωτερικῶν ἐντὸς τοῦ χώρου τῆς Ἐκθέσεως δρόμων, ποὺ λείπουν ἀκόμη, κατὰ τὸ πλεῖστον, φαίνεται ὅτι θὰ λυθῇ διὰ τοῦ ταξειδίου τῶν ἐπισκεπτῶν μὲ τὰ μικρὰ βαποράκια τοῦ Σηκουάνα, κατὰ μῆκος τῆς Ἐκθέσεως, — ποὺ ἁπλώνεται ἄλλωστε εἰς τὶς δύο ὄχθες τοῦ ποταμοῦ, κατὰ σημαντικὴν ἀναλογίαν τῆς ὅλης ἐκτάσεως ποὺ καταλαμβάνει. Ἐπίσης ἀπεφασίσθη, ὅπως ὅλαι αἱ γραμμαὶ τῶν λεωφορείων ἐπιτραπῇ νὰ περνοῦν ἐλεύθερα ἀπὸ τὰς θύρας τῆς Ἐκθέσεως, ἀρκεῖ οἱ ἐπιβάται νὰ εἶναι ἤδη ἐφωδιασμένοι μὲ εἰσιτήρια τῆς Ἐκθέσεως· θὰ ἐπιτραπῇ δὲ ἐπὶ πλέον καὶ ἡ δημιουργία πολυαρίθμων σταθμῶν μὲ ταξὶ μέσα εἰς τὸν χῶρον, ὅπου εὑρίσκεται ἡ Ἔκθεσις.

ΑΝΘΡΩΠΟ - ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΡΙΣΙΝΟ «ΜΕΤΡΟ»

Χθὲς οἱ Παρισινοί, ἡ μεγάλη λαϊκὴ μᾶζα τῶν Παρισινῶν, εἶχαν μιὰ εὐχάριστη ἔκπληξι, μὲ τὸ ἄνοιγμα τῆς Ἐκθέσεως: ἡ εἴσοδος ἀφέθη τελείως ἐλευθέρα. Ὡς πνοὴ ἀνέμου, ἡ ἀγαθὴ εἴδησις γέμισε μέσα σὲ λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας, ὁλόκληρον τὸν λαουτζῖκο τῆς ἀχανοῦς κοσμουπόλεως. Καὶ ἀμέσως - ἀμέσως, τὸ πρῶτο ἀποτέλεσμα: Ἑκατοντάδες χιλιάδων περιέργων, μαύρισαν σὲ λίγο ὁλοῦθε τοὺς σταθμοὺς τοῦ ὑπογείου σιδηροδρόμου, εἰς κάθε γραμμὴ ποὺ φέρνει πρὸς τὴν Ἔκθεσιν. Ἦταν ἕνα θέαμα, χωρὶς προηγούμενον αὐτὸ τοῦ «μετρὸ» καταπλημμυρισμένου ἀπὸ φοβερά, ὠκεάνεια κύματα ἀνθρώπων. Σὲ βαθμὸ ποὺ ἐπὶ ὥρας δὲν μποροῦσες οὔτε κἂν νὰ πλησιάσῃς πρὸς τὴν εἴσοδο τῶν σταθμῶν.

Πρὸς τὸ παρὸν ἡ Ἔκθεσις θὰ εἶναι ἀνοικτὴ μονάχα μεταξὺ 2 καὶ 8 μ.μ. Ἀλλὰ ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ εἰσιτήριον εἰσόδου θὰ ἰσχύσῃ διὰ δύο πλήρη ἀπογεύματα.

Κάθε προηγουμένη παγκόσμιος Ἔκθεσις εἶχε καὶ τὴν ξεχωριστὴν μεγάλην, τὴν «κτυπητὴν» ἕλξιν της, κοντὰ εἰς τὶς πολλὲς μικρότερές της ἕλξεις· στὴν ἔκθεσιν τοῦ Λονδίνου ἦταν τὸ περίφημο διαμάντι Κοχινόρ, στὰ 1878, στὸ Παρίσι, τὸ τότε πρωτοκτισθὲν ἐπίτηδες μέγαρο τοῦ Τροκαντερό (ποὺ τώρα μεγάλο μέρος του κατεδαφίσθη καὶ ξανακτίσθηκε μὲ νέα, συγχρονισμένη μορφή), στὰ 1889 ὁ πύργος τοῦ Ἔϊφελ, ἀποτελοῦσε τὸν μεγάλον μαγνήτην γιὰ τοὺς ἐπισκέπτας. Ποιὰ θὰ εἶναι τάχα ἡ κυρία ἕλξις, τὸ «κλοῦ» τῶν συγκινήσεων, τῆς σημερινῆς Ἐκθέσεως; Ἴσως ὁ Σηκουάνας, ποὺ γεωγραφικῶς ἀποτελεῖ καὶ τὸ κεντρικὸ σημεῖο τῆς Ἐκθέσεως καὶ ὁ φανταστικὸς νυκτερινὸς φωτισμός του, καθ' ὅλην τὴν διάρκειάν του, μέχρι σχεδὸν τὸ πρωΐ.

ΕΟΡΤΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ «ΧΙΛΙΕΣ ΚΑΙ ΜΙΑ ΝΥΧΤΕΣ»

«Γκαλὰ» τοῦ φωτός, ἑορτὴ τῶν Ἐθνῶν ὅλου τοῦ κόσμου, ἑορτὴ ἀπὸ τὶς «Χίλιες καὶ μία νύχτες» τῶν παραμυθιῶν τῆς Χαλιμᾶς, ἑορτὴ τοῦ Ὀνείρου, ἑορτὴ τῆς Φαντασίας, ἡ ἀποθέωσις τοῦ Σηκουάνα, αὐτὲς εἶναι ὀλίγες ἀπὸ τὶς ἀμέτρητες ἑορτὲς ποὺ περιλαμβάνει τὸ πλουσιώτατον σχετικὸν πρόγραμμα. 144 «φωτεινὲς πηγές», μὲ ἀστραπὲς ὕψους 8 μέτρων περίπου, 30 φωτεινοὶ πίδακες μὲ 20 μέτρων ὕψους φωτεινὰ κύματα, τέλος 15 γρούπα πιδάκων μὲ ὕψος κυμάτων φωτεινῶν 30 μέτρων — ὅλη αὐτὴ ἡ φωτεινὴ μαγεία, θὰ ξεχύνεται, κάθε βράδυ, μυριόχρωμη καὶ χορεύουσα, μέσα στὰ ἥσυχα νερὰ τοῦ ἱστορικοῦ ποταμοῦ.

Εἰς τὸ κατεδαφισθὲν τμῆμα τοῦ Τροκαντερὸ ἐκτίσθη μία θαυμασία ταράτσα, ποὺ ἔχει πλάτος 140 ὅλα μέτρα καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἁπλώνεται θαυμαστὰ ὁλόκληρο τὸ πανόραμα τοῦ Σηκουάνα.

Εἰς τὸ κατεδαφισθὲν τμῆμα τοῦ Τροκαντερὸ ἐκτίσθηκε ἕνα καινούργιο μέγαρο, ἀκόμη μεγαλείτερο καὶ ἐπιβλητικώτερο· ἔτσι ἔγινε δυνατὸν νὰ διπλασιασθῇ ὁ χῶρος ποὺ διετίθετο πρὶν εἰς τὴν συγκριτικὴν γλυπτικὴν καὶ νὰ μεταφερθῇ ἐκεῖ τὸ θαυμάσιον Μουσεῖον τοῦ Ναυτικοῦ, ποὺ ἕως τώρα ἐστεγάζετο εἰς χῶρον ἀνεπαρκέστατον, εἰς τὸ Λοῦβρο.

ΜΙΑ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΜΑΥΡΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

Τὸ πρόγραμμα τῶν ἑορτῶν τῆς Ἐκθέσεως ὑπόσχεται εἰς τοὺς ἐπισκέπτας της, καθ' ὅλον τὸ καλοκαῖρι, συνεχῆ ἀλλαγὴ μοναδικῶν ἐκπλήξεων καὶ διασκεδάσεων. 250 θὰ εἶναι τὰ διάφορα λαμπρὰ θεάματα καὶ ἡ ἑορτὲς ποὺ θὰ γίνουν μέσα σὲ λίγους μῆνες! Ἤδη εἰς τὸ θαυμασίως ἀνακαινισθὲν ἐσωτερικῶς Γκρὰν Παλαί, ἐδόθη ἡ πρώτη ὑπέροχη ἑορτή, οἱ ἀγῶνες ἱππικοῦ, ποὺ θὰ τὴν εἴδατε, βέβαια, ἤδη προβαλλομένην εἰς τὰ Ἐπίκαιρα Γεγονότα τοῦ κινηματογράφου. Τὸν Ἰούνιον θὰ ἀκολουθήσουν περίφημες ἑορτὲς ἀνθέων καὶ χοροῦ, μὲ τὴν συμμετοχὴν τῶν καλλιτέρων Μπαλλέτων ὅλου τοῦ κόσμου. Τὸν Ἰούλιον θὰ δοθῇ μία μεγάλη συμβολικὴ παράστασις — ρεβύ: «La naissance dé la Citè» καὶ τὴν 21ην Ἰουλίου ἀρχίζει μιὰ μεγάλη, πολλῶν ἡμερῶν διαρκείας ἀποικιακὴ ἑορτὴ εἰς τὴν ὁποίαν θὰ μετάσχῃ καὶ μεταξὺ ἄλλων, καὶ μία μεγάλη ὀρχήστρα Τὰμ-τάμ, ἀπὸ μαύρους τῆς Δυτικῆς Γαλλικῆς Ἀφρικῆς. Τὸν Αὔγουστον τὰ μεγαλείτερα ἱπποδρόμια τοῦ κόσμου θὰ δώσουν παραστάσεις εἰς τὸ Γκρὰν Παλαί. Θαυμασταὶ παραστάσεις, μὲ τοὺς καλλιτέρους δραματικοὺς καὶ μελοδραματικοὺς θιάσους ὅλου τοῦ κόσμου, θὰ δίδουν ἐκ παραλλήλου, παραστάσεις εἰς τὸ μοναδικῆς ὠμορφιᾶς θέατρον τῶν Ἠλυσίων Πεδίων καὶ εἰς τὸ Γκρὰν Παλαί.

Τέλος εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων θὰ δοθῶσι παραστάσεις μεσαιωνικῶν «Παθῶν» καὶ εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς Μπαγκαντὲλ θὰ παρασταθῇ τὸ «Ὄνειρο καλοκαιριάτικης νύκτας».

ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΙΣ ΤΟ ΓΚΡΑΝ ΠΑΛΑΙ

Τὸ Γκρὰν Παλαὶ ἔχει μεταβληθῇ ἐν τῷ μεταξὺ σὲ ἕνα ἐκπληκτικὸ ἐργαστήριο κάθε θαυμαστῆς μηχανικῆς καὶ βιομηχανικῆς προόδου, στὰ τελευταῖα ἔτη. Πατῶντας ἁπλῶς ἕνα κουμπάκι τοῦ ἠλεκτρικοῦ στὸν τοῖχο θὰ μπορῇς νὰ βάλῃς σὲ κίνησι ἠλεκτρικὲς δυνάμεις ἀσύλληπτα μεγάλες. Ἕνα ἀπὸ τὰ «κλοῦ» θὰ εἶνε ἡ διάσημη μηχανὴ μὲ πέντε ἑκατομμύρια (!) βόλτ. Ἀστραπές, συνοδευόμενες καὶ ἀπὸ βροντές, πολλῶν μέτρων μήκους, θὰ μεταπηδοῦν ἀπὸ σφαίρας εἰς σφαῖραν. Καὶ τέλος οἱ ἐπισκέπται τοῦ Μεγάρου τοῦ Ἠλεκτρισμοῦ, εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσάν του θὰ ἔχουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ θαυμάσουν τὴν μεγαλειτέραν εἰκόνα ποὺ ὑπάρχει στὸν κόσμο. Τὴν ζωγράφισεν ὁ γνωστὸς ζωγράφος Ραοὺλ Ντυφὶ καὶ παριστάνει τὰς διαφόρους φάσεις καὶ τοὺς σταθμοὺς τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ὡς φωτισμοῦ καὶ κινητηρίου δυνάμεως, ἀπὸ τὴν πρώτην ἀνακάλυψίν του ἕως σήμερα. Ἡ εἰκὼν ἔχει ὕψος 10 μέτρων καὶ 60 μέτρων μῆκος.

Ἡ εἴσοδος τῆς Ἐκθέσεως ἐκ τῆς πλατείας Ὁμονοίας φωτισμένη

ΑΙ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Κατηγόρησαν τὴν γαλλικὴν κυβέρνησιν τοῦ κ. Λ. Μπλούμ, οἱ πολιτικοί της ἀντίπαλοι ὅτι ἡ Ἔκθεσις τοῦ 1937 καθυστέρησε πολὺ ν' ἀρχίσῃ τὴ λειτουργία της.

Καὶ ὅμως!...

Ἂν ἔπαιρναν τὸν κόπο νὰ ἔκαναν μιὰ ἀναδρομὴ στὴν ἱστορία τῶν Ἐκθέσεων τῶν Παρισίων, θάβλεπαν, ὅτι ἡ τοῦ 1937 εἶναι ἡ πλέον — σχετικὰ — κανονικῶς ἐγκαινιαζομένη.

Καμμιὰ ἕως τώρα Ἔκθεσις δὲν ἤνοιξε τὰς πύλας της στὸ κοινὸ κατὰ τὴν ἡμέρα, ποὺ εἶχε ἐκ τῶν προτέρων ὁρισθῇ.

Ἡ καθυστέρησις τῆς Ἐκθέσεως τοῦ 1937, ποὺ μὲ τόσην ἀνυπομονησίαν περίμεναν Γάλλοι καὶ ξένοι, μπορεῖ εὔκολα νὰ ἐξηγηθῇ.

Ἀρκεῖ νὰ ἐνθυμηθοῦμε τὶς περιστάσεις, κάτω ἀπ' τὶς ὁποῖες ἄρχισαν ἡ ἐργασίες της. Πράγματι, τὸν περασμένο Ἰανουάριο, μόλις τέσσερες χιλιάδες ἐργάτες ἐργάζονταν. Καὶ μόνον ἕνα οἰκοδόμημα ἦταν τελειωμένο: τὸ Μουσεῖο τῶν Συγχρόνων Τεχνῶν.

Καὶ τώρα, ἄς κάμουμε μιὰ ἀναδρομὴ στὴν ἱστορία τῶν Ἐκθέσεων νὰ δοῦμε ἂν ἡ ἄλλες, ποὺ προηγήθησαν τῆς σημερινῆς μεγαλειώδους Ἐκθέσεως, ἄνοιξαν στὴν ὥρα τους.

Κάθε ἄλλο.

Ἀντιγράφουμε τὸν «Ἐπίσημο ὁδηγὸ» τῆς Ἐκθέσεως τοῦ 1878. Διαβάζουμε «Ἡ Ἔκθεσις ἤνοιξε.»

Ἀλλὰ δὲν σημειώνει, ὅτι ἤνοιξε μετὰ καθυστέρησιν δύο μηνῶν.

Ὕστερα, αὐτὴ ἡ Ἔκθεσις τοῦ 1878 ἦταν μιὰ ἀποτυχία.

Ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων Ναπολέων ὁ Γ' εἰς τὴν Ἔκθεσιν τῶν Παρισίων τοῦ 1867.

Φαντασθῆτε, ὅτι στοίχισε ἀκριβῶς 57.313.000 φρ. καὶ εἰσέπραξε μόνον 17.685.196 φρ. Δηλαδὴ ἔκλεισε μὲ ζημίαν σαράντα ἑκατομμυρίων φράγκων.

Ἐνῷ θὰ ἔπρεπε, ἂν ὄχι νὰ κλείσῃ μὲ κέρδη, τοὐλάχιστον μὲ ἰσοζύγιον.

Ἡ Ἔκθεσις τοῦ 1889, ποὺ ἑτοιμαζόταν κάτω ἀπὸ καλλίτερες συνθῆκες, δὲν ὑπῆρξε πιὸ τυχερὴ στὸ ζήτημα τῆς ἀκρίβειας.

Ἡ Ἔκθεσις ἐγκαινιάσθηκε στὶς 5 Μαΐου τοῦ 1889.

Ἀλλὰ δὲν ἔλαβε μορφὴν ἐκθέσεως,, παρὰ τὴν 1ην Ἰουνίου

Πολλὰ περίπτερα ἑτοιμάσθηκαν πολὺ ἀργότερα. Τὸ τῆς Γουϊάνας ἐγκαινιάσθηκε στὶς 8 Σεπτεμβρίου. Καὶ τὸ τῆς Κορέας, στὶς 19 τοῦ ἰδίου μηνός.

Ἔ... αὐτά, ἀσφαλῶς, δὲν θὰ τὰ δοῦμε στὴν Ἔκθεσι τοῦ 1937.

Ἡ Ἔκθεσις τοῦ **1900**, τὴν ὁποίαν πολλοὶ ἀπὸ μᾶς ἐνθυμοῦνται ἀκόμη, εἶχε σημειώσει μιὰ μεγάλη ἐπιτυχία. Τότε τὸ γαλλικὸ ἐμπόριο καὶ ἡ γαλλικὴ βιομηχανία ἀνθοῦσαν — ὄχι βέβαια, ὅπως σήμερα.

Ἐν τούτοις καὶ ἡ Ἔκθεσις αὐτὴ εἶχε σημειώσει κι' αὐτὴ μεγάλη καθυστέρησι, παρ' ὅλον ποὺ εἶχε ἀποφασισθῇ ἀπὸ τὰ 1892. Καὶ ἂν καὶ εἶχε προϋπολογισθῇ ἡ δαπάνη της γιὰ 60 ἑκατομμ. φράγκα, ἐν τούτοις τελικὰ στοίχισε πάνω ἀπὸ 100 ἑκατ. φρ.

Ἀκόμη ἡ προβλέψεις γιὰ τὴν συμμετοχὴ τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἀγγλίας ἦταν σκοτεινές.

Ἐν τούτοις, ἡ «Ἐφημερὶς τῆς Κολωνίας» ἔγραψε: «Αὐτὴ τὴ φορὰ ἡ Γερμανία θὰ μετάσχῃ μὲ ὅλη της τὴν ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πανοπλία».

Ἀλλὰ ἡ Ἀγγλία;

Αὐτὴ ἦταν παραδομένη στὸν πόλεμο κατὰ τῶν Μπόερς καὶ φαινόταν ἀπίθανο, ἂν θὰ συμμετεῖχε.

Ἀλλὰ τὸ «Μόρνιγκ Λήντερ» ἔκαμε ἔκκλησι στὰ ἱπποτικὰ αἰσθήματα τῶν Ἄγγλων καὶ ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα, ὅτι καμμιὰ πολιτικὴ περιπλοκὴ δὲν θὰ τοὺς ἠμπόδιζε νὰ μετάσχουν στὴν Ἔκθεσι τῶν Παρισίων.

Ἐξ ἄλλου, ἡ γαλλικὲς ἐφημερίδες καλοῦσαν ὅλους τοὺς Γάλλους νὰ ἀφήσουν κατὰ μέρος τὰ πολιτικὰ των πάθη καὶ νὰ σταθοῦν στὸ πλευρὸ τῆς Κυβερνήσεώς των, ποὺ προσπαθοῦσε νὰ ἐξυψώσῃ τὸ γόητρο τῆς Γαλλίας καὶ τῶν ἱκανοτήτων της.

Ἐννοεῖται, ὅτι ὁ Ἀνρὺ Ροσφὸρ καὶ ἄλλοι ἐθνικισταὶ δημοσιογράφοι δὲν παρέλειπαν κάθε εὐκαιρία νὰ χτυπήσουν τὴν Κυβέρνησι τοῦ Μπαλντὲκ-Ρουσσῶ. Μόλις δηλαδὴ σημειωνόταν κανένα ἐργατικὸ ἀτύχημα, τὴν ἀποκαλοῦσαν δολοφόνο τοῦ λαοῦ κ.τ.λ.

Εἶχε ὁρισθῇ νὰ ἀνοίξῃ τὰς πύλας της στὶς 15 Ἀπριλίου καὶ τὶς ἄνοιξε... στὶς 14!... Ἀλλὰ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Αἴθουσα τῶν Τελετῶν, τίποτε ἄλλο δὲν ἦταν ἕτοιμο.

Εἰκοσιπέντε ἡμέρες ἀργότερα, τὸ ὑπουργεῖον Ἐμπορίου εἰδοποίησε τοὺς ἐκθέτας, ὅτι καμμιὰ ἐγκατάστασις δὲν θὰ ἐπετρέπετο νὰ γίνῃ μετὰ τὴν 1ην Ἰουνίου.

Καὶ μόνον, τέλος στὶς 15 Ἰουνίου, ἤτοι δυὸ μῆνες μετὰ τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἐκθέσεως, πῆρε μορφὴ ἐκθέσεως, ἐνῷ πρῶτα δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο, παρὰ ἕνας ἀπερίγραπτος σωρὸς ἀπὸ πέτρες, χώματα, ἀσβέστι, λάσπη κ.τ.λ.

Ἐξ ἄλλου δύο σοβαρὰ ἀτυχήματα τὴν συνώδευσαν στὶς πρῶτες μέρες τῆς ζωῆς της: Τὸ πρῶτο συνέβη στὶς 29 Ἀπριλίου καὶ στοίχισε τὸ θάνατο σὲ 9 ἐργάτες.

Τὸ δεύτερο: τὴν ἄλλη μέρα, ἔστελνε πρόωρα στὸν ἄλλο κόσμο τρεῖς νέους ἐργάτες.

Κι' αὐτὰ ὀφείλονταν στὸ πρόωρο ἄνοιγμα.

Πρᾶγμα, βέβαια, ποὺ θὰ ἔγινε μάθημα γιὰ τὴν Ἔκθεσι τοῦ 1937, ἡ ὁποία δὲν ἔσπευσε καθόλου ν' ἀνοίξῃ τὶς πύλες της βιαστικά.

Μὲ καθυστέρησι ὀλίγων μόνον ἡμερῶν, ἐγκαινιάσθηκε στὶς 24 Μαΐου, ὁπόταν δηλαδὴ τὰ περισσότερα περίπτερα ἦταν τελειωμένα ἢ σχεδὸν τελειωμένα καὶ ὁ ἐπισκέπτης — Γάλλος ἢ ξένος — δίνοντας τὸ χρῆμα του, κάτι εἶδε καὶ ὄχι σκαλωσιὲς καὶ ἀκαταστασίες.

Καὶ πρῶτα, εἶδε τὰ δυὸ μεγαλείτερα περίπτερα τῆς Ἐκθέσεως, τὸ Ρωσσικὸ καὶ τὸ Γερμανικό, ποὺ τὸ ἕνα ἀπέναντι στὸ ἄλλο λὲς καὶ ἀναμετροῦν τὰς δυνάμεις των.

Καὶ τὰ δυὸ ὡραῖα.

Καὶ τὰ δυὸ ἐπιβλητικά.

Τὸ Ρωσσικὸ περίπτερο, σοβαρό, κολοσσιαῖο, καταπληκτικό.

Καὶ τὸ Γερμανικό, περισσότερο προσποιητό.

Ἀλλὰ καὶ τὰ δυὸ μεγαλοπρεπῆ.

Ἔτσι ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις, χωρὶς νὰ βιαστῇ καὶ νὰ προβῇ σὲ πρόωρα ἐγκαίνια τῆς Ἐκθέσεως, ποὺ ἴσως μόνο ζημιὰ νὰ προξενοῦσαν, τὴν ἄνοιξε ἀκριβῶς τότε, ποὺ ὁ κόσμος, ὁ πολύς, ὁ ἄπειρος κόσμος, γυρίζοντας ἀπ' τὸ Λονδῖνο, ὅπου παρέστη στὰς μεγαλοπρεπεῖς ἑορτὰς τῆς Στέψεως, θὰ περνοῦσε ἀναγκαστικά, σχεδόν, ἀπ' τὸ Παρίσι, τὸ μεγάλο, φωτεινὸ καὶ ὑπέροχο Παρίσι καί, πάλι ἀναγκαστικὰ θὰ ἐπισκεπτόταν τὴν Ἔκθεσι καὶ θ' ἄφηνε τὸν ὀβολό του.

Τὸ ὑπεράνω τοῦ Ρωσσικοῦ περιπτέρου τῆς Ἐκθέσεως κολοσσιαῖον ἄγαλμα τῆς Ἐργασίας, φωτισμένον τὴν νύκτα.

Καὶ ἡ ἐλπίδες τῆς Κυβερνήσεως δὲν διεψεύσθηκαν.

Μόλις ἤνοιξαν ἡ μεγαλοπρεπεῖς της πύλες, ὁ κόσμος ἔσπευσε νὰ πλημμυρίσῃ τὸν ἀπέραντο χῶρο καὶ νὰ θαυμάσῃ τὰ ἐκθέματα, ποὺ ὅλη ἡ Γῆ συγκέντρωσε γιὰ νὰ ἐπιδείξῃ στὰ ἔκθαμβα μάτια του.

Καὶ εἶναι ἡ Ἔκθεσις αὐτὴ τὸ σύμβολο τῆς εἰρηνικῆς πάλης τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν κατάκτησι τῆς εὐτυχίας.

Καὶ τέτοια θὰ παραμείνῃ στὴν ἱστορία, εἰς τιμὴν τῆς δημοκρατικῆς Γαλλίας καὶ τῆς σημερινῆς δημοφιλοῦς κυβερνήσεώς της.

Κ. ΒΑΡΔΑΣ

ΚΑΘΕ ΕΚΘΕΣΙΣ ΚΑΙ ΕΝΑΣ ΧΟΡΟΣ !

Κάθε φορά, ποὺ γίνεται στὸ Παρίσι Διεθνὴς Ἔκθεσις λανσάρεται καὶ ἕνας χορός, ἕνας χορός, ποὺ ξεκινῶντας ἀπ' τὴν προσωρινὴ μεγαλόπολι τοῦ χώρου τῆς Ἐκθέσεως, τρέχει γιὰ τὴν κατάκτησι ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἢ μᾶλλον τῶν ποδιῶν τῶν ἀνθρώπων.

Φαίνεται, ὅτι ἡ Μοῦσα Τερψιχόρη δείχνεται ἰδιαιτέρως εὐνοϊκὴ καὶ ἀφειδὴς στὶς ἐμπνεύσεις της πρὸς τοὺς μύστας της, γιατί ἀλλοιῶς δὲν ἐξηγεῖται, πῶς χοροί, ποὺ λανσαρίστηκαν στὸν καιρὸ τῆς Ἐκθέσεως, ἔγιναν ἀμέσως ἀφαντάστως δημοτικοί.

Ἔτσι στὰ 1855, χρονολογία ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ ἔγινε στὸ Παρίσι Διεθνὴς Ἔκθεσις ἦταν ἡ εὐεργετικὴ τῆς Πόλκας, ἑνὸς χοροῦ, ποὺ ἦταν δημιούργημα τῆς... δούλας ἑνὸς Τυρολέζου δημοδιδασκάλου. Ἡ πόλκα, λοιπόν, ἀφοῦ κατέκτησε τὰ σαλόνια τῶν μεγαλόσπιτων, κατέβηκε στὰ μικροαστικὰ σπίτια κι' ἀπ' ἐκεῖ χώθηκε στὰ χαμαιτυπεῖα.

Στὰ 1867 ἦταν τὸ Βάλς. Ὁ γλυκὸς αὐτὸς χορὸς πρωτοπαίχθηκε στὸ Παρίσι. Ἦταν ὁ «Ὡραῖος Γαλάζιος Δούναβις» τοῦ Στράους, τὸ Βάλς, καὶ τὸν ἀπεθέωσε. Ἀπ' ἐκεῖ πῆγε στὴ Βιέννη. Καὶ ὅλοι ξέρουμε τί ἐξέλιξι πῆρε καὶ τί δόξα γνώρισε ὁ χορὸς αὐτός. Σήμερα σχεδὸν δὲν χορεύεται.

1878! Τρίτη Διεθνὴς Ἔκθεσις τῶν Παρισίων. Βασιλεία τοῦ Κοττιγιόν, μὲ τὶς κυανὲς ταινίες του. Τὰ καρνὲ χοροῦ τῶν χορευτριῶν, εἶνε γεμᾶτα. Κοττιγιόν, κοττιγιόν, τίποτε ἄλλο, παρὰ κοττιγιόν. Ἡ «μπερλίνα» δὲν εἶναι, παρὰ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ δὲν ξέρουν τί θὰ πῇ χορός.

Ὁ χορὸς τῆς Κοιλιᾶς δὲν ἐνεφανίσθη, παρὰ στὴν Δ.' Διεθνῆ Ἔκθεσι, στὰ 1889. Στὴ σκιὰ τοῦ Πύργου τοῦ Ἄϊφελ, ποὺ ἐγκαινιάστηκε κι' αὐτὴ τότε, ἡ Οὐλὲντ-Νάϊλ, ἡ Ἀφρικανὲς χορεύτριες, λανσάρουν τὸ χορὸ τῆς Κοιλιᾶς.

Ἦταν κάτι τὸ ελευταίως νέο καὶ συγχρόνως ἐξωφρενικό.

Ὁ κόσμος κατελήφθη, μέσα σὲ λίγες μέρες, ἀπὸ ἕνα παραλήρημα ἐνθουσιασμοῦ γιὰ τὸ χορὸ τῆς Κοιλιᾶς.

Ἔφθασε νὰ τὸ χορεύουνε ὄχι μόνο νέα ζευγάρια, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες, ποὺ ἡ ἡλικία τους οὔτε ἕνα σεμνὸ βάλς δὲν τοὺς ἐπέτρεπε. Οἱ ἄλλοι χοροὶ παραμερίζονται. Καὶ γιὰ μερικὰ χρόνια, ὁ κόσμος ζοῦσε μέσα στὴν τρέλλα τοῦ χοροῦ τῆς Κοιλιᾶς.

Καίηκ-Οὐώλκ! Πέμπτη Διεθνὴς Ἔκθεσις τοῦ 1900. Εἶναι ὁ χορὸς τῶν νέγρων τῆς Ἀμερικῆς. Μὲ τὴ σειρά του κι' αὐτὸς ἐκτοπίζει τοὺς ἄλλους.

Τάνγκο! 1925. Ἕκτη Διεθνὴς Ἔκθεσις. Μιὰ θριαμβευτικὴ πορεία, ποὺ ἤρχισε ἀμέσως μετὰ τὸν Μεγάλο Πόλεμο, ἀλλὰ ποὺ ἡ ταχύτης της καὶ ὁ θρίαμβός της δόθηκαν ἀπ' τὴν Ἔκθεσι. Ὅλοι ξέρουμε τί θρίαμβο ἐσημείωσε τὸ Τάνγκο — ὁ ἀργεντίνικος χορός.

Πραγματικά, ποιὸς δὲν τραγούδησε, ποιὸς δὲν σφύριξε, ἢ δὲν μουρμούρισε, ἢ ἀκόμα... δὲν σκέφτηκε κάποιο λικνιστικὸ τάνγκο σὲ στιγμές, ποὺ ἡ ψυχή του ἀναζητοῦσε στὰ βάθη τῶν Περασμένων, ὧρες εὐτυχίας, ποὺ ἀλλοίμονο πέρασαν;

Στὴν Ἑλλάδα — καὶ νομίζουμε ὄχι τόσο σ' ἄλλο μέρος — ἡ γλυκειὰ βασιλεία τοῦ Τάνγκο γοήτευσε μέχρι πάθους τὸν κόσμο.

Ποιὸς δὲν θυμᾶται, πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια, τὴν περίφημη ἀργεντίνικη ὀρχήστρα τοῦ Ἐντουάρντο Μπιάνκο, ποὺ γιὰ καιρὸ ἦταν — ἴσως — ἡ μόνη μουσικὴ ἀπόλαυσις, ποὺ ὁ Ἀθηναῖος πήγαινε μὲ λαχτάρα;

Ποιὸς δὲν θυμᾶται τὸ «Κρεπούσκουλο», τὴν «Κομπαρσίτα», τὸ «Καμινίτο», τὴν «Ἀγκούστια» καὶ τόσα ἄλλα ὁλόγλυκα τάνγκο τοῦ μάγου Ἀργεντίνου, ποὺ ὁ κόσμος πιπίλιζε διαρκῶς στὰ χείλη του;

Ἐν τούτοις, κι' αὐτὸς ὑποχώρησε σιγὰ-σιγά, μπροστὰ στοὺς χοροὺς τῶν νέγρων, ποὺ ἐμφανίσθηκαν στὴν Ἑβδόμη Διεθνῆ Ἔκθεσι — στὰ 1931. Ἦταν τότε ὁ θρίαμβος τῆς Ζοζεφίνας Μπαίκερ, ποὺ μὲ μιὰ ζώνη ἀπὸ μπανάνες στὴ μέση, γιὰ μοναδικὸ ντύσιμο, ξετρέλλαινε τὸν κόσμο. Ἦταν τὸ «Μπλὰκ-μπόττομ», τὸ «Τσάρλεστον».

Ἡ Μαύρη Ἀφροδίτη κατέκτησε μὲ ταχύτητα ἀστραπῆς ὅλον τὸν κόσμο.

Τρελλούς... καὶ γνωστικούς!

Κανένας δὲν ἔμεινε, ποὺ νὰ μὴν γοητευθῇ ἀπ' τὴν ἀμφίβολη γοητεία της, μιὰ καφφετιὰ γοητεία, στηριζομένη πάνω σὲ δυὸ στραβὲς γάμπες.

Καὶ ὅμως ἔσι ἀπαιτοῦσε ἡ λόξα τῆς ἐποχῆς. Καὶ εὐτυχῶς, ὅτι ἡ... δικτατορία τῆς Μελαμψῆς γοητείας δὲν κράτησε ἐπικίνδυνα πολύ.

Καὶ τώρα;

Κάποιος χορὸς θὰ συνεπάρῃ στὸν τρελλὸ στροβιλισμό του ὅλον τὸν κόσμο, θὰ τὸν κάμῃ ἔξαλλο, εὔθυμο ἢ μελαγχολικό, κι' ὕστερα κι' αὐτὸς μὲ τὴ σειρά του θὰ πεθάνῃ, ἀκολουθῶντας τὸν ἀμείλικτο κανόνα: Γέννησις, ζωή, θάνατος.

Τίποτε δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ τὸν σώσῃ ἀπ' τὸ θάνατο, ποὺ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ ἡ μανία τῶν ἀνθρώπων γιὰ κάτι τὸ νέο, τὸ πρωτότυπο, τὸ ἐκνευριστικό, ἴσως.

Γιατί εἶναι βέβαιο, ὅτι ἡ ἐποχή μας εἶναι ἐποχὴ τῶν δυνατῶν, νευρικῶν συγκινήσεων, τοῦ λαχανιάσματος...

Ποιός, λοιπόν, θὰ λανσαριστῇ στὴν Ὀγδόη Διεθνῆ Ἔκθεσι; Θὰ σᾶς τὸ ποῦμε: Λέγεται ὁ νέος χορός: «Τροκαντερό». Καὶ οἱ Παρισινοὶ φωνάζουν ἀπὸ τώρα: Τὸ Τροκαντερὸ πέθανε — Ζήτω τὸ Τροκαντερό! θέλοντες νὰ ποῦν, ὅτι ἂν καὶ τὸ περίφημο κατίριο κατεδαφίστηκε, τὸ ὄνομά του θὰ μείνῃ μὲ τὸν ὁμώνυμο χορό. Ἔτσι κι' ὁ νέος χορὸς μὲ τὴ σειρά του, θὰ ἐπικρατήσῃ, τὰ τρελλάνῃ τὸν κόσμο.

Καὶ ὕστερα θὰ σβύσῃ.

Τέτοιο, περίπου, πρέπει νὰ εἶναι τὸ θρυλούμενο «Τροκαντερό», ὁ χορός, ποὺ ἡ φῆμες ψιθυρίζουν ρυθμικὰ καὶ λικνιστικὰ στὸ ἀνυπόμονο αὐτί μας, ὅτι θὰ λανσαριστῇ στὴ μεγάλη χορευτικὴ ἐπίδειξι, ποὺ θὰ γίνῃ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Ἐκθέσεως.

Κ. Β.

Ὁ ἀποθανὼν βασιλεὺς τῶν πετρελαίων

ΤΡΙΑ ΕΡΩΤΙΚΑ ΡΟΜΑΝΤΣΑ ΤΟΥ ΡΟΚΦΕΛΛΕΡ

Ὁ Ἀμερικανὸς Κροῖσος καὶ αἱ γυναῖκες

Θὰ φανῇ κωμικὸν τὸ ὅτι ὁ πολυ-δισεκατομμυριοῦχος Ροκφέλλερ ἦταν ἐποχὴ ποὺ κέρδιζε τόσο λίγα, ὥστε δὲν μποροῦσε νὰ παντρευθῇ καὶ ὅτι τὸ μέλλον του ἦταν τόσον ἐλάχιστα ἐξησφαλισμένον ἀκόμη, ὥστε νὰ μὴν ἠμπορῇ νὰ σκεφθῇ καθόλου περὶ γάμου.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ ΤΟΥ

Ὁ Τζὼν Ροκφέλλερ ἦταν πράγματι ἀκόμη ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἕνας φτωχὸς διάβολος. Δὲν εἶχε περισσευούμενο, ὅπως λέγει ἕνας ἄλλος, «φράγκο»! Ἀγάπησε μολοντοῦτο τὴν Μελίντα Μίλλερ, τὴν κόρην ἑνὸς ἐργατικοῦ ζευγαριοῦ, ἁπλῶν ὅμως ἀνθρώπων, ποὺ κατοικοῦσαν στὸ Στρόνγκφιλ, κοντὰ στὸ σπίτι τῶν Ροκφέλλερ. Ἡ Μελίντα ἦταν ἕνα κορίτσι ὅλο ὑγεία, δυνατὸ καὶ χαρούμενο, μὲ ὤμορφα κόκκινα χρώματα στὰ μάγουλα. Ὁ Τζὼν τὴν ἄρεσε πολὺ καὶ χρησιμοποιοῦσε κάθε εὔκαιρη ὥρα ποὺ εἶχε νὰ πηγαίνῃ μαζί της περίπατο. Ἡ σχέσεις των αὐτὲς δὲν μποροῦσαν νὰ μείνουν ἀπαρατήρητες ἀπὸ τὴν μητέρα τοῦ Ροκφέλλερ καὶ συχνὰ θὰ σκέφθηκε βέβαια ὅτι τὰ παιδιὰ θὰ μποροῦσαν νὰ κάμουν ἕνα ὥμορφο ζευγαράκι. Φαίνεται ὅτι ἡ σκέψεις αὐτὲς ἐπηρέασαν τὴν ἀπόφασιν νὰ πάρουν μαζί τους τὴν Μελίντα, ὅταν ἡ οἰκογένεια τῶν Ροκφέλλερ μετηνάστευσεν εἰς τὴν Πάρμα, κοντὰ εἰς τὸ Κλήβελαντ. Ἡ Μελίντα ἔπρεπε νὰ βοηθῇ λίγο στὸ νοικοκυριὸ ἔναντι μικροῦ μισθοῦ. Οἱ γονεῖς της, ποὺ δὲν ζοῦσαν πάνω σὲ τριαντάφυλλα, δὲν εἶχαν τίποτε νὰ ἀντιτάξουν σ' αὐτό. Ἀλλ' ἡ νέα κόρη δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς ὑπηρέτρια στὸ νέο σπίτι τῶν Ροκφέλλερ, ἀλλὰ μᾶλλον σὰν ψυχοπαῖδι, σὰν παιδί τους σχεδόν. Ἔτρωγε στὸ ἴδιο τραπέζι μὲ ὅλους στὸ σπίτι καὶ ἔπαιρνε μέρος καὶ σὲ ὅλες τὶς οἰκογενειακὲς ἑορτὲς καὶ τὰ γλέντια.

Κάθε μέρα μεγάλωνε ἡ φιλία τῶν δύο νέων. Ἀλλὰ ἀγρίως ὅμως ἐτερματίσθησαν. Μιὰ μέρα ἐμφανίζεται ἡ μητέρα τῆς κόρης. Κάτι φαίνεται τῆς ἔγραψε γιὰ τὸ αἴσθημά της γιὰ τὸν νέον Τζών, καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς ἀνησύχησεν ὑπερβολικὰ τὴν καλὴν γυναῖκα. Ὅταν ἔφθασε στὸ νέο σπίτι τῶν Ροκφέλλερ ζήτησε νὰ καλέσουν ἀμέσως τὴν κόρη της. Ἔπειτα προσέθεσεν ὅτι κάτι ἄκουσε γιὰ κάποιο ρωμάντσο τῆς κόρης της μὲ τὸν νεαρὸ Τζωνάκι καὶ αὐτή, ἡ μητέρα τῆς κόρης, δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ἀνεχθῇ.

Καὶ κατέληξε μὲ αὐτά, ἐπὶ λέξει, τὰ λόγια: «Ναί, δὲν λέγω, μπορεῖ ὁ Τζὼν νὰ ἦταν καλὸς καὶ ἀγαπητὸς νέος, ἀλλὰ δὲν ἔχει ἀρκετὸ μέλλον γιὰ νὰ παντρευτῇ τὴν Μελίντα μου!»

Καὶ ἔτσι πεζὰ καὶ σκληρὰ τελείωσε τὸ πρῶτο εἰδύλλιο τοῦ Τζὼν Ροκφέλλερ.

Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ δεύτερο ἐρωτικὸ ρωμάντσο του δὲν εἶχε τύχη πολὺ μεγαλείτερη. Ἡ κατόπιν γυναικεία ὕπαρξις ποὺ τοῦ ἔστειλεν ἡ τύχη ἦταν ἡ Ἔμμα Σάουντερς. Τὴν πρωτοσυνήντησε στὴν ἐκκλησία καὶ τὰ λαμπερά της μάτια σχεδὸν ἀμέσως τὸν σαγήνευσαν. Καὶ ὅταν τὴν ἐγνώρισε τὸν μάγευσε ἀκόμη παραπάνω ἡ χαρούμενη φρεσκάδα της, τὸ δροσερὸ γέλιο καὶ ἡ ἔμφυτη μέσα της χαρὰ καὶ καλὴ διάθεσις.

Ἄρχισε τότε νὰ τῆς κάμνῃ κανονικὸ κόρτε. Ἀλλὰ τὸ ἐπεισόδιο δὲν διήρκεσε πολύ, γιατὶ ἡ νέα τὸν ἄρεσε μὲν ἀρκετά, ἀλλὰ πίστευεν ὅμως ὅτι δὲν τῆς ταίριαζε καὶ τόσο. Γιατί, φυσικά, τότε φαινόνταν ἀκόμη περισσότερο ἡ μεγάλες ἐκεῖνες ἱκανότητες ποὺ τὸν ἔκαμαν ἀργότερα μυθικὰ πλούσιο, ἡ ἔκτακτη ἐργατικότης καὶ τὸ ἔξοχο ἐπιχειρηματικὸ πνεῦμα. Ἦταν ἀκόμη ἕνα παιδάριο, ἕνας ἔφηβος, πάνω-κάτω σὰν ὅλους τοὺς ἄλλους νέους, ἀλλὰ κάτι κιόλας τὸν ξεχώριζε. Ἡ Ἔμμα ἀπέκτησε τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ Τζὼν θὰ ἀφιέρωνεν εἰς τὴν ἐμπορικήν του δραστηριότητα καὶ τὰς ἀπασχολήσεις περισσότερο καιρὸ καὶ στοργὴ παρὰ στὴν γυναῖκα του. Καὶ γιὰ τοῦτο βιάσθηκε νὰ τοῦ δώσῃ, ὅπως λένε, τὸ πανί του, προτοῦ ἀκόμη γίνῃ κανεὶς λόγος περὶ γάμου.

Τέσσαρες στάσεις τοῦ προσώπου τοῦ Ροκφέλλερ, κατὰ τελευταίας φωτογραφίας του.

ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΓΑΜΩΝ

Τὸ τρίτο κορίτσι, μὲ τὸ ὁποῖο συνεδέθη ὁ Τζών, ἦταν ἡ γυναῖκα του. Ἦταν ἡ Λάουρα Σελέστια Σπέλμαν, ἕνα ὥμορφο, ζωηρότατο κορίτσι. Ἡ ἀντιλήψεις της γιὰ τὰ μεγάλα προβλήματα τῆς ζωῆς συμφωνοῦσαν πολὺ μὲ τὶς δικές του καὶ τῆς οἰκογενείας του, γιατὶ καὶ αὐτὴ ἔβγαινεν ἀπὸ αὐστηρὸ πουριτανικὸ περιβάλλον. Ἡ Λάουρα εἶχε πραγματικὸ μῖσος κατὰ τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, ὅπως καὶ ὁ Τζών. Ἦταν καὶ αὐτὴ οἰκονόμος, ἀλλ' ἐπίσης ἦταν καὶ ὑπερβολικὰ φιλάνθρωπη, σὲ ἐποχὴ μάλιστα ἀκόμη ποὺ ὁ ἄνδρας της δὲν ἦταν ἀκόμη ἑκατομμυριοῦχος. Βεβαιώνουν μάλιστα μερικοὶ ὅτι αὐτὴ παρώθησε τὸν Τζὼν εἰς τὸν θαυμάσιον κατόπιν δρόμον του ὑπὲρ τόσων καὶ τόσων ὑψηλῶν σκοπῶν.

Γιὰ τὴν ἡμέρα τῶν γάμων τοῦ Τζὼν ἐπὶ καιρὸν κυκλοφοροῦσε ἕνα νόστιμο ἀνέκδοτο. Καθὼς τὸ ζεῦγος τῶν νεονύμφων ἔβγαινεν ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ παπᾶ ποὺ τοὺς ἐπάντρεψε καὶ ἦταν κ' οἱ δυό τους σφικτὰ πιασμένοι μπράτσο μὲ μπράτσο καὶ λάμπαν ἀπ' τὴν χαρά τους, ὁ Τζὼν γυρίζει καὶ τῆς λέει γελαστά: «Ἀγάπη μου, σήμερα τ' ἀπόγευμα θέλω νὰ σὲ πάω στὸ Ἱπποδρόμιο νὰ γελάσουμε, εἶνε πολὺ ὤμορφα, θὰ δῇς... Κατόπιν ὅμως πρέπει νὰ ξαναγυρίσω στὸ γραφεῖο μου, γιατὶ ἔχω τοῦ κόσμου τὴν δουλειὰ ἀτελείωτη».

Καὶ ἔτσι ἔμεινε, φυσικά, καὶ σ' ὅλον του τὸν γάμο, ἀλλὰ ποτὲ ἡ γυναῖκα του δὲν τοῦ ἔκαμε τὴν παραμικρὴ παρατήρησι ποὺ τὴν παραμελοῦσε πρὸς χάριν τῶν ὑποθέσεών του, ἢ ὅταν ἀργὰ πάντα ἐρχόταν νὰ φᾶν ἢ ὅταν μονάχα γιὰ τὶς δουλειές του τῆς μιλοῦσε πάντα. Ὑπῆρξεν ἡ ἰδανικὴ σύζυγος γιὰ τὴν ἔκτακτα ἐργατικὴν ἐκείνην φύσιν.

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ

ΟΝΕΙΡΟΜΑΝΤΕΙΑ

— Ο ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΟΝΕΙΡΟΚΡΙΤΗΣ ΜΑΣ

Χάχας.—Σημ. σοβαρὰν συμβουλὴν ἡ ὁποία θὰ σοὶ δοθῇ.

Χάλαζα.—Προμ. ἀνησυχία.

Χανδάκι.—Ἐμπόδιον. Ἐὰν τὸ ὑπερπηδᾷς, χαρὰν ἀπὸ ἐπιτυχίαν σου.

Χαρά.—Προσεχῶς θὰ λυπηθῇς.

Χαρτοπαίγνιον.—Νὰ παίζῃς καὶ νὰ χάσῃς σημ. ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὴν στενοχωρίαν σου. Νὰ κερδίζῃς εἶνε κακὸν σημεῖον. (Βλέπε καὶ παιγνιόχαρτα).

Χείλη.—Σημεῖον εἰλικρινείας, ἀσφαλείας.

Χείρ.—Ἀπόδειξιν κολακείας σημαίνει. Κομμένο χέρι προμηνύει ἀσυμφωνίαν. Ἀκάθαρτο, ἐνοχλητικὴν ἐπίσκεψιν.

Χιών.—Σημ. ὅτι συντόμως θὰ ἀγαπήσῃς.

Χέλι.—Ζωντανό, μία ἐπιτυχία θὰ σοὶ διαφύγῃ. Νεκρό, θὰ ἱκανοποιηθῇς ἀπὸ τὴν ἐκδίκησίν σου.

Χειροκροτήματα.—Θὰ ὑποστῇς ἐπίπληξιν.

Χελιδών.—Σημ. χαρὰν καὶ εὐδαιμονίαν. Ἐὰν βλέπῃς χελιδόνι νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὸ σπίτι σου, ἡ δυστυχία εἰσέρχεται εἰς αὐτό. Ἐὰν ὅτι εἰσέρχεται θὰ λάβῃς μακρυνὰς καλὰς εἰδήσεις. Χελιδόνι νεκρό, σημ. ἀπώλειαν συμπαθείας.

Χειρόκτια (γάντια).—Ἐὰν βάζῃς σημ. εὐχάριστον ἐκδρομήν. Ἐὰν τὰ βγάζῃς ὑπερβολικὴν στενοχωρίαν. Ἐὰν τὰ χάνῃς, θὰ διαπράξῃς ἀνοησίαν. Χρωματιστά, ἀναλόγως τοῦ χρώματος. Καθαρά, σημ. εὐχαρίστησιν, ἀκάθαρτα, ἀνησυχίαν καὶ προσβολήν.

Χιονίστρα (ξεπάγιασμα).—Σημ. ἀδιακρισίας.

Χιονοκύλισμα.—Σοβαρὸς κίνδυνος σὲ ἀπειλεῖ.

Χοῖρος καὶ χοιρίδιον.—Προμηνύου δυσκολίας.

Χείμαρρος.—Κίνδυνος ἀπὸ ἀντίπαλον.

Χηρεία.—Σημ. εὐαρεσκείας γάμου.

Χορός.—Κακὸν σημεῖον προστριβῶν.

Χρήματα.—Ἐὰν ὅτι εὑρίσκῃς, ἀπειλὴν στενοχωριῶν σημαίνουν. Ἐὰν χάνῃς, θὰ ἔχῃς ἀνέλπιστον ἐπιτυχίαν. Ἐὰν μετρᾷς, θὰ ἔχῃς σοβαρὸν κέρδος. Ἐὰν ἐξοδεύῃς, σημεῖον καταστροφῆς σου.

Χρηματοκιβώτιον καὶ κιβώτια.—Γεμάτο, διαρκεῖς ἀνησυχίας θὰ ἔχῃς. Κενὸ ἡ τελικὴ ἐπιτυχία θὰ εἶνε ἰδική σου.

Χρυσαλλίς.—Σημ. ἀστάθειαν καὶ ἀσυνέπειαν.

Χρυσός.—Σημ. ἀπώλειαν χρημάτων.

Χρυσοκάνθαρος.—Θὰ μετανοήσῃς διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν σου.

Χρώματα.—Σημαίνουν τό:

Κόκκινον ζωηρόν, ζωηρὸν ἔρωτα.
Κόκκινον καὶ μαῦρο, λυσσώδη ἔχθραν.
Κόκκινο βαθύ, ἀκατάσχετον πάθος.
Κόκκινο ἀνοικτό, συμπάθειαν.
Κίτρινον ἀνοικτόν, εὐμάρειαν.
Πράσινο βαθύ, κίνδυνον.
Κυανοῦν βαθύ, σατραπισμόν.
Κυανοῦν ἀνοικτό, ἁγνότητα, εὐτυχίαν.
Ἰῶδες (βιολὲ) ζωηρόν, δύναμιν.
Ἰῶδες καὶ μαῦρον, κακεντρέχειαν, προδοσίαν.
Ἰῶδες βαθύ, λύπην, πένθος.
Πορτοκαλί, εὐτυχῆ ἔρωτα.
Λουλακί, κέρδος.

Α. ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

[ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΕΡΧΟΜΕΝΟΝ]

Πῶς γνωρίζομεν τον χαρακτῆρα μας — ἀπὸ τὴν γραφὴν

Ἀπὸ τὸ σημερινὸν φύλλον τοῦ «Παρνασσοῦ» καὶ μὲ συνέχειαν τακτικὴν καθ' ἑβδομάδα εἰς τὰ ἑπόμενα θὰ ἀπαριθμήσωμεν μίαν πρὸς μίαν τὰς κυριωτέρας χαρακτηρολογικὰς ἰδιότητας τοῦ ἀνθρώπου περιγράφοντες συγχρόνως τὰ σημεῖα καὶ τὸν τρόπον μὲ τὰ ὁποῖα φανερώνονται εἰς τὸ γράψιμο ἑνὸς ἑκάστου.

Ἄγγλοι γραφολόγοι ἀκολουθοῦντες τὴν παλαιὰν κρανιοσκοπικὴν διαίρεσιν τοῦ Γκάλ ὥρισαν τὰς βασικὰς ἰδιότητας τοῦ ἀνθρωπίνου χαρακτῆρος εἰς 42 τὸν ἀριθμόν. Ἡμεῖς προκρίνομεν ὡς κατὰ πολὺ ὀρθοτέραν καὶ σύμφωνον πρὸς τὰ δεδομένα τῆς συγχρόνου προόδου τῆς ψυχολογίας, τὴν κατανομήν των, περίπου ἔτσι, ὅπως τὴν ὑπέδειξε ὁ πρό τινος ἀποθανὼν σπουδαῖος Γάλλος γραφολόγος Crèpieux Jamin. Καμμιὰ δεκαπενταριὰ φαίνονται κατὰ βάσιν νὰ εἶνε ὅλες ὅλες ἡ ἰδιότητες τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τὴν ποσοτικὴν καὶ ἀναλογικὴν συμπαιγνίαν τῶν ὁποίων συντίθενται οἱ πλέον ποικίλοι τύποι καὶ ἡ ἀτελείωτη πολυμορφία τῶν χαρακτήρων ὅλων τῶν ἀνθρώπων, κάθε ἐποχῆς, κάθε φυλῆς, φύλου καὶ ἡλικίας.

Καὶ ὡς πρώτην καὶ κυρίαν ἰδιότητα, ἀπὸ τὶς ὀλίγες αὐτὲς μετρημένες, ἀναγράφει ὁ παρατηρητικώτατος Γάλλος εἰδικὸς τὴν ἐνεργητικότητα (Activite). Ἐνεργητικότης, δραστηριότης, ἐπιχειρηματικότης καὶ ὅλαι αἱ συνώνυμοι καὶ συγγενεῖς ἰδιότητες εἶνε δηλωτικαὶ μιᾶς τάσεως καὶ ὁρμῆς πρὸς δρᾶσιν καὶ ἐξωτερίκευσιν ἐνεργείας πρὸς ἕνα ἢ πολλοὺς σκοποὺς ἐνσυνειδήτους ἢ ὑποσυνειδήτους.

Εἰς τὴν γραφὴν τοῦ ἀνθρώπου αὐτὴ ἡ ὁρμέμφυτος θέλησις πρὸς δρᾶσιν εὑρίσκει ἔκφρασιν κατὰ πρῶτον τρόπον εἰς τὴν ταχύτητα καὶ σχετικὴν κάπως βιαιότητα μὲ τὴν ὁποίαν χαράσσονται τὰ γράμματα αἱ λέξεις καὶ ὅλον τὸν κείμενον. Εἶνε φυσικὸν καὶ φανερόν, ὅτι ὁ ἐνεργητικὸς ἄνθρωπος καὶ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸν ὁποῖον ἡ δρᾶσις εἴτε πνευματικὴ εἴτε βουλητικὴ ἀποτελεῖ μίαν ἀνάγκην, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ δείχνῃ κάποιαν ταχύτητα καὶ ἀεικινησίαν εἴς τε τὰς σκέψεις καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πράξεών του. Τοὐναντίον ἡ βραδύτης τῶν κινήσεων ἀναλογεῖ πρὸς μίαν καθυστέρησιν εἰς τὰς ἐκδηλώσεις, μαρτυρεῖ ἀδράνειαν, ἔλλειψιν ἐνεργητικότητος, διστακτικότητος, ὀργανικήν, πνευματικὴν καὶ ψυχικὴν ἀπάθειαν, ἀβουλίαν. Μετρία ταχύτης, μετρίαν δραστηριότητα, περίσκεψιν, ἐνεργητικότητα ἠλαττωμένην.

Μία ταχεῖα γραφὴ χαράσσει 130 μὲ 200 γράμματα καὶ πλέον κατὰ λεπτόν, τοὐναντίον ἀργὴ γραφὴ 100 καὶ ὀλιγώτερα. Δὲν εἶνε καὶ τόσον εὔκολος ὅμως νὰ ὑπολογίσωμεν τὴν ταχύτητα μὲ τὴν ὁποίαν ἕνας ἄνθρωπος ἐχάραξε ὀλίγας ἢ πολλὰς γραμμάς. Τὸ καλλίτερον θὰ ἦτο, ἐὰν τὸν παρακολουθήσωμεν γράφοντα, μὲ τὸ ὡρολόγιον ἀνὰ χεῖρας, ἀλλὰ αὐτὸ εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεφάρμοστον. Ἐν τούτοις ὑπάρχουν εὐτυχῶς τὰ σημεῖα ἐκεῖνα ποὺ φανερώνουν ἐὰν μία γραφή, ἕνας γραφικὸς χαρακτήρ, εἶνε ταχὺς ἢ ὄχι. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ σημεῖα θὰ ἀναφέρωμεν τὰ σπουδαιότερα. Εἶνε ἡ φανερὴ εὐκολία μὲ τὴν ὁποίαν ἐγράφησαν τὰ γράμματα καὶ αἱ λέξεις. Καμμιὰ σπασμωδικότης εἰς τὴν χάραξιν τῶν βασικῶν καὶ συνδετικῶν γραμμῶν τῶν γραμμάτων, καμμιὰν ὑπερβολὴ εἰς τὴν πλοκὴν καὶ τὸ μέγεθός των. Ἡ πίεσις εἶνε καὶ αὐτὴ μετρία ἢ πρὸς τὸ ἐλαφρὸν τείνουσα. Ἡ κλίσις τῶν γραμμάτων καὶ ἡ κατεύθυνσίς των φέρεται πρὸς τὰ δεξιά. Οἱ τόνοι καὶ τὰ πνεύματα προτρέχουν τῆς καθιερωμένης καὶ κανονικῆς των θέσεως τοποθετήσεως. Τὸ ἀριστερὸν περιθώριον δείχνει τάσιν νὰ εὐρύνεται, ἡ σύνδεσις τῶν γραμμάτων εἶνε εὐχερὴς καὶ συνήθως, ἀρκετὰ ἐφαρμόζεται. Ἡ γραφή, ἐν γένει, φανερώνει ἐν τῷ συνόλῳ της, κίνησιν, σχετικὴν ζωηρότητα, καμπυλότητας καὶ παρέκκλισιν ἀπὸ κάθε σχολαστικὴν προσεκτικότητα εἰς τὰ καλλιγραφικὰ πρότυπα.

Ἀντιθέτως μία βραδεῖα γραφὴ προδίδεται ἀπὸ τὰ ἀντίθετα σημεῖα τῶν ἀνωτέρω καὶ μὲ ἀναλογίαν τοιαύτην ὅσον περισσότερον ἀργὰ καὶ διστακτικὰ ἐχαράχθη. Προεξάρχουν αἱ γωνίαι συνήθως. Ἄλλοτε πάλιν ὅμως καὶ αἱ καμπυλότητες παρουσιάζονται ὡς ὑπερβολικαὶ στρογγυλότητες, πλαδαραὶ χωρὶς ζωὴν καὶ σθένος. Ἡ γραφὴ στερεῖται κομψότητος καὶ εὐλιγισίας, εἶνε κάπως σπασμωδικὴ ἢ τρομώδης, δείχνει ὑπερβολὰς μεγέθους, διακοσμήσεως καὶ συνδέσεως (ἀσυνδεσία τῶν γραμμάτων, καίτοι τοῦτο δὲν εἶνε ἀποκλειστικὸν χαρακτηριστικὸν τῆς βραδείας γραφῆς πάντοτε). Τόνοι καὶ πνεύματα νωθρὰ ἢ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆς κανονικῆς θέσεως ἐπιτεθειμένα. Σημεῖα στίξεως ὁλοστρόγγυλα καὶ κανονικώτατα. Βαρεῖα ἢ πολὺ ἄτονος γραφή, ὑπερκαλλιγραφημένη. Περιθώριον ἀριστερὸν ὁλονὲν στενώτερον, κατιοῦσα, στενὴ καὶ ἀριστεροστρόφος φορὰ τοῦ γραψίματος.

Τὰ προαναφερθέντα ἀρκοῦν ὁπωσδήποτε εἰς τὴν διάκρισιν τῆς ταχείας καὶ βραδείας γραφῆς ὡς σημειοδοτικὰ στοιχεῖα τῆς ἐνεργητικότητος καὶ τῆς ἀδρανείας. Ἀλλὰ ἐὰν βεβαίως ἡ ἐνεργητικότης βαθμολογῆται ὡς προτέρημα καὶ ἡ σχετικὴ της ἔλλειψις ὡς μειονέκτημα, ἐν τούτοις ὑπάρχουν πολλαὶ περιπτώσεις ὅπου μία, ἰδίως ὑπερβολὴ εἰς τὴν πρώτην, θὰ ἔπρεπε νὰ λογισθῇ ὄχι εὐνοϊκὰ ὅπως καὶ μία σχετικὴ μετριοπάθεια εἰς τὴν δευτέραν, ἠμπορεῖ νὰ σημαίνῃ κάτι ποιοτικῶς καλλίτερον. Καὶ δὲν εἶνε μόνον τοῦτο. Κάθε χαρακτηρολογικὴ ἰδιότης, αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, εἶνε κατ' ἀρχὴν ἰδιότης, οὐδετέρα καὶ ἄχρους κατὰ τὴν ποιότητα.

Τὸ τονίζομεν αὐτό, δι' ἐκείνους ποὺ θὰ ἔσπευδον νὰ ἐξάγουν συμπεράσματα μεμονωμένα μὲ τὰς πρώτας γραφολογικὰς γνώσεις ποὺ τυχὸν κάπου, (ὅπως ἐδῶ τώρα) παρέλαβον, χωρὶς νὰ λάβουν ὑπ' ὄψιν των καὶ ἄλλας βασικὰς τοῦ χαρακτῆρος ἐκφράσεις. Μόνον ἀπὸ τὸ σύνολόν των καὶ ἑπομένως ἀπὸ τὸ σύνολον τῆς γραφῆς, δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἡ ἀκριβὴς ἑρμηνεία τῶν φαινομένων. Καὶ διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ σημερινὸν θέμα μας περὶ ἐνεργητικότητος πῶς θὰ ἠμπορέσωμεν νὰ ταξινομήσωμεν αὐτὴν ὡς καλὴν ἢ κακὴν ἰδιότητα, ὅταν δὲν γνωρίζωμεν λ.χ. τὸν βαθμὸν τῆς εὐαισθησίας ἢ ἀναισθησίας τοῦ ἰδίου ἀτόμου, τὸν βαθμὸν τῆς σταθερότητος ἢ ἀσταθείας του, τὸν βαθμὸν τῆς δυνάμεώς του, τοῦ ἀλτρουϊσμοῦ του, τῆς πνευματικότητός του, τῆς λογικῆς του, τῆς φαντασίας του, τῶν καλαισθητικῶν του τάσεων κλπ.

Ἕνας καλὸς ἄνθρωπος ἅμα καὶ δραστήριος θὰ ἀναπτύξῃ ἐπωφελῆ καὶ διὰ τὸν ἑαυτόν του καὶ διὰ τοὺς ἄλλους δρᾶσιν. Ἕνας κακὸς καταστρεπτικὴν καὶ ὀλεθρίαν, ὁπότε θὰ ἦτο πολὺ προτιμότερον ἐὰν ἡ φύσις δὲν τοῦ ἐχάριζε αὐτὴν τὴν ἰδιότητα ποὺ καταντᾷ ἐδῶ πληγὴ καὶ ἀντικοινωνικὸν γνώρισμα.

Ἡ ἐνεργητικότης ἑνὸς ἄλλου ἠμπορεῖ νὰ περιορίζεται εἰς πνευματικὰς ἀσχολίας καὶ τάσεις, ἐνῷ εἰς τὸ φυσικὸν καὶ ψυχικὸν πεδίον ἡ γραφή του, ἐν τῷ συνόλῳ της, νὰ δείχνῃ ἄνθρωπον σχετικῶς πλέον φλεγματικὸν καὶ ἀδιάφορον.

Ὁπωσδήποτε μία ὡρισμένη δόσις ἐνεργητικότητος φαίνεται νὰ εἶνε ἀπαραίτητος εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ νὰ ἠμπορέσῃ νὰ ἀποδώσῃ ὅ,τι καλὸν ἢ κακὸν παρουσιάζει ἡ προσωπικότης τους. Ἡ ὑπερβολὴ ἐνεργητικότητος, ἴσως συχνὰ νὰ παρασύρῃ εἰς ἐπιπολαιότητα καὶ ἀπερισκεψίαν σκοπῶν καὶ ἀποτελεσμάτων. Ὑπερβολικὴ ὅμως ἔλλειψις ἐνεργητικότητος ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν καταβαραθρώνει πολλὰς ἄλλας τυχὸν ὑπαρχούσας ἀρετὰς καὶ συντελεῖ εἰς τὴν ἀποτελμάτωσιν καὶ ἀποτυχίαν εἰς τὴν ζωήν. Ἡ ζωὴ εἶνε κίνησις καὶ κίνησις δὲν ὑφίσταται, τοὐλάχιστον ὁρατή, χωρὶς ἀνάλογον ἔστω καὶ μικρὰν ἐνεργητικότητα.

Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον θὰ συνεχίσωμεν μὲ τὴν περιγραφὴν μιᾶς ἄλλης βασικῆς ἰδιότητος τοῦ ἀνθρώπου.

Α. ΣΦΑΚΑΚΗΣ

Ο ΓΡΑΦΟΛΟΓΟΣ ΣΑΣ ΑΠΑΝΤΑ

Ἀριστοτέλην Π.—Ὁ χαρακτήρ σας ἐν συγκρίσει μὲ τὸ παλαιότερον δεῖγμα γραφῆς δείχνει ἐν μέρει κάποιαν ὀπισθοχώρησιν. Ἄλλοτε πολὺ πλέον αὐθόρμητος σήμερον δείχνετε χαλάρωσιν τῆς ἐνεργητικότητός σας. Εἶσθε εὐαίσθητος ἀλλὰ συγχρόνως νωχελὴς καὶ ὀνειροπόλος. Βαρὺς κάπως εἰς τοὺς τρόπους καίτοι μὲ ἀρκετὴν πνευματικὴν εὐκινησίαν καὶ ἐντυπωτικότητα. Ἐν τούτοις, ἀοριστία τῶν σκέψεων καὶ αἰσθημάτων μὲ συνεργὸν τὴν ἀγάπην πρὸς ἀπολαύσεις τῶν αἰσθήσεων δίδουν εἰς τὸν χαρακτῆρα σας κάτι τι τὸ δυσαναλόγως πρὸς τὴν μόρφωσιν καὶ ἡλικίαν σας ἐφηβικὸν καὶ ἀνώριμον. Ἀπόδειξις καὶ αἱ ἀπορίαι σας, ἐνῷ θὰ ἔπρεπε σθεναρὰ νὰ βαδίσετε εἰς τὴν κατεύθυνσιν τὴν ὁποίαν ἐχαράξατε ὁ ἴδιος μέχρι τοῦδε.

Ἕνα φίλον.—Γραφὴ μὲ μολύβι εἶνε ἀκατάλληλος διὰ γραφολογικὴν ἐξέτασιν. Φαίνεσθε ἄνθρωπος μὲ ἀρκετὴν ζωτικότητα. Ἀπροσάρμαστος, ὀξὺς ἐνίοτε, ἔχετε διαίσθησιν ταχύτητα ἀντιλήψεως. Ἀσυνεπής.

Δε ΚΑΛΛΙΟΣΤΡΟΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ ΤΩΝ ΕΞΟΧΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

ΒΥΡΩΝ, Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΑΓΓΛΟΣ

ΣΕΙΡΑ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΩΝ ΑΠΟ ΕΙΔΙΚΟΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΝ ΤΟΥ “ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ„

Ἡ ἵδρυσις τῆς ἀγγλικῆς ἕδρας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τὴν ὁποίαν δόθηκε, ὡς γνωστόν, τὸ ὄνομα τοῦ Βύρωνος καὶ ἡ ἐπέτειος τῆς μεγάλης μέρας τοῦ Μεσολογγίου, τῆς πόλεως μὲ τὴν ὁποία τὸ ἔνδοξο ὄνομά του ἑνώθηκε στοὺς αἰῶνες, γιὰ πάντα, ζωντάνεψαν σὲ κάθε ἑλληνικὴ μνήμη τὴν αἰώνια γοητευτικὴ φυσιογνωμία τοῦ μεγάλου Ἄγγλου.

Μὲ τὸν Βύρωνα ἔχομε πραγματικά, οἱ Ἕλληνες τὴν πιστοποίησι τῆς ἀληθείας ἐκείνης ποὺ λέγει ὅτι ἐπὶ πολὺ ἀκόμα οἱ ἄνθρωποι θὰ αἰσθάνωνται τὴν φυσικὴν μέσα τους τάσιν γιὰ συμπάθεια καὶ ἀγάπη νὰ ἀνατριχιάζουν εἰς τὸν ἦχο τῶν λυγμῶν τῶν μεγάλων ποιητῶν τους. Καὶ εἶνε ἀκόμη τόσο πιὸ ἀληθινὸ καὶ ἀδύνατο αὐτὸ στὴν Ἑλλάδα μὲ τὸν Βύρωνα ὅσο τὸ ποιητικὸ ἔργο του ἐδῶ εἶνε, ὅπως τὸ θυμίζομε τελευταῖα, ὁλοτελῶς σχεδὸν ἄγνωστο καὶ πρὸ πάντων στὶς δυὸ τελευταῖες γενεές. Ἡ λατρεία λοιπὸν ἡ τόσο γενικὴ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὸν Βύρωνα πηγαίνει ἁπλῶς στὸ ἀφηρημένο γεγονὸς ὅτι αὐτὸς ποὺ πέθανε στὸ Μεσολόγγι γιὰ μᾶς ἦταν ἕνας μεγάλος ποιητής. Καὶ ἐπαρκεῖται σ' αὐτὸ μονάχα...

⁂

Αὐτοὶ ἄλλως τε οἱ λυγμοὶ τῶν μεγάλων ποιητῶν ἔχουν καμμιὰ φορὰ τόσον ὑλική, τόσο χειροπιαστὴ ἀπήχησι, γενεὲς ὅλες ἀργότερα, στὴν καθημερινὴ ζωὴ τῶν λαῶν,—χωρὶς πολλὲς φορὲς οὔτε νὰ τὸ ὑποψιάζωνται οἱ λαοὶ αὐτό... Μὲ τὴν περίπτωσι τοῦ Βύρωνος ἔχομε καὶ στὸ σημεῖο τοῦτο μιὰν ἀκόμη μεγαλειώδη πανηγυρικὴ πιστοποίησι: Κατ' ἐξοχὴν αὐτός, μεταξὺ ὅλων τῶν μεγάλων ποιητῶν τῆς ἐποχῆς του εἶνε ἐκεῖνος ποὺ κυριολεκτικὰ ἀνεστάτωσε τὸν αἰῶνα του καὶ τοῦ ἔδωσε τὸν κύριον χαρακτῆρα ποὺ τὸν ξεχωρίζει ἀπὸ τὶς ἄλλες ἐποχές, τὸν χαρακτῆρα τοῦ αἰῶνος τοῦ ρωμαντισμοῦ. Αὐτὸς εἶνε τὸ μεγάλο ἄστρο τοῦ ρωμαντισμοῦ μέσα στὸν 19ον αἰῶνα. Πολὺ περισσότερο, ἀσυγκρίτως περισσότερο καὶ ἀπὸ Λαμαρτῖνο, Οὐγκώ, Σατωμπριὰν καὶ τοὺς λοιπούς. Ὅλοι αὐτοὶ ἄλλως τε ἐπηρεάσθηκαν καὶ εἰς τεράστιο μάλιστα βαθμὸ ἀπὸ τὸν μεγάλο ρωμαντικὸ σεισμὸ ποὺ φέρνει στὴν πανευρωπαϊκὴ φιλολογία τοῦ Βύρωνος κυριώτατα ἡ ποίησι, ἡ ποίησι ἡ πυριφλεγής, ἡ καίουσα τὰ πάντα, ἀλλὰ μαζὶ καὶ ἀληθινὰ μεγάλη, πραγματική, οὐσιώδης καὶ οὐσιαστική. Ζωγράφοι, μουσικοί, ποιηταί, συγγραφεῖς, σ' ὁλόκληρη τὴν Εὐρώπη αὐτόν, τὸν Βύρωνα ἀκολούθησαν εἰς τὴν μεγάλην πορείαν τοῦ ρωμαντισμοῦ, αὐτὸν περισσότερον καὶ ἀπὸ τὸν ἄλλον μεγάλον ἐκεῖνον αἰσθηματικόν, τὸν θεϊκὸν Μπετόβεν. Μονάχα ἕνας Γκαῖτε μπόρεσε καὶ τοῦ «κράτησε κεφάλι», ὅπως λέμε· ἦταν ὅμως ἰδιοσυγκρασία οὐσιαστικὰ διαφορετικὴ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ Βύρωνος, ἡ θέσι του ἦταν διαφορετική. Εἶνε ὁ μόνος ποὺ ἔμεινεν ἤρεμος, ἀτάραχος. Καὶ ἐπὶ τρία σχεδὸν τέταρτα αἰῶνος ἔζησε καὶ ἡ Ἑλλὰς ὑπὸ τὸ ζῴδιον τοῦ ρωμαντισμοῦ, ἑνὸς ρωμαντισμοῦ μάλιστα ποὺ εἶχεν εἰς ὑπερθετικὸν βαθμὸν τὶς κακίες, τὶς ἀδυναμίες καὶ τὰ γελοῖα τῶν ὑπερβολῶν του καὶ περίπου καμμίαν ἀπὸ τὶς ἀρετές του· ἦταν ἕνας ρωμαντισμὸς λέξεων κούφιων καὶ εἰκόνων χωρὶς μοντέλο πραγματικὸ καὶ δίχως χρῶμα ἀπὸ τὴ ζωή, ὁ θλιβερὸς ρωμαντισμὸς τῶν Παράσχων καὶ τῶν Σούτσων. Καὶ ἔτσι ἡ ἐπιστήμη ἔμεινε ἀνυπολόγιστα πίσω, ὅλο ἐκεῖνο τὸ διάστημα, στὴ μικρή μας γωνία τῆς γῆς, ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ ἐδάφους τέλεια σταματημένη καὶ πρωτόγονη, ἡ πρόοδος τῶν ἰδεῶν τὸ ἴδιο, κυριαρχοῦσε τότε ἡ ὑπναλέα ἀντίδρασις τῶν «καθαρευολόγων» καὶ τῶν στατικῶν.

Ἐποχὴ δυστυχισμένη, ποὺ τὸ μόνο ποὺ καλλιεργοῦσε ἦταν μεγάλες ὁμαδικὲς αὐταπάτες· μιὰ ἀπ' τὶς ὁποῖες ἐπληρώθηκε ἰδιαιτέρως ἀκριβά, ἐκείνη ποὺ μᾶς ἔφερε στὸν πόλεμο τοῦ 97, μὲ τὶς καταστροφικὲς συνέπειές του.

Ἔτσι, κατὰ μίαν λιγάκι ἀπρόοπτη φορὰ τῶν πραγμάτων ὁ ἴδιος ὁ Βύρων ποὺ ἔκανε τόσον ἀνυπολόγιστα μεγάλο καλὸ στὴν Ἑλλάδα, ἔφθασε, χωρὶς φυσικὰ οὔτε νὰ τὸ φαντασθῇ ποτέ, νὰ φέρῃ ἔμμεσα καὶ σὲ μεγάλον βαθμὸν ἀπὸ ἁπλῆ παραποίησι τοῦ ποιητικοῦ δόγματός του συνέπειες ἀρκετὰ ἀπίθανες, μὲ τὴν πρώτη ματιά, γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ποὺ τόσο βαθειὰ τὸν ἀγάπησε καὶ τὸν πόνεσε...

⁂

Ἦταν ὁ πιὸ Ἄγγλος ἀπὸ ὅλους τοὺς μεγάλους ποιητὰς τῶν δυὸ τελευταίων αἰώνων. Ἕνα μεγάλο μέρος τῶν συμπατριωτῶν του τὸν ἀπηρνήθη, ζῶντα, καὶ τὸν κατεδίκασε σκληρά. Ὁ καθρέφτης τῆς ζωῆς ποὺ ἐπρόβαλλε στὰ μάτια τους ὁ μεγάλος ποιητὴς ἦταν πάρα πολὺ καθαρός, ὠμὰ καθαρὸς γιὰ τὰ πουριτανικὰ πνεύματα, ποὺ ἔχουν αὐστηρὰ προκαθωρισμένον μέσα εἰς τοὺς στενούς, αὐστηροὺς ὁρίζοντάς των ἕνα κλεισμένο ὅραμα ζωῆς, ἀπὸ τὸ ὁποῖον δὲν ἐννοοῦν νὰ βγοῦν. Καὶ αὐτὸς τοὺς ἀπέδωσε τὴν περιφρόνησί των μὲ κεραυνούς, κατάρες, εἰρωνεῖες καὶ αἱματηρὰ μαστιγώματα, ποὺ διαρκοῦν κατὰ μῆκος ὁλοκλήρου σχεδὸν τοῦ ἔργου του, καθὼς καὶ τῆς ζωῆς του ἄλλως τε. Ἀληθινὸς πόλεμος τέλος πάντων καὶ ἀπὸ τὰ δυὸ μέρη, πόλεμος χωρὶς οἶκτον κανένα, πόλεμος ἀλληλοαφανισμοῦ καὶ ἐξοντώσεως τῶν Ἄγγλων μὲ τὸν Ἄγγλον. Ὡστόσο—καὶ ἴσως καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ γεγονὸς εἶνε ἕνας ἀκόμη λόγος—εἶνε καὶ μένει ὁ πιὸ Ἄγγλος μεταξὺ τῶν Ἄγγλων.

Εἶχε πρῶτα-πρῶτα τῶν συμπατριωτῶν του τὴν ἀκλόνητη ἐπιμονή· δὲν ἀλλάζουν συχνὰ στὴν ζωή των σκοποὺς καὶ πρόγραμμα οἱ σιωπηλοί, βραδεῖς, ψύχραιμοι Ἄγγλοι, οἱ «ἐσκεμμένοι» σὲ ὅλα των, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἀμετακίνητοι σὲ ὅ,τι ἅπαξ ἀπεφάσισαν νὰ καταπιασθοῦν. Τὸ «ντόγκνες» (doggedness), «ἕνα εἶδος λύσσας σιωπηλῆς χωρὶς αἰτία τοῦ μπουλντὸγκ ποὺ δαγκώνει δίχως νὰ ξεύρῃ τί δαγκώνει καὶ ποὺ δὲν ἀφίνει πιὰ κατόπι ποτὲ τὴ λεία του», ποὺ ὁ μεγάλος Γάλλος ἱστορικὸς Μισελὲ ἀποδίδει στὴν Ἀγγλικὴ πολιτικὴ ὡς κάτι καθαρά, ξεχωριστὰ χαρακτηριστικὸ σ' αὐτήν, δὲν χαρακτηρίζει ἀσφαλῶς μονάχα τοῦ Κράτους τὴν πολιτική. Εἶνε καὶ ἡ κυρία στάσις τοῦ κάθε Ἄγγλου στὴ ζωή, ὅπου σ' ὁποιον κύριον σκοπὸν δαγκώσῃ δὲ βιάζεται καθόλου νὰ σηκώσῃ ἀπ' ἐκεῖ πέρα τὰ ἐπίμονα δόντια του.

Ἔτσι κι' ὁ Βύρων: Ὅλη του τὴ ζωὴ πολέμησε τὸν κόσμο ἀπ' τὸν ὁποῖο βγῆκε ὁ ἴδιος καὶ σ' ὅλη τὴ ζωή του, ὅπως καὶ μετὰ τὸν θάνατό του, ἐσήκωσε τὸ βάρος τῆς ἐχθρότητος καὶ τῆς πραγματικῆς ἀποστροφῆς ποὺ ἐγέννησε σὲ μεγάλο μέρος τῆς κοινωνίας τῆς πατρίδος του.

Χαρακτηριστικώτατα ἐγγλέζικα πράγματα ἐπίσης καὶ ἡ στάσις αὐτὴ τῆς ἀπέραντης μέσα του ἐλευθερίας, μὲ τὴν ὁποία ἐκανόνισε τὴ στάσι ὅλης τῆς ζωῆς του, αὐτός, ἕνα ἄτομο, ἀπέναντι μιᾶς ἀχανοῦς καὶ πανίσχυρης, μιᾶς ὁλοκλήρου κοινωνίας· ὅπως ἐπίσης καὶ τὸ ἀκράτητο μέσα του, τὸ ἀπέραντο ποσὸν πάθους καὶ θερμότητος, ἕνα ὁλόκληρο αἰσθηματικὸ ἡφαίστειο, ποὺ χαρακτηρίζει τὸν Βύρωνα καὶ ποὺ κάθε Ἐγγλέζος ἔχει μέσα του, ἀλλὰ μονάχα μὲ μιὰ πειθαρχία ἐπὶ τῶν αἰσθημάτων του, ἀπὸ ἕνα παντοδύναμο στὴ φυλή τους αἴσθημα συνεχοῦς αὐτο-ἐλέγχου καὶ αὐτοσεβασμοῦ, κατορθώνει νὰ τὸ διατηρῇ συχνὰ σ' ὅλη τὴ ζωή του, σὲ σχεδὸν πλήρη ἀδράνεια.

⁂

«Ἂν ὑπῆρξε ποτὲ ψυχὴ βίαιη καὶ τρελλὰ εὐαίσθητη, ἀλλὰ ἀνίκανη νὰ ἀποσπασθῇ ἀπὸ τὸν ἑαυτό της, πάντα ἀναστατωμένη, ἀλλὰ μέσα σὲ περίφραγμα στενό, προωρισμένη ἀπὸ τὴν ἔμφυτη ὁρμή της γιὰ τὴν ποίησι, ἀλλὰ περιωρισμένη ἀπὸ τὰ φυσικά της ὁρόσημα σ' ἕνα μονάχα εἶδος ποιήσεως, ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἦταν αὐτή», λέγει πολὺ σωστὰ γιὰ τὸν Βύρωνα ἕνας μεγάλος ξένος κριτικός του.

Ἡ γρηγοράδα στὶς ἄκρες συγκινήσεις ἦταν σ' αὐτὸν οἰκογενειακή του κληρονομία καὶ ἀποτέλεσμα ἀνατροφῆς. Ἕνας θεῖος του, ἕνας μισάνθρωπος καὶ βίαιος «ἰδιόρρυθμος», εἶχε σκοτώσει σὲ μονομαχία ταβέρνας, ὑπὸ τὸ φῶς ἑνὸς σπαρματσέτου, κάποιον συγγενῆ του καὶ δικάσθηκε γι' αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Βουλὴ τῶν Λόρδων. Ὁ πατέρας του, μεγάλος γλεντζὲς καὶ τραχὺς ἄνθρωπος, ἀπήγαγε τὴ γυναῖκα τοῦ λόρδου Κάρμαρθεν, κατέστρεψε καὶ κακομεταχειριζόταν τὴν δευτέρα γυναῖκα του τὴν μὶς Γκόρντον, ἔζησε σὰν τρελλὸς περισσότερο παρὰ σὰν γνωστικὸς καὶ στὸ τέλος πῆρε τὰ τελευταῖα ὑπολείμματα τῆς περιουσίας τῆς οἰκογενείας καὶ πῆγε καὶ πέθανε, κλεισμένος στὸν ἐγωϊσμό του, στὴν ἠπειρωτικὴ Εὐρώπη. Ἡ μητέρα του στὶς στιγμὲς τῶν συχνῶν καὶ τρομερῶν νευρικῶν κρίσεών της ξέσχιζε τὰ καπέλλα καὶ τὰ φουστάνια της. Καὶ ὅταν πέθανε ὁ ἄνδρας της, καίτοι ζοῦσαν μαζὺ πολὺ λίγο ἀγαπημένοι, ἡ φωνές της ὡς τόσο ἀκούονταν ὥς στὸ δρόμο, φαινόμενο πολὺ ἀσυνήθιστο στὴν Ἀγγλία καὶ παρ' ὀλίγο νὰ τρελλαθῇ. Μὲ τὸ ἴδιο τὸ παιδί της, τὸν Βύρωνα, εὑρισκόταν ἀπὸ μακρὸν σὲ πόλεμο καθημερινὸν περίπου. Συχνὰ τὸν κυνηγοῦσε νὰ τὸν ξυλίσῃ, τὸν φώναζε «κουτσὸ μόρτη» καὶ τοῦ σβούριζε στὸ κεφάλι τὸ φκιάρι καὶ τὰ τσιμπίδια τῆς σόμπας.

Ὁ μικρὸς ἀνθρωπάκος σώπαινε, ἀλλὰ ἀπὸ μέσα του λυσσοῦσε. Σιγὰ-σιγὰ φούντωνε μέσα του ἡ λάβα τῶν ὁρμητικῶν, ἀσυγκράτητων, ἐκρηκτικῶν παθῶν.

Μόλις καὶ τὸν πρόφθασαν ἔτσι μιὰ μέρα ἀπὸ αὐτοκτονία· ἡ μύτη τοῦ μαχαιριοῦ ἀκουμποῦσε κιόλας στὴ σάρκα τοῦ στήθους του. Μιὰ ἄλλη μέρα πάλι ἡ σκηνὴ μεταξὺ μητέρας καὶ γυιοῦ ἔφθασε σὲ τέτοια φρικτὴ σφοδρότητα, ποὺ τράβηξαν χωριστὰ σὲ λίγο κι' οἱ δυό τους στὸ γειτονικό τους φαρμακεῖο καὶ ἐξώρκιζαν ὁ καθεὶς χωριστὰ τὸν φαρμακοποιὸ σὰν ἔλθῃ τυχὸν ὁ Βύρων (ἢ ἡ μητέρα) νὰ ζητήσῃ φαρμάκι γιὰ νὰ σκοτωθῇ, νὰ μὴν τοῦ δώσῃ «γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, νὰ μὴ δώσῃ φαρμάκι!...»

⁂

Ἀλλὰ ἡ σταθερότητά του στὸ αἴσθημα τῆς φιλίας ἀκλόνητη σ' ὅλη του τὴ ζωή, δὲν εἶνε κι' αὐτὴ χαρακτηριστικώτατα, πολὺ συμπτωματικὰ βρεττανικὴ κατ' ἐξοχὴν ἰδιότητα;

Ὅταν πῆγε στὸ σχολεῖο «ἡ φιλίες μου φθάναν νὰ γίνωνται πάθος», λέει ὁ ἴδιος, «γιατὶ ἤμουν πάντα ἀπότομος», προσθέτει. Καὶ ἀλλοῦ λέει ὅτι «ποτέ μου, ἀκόμα καὶ σήμερα δὲν ἄκουσα ποτέ μου, τὸ ὄνομα τοῦ φίλου του τοῦ λόρδου Κλέαρ χωρὶς κτύπους στὴν καρδιά».

Μιὰ μέρα στὸ σχολεῖο (στὸ Χάρροου) κάποιος μεγαλείτερος συμμαθητὴς τσακώθηκε μὲ τὸν ἀγαπημένον τὸν φίλο του τὸν Πὴλ καὶ τὸν κτυποῦσε μ' ἕνα μπαστοῦνι στὸ μπράτσο. Ὁ Βύρων ἦταν πολὺ μικρὸς καὶ δὲν μποροῦσε νὰ βοηθήσῃ τὸν φίλο του πέφτοντας πάνω στὸν πολὺ μεγαλείτερό του. Ἔκαμε ὅμως κάτι ἄλλο, τὸν πλησιάζει κατακόκκινος ἀπ' τὴ μανία του, μὲ κλαμμένα μάτια καὶ μὲ φωνὴ ποὺ ἔτρεμε τὸν ρωτᾷ πόσες ξυλιὲς ἤθελε νὰ δώσῃ τοῦ φίλου του τοῦ Πήλ. «Καὶ τί σὲ νοιάζει ἐσένα πόσες θὰ τοῦ δώσω, βρὲ μιξιάρικο;» τοῦ λέει ἐκεῖνος περιφρονητικά. «Δηλαδὴ ἐὰν θέλετε, παρακαλῶ—καὶ ἅπλωσε τὸ μπράτσο του—θέλω νὰ φάω ἐγὼ τὶς μισές!».

Σπάνια ἄνθρωπος—καὶ μάλιστα «ποιητὴς» ἢ «διανοούμενος»—ἔκαμε τόσο βαρειὲς θυσίες γιὰ τοὺς φίλους του. «Πόσα μοῦ δίδετε γιὰ τὸ τάδε καὶ τάδε ἔργο μου—σ' ἐμένα ἢ καλύτερα στοὺς φίλους μου Τάδε καὶ Τάδε;» εἶνε συνηθισμένη φράσις του στὰ γράμματα τοῦ Β. στὸν ἐκδότη του Μέρραιη. Πολλῶν ἔργων του πράγματι τὰ συγγραφικὰ δικαιώματά του τὰ χάρισε σὲ φίλους του.

Κάποιος ποὺ ἔζησε καιρὸ κοντά του ἔγραψε ὅτι ποτὲ καὶ κανένας δυστυχὴς δὲν ἔμεινε ἀβοήθητος ἀπὸ τὸν Β. Εἰς τὴν Ἰταλία ἐξώδευε ἑκατὸ χιλιάδες φράγκα χρυσᾶ τὸ χρόνο καὶ ἀπ' αὐτὰ ἡ 25 χιλιάδες πήγαιναν σὲ βοηθήματα στοὺς φίλους του.

⁂

Αἰσθανόταν ἀπὸ παιδὶ ὅλα τὰ πράγματα μὲ δραματικὴν ἔντασιν καὶ πληρότητα. Ὀκτὼ χρονῶν ἦταν ἐρωτευμένος μ' ἕνα παιδάκι, τὴν Μαίρη Ντέφ. Καὶ δὲν ἐπρόκειτο καθόλου γιὰ τοὺς ἀρκετὰ συνηθισμένους ψευτο-ἔρωτες τῶν πρώϊμων ὑπερευαισθήτων παιδιῶν. Ἦταν κιόλας ἕνα μεγάλο αἴσθημα! Ἀλλὰ ἀκούσετε καλλίτερα τί ἔγραψε ἀργότερα ὁ ἴδιος σχετικῶς: «Δὲν εἶνε παράδοξο τὸ ὅτι ἐρωτεύθηκα τόσο ὁλοκληρωτικά, τόσο παράφορα τὸ παιδάκι αὐτὸ σὲ μιὰ ἡλικία ποὺ δὲν μποροῦσα νὰ νοιώθω τὸν ἔρωτα, οὔτε καὶ νὰ ξεύρω τὴν σημασία κἂν τῆς λέξεως; Ἀπὸ τότε ποὺ τὴ γνώρισα δὲν εἶχα πιὰ ἡσυχία, δὲν μποροῦσα πιὰ νὰ κοιμηθῶ». «Ὅταν ἀργότερα ἔμαθα τὸ γάμο της ἦταν σὰν χτύπημα κεραυνοῦ, ἔπεσα σχεδὸν σὲ σπασμούς... Ἡ ἀγωνία, ἡ ἀγάπη μου ἦταν τόσο σφοδρές, ὥστε συχνὰ διερωτῶμαι ἐὰν ἀπὸ τότε εἶχα ποτὲ ἄλλον δεσμὸν πραγματικόν...»

Τὰ ἴδια ἀκριβῶς πάλι μὲ τὴν ἐξαδέλφη του Μαργαρίτα Πάρκερ, τέσσερα χρόνια πιὸ ὕστερα... Ἀϋπνίες, ἀγωνία, τρόμοι...

Τί θὰ ποῦν τώρα οἱ ἀρνηταὶ τῶν θεωριῶν τοῦ Φρόϋντ γιὰ τὴν δύναμι τοῦ ὑποσυνειδήτου καὶ τῶν ἀνεξουσιάστων μέσα στὸν ἄνθρωπο μυστικῶν πηγῶν;

Ἔπειτα 12 ἕως 18 ἐτῶν καταποντίζεται σὲ γιγαντιαῖα διαβάσματα. Οἱ ἀρχαῖοι κλασσικοί, οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ρωμαῖοι, οἱ ποιηταί, οἱ τραγικοί, οἱ φιλόσοφοι, οἱ ἱστορικοί, οἱ ρήτορες σὲ ἑκατοντάδες ἔργα των, οἱ νεώτεροι κατόπι, καὶ φυσικὰ ἰδιαίτερα ὁ Σαίξπηρ, ὁ Γκαῖτε... Φαντάζεται κανεὶς εὔκολα τί γίνεται μ' ὅλα αὐτὰ τὰ πλουσιώτατα, ὁρμητικὰ διαβάσματα μέσα στὴν εὐαισθησία μιᾶς φύσεως τόσο πλουσίας καὶ ὁρμητικῆς.

Δεκαοκτὼ χρονῶν κ' ἐπάνω ἀρχίζει τὴν φρενιτιώδη αἰσθησιακὴ ζωή του. Ξενύχτι, ἡρωϊκὰ φαγοπότια ἐπὶ μέρες καὶ μέρες, κ' ἔπειτα ἀπότομα φοβερὲς νηστεῖες, ὁ δανδῆς Βύρων θέλει νὰ σώσῃ τὶς γραμμές του.

Ἀργότερα στὴν Βενετία γράφει: «Μόλις ἔκλεισα μάτι ὅλη τὴν περασμένη ἑβδομάδα. Εἶχα μερικὲς παράξενες περιπέτειες μασκαρωμένος στὸ καρναβάλι». «Θὰ ἐκμεταλλευθῶ τὸ μεταλλεῖο τῶν νειάτων ὥς τὴν τελευταία φλέβα τοῦ μετάλλου του καὶ κατόπι... χαιρέτα μου τὸν πλάτανο! Ἐγὼ πιὰ ἔζησα, θὰ πῶ τότε, εὐχαριστημένος εἶμαι!»

⁂

Καὶ τέλος τὸ μεγάλο χαρακτηριστικὸ τοῦ Ἄγγλου, τὸ πρῶτο χαρακτηριστικὸ τοῦ κάθε Ἄγγλου: ὁ ἐξαιρετικὸς ἀτομισμός.

Μιὰ παντοδύναμι πειθαρχία, σοφὰ καὶ ἀδιαλείπτως καλλιεργουμένη στὸν Ἄγγλο καὶ πρὸ πάντων στὸ σχολεῖο καὶ στὸ σπίτι, ἀλλὰ καὶ μέσα στὴν κοινωνία ὁμοίως, συγκρατεῖ μὲ χέρι ἀληθινὰ παντοδύναμο τὶς ἐπικίνδυνες, ὁρμητικὲς ἐκρήξεις τοῦ ἀτομισμοῦ, μὲ τὸν ὁποῖον ἐξαιρετικὰ εἶνε προικισμένη ἡ ράτσα του. Ἀλλὰ τὸ συνεχὲς αὐτὸ πάτημα τοῦ κυριωτέρου αἰσθήματος, (ἐνστίκτου μᾶλλον παρὰ ἁπλοῦ αἰσθήματος στὸν Ἄγγλο) δὲν φθάνει ποτὲ νὰ τοῦ θίξῃ σοβαρὰ τὸν ἀτομισμό του αὐτόν. Τὸ μόνο ποὺ μπορεῖ νὰ κάνῃ ὅλη αὐτὴ ἡ πελωρία καλλιέργεια αὐτο-ἐξουσιασμοῦ καὶ αὐτο-πειθαρχίας εἶνε νὰ συγκρατῇ τὸ ἄτομο στὶς σφοδρὲς ὀρέξεις, ὅπως καὶ στὸ δυνατὸ πάθος του ἐπίσης, γιατὶ κατὰ βάθος δὲν εἶνε ἴσως στὴν Εὐρώπη λαὸς πιὸ θερμὸς καὶ ὁρμητικός, τὸ παροιμιῶδες βρεττανικὸ «φλέγμα» εἶνε ἁπλῶς μιὰ μάσκα καὶ ἁπλὸ αἴσθημα βαθυτάτης ἀνθρώπινης ἀνάγκης εὐπρεπείας.

Ὅσο ὅμως ὁ νόμος αὐτὸς εἶνε πιὸ γενικός, τόσο γίνεται πιὸ καταθλιπτικός, πιὸ ἀβάστακτος, γιὰ τοὺς ἀκόμη πιὸ δυνατοὺς ἀτομισμούς, τοὺς ποιητάς, συνήθως, καὶ γενικὰ τὰ πνεύματα τὰ προικισμένα μὲ προσωπικότητα.

Ὑπερηφάνεια μέχρι μανίας. Πίστις μοναδικὴ στὸν ἑαυτό του, στὸ δίκαιο τοῦ Ἐγώ του. Γιὰ τὸ τάλαντό του ἀμφιβάλλει συχνά, ὅπως τόσοι καὶ τόσοι πολὺ μεγάλοι, ὥς τόσο, καὶ κάποτε σκληρά· γιὰ τὸ βαθύτερο ὅμως δίκαιο, τὴν ἀπόκρυφη ἀξία τοῦ ἀνθρώπινου Εἶναι του δὲν διστάζει οὔτε στιγμή, ἀκόμη καὶ στὶς σκληρότερες, τὶς πικρότερες ὧρες τοῦ γενικοῦ στὸν τόπο του κατατρεγμοῦ του ἢ τῶν ὁρμητικῶν θυελλῶν ποὺ σηκώνει διαρκῶς μέσα του ὁ ἀξεδίψαστος Μανφρεδισμός του, ἡ δίψα τοῦ ἀσταμάτητου ζωϊκοῦ κραδασμοῦ.

Τριῶν χρονῶν, σὲ κάποιες δυνατὲς παρατηρήσεις ποὺ τοῦ κάμνει ἡ νταντά του, γιατὶ λέρωσε τὴν ποδιά του, βγάζει τὴν ποδιά του καὶ τὴ σχίζει μὲ μανία, μικρὰ-μικρὰ κομμάτια... Καὶ ὅταν ὑποφέρῃ φρικτά, δέκα χρονῶν ἀκόμη, ἀπὸ τοὺς πόνους τῆς μηχανῆς μέσα στὴν ὁποία εἶνε κλεισμένο τὸ χωλὸ πόδι του, λέει στὸν δάσκαλό του τῶν λατινικῶν:

—Μὴν προσέχετε, σᾶς παρακαλῶ, ἂν πονῶ ποτὲ δὲν θὰ δῆτε τίποτα στὴν μορφή μου.

Ἔφηβος καὶ ἄνδρας εἶνε ὁ ἴδιος μὲ τὸ παιδὶ καὶ φυσικὰ ἀκόμη πιὸ ἔντονα. Γυμνάζει κάθε μέρα ὧρες πολλὲς τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα του, γιὰ νὰ τονώσουν ἀκόμη περισσότερο μέσα του τὸ πληθωρικὸ Ἐγώ του.

Κάθε μέρα λοιπόν: Μπὸξ, σκοποβολή, ξιφασκία, δρόμο καὶ ἅλμα, ἱππασία. Δὲν φθάνουν ὅμως αὐτά. Τὸ πνεῦμα τους ἔχει ἄλλες ἀνάγκες, ἐξ ἴσου ὁρμητικὲς καὶ παράφορες. Ἐλλείψει ἐχθρῶν ποὺ μποροῦσαν νὰ τοῦ δώσουν τὶς σφοδρὲς συγκινήσεις, τὴν ταραχὴ καὶ τὴν ἔξαψι σχεδὸν καὶ τὴν ἀγωνία, ποὺ σ' αὐτὸν εἶνε πράγματα ἀπαραίτητα! τὰ βάζει μὲ ὁλόκληρη τὴν κοινωνία τοῦ τόπου του καὶ τῆς κηρύττει τὸν πόλεμο. Ἡ πατρίδα του πολεμοῦσε τότε χρόνια μὲ τὴν Γαλλία· καὶ τὸ ἔκαμνε ἐν ὀνόματι «τῆς ἠθικῆς», πρᾶγμα ποὺ μεγάλωνε ἀκόμη περισσότερο τὴν φυσικὴ στὴν Ἀγγλία αὐστηρότητα καὶ ἔλλειψι καὶ τῆς στοιχειώδους ἀκόμη ἀνοχῆς σὲ ζητήματα ἠθικῆς. Ὁ Βύρων τὰ θεωρεῖ ὅλα αὐτὰ ἁπλὲς ὑποκρισίες καὶ τὰ μισεῖ θανασίμως. Ἀλλὰ δὲν περιορίζεται σ' αὐτό. Εἰς ὁλόκληρο σχεδὸν τὸ ἔργο του ἐκτοξεύει προκλητικὰ τὴν σκληρὴν εἰρωνεία καὶ τὴν περιφρόνησί του πρὸς τὴν ἀνειλικρίνεια καὶ τὸν πουριτανισμό. Καὶ τὰ γραψίματά του αὐτὰ δαγκώνουν σκληρότατα, σχίζουν σάρκες ἀνθρώπων, ἀληθινὰ δόντια ἀγρίου μπουλντόγκ.

Ἡ κριτικὴ στὴν Ἀγγλία μαίνεται τότε μαζί του—καὶ αὐτὸ βαστᾷ σ' ὅλη τὴ ζωή του καὶ χρόνια μετὰ τὸν θάνατό του. Ἀρχίζει ἔτσι ἡ περίφημη κριτικὴ τοῦ Γουώλτερ Σκώτ, ποὺ αὐτὸς τοὐλάχιστον ἦταν συνήθως τόσο εὐρύτερος στὶς ἄλλες ἐπὶ τέλους ἀντιλήψεις του, γιὰ τὸν «Τσάϊλντ Χάρολδ»: «Ποίημα μεγάλης ἀξίας, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον δὲν δίδει καλὴν ἰδέαν διὰ τὴν καρδιὰ καὶ τὴν ἠθικὴ τοῦ συγγραφέως του». Κτλ. κτλ.

«Ἆ! Ἔτσι λοιπὸν εἶσθε, ἀγαπητοὶ ἄνθρωποι! φαινόταν νὰ σκέπτεται ὁ παράφορος ρωμαντικός. Τρομάζετε μὲ τόσο λίγο; Τώρα λοιπὸν θὰ σᾶς δίνω κ' ἐγὼ ὁλοένα καὶ περισσότερο τὸ ρῖγος αὐτό!»

Καὶ μὲ τὴν ζωὴ καὶ τὸ ἔργο του ἀγωνίζεται ὥς τὴν τελευταία στιγμή του νὰ κορυφώνῃ τὴν πρόκλησι πρὸς ἕνα ὁλόκληρο λαὸ καὶ μαζὶ καὶ πρὸς ὅλη τὴ συντηρητικὴ μερίδα τῆς Εὐρώπης, ποὺ ἦταν τότε ἡ μεγάλη πλειοψηφία.

Ὁ κίνδυνος τὸν μεθᾷ. Καὶ ἡ μέθη του, θάλεγες, μεγαλώνει μαζὶ μ' αὐτόν... Δὲν κινδύνευσε τάχα εἴκοσι φορὲς στὴ ζωή του;

«Μονάχος ἐνάντια ὅλων, ἐνάντια σ' ὁλόκληρη ὡπλισμένη κοινωνία, ὄρθιος, ἀνίκητος, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν κοινὴ λογική, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν συνείδησι, τότε ἀκριβῶς αἰσθανόταν μέσα σ' ὅλα τὰ τεταμένα νεῦρα του τὴν μεγαλειώδη καὶ τρομερὴ αἴσθησι, πρὸς τὴν ὁποία ἀθέλητα τὸν ἔφερνε ὅλο τὸ εἶναι του», ἔγραψε πολὺ σωστὰ ἕνας μεγάλος κριτικός.

⁂

«Τὸ νὰ φεύγω τὸν ἴδιον ἑαυτόν μου αὐτὸ πάντα ἦταν ἡ ἀληθινή, ἡ μοναδική μου, ἡ μόνη μου ἀφορμὴ γιὰ νὰ μουντζουρώνω χαρτὶ καὶ νὰ δημοσιεύω», γράφει ὁ ἴδιος, καὶ χαρακτηρίζει μόνος του τὸν τρομερὸν αὐθορμητισμόν του. Ἔγραφε ἄλλως τε—μὲ γρηγοράδα κυριολεκτικὰ ἀπίστευτη—γιὰ πράγματα μάλιστα τέτοιας ὑπερφυσικῆς τελειότητος: Σὲ δέκα μονάχα μέρες τὸν «Κουρσάρο», ἕνα βιβλίο ὁλόκληρο! σὲ τέσσερες μονάχα μέρες τὴν «Ἀρραβωνιαστικὴ τῆς Ἀβύδου»!...

Ἦταν διαρκῶς φανερὸ ὅτι, ὅπως ὡραῖα τὸ λέει ἕνας Γάλλος κριτικός, πάντοτε καὶ παντοῦ «γράφει τὴν ἐποποιΐα τῆς ἰδίας του καρδιᾶς».

Περισσότερο παρά ποτε ἴσως στὸν «Μάνφρεδ» του τὸ ὑπέρλαμπρο ἀριστούργημά του. Εἶνε ἡ ἀγγλικὴ «ἔκδοχὴ» τοῦ δράματος τοῦ «Φάουστ», ὁ ἀγγλικὸς «Φάουστ». Καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐδῶ ὁ ἄνθρωπος, τὸ ἄτομο Φάουστ καὶ τὸ ἀπέραντο δρᾶμα τοῦ ἀτομισμοῦ του ποὺ ζητᾷ νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὴν φθορὰ τοῦ γήρατος ἢ τοῦ θανάτου, εἶνε ἀσύγκριτα πιὸ δυνατὰ χαρακτηρισμένο στὸν «Μάνφρεδ» παρὰ τὸν γκαιτικὸ «Φάουστ». Πραγματικά, ὁ

Ἕνα ἀνάγνωσμα ἀσυλλήπτων περιπετειῶν

ΙΝΚΑ, Ο ΓΥΙΟΣ ΤΗΣ ΖΟΥΓΚΛΑΣ

«Πιθηκάνθρωποι, δόστε μου τὸ παιδί μου!...»

Τοῦ διασήμου Ἀμερικανοῦ συγγραφέως ΤΖΑΚ ΛΟΝΤΟΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. — Ὁ νεαρὸς Γάλλος ἐξερευνητὴς Ὕβ ντὲ Γκερλὲν πέφτει στὰ χέρια τῆς γυναίκας — γκάγκστερ Κλάρενς Χέλντουπ, ποὺ τοῦ στιγματίζει τὸ μέτωπο μὲ τὸ σῆμα τῶν προδοτῶν — πειρατῶν, τὸ μαῦρο ἀστέρι.

Ἡ Κλάρενς ἐξαφανίζεται μὲ τὸ ὑποβρύχιόν της, κατόπιν μιᾶς ναυμαχίας μὲ Ἀμερικανικὸ ἀντιτορπιλλικό, ἀλλὰ ὁ Ὕβ εἶχε κατορθωσει ἐν τῷ μεταξὺ νὰ σωθῇ κολυμβῶν.

Ἡ Ἴσμπελ Κλάρκ, ἡ ὁποία, αἰχμάλωτος καὶ αὐτὴ τῶν πειρατῶν — γκάγκστερς, εἶχε γνωρίσει καὶ ἀγαπήσει τὸν Ὕβ, ἀπεσύρθη σὲ ἕνα μοναστῆρι τοῦ Τολέδο, ἐπειδὴ τὸν νόμισε ἐξαφανισθέντα.

Ὁ Ὕβ ξαναγυρίζει, τὴν παίρνει ἀπ' τὸ μοναστῆρι καὶ παντρεύονται. Ἀμέσως δὲ ἀναχωροῦν ἀπ' τὴν Ἱσπανία καὶ φεύγουν μακρυὰ ἀπ' τὸν πολιτισμένο κόσμο, πηγαίνοντας νὰ κρύψουν τὴν ἀγάπη των στὴν ζούγκλα τοῦ Ἀμαζονίου, ὅπου καὶ ἐγκαθίστανται.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἀπὸ τὴν ἐπαφή του μὲ τοὺς πιθηκανθρώπους διδάχτηκε πολλὰ πράγματα: τὸν τρόπο νὰ προσανατολίζεται μέσα στὴν πυκνὴ ζούγκλα, ποὺ ὁ ἥλιος δὲν διαπερνᾷ τὰ δένδρα, ποὺ χτυπημένα στὸ φλοιό τους ἀφίνουν νὰ τρέχῃ ἕνα ὑγρὸ σὰν τὸ γάλα, ποιὰ βότανα χρειάζονται γιὰ τὶς πληγὲς καὶ πρὸ πάντων τὴν κραυγὴ βοηθείας, τὸ S. O. S. τῶν πιθηκανθρώπων, ποὺ σὰν τὴν ἄκουγαν θἄτρεχαν ἀπὸ ὅπου κι' ἂν βρίσκονταν νὰ τὸν βοηθήσουν.

Ἔτσι ἡ ζωὴ κυλοῦσε ἀνάμεσα στὴν ἄγρια φύσι εὐτυχισμένη. Οἱ πιθηκάνθρωποι ἔδειχναν ὅτι εἶχαν πιὸ εὐγενῆ ἔνστικτα.

Ὕστερα ἦταν οἱ Χιβάρος.

Οἱ φοβεροὶ κυνηγοὶ τῶν κεφαλῶν, ποὺ ἦταν συγχρόνως καὶ ἀμείλικτοι ἐχθροὶ τῶν πιθηκανθρώπων.

Ὁ Ὕβ κατώρθωσε νὰ ἐπιβληθῇ καὶ σ' αὐτοὺς καὶ ἔτσι τίποτε δὲν εἶχε νὰ φοβηθῇ μέσα στὴ ζούγκλα.

Τὸ ζευγάρι ἦταν ἀπόλυτα εὐτυχισμένο.

Καὶ δεκαεπτὰ μῆνες μετὰ τὴν ἄφιξί τους στὴ ζούγκλα, ἡ οἰκογένεια ντὲ Γκερλὲν μεγάλωνε:

Ἕνα παιδὶ γεννήθηκε. Ἕνας χαριτωμένος καὶ γερὸς μπεμπές, ποὺ οἱ φωνές του γέμιζαν τὴν καλύβα τοῦ ζευγαριοῦ.

Μετὰ τὴν γέννησί του, ἕνα ἐρώτημα δημιουργήθηκε: νὰ μείνουν στὴ ζούγκλα, ἢ νὰ φύγουν;

Ἑπτὰ ἐπὶ δέκα ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῶν Ἀγκουαρούνας — τῶν Χιβάρος — πέθαιναν προτοῦ γίνουν δυὸ χρόνων: ἄλλα ἀπὸ τοὺς πυρετοὺς καὶ ἄλλα ἀπὸ τὰ θηρία. Γιὰ νὰ σώσουν λοιπόν, τὴν ἀθῶα ὕπαρξι ἔπρεπε νὰ φύγουν ἀπὸ τὴ ζούγκλα καὶ νὰ πᾶν νὰ κατοικήσουν σὲ μιὰ πόλι. Ἀλλὰ ἐκεῖ δὲν τοὺς περίμενε, ἴσως, ἡ σύλληψις καὶ ἡ ἔκδοσις;

Ἀπεφάσισαν νὰ μείνουν. Τὰ παιδιά, ἄλλως τε, τῶν πιθηκανθρώπων ζοῦσαν καλά. Γιατί ὁ μπεμπές των θὰ πέθαινε;

Τὸν ὠνόμασαν Ἴνκα καὶ ποτὲ νεογέννητο δὲν ἀγαπήθηκε περισσότερο ἀπὸ τοὺς γονεῖς του.

Εἶνε ἀναγκαῖο νὰ ποῦμε, ὅτι ἡ νεαρὴ μητέρα ἦταν εὐτυχής;

Οἱ δυό των δὲν ζήλευαν τίποτε καὶ κανένα καὶ ἡ ζωή των «στὸ περιθώριο» τοὺς φαινόταν ἡ καλλίτερη... ἡ καλλίτερη γιὰ κείνους ποὺ ἀναπιοῦνται.

Γιατί, λοιπόν, ἔπρεπε νὰ γίνουν ὅλ' αὐτά, γιατὶ νἄρθῃ ἡ φοβερὴ μέρα, ποὺ κατέστρεψε τὴν εὐτυχία τους;

Ὁ Ὕβ βρισκόταν σκαρφαλωμένος σ' ἕνα δένδρο στὴν ὄχθη τοῦ τεράστιου ποταμοῦ καὶ ψάρευε «Παράνα», ψάρια ποὺ ἔμοιαζαν καταπληκτικὰ μὲ τοὺς καρχαρίες, ποὺ ἦταν, φυσικά, πολὺ μικρότερα. Πλησίαζε ἡ ἐποχὴ τῶν βροχῶν κι' ἔπρεπε ἀπὸ τώρα νὰ κάνουν τὶς προμήθειές τους.

Ξαφνικὰ ἀπὸ μακρυὰ ἄκουσε κρότο σὰν ἀπὸ κεραυνό.

Ἀλλὰ ἦταν κεραυνὸς αὐτὸς ὁ συνεχὴς κρότος;

Ἔσφιξε τὸ ὅπλο του. Στὸ Πόνγκο ντὲ Μανσερίχε ἡ πρώτη χειρονομία εἶνε ἡ τῆς ἀμύνης.

Ὁ Ντὶκ Στίλσον τράβηξε τὸ πιστόλι του καὶ πυροβόλησε ξαφνικὰ κατὰ τοῦ Ὕβ...

Τέντωσε τ' αὐτί του.

Ὁ κρότος ἐξακολουθοῦσε.

Καὶ νά... ἀπ' τὴν ἄλλη ἄκρη τῆς ζούγκλας ἕνας παρόμοιος κρότος ἀπήντησε.

Ὠχρίασε: «Τὸ τὰμ-τάμ», σκέφθηκε.

Ἀλλὰ γιατί; Ποιὸς ἐχθρὸς ἀπειλοῦσε τοὺς ἀγρίους Χιβάρος; Γι' αὐτοὺς μόνο ἕνας ἐχθρὸς ὑπάρχει: ὁ Λευκός.

Μιὰ ἀποστολή, λοιπὸν διεκινδύνευε στὰ μέρη ἐκεῖνα. Ἔπρεπε νὰ τὴν σώσῃ. Ἔπρεπε νὰ τρέξῃ, νὰ προφθάσῃ, γιατὶ τίποτε δὲν μποροῦσε νὰ τοὺς σώσῃ ἀπὸ τὰ χέρια τῶν Χιβάρος.

Κατέβηκε ἀπὸ τὸ δένδρο.

Σὲ λίγο εἶδε τὶς βάρκες τῶν Χιβάρος νὰ προχωροῦν στὴ γραμμή. Καμμιὰ ἀμφιβολία δὲν τοῦ ἔμενε, πὼς οἱ Χιβάρος ἐκεῖνοι πήγαιναν νὰ πολεμήσουν. Τὸ μαῦρο καὶ κόκκινο χρῶμα, ποὺ ἦσαν χρωματισμένοι, τὸ ἔδειχνε. Καὶ ἰδίως: τὸ ὅτι στὸ τιμόνι βρίσκονταν οἱ μάγοι τῆς φυλῆς τους.

Ὅταν οἱ πιρόγες πλησίασαν, ὁ Ὕβ, ποὺ ἤξερε καλὰ τὴ γλῶσσα των, ρώτησε:

—Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσθε, γενναῖοι πολεμισταί; Ποῦ πηγαίνετε;

Ἕνας ἀπὸ τοὺς μάγους, βάζοντας τὰ χέρια στὸ στόμα του, τοῦ φώναξε:

—Περισσότεροι κι' ἀπὸ τὰ κόκκινα μυρμήγκια τὴν ἄνοιξι, οἱ «χουϊρακούχας» (λευκοὶ) ἀνεβαίνουν τὸν Μαρανιόν. Τρέχουμε νὰ τοὺς φράξουμε τὸ δρόμο καὶ νὰ κάμουμε «τσάνθα» (νὰ τοὺς κόψωμε τὰ κεφάλια).

Ὁ Ὕβέρ ρίγησε ἀπ' τὸ κεφάλι ὣς τὰ νύχια κι' ἀφίνοντας ν' ἀπομακρυνθοῦν οἱ πιρόγες ἔτρεξε στὴν καλύβα του, ὅπου ἡ Ἴσμπελ τὸν περίμενε, κρατῶντας τὸ παιδί των στὴν ἀγκαλιά της. Οἱ πιθηκάνθρωποι εἶχαν ἐξαφανισθῆ μόλις ἄκουσαν τὸ τὰμ-τάμ!

— Ἴσμπελ, ἄκουσες;

— Ναί. Θεέ μου! Ἐδῶ καὶ δεκαοκτὼ μῆνες δὲν εἴδαμε κανένα λευκό. Ποῦ πηγαίνουν; Τί ζητοῦν; Πρόκειται, ἀσφαλῶς, γιὰ σοφοὺς γεωγράφους, ἐθνολόγους. Πρέπει νὰ τοὺς σώσουμε, Ὕβ. Πρέπει νὰ τοὺς προειδοποιήσουμε, ἀλλοιῶς εἶνε χαμένοι.

— Αὐτὸ θὰ κάμω. Πρέπει νὰ τρέξω νὰ τοὺς πῶ νὰ κάμουν μισὴ στροφή, γιὰ νὰ μὴν πέσουν στὰ χέρια τῶν Ἀγκουαρούνας. Εἶνε τελείως χαμένοι. Φεύγω. Τὰ χέρια σου καῖνε, Ἴσμπελ. Πάρε λίγη κινίνη καὶ πέσε. Γυρίζω γρήγορα.

Ἔφυγε τρέχοντας. Οἱ πιρόγες τῶν ἀγρίων εἶχαν ἐξαφανισθῆ. Ἀλλὰ θὰ τὶς συναντοῦσε. Στὸ μυαλό του εἶχε ὡριμάσει ἕνα σχέδιο.

Σὲ λίγο τοὺς συνήντησε.

Ἡ ὑποδοχὴ ποὺ τοῦ ἔκαμαν δὲν ἦταν ἐνθουσιαστική. Ἀλλὰ ὁ Ὕβ δὲν ἀπελπίστηκε:

— Ἐχθροὶ φάνηκαν. Ὁ Λευκὸς μάγος (ὁ Ὕβ) ποὺ ἡ φιλία σας τὸν τιμᾷ ἔρχεται νὰ ἑνώσῃ μαζί σας τὶς δυνάμεις του γιὰ νὰ πολεμήσῃ.

—Λέγουν ὅτι ἔχουν δυὸ ἡλιουσστὰ μάτια (ματογυάλια), ἀπήντησε στὸν Ὕβ ἕνας μάγος.

— Ἴσως φέρουν δῶρα στοὺς εὐγενεῖς Χιβάρος. Ἴσως σᾶς κάνουν πλουσίους καὶ εὐγενεῖς, ξαναεῖπε ὁ Ὕβ ἐλπίζοντας νὰ τοὺς κάμῃ νὰ ἐλαττώσουν τὴ λύσσα τους μὲ τὴν ἰδέα τῶν δώρων.

— Ἔχουν πιρόγες χωρὶς κουπιά. Τρέχουν στὸ ποτάμι μὲ τὴν ἴδια ταχύτητα. Ὁ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἔχει μαλλιὰ ἴδια μὲ τὸ χρῶμα τοῦ ἥλιου, μακρυὰ μέχρι τοὺς ὤμους. Θὰ πρέπει νὰ εἶνε κανένας θεός. Ἀλλὰ ὁ θεὸς τῶν νερῶν Γιάου Μάμμα θὰ βυθίσῃ τὰ πλοῖα...

— Ἀσφαλῶς, εἶπε ὁ Ὕβ, κι' ἀκόμη ὁ Χούλα-Χακίμα, ὁ κουτσὸς θεός, θὰ τοὺς τιμωρήσῃ πιὸ πολύ. Ἀλλὰ ποιὸς ξέρει; Μπορεῖ οἱ λευκοὶ νὰ μὴν ἔχουν κακοὺς σκοπούς. Ἂν πήγαινα νὰ τοὺς συναντοῦσα πρῶτος, γιὰ νὰ κάμω πάου-πάου;

— Ἀσφαλῶς, εἶπε ὁ Ὕβ, κι' ἀκόμη ὁ Χούλα-Χακίμα, ὁ κουτσὸς θεὸς θὰ τοὺς τιμωρήσῃ ποιὸ πολύ. Ἀλλὰ ποιὸς ξέρει; Μπορεῖ οἱ λευκοὶ νὰ μὴν ἔχουν κακοὺς σκοπούς. Ἂν πήγαινα καὶ τοὺς συναντοῦσα πρῶτος, γιὰ νὰ κάμω πάου-πάου;

Οἱ Χιβάρος δίσταζαν. Στηριγμένοι στὸ δάσος των καὶ πολλοὶ στὸν ἀριθμό, εἶχαν συναίσθησι τῆς δυνάμεώς των. Ὠνειρεύονταν πλιάτσικο καὶ «τσάνθα» καὶ δὲν ἤθελαν διαπραγματεύσεις.

Ὁ Ὕβ τὰ καταλάβαινε ὅλα. Ἀκόμη δὲν ἦταν ἀσφαλὴς γιὰ τὸν ἑαυτό του. Γι' αὐτὸ καθ' ὅλο τὸ διάστημα τῆς συνομιλίας των φρόντιζε νὰ ἔχῃ ἕτοιμο τὸ ὅπλο του καὶ νὰ μὴν ἀφίνῃ κανένα νὰ πάῃ πίσω του. Στὴ λύσσαν των οἱ Χιβάρος δὲν γνωρίζουν φίλους.

Ἡ σιωπὴ ξεμάκραινε. Καὶ ὁ Ὕβ σκεπτόταν πὼς οἱ λευκοὶ εἶχαν ἐπισημανθῆ ἀπὸ πολλὲς ὧρες. Ὕστερα ἀπὸ φυλὴ σὲ φυλὴ ὅλοι οἱ Χιβάρος εἰδοποιήθηκαν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ τολμοῦν νὰ τοὺς ἐπιτεθοῦν. Ἀλλὰ τώρα, στὸ Πόνγκο ντὲ Μανσερίχε, ἐκεῖ ποὺ οἱ Χιβάρος ἀγνοοῦν τὸν οἶκτο καὶ τὸ φόβο, ἡ τύχη των ἦταν καθωρισμένη. Τσάνθα!... Τὸ δρᾶμα θὰ ξεσποῦσε τρομερό.

Ξαφνικὰ ἕνας ἀπὸ τοὺς μάγους:

— Ἡ ἰδέα σου, λευκὲ Μάγε, εἶνε σοφή. Πήγαινε πρῶτος καὶ πὲς στοὺς Λευκούς, πὼς χωρὶς νὰ μᾶς δώσουν πλούσια δῶρα, δὲν θὰ τοὺς ἀφήσουμε νὰ περάσουν τὸ Πόνγκο ντὲ Μανσερίχε.

Ὁ Ὕβ δὲν περίμενε νὰ τοῦ τὸ ποῦν γιὰ δεύτερη φορά. Ἔχωσε πιὸ βαθειὰ τὴν κάσκα του γιὰ νὰ μὴ φαίνεται τὸ Μαῦρο Ἀστέρι, πήδησε σὲ μιὰ πιρόγα καὶ ξεκίνησε σὰν πουλί.

Στὸ δρόμο τὸ ἀρχικό του σχέδιο νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς Λευκοὺς νὰ παρακάμψουν τὸ Πόνγκο, τὸ βρῆκε πολὺ ἐπικίνδυνο, γιατὶ ἀσφαλῶς οἱ Ἀγκουαρούνα θὰ καταλάβαιναν τὴν ἀπάτην καὶ θὰ ξεσποῦσαν τὴ λύσσα των πάνω στὴν Ἴσμπελ καὶ στὸ μικρὸν Ἴνκα.

Τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ τον ἔφερε γρήγορα. Σὲ μιὰ ὥρα εἶδε μακρυά του τὸ πρῶτο ρυμουλκό. Ἐπὶ τέλους!

Τὸ ρυμουλκὸ πλησίαζε.

Ὁ πιλότος μόλις τὸν εἶδε στοππάρησε.

Σὲ λίγο ἡ πιρόγα διπλάρωνε καὶ ὁ Ὕβ ἀνέβαινε στὸ πλοῖο.

Στὴ γέφυρα ἦταν μερικοὶ ἄνδρες ντυμένοι στὰ λευκὰ καὶ ἔπιναν οὐίσκυ μὲ σόδα.

Μιὰ φωνὴ ἄγρια τὸν ὑπεδέχθη:

— Γκερλέν!

Καὶ μιὰ ἄλλη σὰν ἠχώ·

— Ὕβ!

Τὸ πεπρωμένο ἤθελε ν' ἀνταμώσουν πάλι, στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ κόσμου, ὁ Ντὶκ Στίλσον, ἡ Φρὰνς Ἀρζὺλ καὶ ὁ Ἄνθρωπος μὲ τὸ Μαῦρο Ἀστέρι.

Γιὰ λίγο βασίλευσε μιὰ σιγή, ποὺ προερχόταν ἀπὸ τὴν βαθειὰ κατάπληξι ὅλων. Ὕστερα ὁ Ὕβ εἶδε τὰ μάγουλα τοῦ Ντὶκ νὰ κοκκινίζουν ἀπὸ μανία κι' ἀκόμα νὰ παίρνῃ ἀπότομα τὸ ρεβόλβερ ἀπ' τὴ ζώνη του καὶ νὰ τὸν πυροβολῇ. Μιὰ σφαῖρα πέρασε δίπλα του. Εὐτυχῶς ἡ Φρὰνς πρόλαβε κι' ἔσπρωξε πέρα τὸ χέρι τοῦ Ντίκ, φωνάζοντας:

— Ντίκ, εἶσθε τρελλός!

— Ὄχι! ἀπήντησε ἥσυχα ὁ Ὕβ. Στὰ μάτια τοῦ Ντὶκ Στίλσον εἶμαι ἔνοχος. Δυὸ φορὲς βρῆκε σὲ μένα ἕνα ἐχθρό. Τὴν πρώτη στὸ ὑπερωκεάνειο «Ὀλυμπὶκ» καὶ τὴν δεύτερη στὸ «U.—172». Εἶμαι ἄλλως τε βέβαιος ὅτι τὸ μῖσος του δὲν θὰ ἀνθίστατο σὲ μιὰ κάποια ἐξήγησι. Καὶ πρὶν γίνῃ αὐτό, σᾶς παρακαλῶ φεισθῆτε τοῦ μπαρουτιοῦ σας, γιατὶ σὲ λίγο θὰ ἔχετε ἀπόλυτη ἀνάγκη.

— Μὴν τὸν πιστεύετε, οὔρλιασε ὁ Ντίκ. Εἶνε ἕνας ψεύτης, ἕνας προδότης. Εἶνε ὁ Ἄνθρωπος μὲ τὸ Μαῦρο Ἀστέρι. Πέστε του νὰ σηκώσῃ τὴν κάσκα καὶ νὰ δῆτε.

— Φράνς, εἶπε πάλι ἥσυχα ὁ Ὕβ. Μπορεῖτε νὰ μοῦ ὑποδείξετε κανένα ἀπὸ τοὺς κυρίους μὲ ἀρκετὴ φρόνησι καὶ ψυχραιμία γιὰ νὰ τοῦ μιλήσω; Ἦρθα ἐδῶ γιὰ νὰ σᾶς σώσω. Κινδυνεύετε ὅλοι.

— Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξηγηθῇ, ἐπενέβη ἕνας νέος μὲ ἐνεργητικὸ πρόσωπο. Ντίκ, δόστε μου τὸ ὅπλο σας καὶ πηγαίνετε στὴν καμπίνα σας. Ὅσο γιὰ σᾶς, γενναῖε μου, σᾶς πιστεύω. Δόστε μας τὶς συμβουλές σας, γιατὶ βαδίζουμε στὰ τυφλά. Λέγομαι Τζὰκ Μπρόνλι.

Ὁ Ὕβ τότε ἐξήγησε λεπτομερῶς τί συνέβαινε καὶ συνεβούλευσε νὰ τὸν ἀκούσουν, γιατὶ ἀλλοιῶς ἦσαν τελεσίδικα χαμένοι. Λοιπόν: ἔπρεπε πρῶτα νὰ καλοπιάσουν μὲ δῶρα τοὺς Χιβάρος κι' ὕστερα νὰ φύγουν ὅσο μποροῦσαν πιὸ γρήγορα.

— Φοβοῦμαι πὼς ὁ Ντὶκ δὲν θὰ δεχθῇ, εἶπε ὁ Τζὰκ Μπρόνλι.

— Ἀναλαμβάνω ἐγὼ αὐτό, εἶπε ἡ Φράνς. Καὶ τώρα, ἀγαπητὲ Τζάκ, θέλετε νὰ μᾶς ἀφήσετε δυὸ λεπτὰ μόνους μὲ τὸν Ὕβ; Εἴμαστε παληοὶ φίλοι κι' ἔχουμε τόσα νὰ ποῦμε.

Ὁ Τζὰκ ἔφυγε.

Οἱ δυὸ νέοι ἔμειναν μόνοι.

Ὁ Ὕβ ἀφηγήθηκε στὴ Φρὰνς ὅλη τὴν περιπετειώδη ἱστορία του ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἔφυγε ἀπὸ τὸ σπίτι της τῆς ὁδοῦ Ἀθηνῶν, ὣς τὴν στιγμὴ ἐκείνη. Ἡ Φρὰνς τὸν ἄκουγε σιωπηλή. Τῆς εἶπε ἀκόμη πὼς ἕνα παιδάκι ἦλθε νὰ συμπληρώσῃ τὴν εὐτυχία τους.

Ὁ Τζὰκ Μπρόνλι, ποὺ ξαναγύρισε, τοὺς διέκοψε τὸ τὲτ-ὰ-τέτ.

— Ἄσχημα νέα, κύριε ντὲ Γκερλέν: ὁ Ντὶκ Στίλσον φαίνεται ὅτι κατέδωσε τὴν ἐδῶ παρουσία σας μὲ τὸν μικρὸ ἀσύρματο, ποὺ ἔχει στὴν καμπίνα του... Ὁ κόσμος τώρα ξέρει πὼς ὁ Ἄνθρωπος μὲ τὸ Μαῦρο Ἀστέρι βρίσκεται ἐδῶ. Ἡ Κυβέρνησις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν θὰ ζητήσῃ τὴν ἔκδοσίν σας ἀπὸ τὴν Κυβέρνησι τῆς Δημοκρατίας τοῦ Ἰσημερινοῦ.

— Ὕβ, φώναξε ἡ Φράνς, ἀφῆστε μας στὴν τύχη μας καὶ τρέξτε νὰ συναντήσετε τὴν Ἴσμπελ. Ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος δὲν ἀξίζει νὰ τὸν βοηθήσετε.

— Εἶνε καὶ ἡ γνώμη μου αὐτή, εἶπε ὁ Τζὰκ Μπρόνλι, ὁ ὡραῖος καὶ ἀθλητικὸς ζὲν-πρεμιὲ τῆς «Στίλσον-Πίκτσουρ». Μὴν τραβήξετε πάνω σας τὴν ὀργὴ τῶν Χιβάρος.

Ἀλλὰ ὁ Ὕβ κούνησε τὸ κεφάλι. Θυμότανε τὰ λόγια τοῦ μάγου. Ὕστερα εἶπε:

— Ἐλπίζω ὅτι ἔχετε μαζί σας δῶρα γιὰ ἐνδεχόμενη συνάντησί σας μὲ τοὺς ἰθαγενεῖς.

— Ναί.

— Λοιπόν, θὰ μεταδώσω τὴν ἐπιθυμία σας στοὺς Χιβάρος νὰ τοὺς κάνετε πλούσια δῶρα (γυαλιὰ χρωματιστά, σπίρτα κ.τ.λ.) καὶ ὅτι δὲν ἔχετε κανένα κακὸ σκοπὸ ἐναντίον τους. Ἐλπίζω νὰ σᾶς ἀφήσουν νὰ φθάσετε μέχρι τὴν εἴσοδο τοῦ Πόνγκο ντὲ Μανσερίχε. Ἐκεῖ θὰ πάρετε γρήγορα γρήγορα τὶς σκηνὲς ποὺ σᾶς ἐνδιαφέρουν καὶ θὰ φύγετε χωρὶς νὰ χάσετε καθόλου καιρό.

— Σύμφωνοι. Θὰ περιμένωμε ἐδῶ τὴν ἐπιστροφή σας, εἶπε ὁ Τζὰκ Μπρόνλι.

Ὁ Ὕβ ἔφυγε.

— Θαυμάσιο παιδὶ αὐτὸς ὁ ντὲ Γκερλέν, εἶπε ὁ Τζὰκ Μπρόνλι. Καὶ μὴν ξεχνᾶτε, Φράνς: Εἶμαι πάντα στὴ διάθεσι τῶν δυό σας.

Ἡ Φρὰνς τὸν ηὐχαρίστησε.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ προσεχὲς)

«Φάουστ» τοῦ Γκαῖτε. αὐτὸς καθ' ἑαυτόν, ὡς ἄτομον καὶ ὡς ἀτομικὲς πράξεις, ὄχι ὡς μεταφυσικὴ διάνοια καὶ γενική, παγκόσμιος σύλληψις τῶν «κοσμικῶν», τῶν γενικῶν φαινομένων τῆς ζωῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας της, ὅπου βέβαια ὁ ἀνανὴς Γερμανὸς εἶνε ἀπλησίαστος, ὁ γκαιτικὸς «Φάουστ» εἶνε ἕνα ἀσχημάτιστον λυμφατικὸν ἄτομο. «Ὅλο κι' ὅλο ποὺ τὸν βλέπομε νὰ κάνῃ πάνω στὴ σκηνή, λέγει πολὺ σωστὰ ὁ μεγάλος κριτικὸς Ταίν, εἶνε νὰ παραπλανᾷ γιὰ λίγες ὧρες μιὰ γκριζέττα. Αὐτὸ ὅμως τὸ κάμνει καὶ ὁ τελευταῖος φοιτητάκος στὴ ζωή του».

Ἀλλὰ ὁ βυρωνικὸς «Φάουστ-Μάνφρεδ», τί πελώριο ἄτομο. Ὅλο τὸ ἔργο ἀρχίζει, τρέφεται, ἁπλώνει καὶ κλείνει μὲ τὸν μόνον σπαραγμὸ ἑνὸς προσώπου, τοῦ Ἀτόμου—Βύρωνος. Μισάνθρωπος καὶ ἀτομιστής, δὲν ἔγινεν ὁ Μάνφρεδ γέρος, ἀπὸ σοφὰ διαβάσματα ὅλης τῆς βασανισμένης μέσα στὴν μεταφυσικὴν ζωῆς του, ὅπως ὁ γκαιτικὸς αὐτάδελφός του. Ἀπὸ παιδὶ καὶ σ' ὁλόκληρη κατόπι τὴ ζωή του, μὲ μονάχα τὸ ὑπερήφανο ἔνστικτό του, μονάχος του θέλησε νὰ εἶνε ὁ μοναδικὸς καὶ ὁ ἀπόκοσμος, ἀπὸ ἐνστικτικὴν ἀποστροφὴ καὶ περιφρόνησι πρὸς τὸ μέτριο καὶ τὰ κοπάδια τῶν ἀνθρώπων. Κι' ἀνεβαίνοντας κι' ὅλο ἀνεβαίνοντας, ὑψώθηκε στὴν κορυφὴ τοῦ μοναδικὰ τραγικοῦ του βιβλίου αὐτοῦ...

Γ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

Ἕνα νέον αἰσθηματικὸν περιπετειῶδες ἀνάγνωσμα

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΠΟΥ ΕΝΙΚΗΣΕ ΤΟΝ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ

Ἡ Λαίδη Χάμιλτων καὶ ὁ ναύαρχος Νέλσων

Ὑπὸ τοῦ ἐπιφανοῦς Ἄγγλου συγγραφέως Ἄρθουρ Πημπροκ - Στήβενσον

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. — Ἡ Λαίδη Ἔμμα Χάμιλτων, τῆς ὁποίας τὸ οἰκογενειακὸ ὄνομα ἦταν: Ἔμμα Λάϊον, γεννήθηκε στὸ Φλίντσαϊρ τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ πατέρα σιδηρουργό.

Ἀπὸ πολὺ μικρὴ ἡ καλλονή της καὶ ἡ χάρις της εἶνε πολὺ ἀξιοσημείωτος. Εἰς ἡλικίαν 15 ἐτῶν τοποθετεῖται ἀπ' τὴ μητέρα της ὡς «μπόννα» σ' ἕνα σπίτι στὸ Λονδῖνο.

Ὁ πρῶτος της ἐραστὴς ὑπῆρξεν ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ Τζὼν Βίλλετ-Πάϋν, ποὺ τὴν ἔμαθε γράμματα καὶ μουσικήν.

Ὕστερα ὁ ἱππότης Χάρρυ Φίδιρστον τὴν ἀγοράζει ἀπ' τὸν ἐραστή της, ποὺ ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε γίνει πολὺ φτωχὸς καὶ μὲ τὸν ὁποῖον εἶχε κάμει ἕνα κορίτσι: τὴν Ἔμμα.

Γιὰ λίγο καιρὸ διάγει μὲ τὸν νέον της ἐραστὴ τὴ ζωὴ τοῦ μεγάλου κόσμου, ἀλλὰ ξαφνικὰ καὶ ὁ Χάρρυ τὴν ἐγκαταλείπει, ἀφοῦ σώθηκαν καὶ τὰ τελευταῖα του σελλίνια.

Ἀργότερα ἡ Ἔμμα συναντᾶται μὲ τὸν σὲρ Τσὰρλ Γκρέβιλ, ποὺ τὴν ἀγαποῦσε ἀπὸ καιρὸ καὶ γίνεται ἐρωμένη του.

Ἀλλὰ μὲ τὴ σειρά του κι' ὁ Γκρέβιλ τὴν πωλεῖ στὸ θεῖο του, τὸν πρεσβευτὴ τῆς Ἀγγλίας στὸ βασιλέα τῆς Νεαπόλεως, σὲρ Οὐΐλλιαμ Χάμιλτων.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Μιὰ μέρα, καθὼς κατέβαινε ἀπὸ τὸ ἁμάξι της, ἕνας ἐργάτης ἔρριψε τὸ σακκάκι του στὰ πόδια της γιὰ νὰ πατήσῃ. Εἶνε ἕνα ὡραῖο παλληκάρι μὲ φωτεινὰ μάτια. Τοῦ χαμογελᾷ. Ἡ ἱστορία δὲν ἔχει συνέχεια, ἀλλὰ δείχνει καθαρὰ τὴ λατρεία ὅλων τῶν ἀνδρῶν πρὸς ἐκείνη.

Εἶνε εὐτυχής. Δὲν τῆς λείπει τίποτε ἄλλο, παρὰ ἡ ἀγάπη. Ὁ σὲρ Τσὰρλ δὲν γράφει καθόλου, ἐνῷ ἐκείνη τὸν πλημμυρεῖ μὲ φλογερὰ γράμματα, γεμᾶτα λεπτότητα καὶ ὁρμή. Κάποτε τοῦ γράφει: «Μὴ μοῦ γράφετε ὡς φίλος, ἀλλὰ ὡς ἐραστής. Μεταξύ μας ζήτημα ἀγάπης πάντοτε θὰ ὑφίσταται· φιλίας ποτέ. Ὁ σὲρ Οὐΐλλιαμ θὰ εἶνε ὁ φίλος, ναὶ ἀλλὰ ἡμεῖς, ἡμεῖς θὰ εἴμαστε οἱ ἐρασταί».

Ἡ ἀπάντησις σ' αὐτὸ τὸ γράμμα εἶνε ἀπάντησις ἀνθρώπου ποὺ ἔπαυσε ν' ἀγαπᾷ. Ἡ Ἔμμα πηγαινοέρχεται στὸ δωμάτιό της. Δὲν μπορεῖ νὰ συγκρατήσῃ τοὺς λυγμούς της.

Ἀλλὰ καὶ τὸ θυμὸ καὶ τὴν ἀγανάκτησι:

«Ὤ!... μὲ ποιὰ σκληρὴ ἀδιαφορία μὲ συμβουλεύετε νὰ πάω στὸν σὲρ Οὐΐλλιαμ. Εἶνε τὸ χειρότερο. Ἂν ἤμουνα κοντά σας θὰ σᾶς σκότωνα καὶ ὕστερα ἐμένα...»

Τώρα καταλαβαίνει, ὅτι πουλήθηκε, γιὰ μιὰ κληρονομία, ὅτι τῆς ἔπαιξαν τὴν κωμωδία τῆς ἀγάπης: «Φυλαχθῆτε, φυλαχθῆτε! Σᾶς παρακαλῶ γράψτε μου, γιατὶ τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μὲ παροργίσῃ περισσότερο ἀπ' τὴ σιωπή σας. Δὲν ξέρετε ὅτι ἐδῶ εἶνε ἡ αὐτοκρατορία μου. Ἂν μὲ ὑβρίζετε θὰ τὸν πανδρευθῶ!»

Τὰ δάκρυα, ἡ μακρὲς κι' ἀτέλειωτες μέρες θλίψεως σὲ μιὰ χώρα ἢ σ' ἕνα παλάτι, ὅπου δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα, παρὰ νὰ εἶνε εὐτυχισμένη. Σὲ τί χρησιμεύει νὰ εἶνε τόσον ὡραία; Ἀλλὰ ἕνα εὐχάριστο γεγονὸς ἔρχεται μιὰ μέρα νὰ διασκεδάσῃ τὴ γυναῖκα, νὰ τὴν κάνῃ ὑπερήφανη καὶ νὰ τῆς δώσῃ γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμη ἀπόδειξι τῆς παντοδυναμίας της: Ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως Φερδινάνδος εἶνε ἕνας βασιλιᾶς...«σὰν φασόν», ποὺ ἀγαπᾷ τὶς ὡραῖες γυναῖκες. Ἐπειδὴ δὲ ἄκουσε νὰ γίνεται λόγος γιὰ τὰ πολυτελῆ καὶ θαυμάσια δεῖπνα στὸ σπίτι τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας ἀπ' τὴν κυρία Χάρτ, ζήτησε νὰ τοῦ τὴν παρουσιάσουν στοὺς κήπους τοῦ Παυσιλύπου. Καὶ ἡ βασίλισσα πεθαίνει ἀπὸ ζήλεια γιὰ τὴν Ἐγγλέζα αὐτή, γιὰ τὴν ὁποία ὅλοι οἱ διπλωμάται κι' ἀκόμη ὁ ἐραστής της ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν Ἄκτον τρέχει κάθε βράδυ στὸ ἀνάκτορό της. Ἀλλὰ μιὰ γυναῖκα-ἐρωμένη— ὅσο ὡραία κι' ἂν εἶνε — δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ παρουσιασθῇ στὴν κόρη τῆς Μαρίας - Τερέζας.

Γι' αὐτὴ τὴν παρουσίασι στὸν βασιλέα Φερδινάνδο θὰ χρειασθοῦνε μεγάλες προετοιμασίες καὶ ὄχι μόνο προετοιμασίες γιὰ τὴν τουαλέττα, ποὺ θὰ φορέσῃ, ἀλλὰ καὶ γιὰ ἄλλα πολλά. Θὰ χρειασθῇ, δηλαδή, ὁ καθηγητής της τῶν ἰταλικῶν νὰ τῆς ἐπαναλάβῃ μερικὲς φράσεις ἀπαραίτητες, νὰ τὶς ἐπαναλάβῃ τόσες φορές, ὥστε ἡ Ἔμμα νὰ τῆς ἀποστηθίσῃ καλά. Ὕστερα θὰ χρειασθῇ νὰ γίνουν ὡρισμένα μαθήματα ἀπ' τὸν καθηγητὴν τῆς Καλῆς Συμπεριφορᾶς, γιὰ τὸ πῶς θὰ ἐκτελέσῃ τὴ βαθειὰ καὶ διαρκῆ ὑπόκλισι μπροστὰ στὸ βασιληᾶ, πῶς ὕστερα θὰ σηκώσῃ τὰ θαυμάσια μάτια της, πού, ἄλλως τε, ὁ Φερδινάνδος θἄχῃ πολλὲς βραδυὲς τὴν εὐκαιρία νὰ τὰ θαυμάσῃ «ἐν πάσῃ ἀνέσει». Ἡ Ἔμμα ἑτοιμάζεται πυρετωδῶς, ἀλλὰ καὶ μὲ ἡσυχία ἡ ἀδιαφορία τοῦ ἐραστοῦ της — τοῦ σὲρ Τσὰρλ — τὴν κάνει νὰ ξαναβρῇ ξαφνικὰ τὴν ἀγάπη της γιὰ τὴν περιπέτεια. Εἶνε μέχρι τὰ νύχια τυχοδιῶκτις καὶ δὲν εἶνε ἀπ' τὴν πάστα τῶν γυναικῶν, ποὺ μιὰ αἰσθηματικὴ ἀτυχία τὶς ἐκμηδενίζει. Ὅλα κι' ὅλα...

Ὅλα τὰ στόματα ἐπαναλαμβάνουν τὴ φήμη: ὁ βασιληᾶς θὰ συναντήσῃ τὴν μίστρες Χὰρτ στοὺς κήπους τοῦ Παυσιλύπου. Προτοῦ δύσῃ ὁ ἥλιος ἡ ἀλλέες εἶνε ἤδη γεμᾶτες περιέργους καὶ ὅταν ἡ ἅμαξα σταματᾷ, ὅταν ἡ Ἔμμα, βοηθουμένη ἀπὸ τὸν σὲρ Οὐΐλλιαμ, στέκεται λιγάκι — ἀπὸ δισταγμὸ ἢ ἀπὸ φιλαρέσκεια; — στὸ «μὰρς-πιὲ» τῆς πολυτελοῦς ἁμάξας, κρατῶντας τὴ ρόμπα της, ἕνα μάτσο σπουδαίων σενιόρων τρέχει νὰ τῆς φιλήσῃ τὰ χέρια. Ὅλοι εἶνε ἐκεῖ καὶ ἀκόμη μερικοί, ποὺ δὲν τοὺς τῆς εἶχαν παρουσιάσει. Ἀλλὰ... νὰ ὁ βασιληᾶς! Οἱ σενιόροι τρέπονται εἰς φυγὴν καὶ ὁ λόρδος Οὐΐλλιαμ, λιγάκι ἀνήσυχος, τῆς ἐπαναλαμβάνει μὲ χαμηλὴ φωνή, γιὰ τελευταία φορά, τὸ ἰταλικὸ μάθημα καὶ τὶς τελευταῖες συστάσεις.

— Δυὸ λεπτὰ γιὰ τὴν πρώτη ὑπόκλισι, μικρό μου, μὴ ξεχνᾶτε... Ἐκτὸς ἂν ὁ βασιληᾶς δὲν σᾶς σηκώσῃ.

Παρατηρεῖ τὴν Ἔμμα, τὴ μακρυά της φούστα, τὸ πρόσωπό της, ποὺ παίρνει ὅλο του τὸ φῶς, τὰ ἀξέχαστα μάτια της... Ὑπομειδιᾷ. Σκέπτεται μὲ ὑπερηφάνεια, ἀλλὰ καὶ πικρία, ὅτι αὐτὴ ἡ νεραϊδογυναίκα στὰ μάτια τοῦ κόσμου εἶνε δική του. Σκέπτεται ἀκόμη, ὅτι εἶνε εὐτυχής, κι' ὁ βασιληᾶς ἔχει μιὰ μεγάλη μύτη, σὰν παραγινωμένη μελιτζάνα, ποὺ τὸν κάνει γελοῖο, γιατὶ διαφορετικὰ θἆταν τόσο δύσκολο νὰ παλαίσῃ κανεὶς μὲ μιὰ ὠμορφιὰ καὶ δὴ ἐστεμμένη.

Ὁ μονάρχης προχωρεῖ. Ἡ Ἔμμα δὲν ξέχασε τὸ μάθημά της. Ὑποκλίνεται—ὅπως ἕνας μακρόμισχος κρίνος στὸ φύσημα τοῦ ἀγέρα. Ὁ βασιληᾶς, συνεπαρμένος, ξεχνᾶ νὰ τὴν σηκώσῃ, γιατί, ἁπλούστατα, παρατηρεῖ τοὺς ἀλαβάστρινους ὤμους της. Ὁ σὲρ Οὐΐλλιαμ, ἀφοῦ παρουσίασε τὴ φίλη του, λέγει μερικὲς φράσεις «τετριμμένες» καὶ ἀποτραβιέται, προσποιούμενος πὼς ἐνδιαφέρεται μὲ τὶς ντάλιες τῶν παρτεριῶν τοῦ κήπου.

Ἡ Ἔμμα εἶνε βεβαία, πολὺ βεβαία, γιὰ τὴ γοητεία της καὶ ἀκόμη γιὰ τὴν ὑπεροχή της μπροστὰ στὸν χονδρούτσικον ἐκεῖνον ἀνθρωπάκο, ποὺ εἶνε ντυμένος μὲ βελοῦδα σὰν ἕνας κυνηγὸς λύκων, ποὺ εἶνε ἀκόμα πιὸ χονδροειδὴς ἀπὸ ἕνα χωριάτη, αὐτός, ὁ βασιληᾶς τῶν Δύο Σικελιῶν κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Προσφέρει τὰ «ρ» στὶς ἰταλικὲς λέξεις, ποὺ τὶς μεταχειρίζεται σὰν μουσική, μὲ μιὰ ἀγγλίζουσα ἀπόχρωσι, ποὺ ἔχει κάτι τι τὸ πικάντικο· ξέρει, ὅτι τὴ στιγμὴ αὐτὴ μέσα στὸν ὡραῖο κῆπο, κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα, χρωματισμένοι ἀπ' τὸ λυκόφως, δὲν εἶνε ἕνας βασιληᾶς καὶ μιὰ ἀστή, ἀλλὰ ἕνας παραλυμένος καὶ μιὰ μάγισσα.

— Πόσο ὡραία εἶστε, μίστρες Χάρτ. Εἶστε ἡ πιὸ θελκτικὴ λαίδη τῆς Ἀγγλίας, ὅπου, ἐν τούτοις, ὑπάρχουν τόσες καλλονές.

Ὅταν τέλος ξαναμπαίνῃ στὸ ἁμάξι της, μοιάζει μὲ μικρὴ δεσποινίδα μεθυσμένη ἀπ' τὴν ἐπιτυχία ποὺ εἶχε στὸν πρῶτο της χορό, στὴν εἴσοδό της στὴν κοσμικὴ ζωή. Θὰ ἤθελε νὰ τρέξῃ, νὰ παίξῃ νὰ γελάσῃ, νὰ κυλιστῇ στὴν πρασινάδα τῶν ὤμορφων παρτεριῶν.

— Σὲρ Οὐΐλλιαμ, σὲρ Οὐΐλλιαμ, εἶνε τόσο ὑπέροχο, ποὺ εἶμαι ἡ πιὸ ὡραία, καὶ μπαίνω στὴ ζωή, ὅπως σὲ μιὰ γιορτὴ γεμάτη ἀπὸ ἄνθη καὶ χαρτοπόλεμο, μέσα σὲ ἄνδρες, ποὺ χειροκροτοῦν! Σᾶς ὀφείλω τὴν εὐτυχία τῆς σημερινῆς ἡμέρας καὶ τόσες ἄλλες...

Ἀμήχανη παίζει μὲ τὸ κόκκινο ρόδο τοῦ στήθους της. Θάθελε νὰ πῇ κάτι πιὸ γλυκό, πολὺ γλυκό, στὸν ἄνδρα ἐκεῖνο, τὸν τόσο διακριτικό, ποὺ δὲν τῆς ζητεῖ τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ τὴν θαυμάζῃ... καὶ πότε-πότε νὰ τὴν χαϊδεύσῃ «πατρικά».

— Σὲρ Οὐΐλλιαμ!

Σωπαίνει. Εἶνε ἐρωτευμένος καὶ μελαγχολικὰ εὐτυχισμένος, ἀλλὰ καθὼς φιλεῖ τὸ χέρι καὶ τὸ λουλούδι, ποὺ ἐκεῖνο χαϊδεύει, ἡ Ἔμμα στριμώγνεται πάνω του.

Ἡ ὁρμή, ἡ τρυφερότης, ἡ φιληδονία ἔφεραν τὸ ἀποτέλεσμά τους.

Ἦταν ἄλλως τε καιρός.

Ὅταν τὸ ἁμάξι στάθηκε, ἡ ὁρμή της ἀνακόπηκε... καὶ δὲν δόθηκε οὔτε ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Ξέρει καλά, ὅτι διπλασιάζει τὴν ἀξία της, μὴ προσφέροντας ἀκόμη τὸ δῶρο, ποὺ τόσο ζητοῦν, ἀλλὰ ἀφήνοντας νὰ δοθῇ μόνο του ἕνα μοσχοβολημένο βράδυ, μιὰ ὥρα ἀπότομου πόθου.

Ὁ σὲρ Οὐΐλλιαμ ἑτοιμάζει σιωπηλὰ τὸ δωμάτιό του, γιὰ νὰ τὴ δεχθῇ.

Ἡ ἐπιτυχία, ποὺ ἀναμφισβήτητα τοῦ ὀφείλει, ἡ τρυφερὴ ἐμπιστοσύνη, σπάζουν λίγο-λίγο τὴν τελευταία ἀντίστασι. Εἶνε ἕνα βράδυ, ποὺ τὸν βλέπει λυπημένο καὶ ποὺ ἡ σιωπὴ τοῦ μεγάλου σπιτιοῦ της δημιουργεῖ μέσα της νοσταλγίες, μελαγχολίες, τρόμο. Εἶνε μόνοι σ' ἕνα σκοτεινὸ σαλόνι καὶ ὁ καθένας ξέρει, ὅτι ὁ ἄλλος σὲ λίγο θὰ μιλήσῃ.

Πρέπει νὰ μιλήσῃ...

— Ἔμμα, μὴ μὲ κάνετε πιὸ δυστυχῆ! Βάλατε τὰ χέρια σας στὰ μάτια μου. Μὲ κάνατε τυφλὸ καὶ τρελλό. Δὲν βλέπω, παρὰ τὴ ρόμπα σας. Ἀλλὰ δὲν θέλω ἀπὸ σᾶς εὐγνωμοσύνη ἢ κάτι παρόμοιο. Θέλω κάτι ἄλλο. Περισσότερο ἀπ' αὐτό. Καί, Ἔμμα, φοβοῦμαι πὼς ζητῶ πολλά.

—Μπορεῖτε νὰ θέλετε «ὅλα», λόρδε μου, δὲν ἔχω παρὰ σᾶς στὸν κόσμο...

Ἴσως ἡ μίστρες Κάντογκαν—ἡ μητέρα της—νὰ ἤθελε νὰ παραταθῇ ἀκόμη ἡ ἀντίστασι. Ἀλλὰ τί νὰ γίνῃ... Ὑπάρχουν μερικὲς στιγμές, ποὺ δίνονται ὅλα... Στιγμὲς ποὺ τὰ ἑξῆντα της χρόνια, μὲ τὸ ἀπὸ καιρὸ σβυσμένο ἡφαίστειο τοῦ φύλου της, δὲν μποροῦσαν νὰ νοιώσουν.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μέρα κι' ὅλας ἡ Ἔμμα κάνει μιὰ μικρὴ μετακόμισι: πηγαίνει καὶ ἐγκαθίσταται στὰ δωμάτια τοῦ σὲρ Οὐΐλλιαμ, γιατὶ τὸ ἀπαρτμάν της μετατρέπεται σὲ σαλόνι μουσικῆς κ.τ.λ. Ἔτσι θὰ εἶνε πιὸ ἄνετα καὶ πιὸ βολικὰ καὶ γιὰ τοὺς δυό. Εἶνε τρυφερὴ καὶ πιστή. Θέλει—νὰ τί θέλει—νὰ τὴν κάνῃ γυναῖκα του καὶ νὰ θαυμάζεται στὴν Αὐλή. Ἀλλὰ γι' αὐτὸ χρειάζεται νὰ κρατήσῃ μεγάλη ἀξιοπρέπεια καὶ πρὸ πάντων ἐξυπνάδα. Ἂς μὴν ἀνησυχῇ. Ἡ μίστρες Κάντογκαν εἶνε πάντα ἐκεῖ καὶ φροντίζει. Θέλει νὰ εἶνε, ὅπως ὁ βασιληᾶς τὸ διευκρινίζει, ἡ ἄμεμπτος κυρία, τὴν ὁποία ὅλες οἱ Ναπολιτάνες θὰ ἔπρεπε στὸ ἑξῆς νὰ ἔχουν πρότυπο. Ἡ βασίλισσα—μὲ τὴ σειρά της—γοητεύεται ἀπὸ τὴν ἐξαιρετικὴ μαιτρέσσα τοῦ πρεσβευτοῦ Χάμιλτων, ποὺ δέχεται ἀρκετὲς φορὲς στὰ σαλόνια της τὸν πρωθυπουργὸ Ἄκτον, τὸν ἐραστὴ τῆς Μαρίας-Καρολίνας τῆς βασιλίσσης—ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια. Τὸν κολακεύει καὶ τὸν ἐπιφορτίζει πάντοτε νὰ ὑποβάλλῃ τὰ σέβη της στὴν βασίλισσα, ποὺ κολακευμένη τῆς στέλνει πίσω τὰ κομπλιμέντα καὶ τοὺς χαιρετισμούς. Αὐτὲς ἡ δυὸ γυναῖκες—αὐτὲς οἱ δυὸ βασίλισσες—ποὺ μιὰ αὐστηρὴ ἐτικέττα χωρίζει, προαισθάνονται ἀπὸ μακρυὰ ὅτι εἶνε καμωμένες γιὰ νὰ γίνουν φίλες, γιὰ ν' ἀγαπηθοῦν—καὶ ποιὸς ξέρει—γιὰ ποιὰ θολὴ φιλία; Ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς συμπαθείας ποὺ κανένας δὲν ἀγνοεῖ, ἡ ναπολιτάνικη κοινωνία πλησιάζει σιγὰ-σιγὰ ἐκείνη ποὺ ἤδη ἀποκαλοῦν «ἡ πρεσβευτίνα» καὶ ποὺ δὲν περιμένει παρὰ τὴν κατάλληλη ὥρα γιὰ νὰ γίνῃ καὶ τυπικά. Ὁ λόρδος Χάμιλτων δὲν ζητεῖ εἰμὴ αὐτὸ τὸ γάμο ποὺ θὰ πραγματοποιοῦσε τὰ γεροντικά του ἐρωτικὰ ὄνειρα καὶ τὸν ἐγωϊσμό του. Δὲν ὑπάρχουν πιὰ τώρα στὶς δεξιώσεις τῆς πρεσβείας μόνον ἐρωτευμένοι χασομέρηδες, ἀλλὰ καὶ κυρίες μὲ μεγάλα ὀνόματα, κοντέσσες, δουκέσσες, πριγκηπέσσες ἔκπληκτες, ποὺ γίνονται στὴν ἐντέλεια ἐλεγκτὲς καὶ γιὰ τὶς ὁποῖες ἡ Ἔμμα θέτει εἰς ἐνέργειαν ὅλα της τὰ... σκηνικὰ χαρίσματα. Γιατὶ καταλαβαίνει ὅτι πρέπει νὰ ἀρέσῃ σὲ ὅλες καὶ χωρὶς νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὴν λεπτότητα καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια μιᾶς λαίδης, νὰ τὶς [illegible]μιατίζῃ ὅλες. Εἶνε ἐκεῖ ἡ πρέσβειρα τῆς Ρωσσίας, ἡ πριγκήπισσα τοῦ Μονακό, ἡ δούκισσα τοῦ Φλερύ, τὶς περισσότερες φορὲς πάνω ἀπὸ τετρακόσια πρόσωπα, πᾶν ὅ,τι εἶνε αὐτὸ ποὺ λένε «ἄνθος τῆς ναπολιτάνικης κοινωνίας». Ἡ «πρεσβευτίνα» μὴ ἀρκουμένη νὰ γοητεύῃ τοὺς ξένους της μὲ τὴν καλλονή της καὶ μὲ τὴν διαβολικὴ ἱκανότητά της νὰ μιμῆται τὶς στάσεις τῶν ἑλληνικῶν ἀγαλμάτων τοῦ σαλονιοῦ της, ἢ νὰ κάνῃ «ταμπλὼ βιβάν», θέλει ἀκόμη νὰ τοὺς θέλξῃ μὲ τὴν ὑπέροχη φωνή της. Τραγουδεῖ, κλείνει τὰ μάτια. Ἡ φωνή της συνταράσσει τοὺς ἄνδρες καὶ [illegible]βαίνει τὶς κακογλωσσιὲς τῶν γυναικῶν—γιὰ λίγες στιγμές. Δὲν εἶνε γυναῖκα, εἶνε ἡ Λορελάϋ. Δὲν μιλοῦν τώρα στὰ σαλόνια τῆς Ἰταλίας παρὰ γιὰ τὴν μίστρες Χὰρτ καὶ... οἱ θεατρῶναι τῆς προσφέρουν ἐξαιρετικοὺς ὅρους. Καὶ πρῶτος ὁ πρεσβευτὴς—πῶς μπορεῖ ν' ἀνθέξῃ ἄλλο;—μιλάει γιὰ γάμο.

—Ξέρετε, Οὐΐλλιαμ, ὅτι αὐτὸ εἶνε καὶ ἐπιθυμία μου, ἀφοῦ εἶνε ἡ εὐτυχία μου, ἀλλ' ἐκεῖνο ποὺ ποθῶ περισσότερο τώρα, ἀγαπητὲ σέρ, εἶνε ἡ ἡσυχία σας. Γιατὶ φοβοῦμαι πὼς ὁ γάμος σας μὲ μένα θὰ δημιουργοῦσε σκάνδαλο καὶ θὰ κατέστρεφε τὴν καρριέρα σας.

Κάνει νὰ τὴν παρακαλῇ, πρᾶγμα ποὺ καθὼς ξέρει εἶνε τὸ κλασσικώτερο μέσο νὰ κάνῃ τὸν ἄλλο τρελλὸ ἀπὸ τὸν πόθο νὰ τὴν ἀποκτήσῃ.

—Θὰ πάω νὰ βρῶ τὴ βασίλισσα. Θὰ τὰ καταφέρω κ' ἔτσι θὰ νικήσω τὴν ἀντίστασί της, γιατὶ ξέρω ἐκ τῶν προτέρων ποία θὰ εἶνε ἡ γνώμη τῆς βασιλίσσης στὸ ζήτημα αὐτό.

Ἡ βασίλισσα πράγματι δὲν ἔχει καμμιὰ ἀντίρρησι «στὸ ζήτημα αὐτό». Εἶνε μιὰ πολὺ ἀλλόκοτη γυναῖκα—ἡ βασίλισσα αὐτὴ ποὺ [illegible] τὸ βασιληᾶ καὶ τὸν πρωθυπουργό του [illegible] τὸ ὅλον δέκα ὀκτὼ παιδιά.

—Πέστε στὴ μίστρες Χάρτ. Ὤ, δὲν θὰ ὑπάρξει ποτὲ ὡραιότερη πρέσβειρα καὶ ἀπὸ τώρα χαίρομαι γιατὶ μετὰ τὸ γάμο ἡ ἐτικέττα θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ τὴν δέχωμαι στὰ ἀνάκτορα. Πέστε της ἀκόμη πὼς μοῦ ἄρεσε πολὺ ἡ τουαλέττα ποὺ φοροῦσε πρὸ ἡμερῶν στὸν περίπατο κι' ἀκόμη πὼς μ' ἀρέσουν οἱ γυναῖκες τοῦ καλοῦ γούστου.

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὸ προσεχές.

ΜΙΑ ΥΨΗΛΗ ΣΟΥΦΡΑΖΕΤΤΑ ΓΕΙΤΟΝΙΣΣΑ ΜΑΣ

Μαξίντ, ἡ ὡραία ἀδελφὴ τοῦ Ἀχμὲτ Ζώγου!

ΠΩΣ "ΑΠΕΚΑΛΥΦΘΗΣΑΝ„ ΚΑΙ ΑΙ ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ

Στὴν Ἀλβανία ἀκόμη δὲν λειτουργεῖ καμμιὰ σιδηροδρομικὴ γραμμή, κι' αὐτοὶ οἱ δρόμοι «τῆς προκοπῆς» εἶνε σπάνιοι, ἀλλὰ ἡ κυριώτερες πόλεις συνδέονται μεταξύ των μὲ καθημερινὰ ἀεροπορικὰ δρομολόγια. Ἡ γυναῖκες καὶ ἡ κόρες τῶν πλουσίων Ἀλβανῶν τῶν Τιρίνων περνοῦν πολλοὺς μῆνες τὸ χρόνο στὸ Παρίσι, ἀλλὰ ἐδῶ καὶ τρεῖς μῆνες ἀκόμη ἡ γυναῖκες καὶ ἡ κόρες τοῦ λαοῦ φοροῦσαν ἀκόμη τὸν τόσο μισητὸ «φερετζὲ» καὶ ὅπως στοὺς Βεδουΐνους, αὐτὲς ἀκόμη ἐκτελοῦν τὶς σκληρότερες δουλειές.

Σ' αὐτὴ τὴ θλιβερὴ κατάστασι τῶν γυναικῶν καμμιὰ δὲν ἀντετίθετο τόσο πολὺ ὅσο ἡ νεαρὴ Μαξίντ, ἡ μιὰ ἀπ' τὶς ἀδελφὲς τοῦ βασιλέως Ἀχμὲτ Ζώγου, ἡ μιὰ ἀπ' τὶς τρεῖς, ποὺ δὲν παντρεύτηκαν ἀκόμη καὶ ποὺ συνεπῶς δὲν ἄφησαν τὸ παλάτι τῆς βασιλομήτορος.

Ἀπὸ τὰ παράθυρα τοῦ «μπουντουάρ» της ἔβλεπε τὴ Μεγάλη ὁδὸ τῶν Τιράνων, στὴν ὁποῖα παρελαύνει καθημερινῶς ἕνα πολύμορφο πλῆθος : γυναῖκες Ἰταλῶν ἀξιωματικῶν τῆς ἰταλικῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς, ντυμένες μὲ τὴν τελευταία μόδα...τῆς Ρώμης, γυναῖκες τῶν διπλωματῶν, ντυμένες μὲ τὴν τελευταία λέξι τοῦ Παρισιοῦ, ἀξιωματικοὺς Ἀλβανούς, ἀλύγιστους μέσα στὴν μπλὲ - πράσινη στολή των, μέλη τῆς διεθνοῦς ἀρχαιολογικῆς ἀποστολῆς. Ἕλληνας ἐμπόρους, Γάλλους καθηγητὰς τοῦ Γαλλικοῦ Λυκείου, Τσέχες καὶ Οὐγγαρέζες κοκόττες τῶνΤιρανέζικων«μπουάτ»,Αὐστριακοὺς μηχανικούς,τὴν ὡραία Ρούσσα, ποὺ λένε ὅτι εἶνε ἡ ἐρωμένη τοῦ βασιλέως-ἀδελφοῦ της, Σέρβους κατασκόπους, γενικὰ ὅλη τὴ Δύσι καὶ τὴν Ἀνατολὴ μέσα στὶς τουαλέττες της καὶ στ' αὐτοκίνητά της.

Ἀλλὰ ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ τοῦ ἀνακτόρου τῆς βασιλομήτορος, στὸ μέρος ποὺ βρίσκεται ὁ κοιτὼν τῆς ὤμορφης Μαξίντ... τί θέαμα !... Στὸ μέρος αὐτὸ περνᾷ ὁ μικρὸς ποταμὸς τῶν Τιράνων—τέλος πάντων κάθε πρωτεύουσα ἔχει καὶ τὸ ποτάμι της, μεγάλο ἢ μικρὸ—κι' ἐκεῖ ἔβλεπε τὶς Ἀλβανέζες νὰ πηγαίνουν τὴν ἡμέρα νὰ πλένουν τὰ ροῦχα τους, νὰ βόσκουν τὸ κοπάδι τους καὶ τὴ νύχτα νὰ γεμίζουν τὶς στάμνες των. Ἡ Μαξίντ τῆς ἔβλεπε νὰ πηγαίνουν καὶ νἄρχωνται καὶ μελαγχολοῦσε.

Γιατί ;

Γιατὶ κι' ἐμεῖς—κι' αὐτὲς δηλαδὴ—νὰ μὴν εἴμαστε στὸ ἴδιο ἐπίπεδο μὲ τὶς Εὐρωπαῖες ἢ τοὐλάχιστο μὲ τὶς Τουρκάλες, ποὺ τόσον καιρὸ τώρα ἔχουν πετάξει τὸ «φερετζέ ;»

Γιατί ;

Τὸ ἴδιο ἐρώτημα ἔθεταν καὶ οἱ νεαροὶ Ἀλβανοί, ποὺ εἶχαν κάμη τὶς σπουδές των στὸ ἐξωτερικὸ καὶ γύριζαν στὴν πατρίδα, στὴν ἄγρια καὶ ἀπολίτιστη πατρίδα, γεμάτοι ἀπ' τὴν αἰσιοδοξία, τὴν ὠμορφιὰ καὶ τὴν ἐλευθερία τῆς Δύσεως.

Ἡ Μαξίντ ὑπέφερε ἀκόμα περισσότερο. Στὸ «Τέννις - Κλοὺμπ» συναντοῦσε κάθε μέρα τὶς γυναῖκες τῶν διπλωματῶν, ποὺ ἀποτελοῦσαν τὴν τακτική της συντροφιὰ καὶ ποὺ μέσα ἐκεῖ δὲν ἔδειχναν καμμιὰ περιφρόνησι στὶς Ἀλβανέζες, ἀλλὰ στὸ δρόμο ἀπέφευγαν κάθε συνάφεια μὲ τὶς γυναῖκες τοῦ λαοῦ.

Καὶ ἡ γλυκειὰ μικρὴ Μαξίντ πονοῦσε...

Μιὰ μέρα εἶπε στὸ βασιλῆᾶ :

—Ἀχμέτ, πρέπει νὰ διατάξῃς ὅλες τὶς γυναῖκες τῆς χώρας νὰ πετάξουν τὸν «φερετζέ».

Ὁ Ἀχμὲτ τὴν κύτταξε χαμογελῶντας καὶ δὲν τῆς ἀπήντησε. Εἶχε τόσες ἄλλες ἐπείγουσες ἀσχολίες : νὰ κάνῃ δρόμους, νὰ καταρτίσῃ τακτικὸ στρατό, νὰ κατασκευάσῃ φρούρια... Ἔπρεπε πρὸ πάντων νὰ παλαίσῃ γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία τῆς χώρας του, ποὺ βρίσκεται ἀνάμεσα σὲ δυὸ... παμφάγους φίλους : Τὴ Σερβία καὶ τὴν Ἰταλία, ποὺ ἀπὸ τόσα χρόνια τώρα μετέφεραν ἐκεῖ τὸ πεδίο τῶν ἀνταγωνισμῶν των. Ἡ κατάργησις τοῦ φερετζὲ δὲν ἦταν τόσο ἐπείγουσα.

Ἡ σουφραζέττα πριγκήπισσα

Ἀλλὰ ξαφνικὰ ἕνα βράδυ τοῦ Φεβρουαρίου ὁ βασιλεὺς φώναξε τὴν ἀδελφή του νὰ πάῃ νὰ τὸν δῇ στὰ ἀνάκτορα. Σὲ λίγα λεπτὰ μιὰ μεγαλοπρεπὴς «Μινέρβα» περνοῦσε τὶς πύλες τοῦ ἀνακτόρου. Ἀμέσως τὸ «Τοὺ Τίρανα» ἔμαθε, ὅτι ἡ πριγκήπισσα εἶχε μιὰ συνομιλία ἐνδιαφέρουσα μὲ τὸν ἀδελφό της.

—Στὶς 25 Μαρτίου, εἶπε ὁ τελευταῖος αὐτὸς στὴν Μαξίντ, θὰ ἐκδοθῇ ἕνας νόμος, ποὺ θὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἀποβολὴ τοῦ «φερετζὲ», ἀλλὰ πρὶν γίνῃ αὐτὸ ἐσὺ καὶ ἡ ἀδελφές σου θὰ κάμετε μιὰ κροῦσι,γιὰ νὰ σφυγμομετρήσωμε τὸ λαό.

Καὶ τῆς ἐξήγησε τί θὰ ἔκανε.

Τὸ Σκούταρι, στὴ Σερβοαλβανικὴ μεθόριο, εἶνε ἡ ἀκρόπολις τῶν Ἀλβανῶν-Μουσουλμάνων, γιατὶ ὑπάρχουν Ἀλβανοὶ - καθολικοὶ καὶ Ἀλβανοὶ - ὀρθόδοξοι. Ἐκεῖ κατοικοῦν—πάνω στὰ βουνὰ—φυλὲς περίπου ἀνεξάρτητες,ποὺ ἐκτελοῦν κατὰ γράμμα τὰ παραγγέλματα τοῦ Κορανίου. Μόλις ἡ εἴδησις τῆς προσεχοῦς δημοσιεύσεως τοῦ ἱεροσύλου νόμου ἔφθασε ὡς ἐκεῖ προὐξένησε μεγάλη ἀναστάτωσι.

Ἕνα ὡραῖο πρωῒ ἡ μεγαλοπρεπὴς «Μινέρβα» τῆς βασιλομήτορος ἔφθανε στὸ Σκούταρι. Ἀπὸ μέσα ξεπήδησαν τρεῖς Παριζιάνες, ντυμένες περίφημα, τρεῖς Παριζιάνες, ποὺ ἔκαναν ἕνα γῦρο τὸ «Δάσος».

Ἦταν ἡ Μαξίντ καὶ ἡ δυὸ ἀπ' τὶς ἀδελφές της.

Φυσικὰ ἀκολουθοῦσαν σὲ μικρὴ ἀπόστασι μυστικοὶ ἀστυνομικοὶ γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο.

Πιασμένες ἀπ' τὸ μπράτσο καὶ ἡ τρεῖς βάδισαν γιὰ πολλὴ ὥρα μέσα στὴ μικρὴ πόλι. Ἀμέσως ἀνεγνωρίσθησαν καὶ τὸ καταπληκτικὸ νέο διαδόθηκε στὴ στιγμὴ παντοῦ καὶ τὸ πλῆθος συγκεντρωνότανε ἀθρόο στὰ μέρη ποὺ περνοῦσαν.

Κι' ἐνῷ θὰ περίμενε κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἀγρίους Ἀλβανοὺς τοὐλάχιστο νὰ σκοτώσουν τὶς βέβηλες, δὲν ἔγινε τίποτε, ἐκτὸς ἀπὸ μερικὲς βρισιὲς ποὺ ἀκούστηκαν καὶ μιὰ — γενικὴ σχεδὸν — ἀδιαφορία.

Ἡ παρτίδα εἶχε κερδηθῇ.

Τὸ διάταγμα τῆς 25 Μαρτίου ἐξετελέσθη ἀπὸ ὅλον τὸ λαό, ποὺ σχεδὸν δὲν διεμαρτυρήθη.

Ἔτσι στὸ ἑξῆς καὶ ἡ Ἀλβανίδες θὰ μποροῦν νὰ δείχνουν τὸ πρόσωπό των—πολλὲς φορὲς πολὺ ὤμορφο—στὸν κόσμο.

Ἡ Μαξίντ τὰ κατάφερε...

Μπράβο της !....

ΡΟΜΠΕΡ ΦΡΑΝΣΟΥΑ

ΑΙ ΜΕΓΑΛΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΙ

Ὁ καρκῖνος

Πρὸ δύο ἐτῶν ὁ καθηγητὴς κ. Μπεκλὲρ, ἔκαμε εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Ἰατρικῆς, μίαν ἀνακοίνωσιν ἐπὶ τοῦ καρκίνου. Ἦτο μιὰ ἀνακοίνωσις ἀπολύτως ἐνδιαφέρουσα, λόγῳ τῶν νέων ὁριζόντων ἐρεύνης ποὺ διανοίγει. Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ μικροσκοπιακοῦ πειράματος,ὁ συγγραφεὺς κατέληξε εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι : ὁ καρκῖνος εἶνε μία ἀσθένεια προκαλουμένη ἀπὸ ἐξωτερικὴν αἰτίαν. Ὁ ἐρεθισμὸς τῶν ἱστῶν δὲν ἀρκεῖ διὰ νὰ τὸν προκαλέσῃ. Χρειάζεται μιὰ ἐξωτερικὴ γενεσιουργὸς αἰτία.

Ἀπὸ ἐτῶν οἱ ἰατροὶ ἦσαν αὐτῆς τῆς γνώμης. Ἡ πεῖρα των τοῖς ἐδείκνυε τὴν δυσανάλογον κατανομὴν τοῦ καρκίνου. Ἐνῷ δηλαδή, μερικὰ μέρη τοῦ ὀργανισμοῦ ἔμενον ἀπρόσβλητα, ἄλλα, ἀντιθέτως, προσεβάλλοντο εὐκόλως. Τὰ ὑγρὰ μέρη ἐφαίνοντο νὰ προσφέρουν τὸ προτιμώμενον ὑπὸ τῆς νόσου ἔδαφος.

Ὅλα αὐτὰ λεχθέντα πρὸ τεσσαρακονταετίας ὑπὸ τοῦ γράφοντος, ἔπεσαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν λησμοσύνην.

Ἐν τούτοις πρὸ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ ἐτῶν μιὰ σχετικὴ κίνησις ἐσημειώθη ἐκ νέου, διὰ τῶν λαμπρῶν ἀναζητήσεων τοῦ μακαρίτου καθηγητοῦ Μπορρέλ, κατ' ἀρχάς, ἀναληφθεισῶν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος, διὰ μιᾶς διαλέξεως τῶν Ἄγγλων ἰατῶν τοῦ Ἰνστιτούτου Παστέρ, τῶν ἀνακοινώσεων τοῦ καθηγητοῦ Σατὸν (τοῦ Μπεζαναὸν) εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Ἰατρικῆς, τῶν συνεδριάσεων τῆς Γενικῆς Ἰατρικῆς, λαβουσῶν χώραν εἰς τὸ Ὀτὲλ - Ντιέ, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ Καρνὸ καὶ τοῦ δόκτορος Γκοντλέβσκι, κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1932. Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν παρίσταντο καὶ περὶ τοὺς ὀγδοήκοντα πρακτικοί, οἵτινες ἦλθαν διὰ νὰ προσφέρουν τὰ φῶτα των. Ὑπάρχουν χῶραι λυμαινόμεναι ἰδιαιτέρως ὑπὸ τοῦ καρκίνου. Ὑπάρχουν τὰ λεγόμεναι καρκινόπληκτα σπίτια. Ὁ καθηγητὴς Σατὸν συνεκέντρωσε ἄπειρα παραδείγματα.

Ἕνα πρόβλημα τίθεται : Οἱ ποντικοὶ καὶ αἱ γαλαῖ ζῶντες πέραν τῆς ἡλικίας τῶν τριῶν ἐτῶν παρουσιάζουν κατὰ τὰ τρία τέταρτα καρκῖνον τῶν μαστῶν. Μήπως μολύνουν ἐρχόμενα—τὰ ζῶα αὐτὰ—τὰ διάφορα τρόφιμα, μεθ' ὧν ἔρχονται εἰς ἐπαφήν ; Εἰς τὸ ἐρώτημα αὐτὸ ἀκόμη δὲν ἐδόθη ἱκανοποιητικὴ ἀπάντησις. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ μετάδοσις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων φαίνεται προβληματική.

□□□

Γνωρίζομεν, ὅτι οἱ παράγοντες τῶν τοπικῶν ἐρεθισμῶν ἔχουν τάσιν νὰ γονιμοποιοῦν τὸ σπέρμα, τὸ μέχρι σήμερον ἀόρατον, τὸ ὁποῖον δημιουργεῖ τὸν κακοήθη ὄγκον. Ἀφ' ἑτέρου μία κάποια προδιάθεσις φαίνεται νὰ προσκαλῇ αὐτὸν τὸν μυστηριώδη πράκτορα τοῦ καρκίνου. Ὁ δόκτωρ Ντελμπὲ ἔχει τὴν γνώμην, ὅτι ἡ πτωχεία τοῦ σώματος εἰς μαγνησιακὰ ἅλατα εἶνε ἕνα εἶδος νοσογόνου αἰτίου. Ὁπωσδήποτε ἡ ὕπαρξις τοῦ καρκίνου ἡ οἰκογενειακὴ—ἂν ἐπιτρέπεται ἡ ἔκφρασις—εἶνε ἀρκετὰ συχνὴ (12% περίπου). Ὁ καλλίτερος δὲ τρόπος νὰ προστατεύουμε τοὺς ἐπιζῶντας τῶν καρκινοπλήκτων αὐτῶν οἰκογενειῶν εἶνε νὰ δυνηθῶμεν ν' ἀποφύγωμεν τὸν σχηματισμὸν τῶν δερματικῶν ἢ βλεννωδῶν ἀλλοιώσεων, ποὺ ἀποτελοῦν τὴν φωλεάν, ὅπου τὸ νοσογόνον αἴτιον ἀποθέτει τοὺς καταστρεπτικούς του νεοσσούς. Πράγματι τὰ δάκτυλα καὶ τὸ ὕδωρ φαίνεται νὰ εἶνε οἱ πλέον ἐπικίνδυνοι πράκτορες μεταδόσεως. Εἶνε περίεργον τὸ διαπιστωθέν, ὅτι ἂν οἱ καρκῖνοι τῶν ἱστῶν ὀφείλουν τὸν πολλαπλασιασμόν των εἰς ἓν δηλητήριον παρασυρόμενον ὑπὸ τοῦ ὕδατος, οἱ καρκῖνοι τοῦ δέρματος προτιμοῦν μέρη συχνῶς βρεχόμενα ὑπὸ τῶν δακτύλων. Ὁ καρκῖνος τῆς ρινὸς καὶ τοῦ προσώπου εἶνε μᾶλλον συχνὸς εἰς τοὺς ἀγρότας παρὰ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων, διότι οἱ πρῶτοι εἶνε περισσότερον ἐκτεθειμένοι εἰς τὰς ἀκαθαρσίας τῆς γῆς. Πλύνονται μὲ ὀλιγωτέραν ἐπιμέλειαν. Ἀπομάσσοντες τὴν ρῖνα μὲ τὰ ἀκάθαρτα δάκτυλά των, ἐμφυτεύουν ἐκεῖ τὰς ρίζας τοῦ καρκίνου. Εἰς τὰ μέρη τοῦ δέρματος τὰ κεκαλυμμένα ὑπὸ ἐνδυμάτων ὁ καρκῖνος εἶνε ἀρκετὰ σπάνιος καὶ εἰς τὰ μέρη, ὅπου τὰ δάκτυλα φθάνουν δυσκόλως, ὅπως εἰς τὸ μέσον τῆς ράχεως.

Ἀντιθέτως εἴδομεν πολλὰς περιπτώσεις καρκίνου εἰς τὸν ὀμφαλόν, εἰς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι εἶχον τὴν περίεργον μανίαν νὰ ξύνουν αὐτὸ τὸ κλειστὸν στόμιον.

Ἀφοῦ τὰ δάκτυλα καὶ τὸ ὕδωρ μᾶς φαίνονται οἱ συνήθεις φορεῖς τοῦ δηλητηρίου, ἕπεται ὅτι δὲν πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦμεν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς τραπέζης καὶ τοῦ καλλωπισμοῦ, εἰμὴ ὕδωρ βρασμένον πρότερον ἢ μεταλλικόν, τὸ ὁποῖον δὲν ἐμολύνθη ἀπὸ τὰ μικρόβια τῆς ἐπιφανείας. Τὰ δάκτυλα θὰ σαπωνίζωνται καὶ οἱ ὄνυχες θὰ ψηκτρίζωνται πάντοτε καὶ ἀπαραιτήτως πρὸ τῶν γευμάτων.

Ἐὰν ἕνας καρκινοπαθὴς ζῇ εἰς μίαν οἰκίαν εἶνε ὀλίγον ἐπικίνδυνον. Οὐχ ἧττον θὰ εἶνε πρᾶξις συνέσεως νὰ ἀποφεύγωμεν νὰ πίνωμεν διὰ τοῦ αὐτοῦ μὲ ἐκεῖνον ποτηρίου καὶ νὰ μὴ μεταχειριζώμεθα τὰ αὐτὰ χρειώδη τοῦ φαγητοῦ. χωρὶς πρότερον νὰ ἔχουν ἀποστειρωθῇ ἐπιμελῶς.

Τὰ λαχανικὰ εἰς μέρη συχναζόμενα ὑπὸ ποντικῶν πρέπει νὰ βράζωνται. Αἱ σαλάται, πρὸ πάντων τὸ κάρδαμον, δὲν πρέπει νὰ τρώγωνται, εἰμὴ μετὰ ἐπιμελὲς πλύσιμον.

Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Ἰατρικῆς ἐζητήσαμεν, ὅπως διαδοθοῦν εὐρέως εἰς τὸ κοινὸν τὰ ἐνδεικνυόμενα προφυλακτικὰ μέτρα. Ἐκ φόβου μήπως ἡ πρότασίς μας σπείρῃ τὸν πανικὸν μεταξὺ τοῦ λαοῦ, δὲν ἐγένετο δεκτή.

Σήμερον, ὅτε μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ κ. Μπεκλὲρ, τὸ ζήτημα ἐπανῆλθεν εἰς ἔδαφος πλέον ἀκριβοῦς γνώσεως, μᾶς φαίνεται σκόπιμον νὰ προειδοποιήσωμεν τὸ κοινόν. Ἀναμφιβόλως τίποτε δὲν εἶνε βέβαιον ἀκόμη. Αἱ ἀβεβαιότητες παραμένουν πάντοτε. Δύναταί τις νὰ μένῃ ἥσυχος ὡς πρὸς τὴν μετάδοσιν. Αὐτὴ εἶνε δυσκολωτάτη, ἂν μὴ ἀδύνατος. Ὁπωσδήποτε ὁ καλλίτερος τρόπος νὰ προφυλάσσεται κανεὶς ἀπὸ ἕνα κίνδυνον εἶνε νὰ συμπεριφέρεται, ὡς ἐὰν οὗτος ἦτο ἐπικείμενος.

Δρ Κ. ΦΕΣΙΝΓΕ

ΑΚΟΥΣΤΕ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜΙΚΡΟΥΣ

Κατηγορῶ τὸν... μπαμπᾶ μου!

Ἰδού, ὅτι καὶ οἱ μικροὶ ἔχουν τὸ «κατηγορῶ» των γιὰ τοὺς μεγάλους.

Ποιὸς θὰ τὸ πίστευε ;

Καὶ ὅμως...

Διαβάστε, ἂν δὲν βαρυέστε, τὸ παρακάτω κατηγορητήριο καὶ θὰ πεισθῆτε, ὅτι κάπου βασίζεται κι' αὐτό.

Κατηγορῶ τὸν μπαμπᾶ :

1. Ὅτι μοῦ κατάσχει τὸ κουτὶ μὲ τὰ σιγαρέττα, ποὺ ἔχω στὴν τσέπη μου, λέγοντάς μου : «τὸ ἔκαμα πιὸ μπροστὰ ἀπὸ σένα» καὶ τὰ καπνίζει ἀμέσως.
2. Ὅτι μὲ πηγαίνει κάθε Κυριακὴ στὸν ζωολογικὸ κῆπο, ὑπὸ τὸ πρόσχημα νὰ μὲ διδάξῃ.
3. Ὅτι μοῦ ἀπαντᾷ, ὅταν τὸν ρωτῶ γιὰ διάφορα ζητήματα : «δὲν εἶνε καιρός, θὰ τὸ μάθῃς ἀργότερα».
4. Ὅτι πάντοτε μοῦ δίνει, ἀφότου ἔγινα 8 ἐτῶν, τρία φράγκα, ὅταν βγαίνω μὲ τοὺς φίλους μου καὶ μοῦ λέγει : «μὴν τὰ ξοδέψῃς ὅλα».
5. Ὅτι μὲ ἐπιπλήττει, ὅταν λεκιάζω τὸ παντελόνι μου, λέγοντας : «Ἀδέξιε, τὸ καινούριο σου κοστοῦμι..» καὶ ὅταν λεκιάζῃ τὸ δικό του : «Μπᾶ... μὲ λίγη βενζίνη βγαίνει...».
6. Ὅτι παίρνει τὰ περιοδικά μου καὶ τὰ διαβάζει ὡς τὴν τελευταία γραμμὴ καὶ ὅταν τελειώνῃ λέγει : «Τί κουταμάρες !»
7. Ὅτι μ' ἐμποδίζει νὰ ξυρίζω τὶς τρίχες τοῦ ἐπάνω χείλους μου, λέγοντάς μου : «Ἔχεις ὅλον τὸν καιρὸ νὰ ξυρισθῇς ὅταν μεγαλώσῃς».
8. Ὅτι λέγει στὸν νουνό μου, ὅταν μοῦ φέρνῃ κανένα μικρὸ δῶρο : «Ὢ τὸ χαϊδεύετε πολύ...».
9. Ὅτι μοῦ παίρνει τὸ ἑκατοστάρικο τοῦ μπουναμᾶ τῆς καλῆς μου θείας, λέγοντάς μου : «Θὰ σοῦ χρειασθῇ ὅταν πᾷς στρατιώτης».
10. Ὅτι μὲ κρατεῖ ἀκόμα ἀπὸ τὸ χέρι μπροστὰ στοὺς φίλους μου τῆς γειτονιᾶς.
11. Ὅτι πάντοτε μοῦ λέγει : «Ἡ ἐξαδέλφη σου ἀγόρασε ἕνα ὡραῖο κοῦκλο». Φτωχοὶ γονεῖς !....
12. Ὅτι μὲ ἐμποδίζει νὰ πηγαίνω νὰ παίζω μὲ τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιᾶς, ὑπὸ τὸ πρόσχημα, ὅτι ἐγὼ δὲν εἶμαι «ἕνα παλιόπαιδο».
13. Ὅτι μὲ ἐμποδίζει νὰ μιλάω μπροστὰ στοὺς ἐπισκέπτας,λέγοντας, ὅτι εἶμαι ἕνας γκαφφαδόρος.
14. Ὅτι μὲ ὑποχρεώνει νὰ ἀπαγγέλλω ποιήματα μπροστὰ στοὺς ἐπισκέπτας.
15. καὶ ὅτι δὲν μὲ ἀφήνει νὰ πῶ κι' ἐγὼ ἕνα δικό μου ποίημα, λέγοντας στοὺς ἐπισκέπτας : «Μὴ τὸν προσέχετε, εἶνε στὴν κουτὴ ἡλικία».
16. Ὅτι μοῦ λέγει, ὅταν ἡ συζήτησις γίνεται γιὰ μένα, ἀκατάλληλος : «Πήγαινε νὰ παίξῃς μὲ τὴν ἐξαδέλφη σου. Βλέπεις πόσο καλὴ εἶνε». Εἶνε καλὴ ἡ ἐξαδέλφη μου, ἀσφαλῶς, ἀλλὰ δὲν εἶνε, παρὰ τεσσάρων ἐτῶν.
17. Ὅτι μὲ ὑποχρεώνει νὰ τοῦ κρατῶ διαρκῶς τὴν ὀμπρέλλα του στὸ δρόμο.

ΥΒΟΝ ΓΙΑΝΝ

Ἕνα πρωτότυπο ἐπάγγελμα

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΝΤΕΤΕΚΤΙΒ

Ἐκείνη που νικησε τὸ ληστὴ Μπάρτολι

Ὁ κ. διευθυντὴς χαμογελάει εἰρωνικά:

— Γυναῖκες ντέτεκτιβς; Ἄ! ἀγαπητέ μου, εἶνε πολὺ δύσκολη δουλειά. Ἂν ἐξαιρέσωμε μερικές, ἡ ἄλλες δὲν τὰ καταφέρνουν καθόλου.

Σ' αὐτὰ τὰ λόγια του ἡ γραμματεύς του ἀνασηκώθηκε.

Ὁ κ. διευθυντὴς γυρίζει σ' αὐτὴν καὶ μοῦ λέγει:

— Σταθῆτε! Ρωτῆστε μᾶλλον τὴν γραμματέα μου, μὶς Φλόρανς, ποὺ θὰ σᾶς πληροφορήσῃ καλά, ἂν τὸ ἐπάγγελμά μας κάνῃ γιὰ γιὰ γυναῖκες.

Λίγες στιγμὲς ἀργότερα δίναμε ραντεβοῦ μὲ τὴν μὶς Φλόρανς, γιὰ τὶς 9 τὸ βράδυ, στοὺς «Φουκέ».

Καθὼς μπῆκα μέσα εἶδα τὴν Φλόρανς νὰ μὲ περιμένῃ. Ἀλλὰ μιὰ Φλόρανς τελείως διαφορετική. Ἡ «δακτυλὸ» τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἰδιωτικοῦ ἀστυνομικοῦ γραφείου, μὲ τὴν μαύρη μπλοῦζα καὶ τὸν λευκὸ γιακᾶ, εἶχε παραχωρήσει τὴ θέσι της σὲ μιὰ κυρία τοῦ μεγάλου κόσμου». Μπιζού, ὀντουλασιόν, μανικιούρ, γοῦνες, μεταξωτὲς κάλτσες, παποῦτσι λαμὲ καὶ τὰ ρέστα.

Πάω καὶ παίρνω θέσι δίπλα της.

Κοντά μας κάθεται ἕνας γηραιὸς κύριος μὲ παράσημα.

Σὲ λίγη στιγμὴ φθάνει μιὰ νέα γυναῖκα μὲ μεγάλη πολυτέλεια ντυμένη καὶ κάθεται κοντά του.

Ἡ Φλόρανς φαίνεται σὰν νὰ μὴν ἐπρόσεξε τὴν νεοελθοῦσα.

Ξαφνικὰ μοῦ λέγει:

— Ἂν πηγαίναμε στὸ σινεμά!...

Βγαίνουμε. Ἕνα αὐτοκίνητο σᾶς περιμένει. Στὸ δρόμο διατάσσει τὸν σωφὲρ νὰ σταματήσῃ. Φαίνεται νὰ διστάζῃ. Ὕστερα μιλάει σιγανὰ στὸν σωφέρ.

Γυρίζει σὲ μένα καὶ μοῦ λέει χαμογελαστή:

— Βλέπετε, πὼς δὲν εἶνε δύσκολο, παρὰ αὐτό. Τοὺς κρατοῦμε.

— Ποιούς;

— Ἀλλὰ τὸ γέρο διπλωμάτη καὶ τὴν μαιτρέσσα του, ποὺ κάθονταν δίπλα μας στοῦ Φουκέ. Τώρα πρέπει νὰ τοὺς περιμένωμε. Πρόκειται γιὰ κάποιον ποὺ ἀπατᾷ ἀπὸ καιρὸ τὴ γυναῖκα του κι' ἐκείνη ἀνέθεσε στὸ γραφεῖό μας τὴν παρακολούθησί του, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ προσκομίσῃ στοιχεῖα στὴν ἐκδίκασι τοῦ διαζυγίου, ποὺ πρόκειται νὰ ζητήσῃ.

Προχωροῦμε πρὸς τὴν Μαντελέϊν.

Τὸ αὐτοκίνητο στοππάρει.

Ἡ Φλόρανς ἐξαφανίζεται γιὰ μιὰ στιγμὴ κι' ὕστερα ξαναγυρίζει...ἀλλὰ τελείως ἀγνώριστη.

Τώρα εἶνε ντυμένη μὲ ταγιὲρ κ.λ.π.

Κάνω τὸ σταυρό μου.

— Μὴν ἀνησυχῆτε, εἶνε ἐπαγγελματικὰ μυστικά. Τώρα εἶμαι ἐλεύθερη γιὰ δυὸ ὧρες. Μὲ ἀντικατέστησαν.

Μπαίνουμε σ' ἕνα μπὰρ γιὰ νὰ φολυαρήσουμε. Ἀρχίζω:

— Τὸ ἐπάγγελμά σας ἔχει ἀσφαλῶς πολλὲς δυσκολίες. Καὶ ἴσως καὶ κινδύνους.

—Ναί. Κάποτε. Θὰ σᾶς διηγηθῶ δυὸ ἱστορίες. Ἀκοῦστε : Ἡ πρώτη μοῦ συνέβη στὶς πρῶτες μέρες τοῦ σταδίου μου. Πρὸ πέντε ἐτῶν. Μοῦ ἀνέθεσαν νὰ ἀνακαλύψω μιὰ νεαρὴ κόρη, ποὺ εἶχε φύγει ἀπὸ τὸ σπίτι της. Ἡ πληροφορίες τοῦ γραφείου ἦταν,ὅτι ἡ φυγὰς εἶχε καταλύσει μὲ τὸν ἐραστή της σ'ἕνα ὕποπτο ξενοδοχεῖο τῆς συνοικίας Χάλλ. Ἔτρεξα ἐκεῖ. Ἀλλὰ πῶς θὰ μποροῦσα νὰ περνῶ ἀπαρατήρητη ἀπὸ μιὰ συνοικία ποὺ ὅλοι γνωρίζονται; Ἡ μακρὲς ὧρες ἀναμονῆς θὰ κινοῦσαν τὴν περιέργεια τῶν ἐργατικῶν κατοίκων τῆς συνοικίας. Μὴ ἔχοντας ποῦ νὰ πάω, μπῆκα σὲ μιὰ ταβέρνα, ἀπέναντι εἰς τὸ ξενοδοχεῖο, ποὺ ἐπιτηροῦσα.Κάποιος μὲ φλερτάρησε. Δὲν ἀρνήθηκα. Μοῦ πρότεινε καφὲ-ω-λαὶ στὴν ταράτσα. Ἀνεβήκαμε. Ἀπ' ἐκεῖ ἐπέβλεπα πιὸ καλά. Ἡ μέρες περνοῦσαν. Ἐπὶ τέλους βλέπω τὴν φυγάδα. Μὲ κάποια πρόφασι ἀφίνω τὸν «ἐραστή μου» καὶ τρέχω κατόπιν της. Ἀλλὰ τὴν ἔχασα. Ξαναγυρίζω. Τὴν ἄλλη μέρα τὸ ἴδιο. Ἀλλά, νά ἐκεῖ ποὺ καθόμαστε παρουσιάζεται, μιὰ γυναῖκα, ποὺ χωρὶς προλόγους ἄρχισε νὰ μὲ βρίζῃ χυδαῖα, γιατὶ — ἔλεγε — «τῆς ἔπαιρνα» τὸν ἐραστή της. Καὶ πάνω στὴν ὀργή της μοῦ πετάει ἕνα σιφόν. Εὐτυχῶς δὲν μὲ πῆρε. Ἀλλὰ ὑποχρεώθηκα νὰ φύγω, γιατὶ δὲν θὰ μποροῦσα νὰ ἐξακολουθήσω. Αὐτὴ εἶνε ἡ πρώτη μου...ἀποτυχία».

Ἡ γυναῖκα-ντέτεκτιβ δνὶς Φλόρανς

«Τώρα, ἀκοῦστε καὶ μιὰ ἄλλη ἱστορία, ἀλλὰ ὄχι δική μου. Μιᾶς «συναδέλφου», μιᾶς γυναίκας-ντέτεκτιβ ἐξαιρετικῆς: Τὴν ἔλεγαν Ζαζά ! Ἦταν ἀπὸ τὴν Τουλῶνα καὶ εἶχε στὸ ἐνεργητικό της πολλὲς ἐπιτυχίες. Μιὰ μέρα ἕνας Κορσικανὸς ντέτεκτιβ τῆς προέτεινε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ στὴν Κορσική, ὅπου τὴν περίμενε μιὰ πολὺ καλὴ «δουλειά». Ἦταν στὰ 1931, στὸν καιρὸ ποὺ ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις εἶχεν ἀποφασίσει νὰ τελειώνῃ μιὰ γιὰ πάντα μὲ τοὺς Κορσικανοὺς ληστάς, ποὺ τρομοκρατοῦσαν τὸ νησί. Εἶχε ὀργανώσει ἕνα εἰδικὸ στρατιωτικὸ ἀπόσπασμα καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ εἶχε ἐπικηρύξει γιὰ πολὺ μεγάλο ποσὸν τὸ κεφάλι τῶν ληστάρχων Σπάντα, Μπάρτολι καὶ Γκαβαλιόλι.

»Ἀλλὰ ἐκτὸς τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως, γιὰ τὴν ἐξόντωσι τῶν ληστῶν, καὶ ἰδίως τοῦ Μπάρτολι, ἐνδιεφέρετο καὶ κάποιος μεγαλοκτηματίας τῆς νήσου, ὁ Σιμονέττι, ποὺ ὁ Μπάρτολι ἐνωχλοῦσε πολύ. Καὶ αὐτὸς ἦταν, ποὺ εἶχε ἀναλάβει τὰ ἔξοδα. Μιὰ μέρα, λοιπόν, ἕνα πολυτελέστατο αὐτοκίνητο σταματοῦσε μπροστὰ στὴν ἀγροικία τοῦ Σιμονέττι. Ἦταν μιὰ πλουσιωτάτη Γαλλίδα — ἡ Ζαζὰ — μὲ τὸν σωφέρ της — τὸν ἄλλο ντέτεκτιβ. Κατέλυσαν ἐκεῖ ὡς φιλοξενούμενοι δῆθεν τοῦ κτηματίου. Ὁ Μπάρτολι, ποὺ σύχναζε πολὺ στὴν ἀγροικία, ὅταν γνώρισε τὴν Γαλλίδα τόσο γοητευτική, πού, χωρὶς νὰ λαβαίνῃ ὑπ' ὄψιν τοὺς ἄλλους, τῆς ἔκανε φοβερὸ κόρτε. Μιὰ μέρα ὁ Σιμονέττι τοῦ εἶπε: «Γιατί δὲν τῆς δίνεις ἕνα ραντεβοῦ στὸ δάσος, ἀφοῦ βλέπεις ὅτι σὲ θέλει κι' ἐκείνη καὶ μπρὸς στοὺς ἄλλους δὲν εἶνε σωστό;». Ὁ Μπάρτολι συμφώνησε καὶ τὴν ἄλλη μέρα πῆρε ἰδιαιτέρως τὴ Ζαζὰ καὶ τῆς ἔδωσε ραντεβοῦ σ' ἕνα μέρος μέσα στὸ δάσος, ὅπου θὰ τὴν ὡδηγοῦσαν ὁ Σιμονέττι καὶ ὁ σωφέρ, κι' ὕστερα θὰ ἔφευγαν καὶ θὰ τοὺς ἄφιναν μόνους. Σημειώσατε, πὼς ἡ Ζαζὰ προσεποιεῖτο πὼς ἐθαύμαζε ὑπερβολικὰ τὸν Μπάρτολι. Ἔτσι τὴν ἄλλη μέρα τὸ αὐτοκίνητο μὲ τὸν σωφὲρ-ντέτεκτιβ, τὴν Ζαζὰ καὶ τὸν Σιμονέττι, καλὰ ὡπλισμένους, ἔφθανε στὸ ὁρισθὲν μέρος.

»Ὁ Μπάρτολι τοὺς ἐπερίμενε μὲ τὸ ὅπλο στὸν ὦμο. «Ἄφησε τὸ ὅπλο σου κάτω», τοῦ φώναξε ὁ Σιμονέττι. Ὁ Μπάρτολι συμμορφώθηκε καὶ ἡ Ζαζὰ πῆγε κοντά του. Ἀμέσως τρεῖς πιστολιὲς ἀκούστηκαν καὶ ὁ Μπάρτολι ἔπεσε κάτω κτυπημένος καίρια. Ἦταν νεκρός! Ἔτσι ἡ ὤμορφη Ζαζὰ ἔφερε εἰς αἴσιον πέρας τὴν πολὺ δύσκολη αὐτὴ ἀποστολὴ καὶ εἰσέπραξε μιὰ πολὺ γενναία ἀποζημίωσι.

— Καὶ τί ἀπέγινε; ρώτησα.

— Δὲν ξανάκουσα νὰ μιλοῦν γι' αὐτήν.

Ἡ ὥρα εἶνε ἕνδεκα.

Μέσα στὸ μπὰρ δὲν εἶνε πιὰ κανείς. Ἡ Φλόρανς μοῦ ζητεῖ νὰ τὴν συγχωρήσω, ποὺ θὰ μ' ἐγκαταλείψῃ.

Σὲ δυὸ στιγμὲς τὴν χάνω.

Βγαίνω.

Στὸ δρόμο βλέπω ξαφνικὰ τὸν γέρο διπλωμάτη καὶ τὴν νέα γυναῖκα νὰ μπαίνουν σ' ἕνα ταξὶ καὶ νὰ φεύγουν.

Ἀμέσως ὕστερα ἕνα ἄλλο ταξὶ πέρασε μπροστά μου.

Μπόρεσα νὰ διακρίνω μόλις τὸν ἐπιβάτη του: Ἦταν ἡ Φλόρανς.

ΖΩΡΖ ΡΕΓΙΕ

ΤΑ ΔΙΑΛΟΓΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΠΕΘΑΜΕΝΕΣ ΑΓΑΠΕΣ

ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΔΟΣ ΤΟΥ "ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ Κ. ΕΛΕΝΗΣ ΣΙΦΝΑΙΟΥ (ΝΤΑΙΖΗΣ)

Πρόσωπα
Νίτσα ἐτῶν 30
Μαργαρίτα Β. 28

Η ΣΚΗΝΗ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Ἕνα σαλονάκι μοντέρνα ἐπιπλωμένο.

Ἡ δυὸ φίλες κάθονται σὲ δυὸ πολυθρόνες. Ἡ Μαργαρίτα, ντυμένη θαυμάσια καὶ ὑπερβολικὰ κοκέτικα, καπνίζει.

Παίζει σιγὰ τὸ ραδιόφωνο σὰν ὑπόκρουσις.

ΜΑΡΓ. (στὴ Νίτσα). Πῶς πέρασες τὶς γιορτὲς τοῦ Πάσχα; Ἡ ἐπαρχία εἶνε τόσο ὤμορφη τὴν ἄνοιξι... Γιορτάζει καὶ αὐτὴ τὴν βλάστησί της...

ΝΙΤΣΑ. Τὴν ἄνοιξι ὅλα εἶνε ἀνθισμένα... εἶν' ἀλήθεια. Δὲν ξεύρω ὅμως γιατὶ αὐτὴ τὴν ἐποχὴ κάθε χρόνο εἶμαι μελαγχολικὴ καὶ πικραμένη. Κάτι μοῦ λείπει... Θυμᾶμαι τὰ περασμένα...

ΜΑΡΓΑΡ. Παληὲς ἀναμνήσεις; (χαμογελάει). Μά, καημενοῦλα μου, τί σ' ὠφελεῖ αὐτό; Ἐγὼ προσπαθῶ νὰ ζῶ τὴν παροῦσα στιγμή, ποὺ εἶνε τόσο ὤμορφη...

ΝΙΤΣΑ. Τὸ καταλαβαίνω... Ζῇς ὅμως στὴν Ἀθήνα. Στὴν ἐπαρχία δὲν ὑπάρχουν πολλὰ γλέντια, καὶ ἡ ὡραία φύσις φέρνει στὴ φαντασία μας τὰ παληὰ ὄνειρα.

ΜΑΡΓΑΡ. (καπνίζει. Μικρὴ σιωπή). Κι' ὁ ἄνδρας σου;

ΝΙΤΣΑ (προσπαθῶντας νὰ χαμογελάσῃ). Ὁ ἄνδρας μου; Μὰ δὲν εἶνε μέσα σ' αὐτὲς μου τὶς σκέψεις... Βρίσκεται τόσο μακρυά!... Ἐγὼ ζῶ μὲ τὰ περασμένα...

ΜΑΡΓ. (χαρούμενη). Δὲν κάνεις καλά, Νίτσα μου... Ἡ παληὲς μας ἀγάπες ἔχουν πεθάνει-σβύσει.

ΝΙΤΣΑ (μελαγχολική). Τὸ ξεύρω...πῶς ἔχουν πεθάνει. Γιατί ὅμως νὰ μὴν τὶς σκεπτώμαστε στὴ μοναξιά μας, νὰ μὴν τὶς νοσταλγοῦμε, νὰ μὴ χύνουμε ἕνα δάκρυ κάποτε;

ΜΑΡΓ. Ὑποφέρουμε μονάχα, ξεφυλλίζοντας τὸ βιβλίο τῶν νέων μας χρόνων...

ΝΙΤΣΑ. Κι' αὐτὸ χρειάζεται... Διαφορετικὰ ἐγὼ δὲν θὰ μποροῦσα ποτὲ νὰ παρηγορηθῶ γιὰ τὸ γάμο ποὺ ἔκανα.

ΜΑΡΓ. Μὰ ἐσὺ ἡ ἴδια διάλεξες τὸν ἄνδρα σου, Νίτσα μου... Ἐσὺ προτίμησες τὴν ἐπαρχία ἀπ' τὴν Ἀθήνα...

ΝΙΤΣΑ (μὲ ἀπελπιστικὸ ὕφος). Τί νἄκανα; Ἡ ζωή μου ἦτανε σπασμένη... Προῖκα δὲν εἶχα, ὅπως ἐσύ. Ἂν δὲν ἀπεφάσιζα νὰ πάρω αὐτὸν θἄμενα γεροντοκόρη καὶ στὴν ἐπαρχία δὲν εἶνε ἀστεῖο (ἀναστενάζει, σὰν νὰ ἀπαγγέλλῃ) :

«Αὐτὲς οἱ σκέψεις γεννηθήκανε ἴσως τὴν ἄνοιξι ἀπὸ ἕνα μπουκέτο βιολέτες καὶ κρίνα. Μᾶς τὰ προσφέρει ἕνα χέρι ποὺ ἔσφιξε τὸ δικό μας μὲ τρυφεράδα, ἢ τὸ καλοκαίρι ἀπὸ ἕνα τριαντάφυλλο συνοδευμένο μ'ἕνα φιλὶ ἀπὸ χείλη ποὺ ἀγαποῦσαμε...».

Μὲ φωνὴ ποὺ τρέμει λίγο:

«Τὸ χέρι τραβήχθηκε, τὰ χείλη χάϊδεψαν ἕνα ἄλλο μάγουλο καὶ ἡ εὔπιστη ἐρωτευμένη —γυναῖκα ἢ κορίτσι—ποὺ ἤλπισε, ποὺ ἐπίστεψε στοὺς ὅρκους τῆς αἰώνιας ἀγάπης, ἔμεινε ὁλομόναχη μὲ τὰ πεθαμένα της ὄνειρα...».

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Τὸν ἀγαποῦσες τόσο πολύ, Νίτσα;...

ΝΙΤΣΑ (ἐξακολουθεῖ μὲ δραματικὸ τόνο φωνῆς, χωρὶς νὰ προσέξῃ στὰ λόγια τῆς φίλης της) : Ψεῦτρες βιολέτες, ἀπατηλὰ κρίνα, τριαντάφυλλα, ὅλο ὑποκρισία καὶ ψευτιά. Τὸ κορίτσι μὲ τὰ μάτια βυθισμένα στὸ ὀνειροπόλημα δὲν εἶδε τ' ἀγκάθια τους, ἀλλὰ ἐνθουσιάσθηκε μόνο ἀπ' τὴν ὠμορφιά τους. Τῆς φάνηκε πὼς θὰ μοσχοβολοῦσαν ὅλη τὴ ζωή. Μαραθήκανε ὅμως τόσο γρήγορα... Δὲν ἔμεινε τίποτε...

ΜΑΡΓ. Καὶ σὺ παντρεύθηκες δίχως ἀγάπη;

ΝΙΤΣΑ. Σοῦ εἶπα... Δὲν εἶχα ἄλλη διέξοδο. Ἐκεῖνος, στὸν ὁποῖον ἔδινα ὅλη μου τὴν ὕπαρξι, δὲν μ' ἀγαποῦσε πιά...

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Κι' ὁ ἄνδρας σου;

ΝΙΤΣΑ (ἀφηρημένη). Ὁ ἄνδρας μου; Ποτὲ δὲν μὲ ψυχολόγησε, οὔτε κατάλαβε πόσο βαθειὰ μιὰ ἄλλη ἀγάπη μὲ εἶχε πληγώσει.... Φοράω μάσκα διαρκῶς.... Τὸ καταλαβαίνεις ; Κρύβω βαθειὰ τὸν ψυχικό μου πόνο, τόσο βαθειά !... Ἐσὺ ὅμως εἶσαι εὐτυχισμένη.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ (σκέπτεται λίγο καὶ ὕστερα λέει σιγά) : Ἐγώ;

ΝΙΤΣΑ. Ἐσύ, βέβαια... Εἶσαι πλούσια. μεγάλη κοσμικὴ κυρία... Ἔχεις θαυμαστάς...

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ (σιγά). Τοὺς κοροϊδεύω.... παίζοντας μὲ τὸ κολλιὲ ποὺ στολίζει τὸν λαιμό μου... Πόσες ὅμως φορὲς ἡ καρδιά μου εἶνε κομματιασμένη σὰν τὴ δική σου, σπασμένη ἀπὸ μιὰ ἀπέραντη ἀπελπισία !...

ΝΙΤΣΑ. Πόσες γυναῖκες σηκώνουν μὲ ἡρωϊσμὸ αὐτὸ τὸ βαρὺ φορτίο...

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Ἔχεις δίκηο... Καὶ σωπαίνουν ἀπὸ περηφάνεια ἀπὸ σνομπισμό, ὅπως κι' ἐμεῖς... Μόνον ἅμα βρεθοῦν στὴν μοναξιὰ τῆς κάμαράς τους ἢ στὸ πλούσιο μπουντουάρ τους, ἀφίνουν νὰ πέσῃ ἡ μάσκα τους καὶ νοιώθουν νὰ τρέχουν ἀπ' τὰ μάτια τους ἀσυγκράτητα πονεμένα δάκρυα (σκουπίζει μὲ ἀγανάκτησι τὰ μάτια της).

ΝΙΤΣΑ (σιγά...ἐνῷ παίζει τὸ ραδιόφωνο κάποιο ταγκό, ἐπαναλαμβάνει) : Πεθαμένα ὄνειρα, σβυσμένες ἀγάπες... Πόσο μοιάζουν μὲ τὰ βιβλία τῶν ποιητῶν ποὺ φυλλομετροῦμε καμμιὰ φορὰ στὴ μοναξιά μας !...

(Κείνη τὴ στιγμὴ μπαίνει ὁ ἄνδρας τῆς Νίτσας γελαστός, πολὺ σίκ. Κυττάζει μὲ ἔκπληξι τὶς δυὸ γυναῖκες).

ΒΑΣΙΛΗΣ. Μὰ ἐσεῖς κλαῖτε;... Μαργκό, τί συμβαίνει;

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. Μιλούσαμε γιὰ τὰ σχολικά μας χρόνια... τὰ νοσταλγούσαμε...

ΒΑΣΙΛΗΣ. Μπᾶ, δὲ βαρυέσθε; Γιατί νὰ ξαναγυρίζῃ κανένας στὰ παληά; Ἐλᾶτε τώρα νὰ βγοῦμε λιγάκι, νὰ κάνουμε ἕνα γυράκι.. (Κυττάζει τὴ Νίτσα) : Πρέπει νὰ διασκεδάσωμε λιγάκι τὴν ἐπαρχιώτισσα φιλενάδα μας. Σᾶς προτείνω μιὰν αὐτοκινητάδα στὴ Γλυφάδα. Κυρία Νίτσα, φορέστε τὸ καπέλλο σας...

ΜΑΡΓΑΡ. (σιγὰ στὴ Νίτσα ἐνῷ σηκώνεται ἀπὸ τὴ θέσι της) : Ἂς ξαναφορέσουμε τὴ μάσκα μας, Νίτσα...

Ἡ δυὸ γυναῖκες σηκώνονται ἀπ' τὴ θέσι τους, ὁ κ. Β. πλησιάζει στὸ ραδιόφωνο, ἐνῷ πέφτει ἡ αὐλαία... Ἀκούεται ἕνα γλυκὸ βαλσάκι... Ἡ Μαργαρίτα, κυττάζοντας στὸν καθρέφτη, χρωματίζει μὲ ροὺζ τὰ χείλη της.

Αὐλαία

ΕΛΕΝΗ ΣΙΦΝΑΙΟΥ

ΣΑΤΥΡΙΚΑ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Εἰς φθονερὸν ἀδυνατισμένον

Δὲν σ' ὠφελοῦν τὰ γιατρικὰ
ἡ κοῦρες κι' ἡ κινίνη
καὶ βγάλ' το ἀπ' τὸ νοῦ σου
Σὲ ἀχαμναίνει σὰν κερὶ
σὲ λυώνει καὶ σὲ σβύνει
τὸ πάχος τοῦ ἀντικρυνοῦ σου.

Εἰς παράσιτον καλαμπουριστὴν

Ὅπου βρῇς φαῒ στρωμένο
πᾷς καὶ στρογγυλοκαθίζεις
καὶ θαρρεῖς, πὼς μ' ἐξυπνάδες
τάχατες τὸ ἁλατίζεις.
Μὰ τ' ἁλάτι σου δὲν πιάνει
καὶ πολλὲς φορές, βρὲ τέρας,
σὰν σωθῇ τὸ ἀττικόν σου
βάζεις... ἅλας Ἀγγλετέρας.

Εἰς ἄσχημη φιλάρεσκη

Δὲν παίρνεις, λές, ἀπὸ ψευτιές,
μὰ ἕνας ἀρχιψεύτης
σοῦ λέει πρωῒ-βράδυ ψέματα
καὶ σὲ γελᾷ: ὁ καθρέφτης.

Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

Ἡ ἐγκυκλοπαιδική σελίς μας

ΟΛΑ ΥΠΑΚΟΥΟΥΝ ΕΙΣ ΝΟΜΟΥΣ

ΑΓΟΡΙ Ἤ ΚΟΡΙΤΣΙ

Ο ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ

Αἱ θεωρίαι, αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὸν καθορισμὸν τοῦ φύλου εἶνε πολλαί, ἀλλὰ ὅλαι ἰσχυρῶς ἀμφιβόλου ἐπαληθεύσεως, ἂν δὲν ἔρχωνται—ὅπως μερικαὶ—εἰς προφανῆ ἀντίθεσιν μὲ τὰ ἐπιστημονικὰ δεδομένα, τὰ ἀπολύτως ἀσφαλῆ. Ἐν τούτοις καμμία τῶν θεωριῶν αὐτῶν, καὶ μεταξὺ τῶν σοβαρωτέρων, δὲν κατέκτησε τὴν πλειονότητα τῶν βιολόγων. Ἐκείνη ποὺ ἀποδίδει εἰς τὸ «γεννητικὸν χρωμόσωμον» τοῦ ἄρρενος τεκνοποιητικοῦ κυττάρου τὴν δύναμιν τοῦ καθορισμοῦ τοῦ φύλου ἀριθμεῖ, βεβαίως, πολλοὺς ὀπαδούς, εἶνε ὅμως ἀντικείμενον σφοδρῶν ἀντιρρήσεων ἐκ μέρους μιᾶς ἄλλης σχολῆς, ἐξ ἴσου ἐνδιαφερούσης, ἀντιπροσωπευομένης ὑπὸ ἐπιστημόνων τοῦ κύρους καὶ τῆς φήμης ἑνὸς Κόρρενς καὶ ἑνὸς Γκόλντσμιθ, οἱ ὁποῖοι ὑποστηρίζουν ὅτι μόνον ἡ τύχη ἀποφασίζει διὰ τὸ φῦλον τοῦ μελλογεννήτου. Κατὰ τοὺς σοφούς, ὁ αὐθαίρετος καθορισμὸς τοῦ φύλου θὰ ἦτο ἕνα εἶδος τετραγωνισμοῦ τοῦ —βιολογικοῦ— κύκλου, μιὰ χίμαιρα προκαθωρισμένη.

Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὁ δόκτωρ Ὄττο Σόνερ ἐκθέτει εἰς διαλέξεις καὶ εἰς περιοδικὰ ἐπιστημονικὰ μίαν νέαν θεωρίαν, τὴν ὁποίαν δυνάμεθα νὰ διατυπώσωμεν ἐν ὀλίγοις ὡς ἑξῆς:

«Αἱ δύο ὠοθῆκαι τῆς γυναικὸς λειτουργοῦν διαδοχικῶς. Ἕνα μῆνα ὁ ἀριστερὸς ἀδὴν παράγει τὸ ὠάριον, τὸν ἀκόλουθον μῆνα ὁ δεξιὸς καὶ οὕτω καθεξῆς. Αὐτὸς ὁ βιολογικὸς νόμος διετυπώθη, ἄλλως τε, ἀπὸ τοῦ 1884 ὑπὸ τοῦ Μπίσκοφφ. Ἀντιθέτως πρὸς τὴν θεωρίαν τὴν μνημονευομένην ἀνωτέρω, ὁ δόκτωρ Σόνερ ὑποστηρίζει, ὅτι τὸ ὠάριον, δηλαδὴ τὸ γυναικεῖον τεκνοποιητικὸν κύτταρον, περιέχει τὸ σπέρμα τοῦ φύλου, πρὸ τοῦ ἀκόμη γονιμοποιηθῇ. Τὸ ἀριστερὸν ὠάριον καθορίζει τὸ «θῆλυ» καὶ τὸ δεξιὸν τὸ «ἄρρεν». Δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ συμπεράνωμεν ἐξ αὐτοῦ, ὅτι ἑκάτερος τῶν γεννητικῶν ἀδένων ἔχει ἀποκλειστικὴν εἰδικότητα εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν ὠαρίων ἑνὸς φύλου. Ὁ Αὐστριακὸς σοφὸς δικαιολογεῖ αὐτὴν τὴν διάκρισιν διὰ τῆς ὑποθέσεως, καθ' ἣν ἡ ἀριστερὰ ὠοθήκη θὰ παρήγαγεν ἐπὶ τριῶν ἀλλεπαλλήλων ὠοτοκιῶν δύο ὠάρια θηλυκὰ καὶ ἓν ἀρσενικόν, καθ' ὃν χρόνον ἡ δεξιὰ ὠοθήκη, ἀντιθέτως, θὰ παρήγαγε δύο ὠάρια ἀρσενικὰ καὶ ἓν θηλυκόν. Τοιουτοτρόπως τὸ φῦλον τῶν τέκνων, τὰ ὁποῖα ἡ γυνὴ θὰ ἔφερε διαδοχικῶς εἰς τὸν κόσμον, θὰ ἦτο τὸ ἀκόλουθον:

Δεξιὰ ὠοθήκη:	Ἀριστερὰ ὠοθήκη:
1.—Ἄρρεν	2.—Θῆλυ
3.—Ἄρρεν	4.—Θῆλυ
5.—Θῆλυ	6.—Ἄρρεν
7.—Ἄρρεν.	8.—Θῆλυ
9.—Ἄρρεν	10.—Θῆλυ
11.—Θῆλυ	12.—Ἄρρεν κτλ.

Βασιζόμενος ἐπ' αὐτῆς τῆς περιοδικότητος καὶ λαμβάνων ὑπὸ σημείωσιν τὴν διάρκειαν τοῦ γυναικείου κύκλου εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ὁ δόκτωρ Σόνερ εἶνε εἰς θέσιν, χάρις εἰς ὑπολογισμοὺς πολὺ περιπεπλεγμένους, νὰ καθορίσῃ τὴν διαδοχὴν τῶν φύλων τῶν τέκνων κάθε μητρός, ἀρκεῖ μόνον ἡ τελευταία αὐτὴ νὰ τοῦ γνωρίσῃ τὴν ἡμερομηνίαν γεννήσεως ὅλων της τῶν τέκνων, καθὼς καὶ τὸ φῦλον τοῦ πρώτου.

Ἵνα δὲ ἐξαλείψῃ τελείως τὸν παράγοντα τῆς τύχης εἰς τοὺς ὑπολογισμούς του, ὁ δόκτωρ Σόνερ ἔστρεψε τὰς παρατηρήσεις του εἰς οἰκογενείας πολυμελεῖς, 6 ἢ 7 τέκνων, ἢ καὶ περισσοτέρων. Ἐξήτασεν, οὕτω, τὴν περίπτωσιν 276 οἰκογενειῶν, μὲ συνολικὸν ἀριθμὸν παίδων 2.058. Ἡ ἀπάντησίς του ἦταν αὐστηρῶς ἀκριβὴς διὰ 74 οἰκογενείας, δηλαδὴ τὰ 26.81 % τῶν τέκνων καθωρίσθησαν πιστῶς ὑπὸ τοῦ δόκτορος Σόνερ.

Βεβαίως, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἐξεταζομένη ἡ μέθοδός του, φαίνεται ἐλάχιστα πειστική, ἐν τούτοις ἐνδιαφέρει νὰ ὑπολογίσωμεν, ὅτι εἰς μίαν οἰκογένειαν ἓξ τέκνων, ὁ ἀριθμὸς τῶν πιθανῶν συνδυασμῶν εἰς τὴν διαδοχὴν τῶν φύλων εἶνε 64, διπλοῦς, δηλαδὴ 128, δι' ὀκτὼ τέκνα εἶνε 256 καὶ διὰ δέκα τέκνα 4096. Αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ ἀποδεικνύουν καλῶς, ὅτι ὁ δόκτωρ Σόνερ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπολογίζῃ τυχαίως ἐπὶ τῆς τάξεως διαδοχῆς ἀρρένων καὶ θηλέων τέκνων μιᾶς πολυμελοῦς οἰκογενείας.

Ὑπὸ αὐτὴν, λοιπόν, τὴν ἔποψιν ἐδέχθησαν νὰ ἐξετάσουν τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς μεθόδου τοῦ Αὐστριακοῦ σοφοῦ. Ἰδοὺ οἱ ἀριθμοὶ οἱ ἐξαχθέντες ἐκ τῶν παρατηρήσεων. Τὰ 479 τέκνα 74 οἰκογενειῶν, εἰς τὰς ὁποίας συνέβη νὰ γνωρίσουν ἀκριβῶς τὴν διαδοχὴν τῶν φύλων, δὲν παρουσίασαν ὀλιγωτέρους τῶν 5.056 πιθανῶν συνδυασμῶν. Ἀφ' ἑτέρου ἐπὶ 2.058 τέκνων συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐξετασθεισῶν περιπτώσεων, μόνον 294 τέκνα εὑρέθησαν ἔξω τῆς τάξεως τῆς διαδοχῆς, τῆς καθορισθείσης συμφώνως πρὸς τὴν ὡς ἄνω μέθοδον. Μὲ ἄλλα λόγια, ἐπὶ 98.420 πιθανῶν συνδυασμῶν τὸ ποσοστὸν τῶν πλανῶν εἶνε 0.29 %. Μία, ὅθεν, πιθανότης 97.71 % εἰς τὴν βιολογίαν, εἶνε κάτι περισσότερον ἀπὸ ἱκανοποιητικόν.

Ἰδοὺ παράδειγμα προβλήματος λυθέντος μὲ ἀκρίβειαν 100 % ὑπὸ τοῦ δόκτορος Σόνερ:

«Ἑπτὰ τέκνα, τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον εἶνε θῆλυ. Αἱ χρονολογίαι τῶν ἐπαλλήλων γεννήσεων εἶνε: 17 Νοεμβρίου 1879, 6 Ἰανουαρίου 1882, 10 Ἰανουαρίου 1883, 14 Σεπτεμβρίου 1887, 17 Νοεμβρίου 1888, 15 Ἰανουαρίου 1893 καὶ 24 Ἰουλίου 1897. Εὑρεῖν τὸ φῦλον —εἰς τὴν τάξιν διαδοχικῶς— τῶν 6 ἄλλων τέκνων».

Ἀπάντησις: Πρῶτον τέκνον: θῆλυ, τὰ πέντε ἀκόλουθα θήλεα, τὸ τελευταῖον ἄρρεν.

Καὶ ἐρωτᾶται: διατί, δοθείσης τῆς ἀκριβείας τῆς μεθόδου, μόνον κάτι περισσότερον τοῦ τετάρτου τῶν ἐξεταζομένων περιπτώσεων διαπιστοῦται ἀκριβῶς; Ἀρκεῖ, ἐν τούτοις, νὰ ἐξετάσωμεν προσεκτικῶς τὸν μικρὸν αὐτὸν πίνακα τῆς ἀνωτέρω περιπτώσεως, διὰ νὰ λάβωμεν μίαν ἰδέαν τῶν δυσκολιῶν ποὺ παρουσιάζει. Οὕτω ἂν τὸ πρῶτον τέκνον εἶνε θῆλυ εἶνε δυνατὸν νὰ προβλέψωμεν τρεῖς διαφορετικὰς φάσεις τοῦ συνολικοῦ κύκλου τῶν ἓξ ὠοτοκιῶν, αἱ ὁποῖαι λαμβάνουν χώραν ἀμεταβλήτως: Πιθανὸν νὰ πρόκειται ἐκεῖ περὶ τοῦ πρώτου ὠαρίου τῆς ἀριστερᾶς ὠοθήκης ἢ περὶ τοῦ δευτέρου ὠαρίου τῆς ἰδίας ὠοθήκης — καὶ τὰ δύο ἄλλως τε εἶνε τοῦ αὐτοῦ φύλου. Ἢ δυνατὸν νὰ πρόκειται περὶ τοῦ μοναδικοῦ θήλεος ὠαρίου τῆς δεξιᾶς ὠοθήκης. Εἶνε πρόδηλον ὅτι εἰς ἑκάστην τῶν ὡς ἄνω περιπτώσεων ἡ τάξις τῆς διαδοχῆς συνεχίζεται διαφορετική, ἀναλόγως τοῦ σημείου ἐκκινήσεως, ἤτοι τοῦ πρώτου τοκετοῦ καὶ τοῦ ἀντιστοίχου ὠαρίου. Οὕτω εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν—δηλαδὴ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ πρώτου καὶ θήλεος ὠαρίου τῆς ἀριστερᾶς ὠοθήκης—ἡ σειρὰ τῶν φύλων θὰ ἐξελιχθῇ ὡς ἀκολούθως: ἄρρεν, θῆλυ, θῆλυ, ἄρρεν, ἄρρεν, θῆλυ, ἄρρεν, θῆλυ, θῆλυ. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν: θῆλυ, ἄρρεν, ἄρρεν, θῆλυ, ἄρρεν, θῆλυ, θῆλυ, ἄρρεν, ἄρρεν κτλ. Ἐνῷ εἰς τὴν τρίτην περίπτωσιν ἡ τάξις τῶν ὡραίων θὰ ἤρχιζε διὰ δύο τέκνων ἄρρενος φύλου κτλ. Εἶνε φανερὸν ὅτι ἡ 25η ὠοτοκία, λόγου χάριν, πέραν τῶν τριῶν αὐτῶν διαφόρων σημείων ἀντιστοιχεῖ εἰς τρεῖς διαφόρους θέσεις τοῦ καταλόγου αὐτοῦ. Προσθέτομεν τὴν δυσκολίαν τὴν προερχομένην ἀπὸ τὴν συχνὴν ἀνωμαλίαν τῆς καταμηνίου ροῆς (ἐμμήνων) καὶ ἐννοοῦμεν ὅτι ἂν καὶ δὲν εἶνε ἀλάνθαστος ἡ μέθοδος τοῦ δόκτορος Σόνερ, δυνατὸν νὰ βασίζεται εἰς λογικὴν βάσιν.

Ἐν τούτοις καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ ὑπόθεσις τοῦ Αὐστριακοῦ βιολόγου ἐνισχύετο ὑπὸ ἐργασιῶν ἄλλων συναδέλφων του, δὲν θὰ ἔφερεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἓν ἀσφαλὲς μέσον προκαθορισμοῦ τοῦ φύλου, διὰ τῆς ἐκλογῆς τῆς πρώτης συλλήψεως, ἀλλὰ εἰς μερικὰς—ἔστω πολλὰς—μόνον οἰκογενείας.

Δρ. ΔΙΟΣΚΟΥΡΙΔΗΣ

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Ὁ Νέος Ἄδωνις

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΣΤΕΡΟΕΙΔΩΝ

Τὸ θαῦμα τοῦ Οὐρανοῦ εἶνε οἱ δακτύλιοι τοῦ Κρόνου. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ παρατηροῦμε τὰ θαύματα ἀπὸ πολὺ κοντά: Τὸ οὐράνιον τόξον, αἴφνης, μεταμορφώνεται σὲ...σταγόνας βροχῆς καὶ τὸ διάδημα τοῦ Κρόνου γιὰ τοὺς Κρονίους δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ ἕνα σκέπασμα ἀπὸ χαλίκια, ποὺ παρακολουθεῖ τὴν πορεία τοῦ ἄστρου.

Καὶ ἐρωτᾶται κανείς, ἂν αὐτὸ τὸ θαῦμα δὲν εὑρίσκει τὴν ἐξήγησίν του στοὺς μικροὺς πλανήτας, ποὺ σχηματίζουν δακτύλιον πέριξ τοῦ Ἡλίου, τοῦ ὁποίου εἴμεθα πολὺ κοντὰ γιὰ νὰ θαυμάσουμε τὴν αἴγλην.

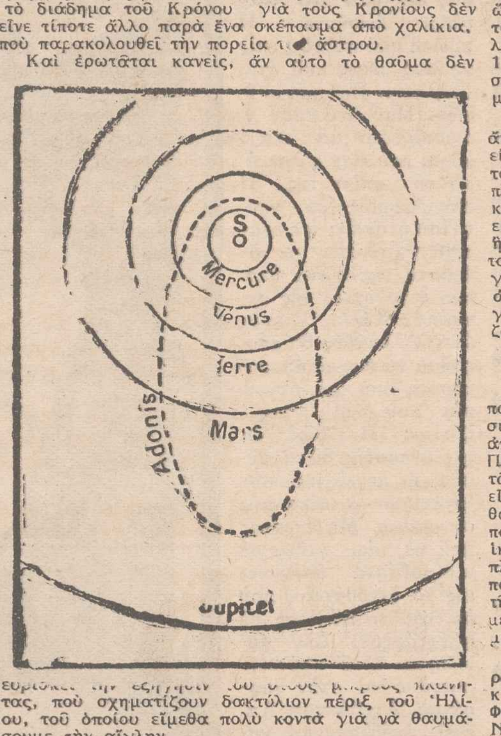

Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν εἶνε καὶ πολὺς καιρός, ποὺ γνωρίζομε τὴν ὕπαρξί του: Τὴν 1ην Ἰανουαρίου τοῦ 1801, ὁ ἀστρονόμος Πιάτζι, ἀνεκάλυψε στὸν οὐρανὸ ἕνα λαμπρὸ σημεῖο, ὅμοιο μὲ ἀστέρα ἑβδόμου μεγέθους, ἀλλὰ ποὺ δὲν ἠκολούθει τὴν συνοδεία τῶν ἄλλων. Τοῦ ἔδωσε τὸ ὄνομα τῆς Δήμητρος, θεᾶς τῆς Γεωργίας. Ἀργότερα ὁ Μπαρνὰρ ἐμέτρησε τὴν Δήμητρα καὶ τὴν βρῆκε διαμέτρου 761 χιλιομ.

Ἡ Δήμητρα ἤνοιξε τὸν κατάλογο τῶν οὐρανίων...χαλικιῶν. Στὰ 1802 ὁ Ὄλμπερς ἀνεκάλυπτε τὴν Παλλάδα, ὕστερα τὴν Ἑστίαν, στὰ 1807, ἐνῷ ὁ Χάρντιγκ ἐσημάδευε τὴν Ἥραν. Ὕστερα ἦλθε ἡ σειρὰ τῶν ἡμιθεαινῶν: Ἥβη, Ἶρις, Χλωρίς. Τέλος ὠνόμασαν τὰ νεογέννητα: Ἰντάλγκο, Ἀρμόνικα κλπ. Ἀλλὰ αἱ παρατηρήσεις τῶν ἀστρονόμων ἦσαν βραδεῖες καὶ ριψοκίνδυνες καὶ μὲ ὀλίγα ἔτη ἔπαυσαν νὰ φέρουν ἀποτελέσματα, γιατὶ τὰ μᾶλλον ὁρατὰ οὐράνια χαλίκια ἐξηντλήθησαν.

Οὕτω στὰ 1891, ὁ Μὰξ Βόλφ, ὁ περίφημος διευθυντὴς τοῦ ἀστεροσκοπείου τῆς Χαϊδελβέργης, μεταχειριζόμενος τὴν φωτογραφία ἔφερε καλλίτερα ἀποτελέσματα, ἀφοῦ ἔφερεν εἰς φῶς 226 ἀστεροειδεῖς, εἰς τοὺς ὁποίους ἀφιέρωσε τριάντα ὅλα χρόνια τῆς πολυτίμου ζωῆς του. Ἄλλοι, ποὺ τὸν ἐμιμήθησαν ἔφθασαν ἢ καὶ πέρασαν τὴν ἑκατοντάδα. Κάθε χρόνο ὁ κατάλογος μεγάλωνε καὶ σήμερα περιλαμβάνει ὑπὲρ τὶς δύο χιλιάδες ὀνόματα ἀστεροειδῶν, τῶν ὁποίων ἡ διάμετρος πολλὲς φορὲς εἶνε μόνον ὀλίγα χιλιόμετρα. Ἀλλὰ ἀκόμη ὁ κατάλογος πόρρω ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ ἔχῃ κλείσει.

Ὁ Στόομπαντ, διευθυντὴς τοῦ ἀστεροσκοπείου τοῦ Οὔκκλ, τοῦ Βελγίου, ἀνεκάλυψε ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀστεροειδῶν διπλασιάζεται, ὅταν τὸ μέγεθος αὐξάνει κατὰ ἕνα βαθμόν. Οὕτω ἂν Α εἶνε οἱ ἀστεροειδεῖς τοῦ 10ου μεγέθους, οἱ ἀστεροειδεῖς τοῦ 11ου μεγέθους εἶνε Α+Α καὶ οὕτω καθεξῆς, ὥστε ὑποθέτοντες μέχρι τοῦ 20οῦ μεγέθη τοὺς δρατοὺς ἀστεροειδεῖς διὰ τὰ μεγάλα σύγχρονα τηλεσκόπια, φθάνομεν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν 50.000 ἢ 100.000, καὶ θὰ μείνῃ ἀκόμη ὅλη ἡ....πλανητικὴ σκόνη τῆς ὁποίας δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ μετρήσωμε τοὺς κόκκους.

Ἀλλὰ ὅλο αὐτὸ τὸ πλῆθος τῶν ἀστεροειδῶν ἂν ἡνοῦντο εἰς μίαν μᾶζαν δὲν θὰ ἰσοῦτο αὐτή, εἰμὴ πρὸς τὸ χιλιοστὸν τῆς μάζης τῆς Γῆς ἢ πρὸς τὸ ἑκατοστὸν τῆς τοῦ Ἑρμοῦ, τοῦ πλέον μικροῦ πλανήτου, ἀποτέλεσμα βεβαίως πολὺ ὀλίγον ἐποικοδομητικὸν τῆς ὑποθέσεως, καθ' ἣν οἱ ἀστεροειδεῖς εἶνε τὰ τεμάχια ἑνὸς πλανήτου θραυσθέντος ἢ συνεπείᾳ ἐσωτερικῆς ἐκρήξεως ἢ συγκρουσθέντος πρὸς ἄλλον πλανήτην, μέχρις στιγμῆς ἄγνωστον. Ὁπόθεν δήποτε καὶ ἂν προέρχωνται οἱ ἀστεροειδεῖς αὐτοὶ φαντάζουν σὰν ἕνα δακτυλίδι γύρω στὸν ἥλιο καὶ οἱ ἀστρονόμοι λέγουν, ὅτι τὸ ζῳδιακὸν φῶς ὀφείλεται εἰς αὐτούς.

⁂

Ἔγραψα ἄλλοτε διὰ τὸν ἀστεροειδῆ Ἔρωτα, ποὺ ξεφεύγοντας ἀπὸ τὴν τροχιὰ τοῦ Ἄρεως πλησιάζει πρὸς ἡμᾶς, ὑπὸ εὐνοϊκὰς περιστάσεις, εἰς ἀπόστασιν 40 ἑκατομμ. χιλιομ., ἐνῷ ὁ Ἐρυθρὸς Πλανήτης, οὐδέποτε μᾶς ἐπλησίασεν ἐγγύτερον τῶν 56 ἑκατομμ. χιλιομ. Ἀπὸ μιᾶς ἀπόψεως αὐτὸ εἶνε γιὰ μᾶς πολὺ εὐχάριστον: Τὸ νὰ εὑρισκόμεθα πιὸ κοντὰ στὸ θεὸ τῆς ἀγάπης ἀπὸ τὸ θεὸ τοῦ πολέμου. Ἀλλὰ ἐκτὸς αὐτῆς τῆς συναισθηματικῆς ἱκανοποιήσεως, ὁ Ἔρως παρέχει καὶ μίαν ἄλλην πλέον σοβαράν, εἰς τοὺς ἀστρονόμους, ἐπιτρέποντάς τους νὰ μετρήσουν ἀκριβῶς τὴν ἀπόστασιν τῆς Γῆς ἀπὸ τοῦ Ἡλίου, κατὰ τὸ 1931, καὶ ἐπομένως τὴν ἔκτασιν ὁλοκλήρου τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος.

Ἀλλὰ ἡ πλέον ἐνδιαφέρουσα ἀνακάλυψις ἀστεροειδοῦς ἦτο ἡ ὅλως τελευταίως σημειωθεῖσα τοῦ κ. Ντελπόρτ, διαδόχου τοῦ Στόομπαντ, τὴν 1ην Φεβρουαρίου τοῦ 1936, δηλαδὴ πέρυσιν. Ὁ κ. Ντελπόρτ ἐφωτογράφησεν εἰς μίαν «πόζαν» διαρκείας 45 λεπτῶν τὴν περιοχὴν τοῦ οὐρανοῦ, ὅστις λάμπει, εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Λέοντος, ὁ μεγαλοπρεπὴς Βασιλίσκος. Ἐπὶ τῆς φωτογραφικῆς πλακός, δίπλα εἰς τὰς κυκλικὰς κηλῖδας, τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀπλανεῖς, παρετήρησεν τρία ἄλλα στίγματα. Δύο ἐξ αὐτῶν ἀνεγνωρίσθησαν, ὡς ἀκίνητα καὶ ἀστεροειδεῖς γνωστοὺς καί... βαπτισμένους. Ἀλλὰ τὸ τρίτον στίγμα; Αὐτὸ ἐκίνησε τὴν προσοχὴν τοῦ κ. Ντελπόρτ, διὰ τοῦ συνήθους μήκους του: πράγματι οἱ κανονικοὶ ἀστεροειδεῖς ἀκολουθοῦν μίαν ὀπισθοδρομικὴν κίνησιν, ἡ ὁποία τοὺς ἀπομακρύνει τῆς θέσεώς των κατὰ ἓν πρῶτον λεπτὸν τῆς μοίρας ἡμερησίως. Λοιπόν, τὰ ἴχνη ἐπὶ τῆς πλακὸς ἔδειχναν μίαν ταχύτητα διπλῆν.

Μεταγενεστέρως ὁ κ. Ντελπόρτ ἔδωσε τὸ ὄνομα Ἄδωνις εἰς τὸν νέον ἀστεροειδῆ. Ἀσφαλῶς αὐτοὶ οἱ ἀστρονόμοι ἔχουν ψυχὰς ποιητικάς. Στὴν πραγματικότητα αὐτὸς ὁ Ἄδωνις δὲν εἶνε παρὰ ἕνα χοντρὸ χαλίκι, διαμέτρου περίπου ἡμίσεος χιλιομέτρου. Ἀλλὰ τὸ χαλίκι αὐτὸ μᾶς ἐνδιαφέρει διὰ τὴν περιφοράν του. Τὸ παρατιθέμενον σχῆμα μᾶς δείχνει τὴν τροχιάν του, τὴν πολὺ περίεργον, ἀφοῦ ἀπὸ τὴν μιὰ πλευρὰ πλησιάζει πρὸς τὸν Ἑρμῆν, ἐνῷ ἀπὸ τὴν ἄλλην ἀφοῦ διέλθῃ ἀπὸ τὴν Ἀφροδίτην, Γῆν καὶ Ἄρην, ἀπομακρύνεται πρὸς τὸν Δία, συμπληρώνων αὐτὸν τὸν μεγάλον...περίπατον εἰς 2 ½ ἔτη.

Αὐτὸ μᾶς κάνει νὰ σκεφθῶμεν, ὅτι αἱ τροχιαὶ τῶν ἀστέρων δὲν εἶνε ἀναλλοίωτοι, ὅπως ἡ γραμμές...τοῦ τράμ, ἀλλὰ εἶνε σὰν τὴν πορεία τῶν.. αὐτοκινήτων, ποὺ στρίβουν δεξιὰ—ἀριστερά, γιὰ νὰ ἀποφύγουν τὶς λακοῦβες τοῦ δρόμου.

Λοιπὸν θὰ μποροῦσε νὰ συμβῇ, ὥστε ὁ Ἄδωνις νὰ περάσῃ πολὺ κοντὰ ἀπὸ τὴ σφαῖρα μας, ὁπότε τρία πράγματα θὰ συνέβαιναν: ἢ ἡ ταχύτης του θὰ ἦταν ἀρκετή, ὥστε ν' ἀποφύγῃ τὴν πρόσκρουσί του στὴ γῆ καὶ θὰ συνέχιζε ἔτσι τὴν πορεία του, ἔστω καὶ τροποποιημένη κάπως, ἢ οὐ ὑπεχρεοῦτο νὰ γυρίζῃ γύρω μας καὶ τότε θὰ εἴχαμε ἀποκτήσει μιὰ νέα Σελήνη, μιὰ Σεληνίτσα, πρᾶγμα δυσάρεστο ἀσφαλῶς γιὰ τοὺς ἐρωτευμένους ἤ, τέλος, θὰ γινόταν, ὥστε νὰ πέσῃ πάνω μας, ἂν ἡ ἕλξις τῆς γῆς ἦταν δυνατὴ τόσο —καὶ εἶνε —καὶ θὰ τσακιζόταν, τσακίζοντας συγχρόνως καὶ πολλὲς ἁμαρτωλὲς ὑπάρξεις.

Στὰ 1908 ἡ πτῶσις μιᾶς βολίδος 150 τόννων στὴ Σιβηρία προὐκάλεσε μιὰ δόνησι, ποὺ τὴν κατάλαβε καὶ ἡ Ἀγγλία. Φαντασθῆτε τώρα ἂν αὐτὸ γίνῃ καὶ μὲ τὸν Ἄδωνι, ποὺ εἶνε δυὸ ἑκατομμύρια φορὲς πιὸ βαρύς.

Πολλοὶ ἀπὸ μᾶς ἂς ἡσυχάσουν, γιατὶ ὅταν γίνῃ αὐτὸ—μετὰ 17 χρόνια δηλαδή—θὰ ἔχουν ἤδη ἐκμετρήσῃ τὸ ζῆν ἢ θὰ πλησιάζουν, ὁπότε καὶ ἂν λείψουν δὲν θἄνε τόσο μεγάλη ζημία. Ἀκόμα πρέπει νὰ ἡσυχάσωμεν ὅλοι, γιατὶ ἡ πτῶσις τοῦ Ἀδώνιδος κατὰ τὰ τέσσαρα πέμπτα τῶν πιθανοτήτων θὰ γίνῃ στὸν Ὠκεανό.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἰδοὺ ἡμεῖς ὅλοι εἰδοποιημένοι ἐκ τῶν προτέρων, ἀλλὰ καθὼς δὲν μποροῦμε τίποτε νὰ κάμωμε γιὰ ν' ἀποφύγωμε τὸ κακό, ἡ παροιμία: "Ἕνας ἄνθρωπος πληροφορημένος ἀξίζει γιὰ δυό, δὲν ὑπάρχει λόγος ν' ἀναφερθῇ κι' ἐδῶ.

Λ. ΟΥΛΛΕΒΙΓΚ

Ἐγκυκλοπαιδικὰ περίεργα

—Καὶ πάλιν περὶ ἡλίου!

Γνωρίζετε ὅτι τὸ ἥλιον, τὸ σπάνιον καὶ ἰδιότροπο αὐτὸ ἀέριο, παίζει ἕνα ἰδιαίτερο ρόλο στὸ ἀστρικὸ διάστημα, ποὺ ἄλλως τε καὶ ἀνεκαλύφθη πρὶν ἀνακαλυφθῇ κάτω στὴ Γῆ;

Ἡ σύγχρονη ἀστρονομία, ποὺ τοποθετεῖ τὰ σώματα τὰ ἀποτελοῦντα τὸ σύμπαν εἰς ἕνδεκα ὁμάδας, καλουμένας «φασματικὰς κλάσσεις» ἀνεκάλυψε πολλὰ οὐράνια σώματα ἰδιαιτέρως πλούσια εἰς ἥλιον.

Τὰ ἀστέρια αὐτὰ εἶνε πολὺ ὀλίγα. Μόλις 713, ἐπὶ 5.691 ὁρατῶν ἀστέρων διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ 19.000 μόνον ἐπὶ 268.700 ἀστέρων καταγεγραμμένων μέχρι τοῦ 12ου μεγέθους, ἤτοι περίπου τὸ 1)12 ὅλων τῶν ἀστέρων.

Μιὰ ἄλλη ἰδιοτροπία τῶν ἀστέρων μὲ τὸ ἥλιον εἶνε ὅτι αὐτὰ εἶνε σχεδὸν συγκεντρωμένα κοντὰ—πολὺ κοντὰ—στὸν Γαλαξία, ἐνῷ τὰ ἀνήκοντα εἰς ἄλλας «φασματικὰς κλάσσεις» κατανέμονται συμμετρικῶς καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ Γαλαξίου καὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ μέχρι τῶν δύο του Πόλων.

Τέλος εἶνε τὰ ἀστέρια τὰ πιὸ μακρυνὰ ἐν σχέσει μὲ τὸν Ἥλιο. Ἐνῷ τὸ φῶς δὲν θέλει παρὰ κάτι περισσότερο τῶν 4 ἐτῶν γιὰ νὰ συναντήσῃ τὰ πρῶτα ἀστέρια τοῦ Γαλαξίου μας, χρειάζεται περίπου 1000!... χρόνια γιὰ νὰ συναντήσῃ τὰ ἀστέρια μὲ τὸ ἥλιον.

— Τὸ τέλος τοῦ κόσμου στὰ 1957

Γνωρίζετε τὸν κ. Ἀλένιους; Εἶνε ὁ ἀρχηγὸς τῆς πλέον περιέργου αἱρέσεως τοῦ κόσμου. Οἱ ὀπαδοὶ αὐτῆς τῆς αἱρέσεως, γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Οἱ πιστοὶ τῆς Πυραμίδος», εἶνε ἀπολύτως πεπεισμένοι, ὅτι μποροῦν νὰ βαδίσουν ἐπὶ τῶν κυμάτων καὶ εἶνε ἤδη τόσο πολυάριθμα τὰ θύματα τῆς πίστεως αὐτῆς, ἀφοῦ τὸ πλεῖστον τῶν πιστῶν δὲν γνωρίζουν νὰ κολυμβοῦν.

Ἡ θεωρία των ἱδρύθη ἰδιαιτέρως βάσει ὑπολογισμῶν ἐπὶ τῶν γωνιῶν τῶν αἰγυπτιακῶν πυραμίδων καὶ ὁ κ. Ἀλένιους βεβαιοῖ, ὅτι αἱ μελέται του τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ δώσῃ τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῶν πυραμίδων καὶ νὰ μετατρέψῃ τὴν ἀστρολογίαν ἀπὸ θεωρίαν εἰς πραγματικότητα.

— Μπορῶ νὰ ἀναγγείλω, λέγει, ὅτι ἡ Ἀνθρωπότης δὲν θὰ ζήσῃ εἰμὴ ἓξ χιλιάδας χρόνια. Ὁ κόσμος μας θὰ καταστραφῇ. λοιπόν, κατὰ τὸ 1957.

Μπά!... εἶνε ἀκόμη μακρυά!...

— Στατιστική... μπάνιου

Μεταξὺ τῶν πιὸ ἀπαραιτήτων τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἔχῃ μιὰ συγχρονισμένη κατοικία εἶνε τὸ τηλέφωνον, τὸ ραδιόφωνον καὶ τὸ μπάνιο.

Μιὰ στατιστικὴ ποὺ ἀφορᾷ τὸ μπάνιο μᾶς δίδει τοὺς κάτωθι ἀριθμοὺς λουτήρων ἀντιστοιχούντων εἰς 1000 κατοίκους:

Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι 35, Ἀγγλία 31, Γερμανία 26, Ἑλβετία 21, Δανία 20, Ὀλλανδία 19, Βέλγιον 18, Γαλλία 14, Ἰαπωνία 12, Τσεχοσλοβακία 10, Νορβηγία 8, Οὐγγαρία 7, Ἰταλία 6, Πολωνία 5, Ἱσπανία 5, Πορτογαλία 4, Ἑλλὰς 3, Ρουμανία 2, Γιουγκοσλαυΐα 1, Ρωσσία 0.1.

Ὅπως βλέπομεν ἀπὸ τὴν στατιστικὴν αὐτήν, ἡ φροντὶς διὰ τὴν καθαριότητα ἀρχίζει νὰ παίρνῃ διαστάσεις σοβαράς, ὥστε νὰ ἐλπίζεται ὅτι μετ' ὀλίγα ἔτη κάθε οἰκογένεια θἄχῃ καὶ τὸ λουτρό της.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΖΩΗ

ΔΥΣΠΙΣΤΙΑΙ

Ὁ ἀναγνώστης μου Κουασιμόδος ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρούπολι μοῦ γράφει ἕνα γράμμα, στὸ ὁποῖο μὲ θερμοπαρακαλεῖ νὰ τὸν βγάλω ἀπ' τὴ δύσκολη θέσι, ποὺ τὸν ἔφερε ἡ παληανθρωπιὰ τῶν φίλων του: «Κυρία Πηνελόπη, γράφει, ἀγαπῶ ἀπὸ διετίας μιὰ δεσποινίδα, ἡ ὁποία, σᾶς βεβαιῶ, προσωποποιεῖ ἀπολύτως τὸν ἰδανικὸ τύπο τῆς γυναίκας, ποὺ εἶχα πάντοτε μέσ' τὴν καρδιά μου καὶ γιὰ καιρὸ ἀναζητοῦσα. Ἡ ἐπιμονή μου τὴν ἔκαμε νὰ πεισθῇ, ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ «καπρίτσιου», ἀλλὰ περὶ σοβαροῦ αἰσθήματος, ποὺ κάποια μέρα—ὄχι πολὺ μακρυνή—θὰ εἶχε τὴν ἐπιβράβευσί του μπροστὰ σ' ἕνα ἱερέα, στὴν ἐκκλησία, μὲ τὴν συντροφιὰ λίγων φίλων καὶ τῶν δικῶν μας. Ὁ καιρὸς περνοῦσε εὐτυχισμένος καὶ νόμιζα, πὼς τίποτε πιὰ δὲν ὑπῆρχε στὸν κόσμο, ποὺ νὰ συγκρίνεται μὲ τὴ δική μου εὐτυχία. Ἀλλὰ μιὰ μέρα—πρὸ τριμήνου ἀκριβῶς—πὼς ἡ φίλη μου παρετήρησα, δὲν ἦταν εὔθυμη, ὅπως πρῶτα. Κάποια σκιὰ πλανιόταν στὰ χαρακτηριστικά της. Ἀνησύχησα. Τί μποροῦσε νὰ τῆς συμβαίνῃ; Μήπως;... Ἀλλὰ δὲν μποροῦσα ποτὲ νὰ σκεφθῶ, πὼς μποροῦσε νὰ εἶχε πάψει νὰ μ' ἀγαπᾷ. Τὴν ρώτησα. Δὲν ἀποκρίθηκε. Ἐπέμεινα κι' ὅπως ἦταν φυσικὸ ὑπέκυψε στὴν ἐπιμονή μου. Μοῦ εἶπε, λοιπόν, πὼς κάποιος ἀπ' τὸ στενὸ φιλικό μου περιβάλλον τῆς εἶπε, ὅτι ἐγὼ πρὸ καιροῦ συνδεόμουνα μὲ ἕνα κορίτσι, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ τῆς τὸ κατονομάσῃ. «Σὲ νόμιζα, ἔλεγε, σὰν ἕνα νέο τελείως ἁγνό, χωρὶς προηγούμενο αἴσθημα, σὰν ἐμένα καὶ σὰν τέτοιον σ' ἀγάπησα. Ἀλλὰ καὶ γιατὶ δὲν μοῦ τὤλεγες; Γιατὶ μοῦ τὤκρυβες;». Φυσικὰ ἀρνήθηκα, ἀφοῦ μάλιστα τίποτε τέτοιο δὲν συνέβη ποτὲ πρὸ ἐκείνης. Κατέστη ἀδύνατο νὰ μὲ πιστέψῃ καὶ μοῦ ζητᾷ, ὄχι τίποτ' ἄλλο, ἀλλὰ νὰ τῆς ὁμολογήσω τὸ αἴσθημά μου ἐκεῖνο καὶ εἶνε διατεθειμένη νὰ μὲ συγχωρήσῃ καὶ νὰ ξεχάσῃ. Ἀλλά, κυρία μου, τί νὰ τῆς ὁμολογήσω; Ἀφοῦ δὲν ἔχω ἰδέαν τὸ τί μοῦ λέγει. Σᾶς θερμοπαρακαλῶ ἀπαντῆστε μου τί θὰ κάνατε, ἂν εἴσαστε στὴ θέσι μου. Περιμένω τὴν ἀπάντησί σας μὲ ἀληθινὴ ἀγωνία. Κουασιμόδος».

Ἡ περίπτωσις, ποὺ τόσο καλὰ ἐκθέτει στὸ γράμμα του ὁ ἀγαπητός μου ἀναγνώστης ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρούπολι, δὲν εἶνε ἀπὸ τὶς σπάνιες. Πολλὲς φορὲς στὴ ζωή μου ἔτυχε νὰ συναντήσω ἀνθρώπους, ποὺ ἔπεσαν θύματα τῆς παληανθρωπιᾶς τῶν ἄλλων.

Θυμᾶμαι, ὅμως, τὴν ἑξῆς περίπτωσι, ποὺ συνέβη σὲ πρόσωπο συγγενικό μου.

Ἂς τὴν διαβάσῃ ὁ Κουασιμόδος καὶ μαζὶ μ' αὐτὴ κι' ἄλλοι, ἂς προσέξῃ κι' ἂς πάρῃ τὶς ἀποφάσεις του.

Λοιπὸν πρὸ 20 ἀκριβῶς ἐτῶν ἕνας ἐξάδελφός μου, στὰ χρόνια μου, ἦταν τρελλὰ ἐρωτευμένος μὲ ἕνα κορίτσι, λίγο μικρότερό του. Φαινόταν—καὶ ἦταν πραγματικὰ—εὐτυχής. Σὲ μένα δέ, ποὺ ἤμουνα τρόπον τινὰ ὁ πνευματικός του, μοῦ ἐνεπιστεύθη, πὼς πολὺ γρήγορα θὰ τὴν ζητοῦσε σὲ γάμο. Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρκεῖτο νὰ κάνῃ σχέδια γιὰ τὸ μέλλον, ποὺ πραγματικὰ γι' αὐτὸν προοιωνιζόταν λαμπρὸ κι' εὐτυχισμένο. Ξαφνικὰ μιὰ μέρα ἦρθε καὶ μὲ βρῆκε πολὺ κατηφής. Παρέλειψα νὰ σᾶς ὅτι ἦταν ἡ προσωποποίησις τῆς ἁγνότητος καὶ τῆς εὐθύτητος. Ὡς τότε δὲ δὲν εἶχε γνωρίσει ἄλλη ἐρωμένη. Ἀνήσυχη τὸν ρώτησα γιὰ τὴν αἰτία τῆς στενοχώριας του καὶ μοῦ εἶπε, πὼς ἡ φίλη του «πληροφορήθηκε ἀπὸ ἀξιόπιστη πηγή», ὅτι πρὶν συνδεθῇ μαζί της, ἦταν ἐρωτευμένος μὲ κάποια ἄλλη. Προσπάθησε νὰ τὴν πείσῃ, ὅτι ἡ «πληροφορία» της ἦταν ἀπολύτως ἀνακριβὴς καὶ μάλιστα κακόβουλη. Δὲν τὸν πίστεψε καὶ ἄρχισε νὰ μὴν πολυπηγαίνῃ στὶς συναντήσεις των. Ὅταν δὲ πήγαινε τοῦ ζητοῦσε νὰ τῆς πῇ τὴν ἀλήθεια καὶ θὰ τὸν συγχωροῦσε. Ἀλλὰ ὁ δυστυχὴς ἐξάδελφος δὲν ἦταν ἱκανὸς νὰ πῇ ψέματα. Καὶ γι' αὐτὸ ὑπέφερε. Δὲν ἤξερε πῶς θὰ ἔπειθε τὴν φίλη του, ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία δὲν ἦταν, παρὰ μιὰ συκοφαντικὴ πρᾶξις καὶ τίποτε περισσότερο.

Ἦταν λοιπὸν πολὺ στενοχωρημένος. Μοῦ ζήτησε τὴ γνώμη μου. Δὲν ἤξερα κι' ἐγὼ τί νὰ τοῦ πῶ. Σὲ μιὰ στιγμὴ τὸν βλέπω νὰ χαμογελᾷ. Λιγάκι παραξενεμένη τὸν ρώτησα: γιατί. «Θὰ δῇς, μοῦ εἶπε, τί θὰ κάμω». Σὲ δυὸ μέρες ἦρθε καὶ μὲ βρῆκε χαρούμενος κι' εὐτυχισμένος. Καὶ τότε μοῦ ἐξήγησε: ἁπλούστατα τῆς «ὡμολόγησε». Τῆς εἶπε, πὼς πραγματικὰ εἶχε κάποτε ἕνα μικρὸ αἴσθημα, ἀλλὰ χωρὶς σοβαρὴ ἀπόχρωσι κι' ὅτι δὲν θυμότανε τίποτε ἀπὸ τὴν ἱστορία ἐκείνη κι' ἀκόμη ὅτι δὲν τῆς εἶπε τίποτε γιὰ νὰ μὴ τὴν ἀνησυχήσῃ καὶ ἄλλα πολλά, σὲ σημεῖο, ποὺ ἡ νεαρή του ἐρωμένη ἐπείσθηκε τελείως καὶ...τὸν συνεχώρησε. Τὸ ζευγάρι ἀργότερα παντρεύτηκε. Φυσικὰ μὲ τὸν καιρὸ ὁ ἄνδρας ὡμολόγησε στὴ γυναῖκα, ὅτι τὸ αἴσθημά του ἦταν...παραμύθι, ἀλλὰ ἕνα παραμύθι, ποὺ ἐπεβάλλετο, γιατὶ ἀλλοιῶς δὲν γινόταν τίποτε.

Ἂν ὁ Κουασιμόδος νομίζῃ ὅτι ἡ ἱστορία αὐτὴ μπορεῖ νὰ τοῦ χρησιμεύσῃ, ἂς μὴ διστάσῃ. Ἐγὼ δὲν προσθέτω τίποτε...

ΠΗΝΕΛΟΠΗ

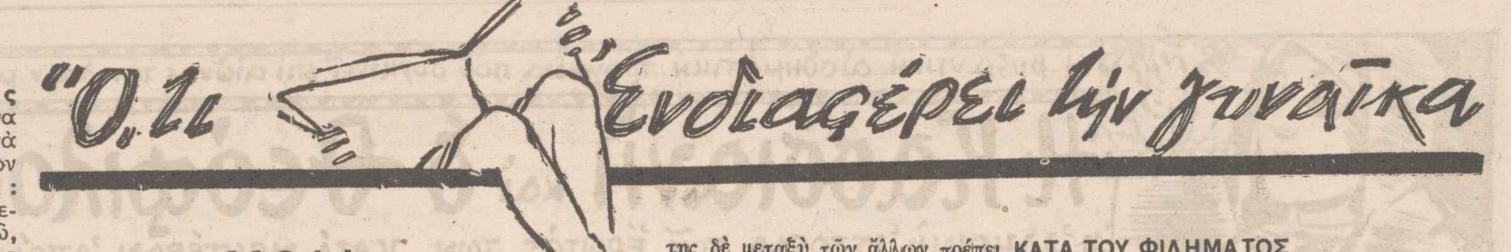

Ὅ,τι Ἐνδιαφέρει τὴν γυναῖκα

Η ΜΟΔΑ

Μαζὶ μὲ διάφορα παληὰ ποὺ μᾶς ξαναπαρουσιάζει ἡ Μόδα βλέπομε καὶ ἕνα παληό μας γνώριμο: Τὸ κανοτιὲ καὶ τὸ ὑποδεχόμαστε μὲ μεγάλο ἐνθουσιασμό, γιατὶ εἶνε ἕνα καπελλάκι βολικό, ποὺ πηγαίνει σὲ κάθε φυσιογνωμία. Χώνεται καλὰ στὸ κεφάλι καὶ εἶνε πολὺ πρακτικὸ γιὰ τὰ πρωϊνά. Τὰ κανοτιὲ γίνονται ἀπὸ διάφορες ψάθες καὶ γαρνίρονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ μιὰ καρδέλλα ποὺ ἐνίοτε τοποθετεῖται εἰς τρόπον ὥστε νὰ προσδίδῃ λίγο ὕφος στὴν καλόττα.

Πλὴν ὅμως τῆς κορδέλλας χρησιμοποιοῦνται πολὺ στὰ καπέλλα μας τὰ πτερὰ καὶ τὰ ἄνθη σὲ πολλὰ χρώματα ποὺ δὲν διστάζουν νὰ παρουσιασθοῦν καὶ ἀνάμικτα.

Τὰ ἄνθη κατὰ προτίμησιν τοποθετοῦνται στὶς εὔμορφες, ποὺ καθὼς ξέρετε εἶνε ἀν βόγκ. Ἡ φετεινὲς ποπλὶν ἔχουν τὶς καλόττες ἐντελῶς ἴσιες, προσοχὴ ὅμως διότι δὲν κολακεύουν ὅλες τὶς φυσιογνωμίες.

Ἄλλες φόρμες καπέλλων εἶναι τὰ μπρετόν, ἡ τόκες, μερικὰ κλοπάκια ποὺ φοριοῦνται ψηλὰ στὸ κεφάλι καὶ κοζάκικα σκουφάκια.

Γενικῶς τὸ χαρακτηριστικὸ τῶν ἐφετεινῶν καπέλλων εἶνε ὅτι φοριοῦνται στὴν κορυφὴ τοῦ κεφαλιοῦ καὶ νὰ μὴ χώνωνται σὰν ἄλλοτε.

Ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰ καπέλλα καὶ τὰ φορέματα γαρνίρονται μὲ ἄλλην τὴν λεπτότητα ποὺ ἀπαιτεῖ ἡ γυναικεία κομψότης.

Κουμπιά, τσέπες, κεντήματα, ζῶνες φανταιζί, ὅλα συνδυάζονται γιὰ νὰ μᾶς δώσουν τὴν ὡραιοτέραν ἐντύπωσιν καὶ νὰ συντελέσουν εἰς τὴν παρουσίασιν ἑνὸς κομψοῦ συνόλου.

Ἡ γραμμή.— Ἡ καλοκαιρινὴ σιλουέττα παρουσιάζεται ἀπηλλαγμένη ἀπὸ τὰ βαρυὰ ἐπανωφόρια καὶ ἀπὸ τὰ βαρυὰ φορέματα καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγον καὶ ἡ γραμμή της παρουσιάζεται ἐντελῶς διάφορος: Στενεύει ἐπάνω καὶ φαρδαίνει κάτω, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ χάνῃ τὸ θέλγητρον τῆς ἴσιας γραμμῆς, ποὺ προσδίδει πάντοτε νεανικὸν ὕφος.

Ἐκ παραλλήλου οἱ ὦμοι γίνονται λιγώτερο τετράγωνοι, ὁ μποῦστος πλέον ἐφαρμοστὸς καὶ ἡ τάλλια τοποθετεῖται πλέον ψηλά.

Ἡ βραδυνὲς τουαλέττες ἀκολουθοῦν πολλὲς γραμμές. Γιὰ νὰ φαίνωνται πλέον καλοκαιρινές, πλέον αἰθέριες, γαρνίρονται μὲ βολὰν καὶ «ρύς», ἢ ἔχουν φάρδος πίσω.

Τὰ ταγιὲρ εἶναι δύο εἰδῶν, τὰ πρωϊνὰ καὶ τὰ ἀπογευματινά. Ἔχουν κοντὲς ζακεττοῦλες τὰ μὲν καὶ τὰ ἄλλα ἀφίνονται ἐλεύθερα νὰ ἔχουν ζακέττα μακρυὰ ἢ κοντή. Μερικὲς θυμίζουν πολὺ Ντιρεκτουάρ, δηλαδὴ ἔχουν μπάσκα ἀρκετὰ μακρυὰ πίσω. Ἄλλες πάλι εἶναι πιὸ κλασσικές. Ἡ φοῦστες εἶναι ἴσιες ἃ ἂν φόρμ, ἀναλόγως τοῦ σχήματος τῆς ζακέττας. Ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ θριαμβεύει εἶναι μεταξωτὸ ταγιὲρ ἀπὸ χονδρὸ ὀττομὰν μαῦρο μὲ ζακεττούλα κοντὴ καὶ ρεβὲρ ἄσπρα. Ἕνα τέτοιο ταγιὲρ μπορεῖ νὰ ἐμφανισθῇ ὁπουδήποτε.

Ἀπογευματινά.— Γιὰ τ' ἀπόγευμα θὰ ἰδοῦμε ἐπίσης ὡραῖα ἐπανωφοράκια τρουὰκὰρ ποὺ γίνονται ἀπ' τὸ ἴδιο ὕφασμα τοῦ φορέματος, ἀλλὰ μὴ ξεχνοῦμε ὅτι τὸ πλέον chic, ἐκεῖνο μὲ τὸ ὁποῖον εἶναι πάντοτε ντυμένη κάθε κυρία κομψή, εἶναι τὸ μαῦρο ἐπανωφόρι, ποὺ γίνεται ἀπὸ ἐλαφρὸ ὕφασμα μεταξωτὸ ἢ λαινὰζ χωρὶς φόδρα καὶ φοριέται ριχτὸ ἢ ἂν προτιμοῦν τὸ φοδράρουν μὲ ὕφασμα ἐμπριμέ.

—Η ΕΥΜΟΡΦΙΑ ΣΑΣ

Θὰ συμφωνῆτε βέβαια ὅλες μαζί μου, ὅτι δὲν ὑπάχει ὡραιότερο γιὰ μιὰ γυναῖκα ἀπὸ ἕνα περιποιημένο χέρι. Ὅλα τὰ χέρια δὲν εἶνε εὔμορφα ἀπὸ τὴν φύσι, μποροῦν ὅμως νὰ φανοῦν εὔμορφα ἂν εἶνε περιποιημένα, δηλαδὴ λευκά, μὲ λεία τὴν ἐπιδερμίδα καὶ μὲ νύχια ἄμεμπτα.

Ἡ γυναῖκα ἔχει καθῆκον νὰ περιποιῆται καὶ τὸ ἐλάχιστον μόριον τοῦ ἑαυτοῦ της, τὸ χέρι της δὲ μεταξὺ τῶν ἄλλων πρέπει πρωτίστως νὰ τὴν ἀπασχολῇ.

Διὰ νὰ διατηρῇ τὸ χέρι της λευκὸ δὲν πρέπει νὰ ἐκτίθεται εἰς τὸν ἥλιον χωρὶς γάντια, πρέπει κάθε βράδυ, ἀφοῦ πλυθῇ, νὰ ἀλείφῃ μὲ λίγη γλυκερίνη καὶ λεμόνι καὶ εἰ δυνατὸν νὰ κοιμᾶται φορῶντας ἕνα παληὸ ζευγάρι γάντια. Θὰ χρησιμοποιῇ πάντοτε ἁγνὸ σαποῦνι, κατὰ προτίμησιν Μασσαλίας, καὶ θὰ ἀποφεύγῃ τὶς βαρειὲς δουλειές, ποὺ ἐπιβουλεύονται τὴν εὐμορφιὰ τοῦ χεριοῦ.

Ἔπειτα ἔρχεται ἡ περιποίησις τῶν νυχιῶν, ποὺ πρέπει νὰ γίνεται τακτικά:

Λιμάρισμα καθημερινό, πλύσιμο μὲ σαπουνάδα καὶ τρίψιμο μὲ βούρτσα γιὰ νὰ παρουσιάζωνται τὰ νύχια ἄμεμπτα καὶ ἔπειτα γυάλισμα καὶ βερνίκωμα.

Μὴ λησμονοῦμε ὅτι κάθε ὑπερβολὴ ὅσον ἀφορᾷ τὸ βάψιμο τῶν νυχιῶν δείχνει κακὸ γοῦστο καὶ πρέπει νὰ τὴν ἀποφεύγουμε. Καὶ τέλος γιὰ νὰ συμπληρώσουμε τὴν τουαλέττα τῶν νυχιῶν, δὲν πρέπει νὰ παραλείπωμε ποτὲ τὴν χρῆσιν Νεϊλίνης γιὰ τὰ πετσάκια.

—ΤΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΣΑΣ

Τὸ ζήτημα τῆς ἐπιπλώσεως ἔχει ὑποστῆ μεγάλας μεταλλαγὰς καὶ ἂν ἰδοῦμε ἕνα τωρινὸ σπίτι καὶ ἕνα παλαιὸ θὰ σπεύσωμεν ἀμέσως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἐγίναμε πρακτικώτεροι καὶ πολὺ πλέον καλαίσθητοι. Διότι ἂς μὴ νομίζωμεν ὅτι εἶναι καλαισθησία νὰ ἔχωμε πολλὰ ἔπιπλα καὶ γεμάτους τοὺς τοίχους μὲ κάδρα ποὺ δὲν ἔχουν λόγον.

Τὰ ἔπιπλα ἑνὸς σπιτιοῦ πρέπει νὰ εἶναι λίγα καὶ ὅσο τὸ δυνατὸν ἐκλεκτά. Κάθε τι θὰ ἔχῃ λόγον ὑπάρξεως καὶ δὲν θὰ ὑπάρχουν πράγματα ποὺ θὰ φαίνωνται ὅτι ἔχουν τοποθετηθῆ μόνον καὶ μόνον γιὰ φιγούρα χωρὶς νὰ χρησιμοποιοῦνται ποτέ.

Ἡ τραπεζαρία ἔχει περιορισθῆ σὲ ἕνα τραπέζι μὲ τὶς καρέκλες του, σὲ μιὰ σερβάντ ἢ μπουφὲ καὶ τὸ πολὺ μιὰ βιτρίνα γιὰ τ' ἀσημικά. Τίποτε περισσότερο. Ὅλα τὰ ἄλλα περιττεύουν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ κάδρα, μόνον 1—2 ταμπλὼ ἀξίας στοὺς τοίχους καὶ αὐτὰ διαλεγμένα μὲ γοῦστο.

Τὸ τραπέζι θὰ μένῃ χωρὶς κάλυμμα τὴν ἡμέρα, ἐφ' ὅσον ἐξυπακούεται ὅτι εἶναι καμωμένο ἀπὸ ξύλο εὔμορφο ποὺ πρέπει νὰ φαίνεται. Στὴ μέση μόνον τοποθετοῦμε κάποιο κέντημα κι' ἕνα κρυστάλλινο πιάτο μὲ τριαντάφυλλα.

Αὐτὰ ὅσον ἀφορᾷ τὶς ὧρες ποὺ δὲν χρησιμοποιοῦμε τὸ τραπέζι διὰ φαγητόν, ἀλλὰ τὴν ὥρα τοῦ τραπεζιοῦ καλύπτομε τὸ τραπέζι μὲ λινὸ τραπεζομάνδηλο λευκὸ γιὰ τὶς ἐπίσημες ἡμέρες καὶ χρωματιστὸ γιὰ τὰ οἰκογενειακὰ γεύματα.

Ἡ μόδα τοῦ τραπεζιοῦ χωρὶς τραπεζομάνδηλο καὶ τῆς ἀντικαταστάσεώς του μὲ πετσετάκια κατηργήθη πρὸ πολλοῦ.

—Η ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΣΑΣ

Ἡ εὐγένεια ἐπιβάλλει ὡρισμένα πράγματα, ἀκόμη καὶ ὅταν βρισκώμεθα ἐντελῶς σὲ οἰκογενειακὸ κύκλο. Δηλαδὴ ἂς μὴ πάρουν ποτὲ τὴν συνήθεια τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας νὰ ἐμφανίζωνται στὸ τραπέζι ἀτημέλητα: οἱ ἄνδρες χωρὶς σακκάκι ἢ κολλάρο καὶ ἡ γυναῖκες μὲ παντοῦφλες ἢ ἀχτένιστες. Ἐπειδὴ ὅμως ἐξ ἄλλου ἡ ἀφόρητη ζέστη ἐπιβάλλει κάποιο ξαλάφρωμα τοῦ ντυσίματός μας, ἂς φροντίσωμε νὰ ἔχωμε κάτι δροσερὸ νὰ φοροῦμε.

Οἱ κύριοι ἂς ἔχουν ἕνα λινὸ σακκάκι μὲ γιακᾶ κλειστὸ κατεβαστό, οὕτως ὥστε νὰ τὸ φοροῦν χωρὶς πουκάμισο, καὶ ἡ γυναῖκες ἂς φοροῦν μιὰ δροσερὴ ρόμπα καὶ γοβάκια σπιτιοῦ ἢ πέδιλα.

Τὸν χειμῶνα οἱ κύριοι θὰ ἔχουν ἕνα σακκάκι καμωμένο ἀπὸ χονδρὸ καὶ συγχρόνως μαλακὸ ὕφασμα, τὴν λεγομένην πυτζαμὰ ντ' ἐντεριέρ.

ΕΣΜΕΡΑΛΔΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΦΙΛΗΜΑΤΟΣ

Ὁ ἐχθρὸς τοῦ μακιγιὰζ

Τὸ Χόλλυγουντ μὲ τὰ «στάρ» του, μὲ τὰ «φίλμς» του, μὲ τὶς μεγάλες ἑταιρίες παραγωγῆς, εἶνε, βέβαια, ἡ πόλις ἡ πιὸ περίφημη τοῦ κόσμου, ἀλλὰ δὲν θὰ ἦταν τίποτε—μὰ ἀπολύτως τίποτε, σᾶς βεβαιῶ—ἂν ἔλειπαν οἱ «μακιγιέρ».

Κι' αὐτὸ φάνηκε περίλαμπρα ἀπ' τὴν τελευταία ἀπεργία, στὴν ὁποίαν πρωτοπορεία ἦταν οἱ «μακιγιέρ», οἱ...βαφεῖς αὐτοὶ τῶν προσώπων τῶν ἠθοποιῶν, νὰ τὰ κάνουν ἀγνώριστα.

Μόλις οἱ «μακιγιέρ» ἀπήργησαν, οἱ ἠθοποιοὶ βρέθηκαν σὲ μιὰ μεγάλη ἀμηχανία.

Ἐγνώρισα τὸν πρύτανι, νὰ ποῦμε, τῶν «μακιγιέρ», τὸν ἕτερον τῶν ἀδελφῶν Οὔστμορ, ποὺ ἔχει μιὰ μεγάλη πεῖρα—ἀφοῦ ζῇ τόσα χρόνια τώρα στὴν καλλιτεχνικὴν ζούγκλα τοῦ Χόλλυγουντ.

Μιλοῦμε γιὰ τὴν τέχνην του.

—Δὲν γνωρίζω, μοῦ λέγει, χειρότερον ἐχθρὸ τοῦ «μακιγιὰζ» ἀπὸ τὸ φιλί. Ὅλα τὰ ἄλλα δὲν εἶνε τίποτε. Ἀλλὰ τὸ φιλί...προφανῶς, ὅμως τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς ἠθοποιούς. Ἂν δηλαδὴ ἀποφεύγουν νὰ φιλιοῦνται πραγματικά, τότε δὲν ἔχουν κανένα φόβο νὰ χαλάσῃ τὸ «μακιγιάζ» τους, ἂν ὅμως φιλιοῦνται....σὰ στὸ σπίτι των, τότε ἀλλοίμονο.

Καὶ ὁ...ἀρχιμακιγιὲρ τοῦ Χόλλυγουντ ἀφίνει νὰ χυθῇ ὅλο τὸ κῦμα τῆς πικρίας του, ὥστε σὲ δέκα λεπτὰ μέσα εἶχα τελείως πληροφορηθῆ γιὰ ὅλα τὰ ζητήματα, ποὺ ἀφοροῦν στὸ λεπτό του ἐπάγγελμα, γιατὶ φαίνεται πῶς ὁ φίλτατος Οὔστμορ δὲν ἔχει ἰδέαν τί θὰ πῇ ἐπαγγελματικὸ μυστικό.

Ἔτσι ἔμαθα, ὅτι οἱ χειρότεροι καλλιτέχναι καὶ οἱ πιὸ...σιχαμεροὶ γιὰ τοὺς «μακιγιέρ» τοῦ Χόλλυγουντ εἶνε οἱ Γκάρυ Κοῦπερ καὶ ἡ Μάρλεν Ντῆτριχ.

—Ἆ !....αὐτοὶ οἱ δυό, προσθέτει ὁ Οὔστμορ, ὅταν πρόκειται νὰ φιληθοῦν, νομίζει κανείς, πὼς δὲν ἔχουν φιληθῆ ποτέ τους.

Ἡ Τζόαν Κράουφορντ εἶνε τελείως διάφορη. Συγκρατεῖται, ἀλλὰ ἔχει ἄλλα καμώματα: Στρέφει ἀπότομα τὸ κεφάλι της δεξιὰ ἢ ἀριστερά, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶνε ἡ πλήρης...μασκαροποίησις τοῦ δυστυχοῦς....«ἐραστοῦ» της.

Ἡ Μαίη Οὐέστ εἶνε ἕνας...ἄγγελος. Ἀγκαλιάζει πολὺ τρυφερά, ἀλλὰ καὶ πολὺ προσεκτικὰ καὶ σπανίως χρειάζεται νὰ «ἐπισκευασθῇ τὸ πρόσωπό της.

Τὸ ἴδιο εἶνε καὶ ὁ Τζὰκ Κάκι.

Εἶνε τὸ ἀντίγραφο τῆς Μαίη Οὐέστ. Ἡ προσεκτικότης του, ὅμως, φαίνεται ὅτι ὀφείλεται στὸ γεγονός, ὅτι μόλις τώρα ἐμφανίζεται καὶ δὲν μπόρεσε νὰ ἀποβάλῃ ἀκόμη τὴν χωριάτικη δειλία του, ἀλλὰ ὅταν συνειθίσῃ, ἀσφαλῶς οἱ «μακιγιέρ» θά...τὸν σιχαθοῦν κι' αὐτόν!

Ἡ Κλώντεττ Κολμπὲρ εἶνε μία γυναῖκα πολὺ κοκέττα. Ἡ ἀπόδειξις βρίσκεται... στὰ φιλιά, ποὺ δίνει. Συμβαίνει, ὅμως πολλὲς φορὲς νὰ καταστρέφεται τὸ «μακιγιὰζ» αὐτῆς καὶ τὸ τοῦ «πάρτναιρ» της, ἀλλὰ αὐτὸ γίνεται πολὺ σπάνια καὶ ἰδίως, ὅταν ἡ Κλωντέττ βρίσκῃ τοῦ γούστου της τὸν ἄλλον.

Ἡ Γλάντις Σμπάρτοουτ εἶνε ἀκόμη πολὺ νέα. Δὲν εἶνε παρὰ στὴν ἀρχὴ τῆς «καρριέρας» της. Καὶ γι' αὐτὸ—ἀναμφιβόλως γιαὐτὸ—τὰ φιλιά της εἶνε ἀκόμη τόσο...σκαστά.

Ἐν τούτοις μὲ τὸν καιρὸ θ' ἀλλάξῃ ἰδέες, ὅταν θἄχῃ νὰ κάμῃ μὲ σκηνοθέτην, ποὺ δὲν θὰ ἀστειεύεται.

Τῆς τὸ εὐχόμεθα ὁλοψύχως.

Γιατὶ ἂν ἐξακολουθήσῃ αὐτὸ τὸ «βιολὶ» γρήγορα θὰ τὴν...σιχαθοῦν ὄχι μόνον οἱ «μακιγιέρ», ἀλλὰ καὶ οἱ ἐρασταί της.

ΡΕΝΕ ΔΑΡΟΣ

□□□

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ

ΤΟ "ΡΟΣΜΠΙΦ„

Ἡ ἀγγλικὴ λέξις roastbeef, ποὺ συντίθεται ἀπὸ τὸ ρῆμα roast (ψήνω) καὶ τὸ οὐσιαστικὸ beef (βῶδι), ἀλλὰ τὴν ὁποίαν γενικῶς γράφομεν rosbif, σημαίνει: πλάτη μὲ τὰ κόκκαλα (ἢ ἥμισυ πλάτης) μὲ τὸ φιλέτο της καὶ ἕνα μέρος τοῦ πάχους της, ψημένη στὴ σούβλα καὶ περιβρεχομένη ἀκαταπαύστως.

Αὐτὸ τὸ ἀριστούργημα τῆς μαγειρικῆς συνοδεύεται κατὰ κανόνα ἀπὸ πατάτες ψημένες στὸν ἀτμὸ καὶ μιὰ σάλτσα μὲ ραπάνια καὶ κρέμα. Μερικὲς φορὲς σερβίρουν μόνο φρέσκα ραπάνια.

Στὶς παληὲς ἀμερικανικὲς οἰκογένειες, στὴ Βοστώνη ἰδίως, γαρνίρουν τὸ rosbeef μὲ ἕνα ἰθαγενὲς χόρτο, τὴν ὀξαλίδα τὴν βολβώδη, ποὺ μοιάζει πολὺ μὲ τὶς πατάτες. Ἡ νοικοκυρὲς τῆς Ἀμερικῆς κάνουν μ' αὐτὸ τὸ χόρτο καὶ μιὰ σούπα ἀρκετὰ νόστιμη.

Τὰ ἀνωτέρω περὶ ροσμπὶφ δὲν ἀνταποκρίνονται πλήρως πρὸς τὶς πέραν τῆς Μάγχης ἰδέες νι' αὐτὸ τὸ φαγητό. Ἐκεῖ σερβίρουν τὸ φῶ-φιλὲ ἢ τὸ κόντρα-φιλέ, ἀντὶ αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ἁλατίζουν ἐσωτερικῶς καὶ τὸ δένουν μὲ σπάγγο ἢ δὲν τὸ δένουν, ἀναλόγως τοῦ γούστου τοῦ καθενός.

Αὐτὸ τὸ ἴδιο ροσμπὶφ μπορεῖ νὰ ψηθῇ καὶ κατὰ πολλοὺς ἄλλους τρόπους, λόγου χάριν στὴν ἀνθρακιὰ (μπραιζέ).

Στὶς Κάτω Χῶρες (Ὀλλανδία) τὸ ροσμπὶφ προσφέρεται συχνὰ τριγυρισμένο μὲ λευκὰ ἀντίδια ἤ, τὴν ἄνοιξι, μὲ τὰ προφαντά, ἀπ' τὰ ὁποῖα οὔτε τὰ σπαράγγια, οὔτε οἱ ἀγκινάρες δὲν λείπουν.

Ὅταν ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ βρισκότανε στὸ Ζέρσεϋ ἐξόριστος, ἔκαμε τὴ γνωριμία ἑνὸς ροσμπὶφ μὲ λαχανικὰ τῆς θαλάσσης, ἀρκετὰ ἄφθονα στὰ νησιὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

Οἱ πιὸ περίφημοι εἰδικοὶ ἀφίνουν τὸ ροσμπὶφ ἀπὸ μοσχάρι πέντε λιβρῶν περίπου μιὰ ὥρα καὶ μισὴ στὴ φωτιὰ καὶ ἀπὸ μοσχάρι ποὺ ζυγίζει τὸ διπλάσιο μιὰ ὥρα περισσότερο.

Ἡ μαγειρικὴ τοῦ περασμένου αἰῶνος μᾶς λέγει ὅτι πρέπει νὰ στολίζουμε τὸ ροσμπὶφ μὲ φρυγανιὲς ἀπὸ βούτυρο. Εἶνε τὰ λεγόμενα «παὶν-περντὺ» καὶ ὅλοι ξέρουμε, πὼς δὲν εἶνε τίποτ' ἄλλο παρὰ μικρὰ κομματάκια ψωμιοῦ, βουτηγμένα σὲ αὐγὰ χτυπημένα καὶ ἀρτυμένα μὲ ζάχαρι ἢ μὲ ἁλάτι, κατὰ τὸ γοῦστο.

Ο ΜΑΓΕΙΡΙΚΟΣ ΣΚΟΥΦΟΣ

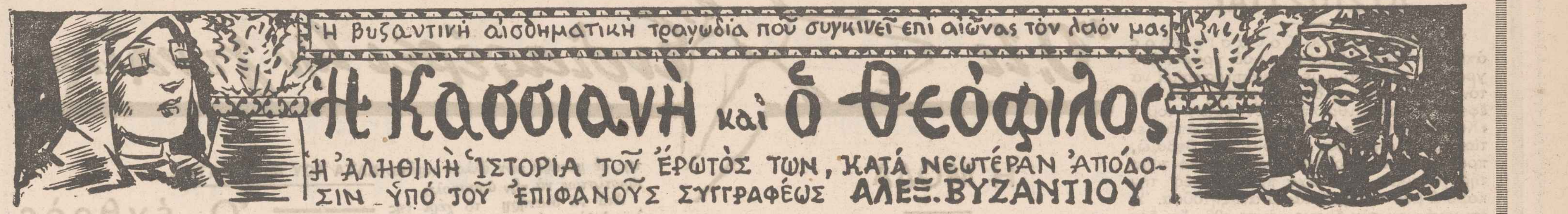

Ἡ βυζαντινὴ αἰσθηματικὴ τραγωδία ποὺ συγκινεῖ ἐπὶ αἰῶνας τὸν λαόν μας

Ἡ Κασσιανὴ καὶ ὁ Θεόφιλος

Ἡ ἀληθινὴ ἱστορία τοῦ ἔρωτός των, κατὰ νεωτέραν ἀπόδοσιν ὑπὸ τοῦ ἐπιφανοῦς συγγραφέως ΑΛΕΞ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. — Ὁ πρίγκηψ Θεόφιλος, υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Μιχαὴλ Β΄., τοῦ Τραυλοῦ, ἀγαπᾷ τὴν Κασσιανήν, χωρίς, ὅμως, καὶ νὰ γνωρίζῃ ποία εἶνε.

Παρὰ τὰς προσπαθείας τῆς μητρυιᾶς του, Αὐγούστας Εὐφροσύνης, δὲν τὴν νυμφεύεται, ἀλλὰ νυμφεύεται τὴν Θεοδώραν, πρὸς τὴν ὁποίαν φαίνεται ὅτι ἀρχίζει νὰ αἰσθάνεται πραγματικὸν ἔρωτα.

Ἡ Κασσιανὴ ἐν τῷ μεταξὺ συνδέεται διὰ σφοδροῦ ἔρωτος μὲ τὸν πρωτοσπαθάριον Ἀκίλλαν, μὲ τὸν ὁποῖον καὶ συναντᾶται μυστικὰ εἰς τὴν σκηνὴ τοῦ πατρικοῦ της μεγάρου.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὰ Βυζαντινὰ στρατεύματα κατήγαγον μίαν νίκην κατὰ τῶν Τούρκων καὶ ἐπ' αὐτῇ τῇ εὐκαιρίᾳ οἱ αὐτοκράτορες δίδουν εἰς τὰ ἀνάκτορα μίαν ἑορτήν, εἰς τὴν ὁποίαν παρευρίσκεται καὶ ἡ Κασσιανὴ μετὰ τῶν γονέων της.

Ἐκεῖ συναντᾶται διὰ πρώτην φορὰν μετ' ἀρκετὸν καιρὸ μὲ τὸν Θεόφιλον.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τὸ ἄλλο βράδυ τῆς μεγάλης γιορτῆς ποὺ δόθηκε στὰ ἀνάκτορα τοῦ Βυζαντίου, σ' ἕνα ἀπόμερο δωμάτιο τῶν διαμερισμάτων τοῦ συμβασιλέως, ὁ τελευταῖος αὐτὸς καὶ ὁ κουροπαλάτης Δημήτριος συζητοῦσαν ἀπὸ ὥρα πολλή.

—Λοιπόν, Δημήτριε, τί ἀνεκάλυψες;

—Ἰδού, βασιλεῦ καὶ κύριέ μου. Ἡ Κασσιανὴ καὶ ὁ τουρμάρχης Ἀκίλλας συναντῶνται ἀπὸ πολὺν καιρὸ τώρα στὸν κῆπο τοῦ σπιτιοῦ της καὶ μένουν ἐκεῖ ἀγκαλιασμένοι ὥς τὴ χαραυγή...

—Κατάρα!... διέκοψε ὁ Θεόφιλος, τρίζοντας τὰ δόντια του.

—Ἡ συναντήσεις αὐτές, κύριέ μου, γίνονται καθημερινῶς, καὶ μιὰ γυναίκα τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἀκίλλα ποὺ κατώρθωσα μὲ τοὺς ἀνθρώπους μου νὰ τὴν κάμω νὰ μιλήσῃ, ἔχει τὴ γνώμη πὼς πολὺ γρήγορα θὰ νυμφευθῇ ὁ Ἀκίλλας τὴν Κασσιανή...

—Ἂν προφθάσουν ὅμως...

—Ἀκόμα ἡ γυναίκα τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἀκίλλα ἔχει τὴ γνώμη πὼς ἡ Κασσιανὴ εἶνε ἤδη ἀπὸ ἕνα μῆνα καὶ περισσότερο, ἴσως, ἔγκυος καὶ γι' αὐτὸ ἡ εἴδησις τοῦ γάμου των πρέπει νὰ ἀναμένεται ἐντὸς τῶν ἡμερῶν.

—Ἢ ποτέ!...

Σιωπὴ ἐπηκολούθησε.

Ὁ Θεόφιλος καθότανε σὲ ἕνα ἀναπαυτικὸ ἀνάκλιντρο καὶ εἶχε πέσει σὲ βαθειὰ συλλογή.

Μέσα του μιὰ πάλη δυνατὴ γινόταν, μιὰ πάλη μεταξὺ Καλοῦ καὶ Κακοῦ.

Μεταξὺ κτήνους καὶ ἀνθρώπου.

Τὸ κτῆνος τὸν διέταζε νὰ ἀποκτήσῃ ὁπωσδήποτε τὴν Κασσιανὴ καὶ νὰ ἐκπληρώσῃ τοὺς πόθους του.

Ὁ ἄνθρωπος—ἡ συνείδησις—τὸν ἀπέτρεπε. Δὲν τοῦ ἀνεγνώριζε τὸ δικαίωμα νὰ σηκώσῃ τὸ χέρι καὶ νὰ κόψῃ τώρα τὸν ὥριμο καρπό, ποὺ ἄλλοτε περιφρόνησε.

Ἡ Κασσιανὴ τώρα ἀνῆκε στὸν ἑαυτό της κι' ἦταν ἐλεύθερη νὰ δοθῇ σ' ὅποιον ἤθελε. Κανένας δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τῆς καταστρέψῃ τὴν εὐτυχία.

Κανένας!

Καὶ πρὸ παντὸς αὐτός, ποὺ ἄλλοτε τὴν ἔδιωξε, ἐνῷ ἐκείνη τοῦ προσφερόταν.

Ἡ πάλη ἦταν φοβερὴ κι' ἀπ' τὸ ἀποτέλεσμά της ἐξαρτιῶταν ἡ εὐτυχία πολλῶν ἀνθρώπων.

Ἔμεινε ἔτσι σκεπτικὸς γιὰ πολύ.

Τέλος βγάζοντας ἕνα ἀναστεναγμὸ σὰν νὰ μιλοῦσε στὸν ἑαυτό του εἶπε:

—Ἀδύνατο νὰ κρατήσω. Ὁ ἔρως μου γιὰ τὴ γυναῖκα αὐτὴ μὲ τὴν θεία καλλονὴ μοῦ φαίνεται πιὸ δυνατός, πιὸ ἀκράτητος ἀπὸ τότε! Κι' ἐγὼ ὁ δυστυχὴς νόμιζα πὼς εἶχα γιατρευτῇ. Τί πλάνη. Δὲν ἤξερα ὁ ἄθλιος πὼς μέσα μου ἐνέδρευε ἕνα αἱμοβόρο θηρίο, καὶ μόλις βρῆκε τὴν εὐκαιρία χύμηξε νὰ μὲ κατασπαράξῃ. Τί δυστυχία! Καὶ σὲ τί ἔφταιξε τὸ ἄθῷο αὐτὸ πλάσμα γιὰ νὰ πληρώσῃ τώρα τὰ δικά μου λάθη; Κι' ὁ Ἀκίλλας; Ὁ καλὸς καὶ γενναῖος αὐτὸς νέος; Τί θὰ κάμῃ αὐτός; Καὶ μὲ ποιὸ δικαίωμα θὰ τοῦ στερήσω τὴν γυναῖκα του καί, ἴσως, τὸ παιδί του; Ἄ!... ὄχι!... Εἶνε πολὺ κακὸ αὐτό, ποὺ σκέπτομαι. Κι' ἡ Θεοδώρα!... ἡ καλή μου γυναίκα; Γιατί νὰ μὴν ἀφοσιωθῶ στὸν ἔρωτά της; Στὴν τόσο γλυκειὰ καὶ θερμὴ ἀγάπη της; Ὢ Θεέ μου!... βοήθησέ με νὰ μὴν κάνω αὐτὸ τὸ ἔγκλημα...

Ἀλλὰ ὁ Θεὸς δὲν τὸν βοήθησε.

Καὶ ὁ Θεόφιλος, ὁ ἀνισόρροπος καὶ ἐγκληματικὸς ἐκεῖνος βασιλιᾶς, ἀπεφάσισε ν' ἀποκτήσῃ μὲ κάθε τρόπο, μὲ κάθε θυσία τὴν Κασσιανή.

Καὶ γι' αὐτὸ εἶχε σ' ὅλα βοηθὸ τοῦ τὸν κουροπαλάτη Δημήτριο.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι οἱ κουροπαλάτες δὲν ἦταν τίποτ' ἄλλο παρὰ οἱ ἐπίσημοι μαστρωποὶ τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου.

Κι' ἐκεῖνος σὰν καλὸς ὑπηρέτης κατέστρωσε περίφημα τὸ σχέδιό του.

Ἐκεῖνες τὶς μέρες εἶχε σκοτωθῆ στὴν Κρήτη, πολεμῶντας πρὸς τοὺς Τούρκους ὁ στρατηγὸς Εὐλάμπιος καὶ ἦταν ἀπόλυτη ἀνάγκη νὰ ἀντικατασταθῇ. Καὶ μάλιστα νὰ ἀντικατασταθῇ μὲ ἄνθρωπο τῆς δικῆς του ἀξίας, γιατὶ ὁ Εὐλάμπιος περνοῦσε γιὰ ἕνας ἀπ' τοὺς ἱκανώτερους ἀξιωματικοὺς τῆς Αὐτοκρατορίας.

Λοιπὸν αὐτὸ ἦταν τὸ σχέδιο τοῦ Δημητρίου:

Θὰ ἑτοιμαζόταν, ἀπόψε κι' ὅλας, ἕνα πλοῖο, ἕνας δρόμων, γιὰ νὰ ξεκινήσῃ τὸ ἄλλο βράδυ γιὰ τὴν Κρήτη.

Ὁ ἀξιωματικός, ποὺ θὰ ἀνεπλήρωνε τὸν Εὐλάμπιο, θὰ ἦταν βέβαια ὁ Ἀκίλλας.

Ἄνθρωποι τοῦ Δημητρίου θὰ περίμεναν πότε θὰ ἔφευγε ὁ Ἀκίλλας ἀπὸ τὸν κῆπο τῆς Κασσιανῆς καὶ ἀμέσως ἕνας ἀγγελιαφόρος τοῦ Θεόφιλου θὰ πήγαινε καὶ θὰ ζητοῦσε τὸν Ἀκίλλα ἐπειγόντως ἐκ μέρους του.

Ἐκεῖ ὁ Θεόφιλος θὰ τοῦ ἀνήγγελλε, ὅτι ἔπρεπε νὰ φύγῃ τὴν ἴδια ὥρα γιὰ τὴν Κρήτη. Τὸ ἄλλο βράδυ ὁ Θεόφιλος μεταμφιεσμένος θὰ πήγαινε κρυφὰ στὸν κῆπο ποὺ ἡ Κασσιανὴ θὰ περίμενε τὸν Ἀκίλλα καὶ θὰ παρουσιαζόταν ξαφνικὰ μπροστά της. Ἔτσι ἤλπιζε, ὅτι τελικὰ ἡ Κασσιανὴ θὰ ὑποχωροῦσε καὶ θὰ γινόταν δική του.

Τὸ σχέδιο ἦταν αὐτόχρημα διαβολικὸ καὶ ἀντάξιο τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ τὸ συνέλαβε.

Τοῦ μαστρωποῦ Δημητρίου.

Οἱ δύο κακοῦργοι ἔμεναν ὧρες πολλὲς καταστρώνοντας τὶς λεπτομέρειες τοῦ σατανικοῦ των σχεδίου καὶ ὅταν χωρίστηκαν ἡ αὐγὴ χτυποῦσε ἀπὸ ὥρα στὶς πόρτες τῆς νύχτας.

Κι' ἀνυπομονοῦσε νὰ τῆς ἀνοίξουν.

Ὁ Θεόφιλος πῆγε κατ' εὐθεῖαν στὰ διαμερίσματά του μὲ τὴν συνείδησι ἀναπαυμένη καὶ εὐτυχής, γιατὶ σὲ λίγες μέρες ἡ Κασσιανὴ θὰ σπαρταροῦσε στὴν ἀγκαλιά του κι' ὁ Δημήτριος ἔτρεξε νὰ δώσῃ τὶς διαταγὲς νὰ ἑτοιμασθῇ τὸ πλοῖο.

Τὸ ἄλλο βράδυ ὁ κῆπος προστάτευε γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ ἀκόμα τὸν ἔρωτα τῶν δύο νέων. Ἀλλὰ ἐπ' ἔξω οἱ ἄνθρωποι τοῦ Δημητρίου περίμεναν.

Περίμεναν πότε ὁ Ἀκίλλας θὰ ἔφευγε ἀπ' τὴν ἀγκαλιὰ τῆς ἀγαπημένης του.

Κι' ὅταν ἄρχισε τὸ σκοτάδι νὰ διαλύεται, ὁ νέος πήδησε γιὰ τελευταία — ἀλλοίμονο— φορὰ τὸν τοῖχο καὶ χάθηκε τρέχοντας στὸ σπίτι του.

Οἱ ἄνθρωποι, ποὺ τὸ περίμεναν, ἔτρεξαν καὶ ἔδωσαν ἀναφορὰ στὸν πάτρωνά τους.

Τὸν Δημήτριο.

Κι' ἐκεῖνος ἀμέσως ἀνήγγειλε τὴν εἴδησι στὸ Θεόφιλο, ποὺ περίμενε ἄϋπνος στὰ ἰδιαίτερά του διαμερίσματα.

Τὰ πάντα ἦσαν ἕτοιμα.

Τὸ πλοῖο δὲν περίμενε παρὰ τὸν Ἀκίλλα.

Ἀμέσως ἕνας ἔφιππος ἀγγελιαφόρος ἔτρεξε στὸ σπίτι τοῦ νέου ἄρχοντα καὶ τὸν εἰδοποίησε πὼς τὸν ζητοῦσε ὁ συμβασιλεύς.

Ποὺ πιὰ ἦταν κατ' οὐσίαν ὁ ἀπόλυτος κύριος τῆς αὐτοκρατορίας, γιατὶ ὁ Μιχαήλ, βαρειὰ ἄρρωστος, δὲν ἀναμιγνυόταν σχεδὸν στὴ διοίκησι τοῦ Κράτους του.

Ὁ Ἀκίλλας μὲ τὴν καρδιὰ βαρειὰ ἀπὸ κάποιο ἀκαθόριστο κακὸ προαίσθημα ἔτρεξε στὰ βασίλεια.

Ἀμέσως τὸν εἰσήγαγαν στὴν αἴθουσα ποὺ τὸν περίμενε ὁ Θεόφιλος.

Ἐκεῖνος, ἀφοῦ τὸν χαιρέτησε μὲ μιὰ προσποιητὴ ἐγκαρδιότητα καὶ τὸν ἔβαλε νὰ καθήσῃ κοντά του, τοῦ εἶπε:

—Γενναῖε Ἀκίλλα, ἦλθε ἡ ὥρα νὰ δείξῃς πόσο μπορεῖς νὰ ὑπηρετήσῃς τὸν αὐτοκράτορα καὶ κύριό σου.

Ἀνύποπτος ὁ ἄλλος ἀπήντησε:

—Αὐτὴ τὴν ὥρα τὴν περίμενα μὲ καρδιοχτύπι, κύριέ μου.

—Εἶμαι εὐτυχής, ποὺ τέτοια λόγια ἀκούω νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὸ στόμα σου, γενναῖε τουρμάρχη. Καὶ δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ δικαιώσῃς τὶς ἐλπίδες, ποὺ στηρίζει σὲ σένα ἡ Αὐτοκρατορία.

—Περὶ τίνος πρόκειται;

—Ἰδού. Ὅπως ξέρεις, ὁ στρατηγὸς Εὐλάμπιος σκοτώθηκε μαχόμενος γενναίως κατὰ τῶν ἐχθρῶν μας, ποὺ κατέκλυσαν τὴν ὥμορφη Κρήτη μας.

—Τὸ ξέρω.

—Λοιπόν, ἐσὺ πρέπει ν' ἀντικαταστήσῃς τὸν Εὐλάμπιο.

— Ἐγώ, ἕνας ἁπλὸς τουρμάρχης!

—Δὲν σημαίνει. Τὰ ἀξιώματα δὲν κάνουν τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ αὐτὸς ἐκεῖνα. Σὲ προβιβάζω σὲ στρατηγὸ καὶ σὲ διατάσσω νὰ ἐγκαταλείψῃς ἀμέσως τὴ βασιλεύουσα καὶ νὰ τρέξῃς στὴν Κρήτη, γιὰ νὰ διώξῃς τοὺς Τούρκους.

—Ὑπακούω, βασιλεῦ. Θὰ φύγω σὲ δυὸ μέρες.

—Ἄ!... ὄχι!... θὰ φύγῃς τώρα ἀμέσως. Ἡ κατάστασις εἶνε σοβαρὰ καὶ δὲν πρέπει οὔτε στιγμὴ νὰ χάνωμε...

—Ἀλλά...

—Ἕνα ταχὺ πλοῖο σὲ περιμένει στὸ λιμάνι, ἕτοιμο νὰ ξεκινήσῃ. Δὲν περιμένει, παρὰ ἐσένα.

—Ἀλλά, πολυχρονεμένε βασιλεῦ, πρέπει νὰ εἰδοποιήσω κάποιον γιὰ τὴν ἀναχώρησι αὐτή.

—Δὲν εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη. Ἄλλως τε ἡ ἀπουσία σου δὲν θὰ διαρκέσῃ πολύ. Ἐξαρτᾶται ἀπὸ σένα νὰ τελειώσῃς τὸ γρηγορώτερο μὲ τοὺς ἐχθρούς μας καὶ νὰ γυρίσῃς πίσω σ' αὐτοὺς ποὺ ἀγαπᾷς.

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὸ προσεχές.

ΠΡΟΣΕΞΑΤΕ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΥΟ

ΚΑΙ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΕΤΑΙ

ΕΙΝΑΙ ΕΙΣ ΟΛΟΥΣ ΣΥΜΠΑΘΗΣ

Καὶ αἱ δύο χρησιμοποιοῦν ΚΡΑΓΙΟΝ διὰ τὰ χείλη των. Ἡ μία ἠγόρασε ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ προμηθευτής της τῆς ἔδωκεν, ἡ ἄλλη ἐζήτησεν ἐπιμόνως τὸ Κραγιὸν PEA. Μὲ αὐτὸ οὐδέποτε ξεβαφουν τὰ χείλη, οὐδέποτε κοκκινίζουν τὰ δόντια της καὶ εἶναι πάντοτε θελκτική.

Ἡ Ἀρωματοποιία **Cana** μὲ τὸν Γάλλον χημικὸν σύμβουλόν της A. Thomasen κατεσκεύασε τὸ Κραγιὸν PEA εἰς 3 σταθεροὺς χρωματισμούς. Ὁ συντονισμός του μὲ τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου εἶναι πολὺ εὔκολος καὶ κρατεῖ στὰ χείλη 24 ὁλόκληρες ὥρες, πρ γμα ποὺ σᾶς κάμνει νὰ ἀποφεύγετε τὸ συχνὸ βάψιμο.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΩΝ

Ὁ Πυροφάγος

Τὸ δυσκολώτερο πρᾶγμα στὸν κόσμον εἶνε νὰ συναντήσετε σήμερα ἕνα πυροσβέστη, τόσο πυροσβέστη, ὅσο πυροσβέστης ἦταν ὁ Καζιμὶρ Μπεντουΐγιάκ. Ἦταν ἡ ψυχὴ τοῦ πυροσβεστικοῦ λόχου καὶ ὁ λοχαγὸς Λενουάρ, ποὺ τὸν διοικοῦσε, δὲν τολμοῦσε ποτὲ ν' ἀποφασίσῃ τίποτε, χωρὶς νὰ πάρῃ τὴ γνώμη τοῦ Μπεντουΐγιάκ, ποὺ ἐν τούτοις δὲν εἶχε κανένα βαθμό, παρεκτὸς ἀπὸ τὴ «σαρδέλλα» τοῦ ὑποδεκανέως, ποὺ δὲν σκέπαζε, παρὰ ἕνα ἐλάχιστο μέρος τοῦ φαρδομάνικοῦ του.

Γιὰ νὰ λέμε τὴν ἀλήθεια, ὁ Καζιμὶρ Μπεντουΐγιάκ ἦταν ἕνας πυροσβέστης, ποὺ μπῆκε στὸ ἐπάγγελμα πολὺ ἀργά : ἕνας πυροσβέστης καθυστερημένος, δηλαδή.

Πρῶτα, καὶ ἐπὶ τριάντα ὁλόκληρα χρόνια, ἦταν θερμαστὴς στὶς λοκομοτίβες τῆς Ἑταιρίες τῶν Δυσμῶν καὶ μόνον, ὅταν πῆρε τὴ σύνταξί του κατετάγη στὸ πυροσβεστικὸ λόχο τοῦ Γκόνφλ—Μπουφίγκ.

Ἔτσι, λοιπόν, ἐνῷ στὰ νειᾶτα του ἄναβε τὶς φωτιές, στὰ γεράματά του ἦταν πεπρωμένο νὰ τὶς σβύνῃ.

Ὅπως σᾶς τὸ εἶπα καὶ προηγουμένως, ὁ Μπεντουΐγιάκ ἦταν τὸ κλειδὶ τῆς κομπανίας τῶν πυροσβεστῶν τοῦ Γκόνφλ—Μπουφίγκ, ποὺ χωρὶς αὐτόν, δὲν θὰ εἶχαν, ἴσως, παρὰ μιὰ μικρὴ φήμη. Ἐκτὸς αὐτοῦ ὁ Καζιμὶρ Μπεντουΐγιάκ ἦταν καὶ ὁ μόνος εἰδικὸς στὶς πυροσβεστικὲς μηχανὲς στοὺς τρόπους τῆς λειτουργίας των καὶ στὶς τελειοποιήσεις των.

Κάποτε δέ, ποὺ ἔτυχε νὰ πάῃ στὴν Ἔκθεσι τῆς Λυόν, ἀγόρασε ἕνα χάλκινο ἐργαλεῖο, ποὺ πετοῦσε ἕνα εἰδικὸ μπαρούτι, ποτισμένο μὲ νερὸ κι' ἔσβυνε τὶς φωτιὲς τῶν καμινάδων, ὅσο νὰ πῇς κύμινο.

Ἆ ! ..ὁ Μπεντουΐγιάκ ἦταν πολὺ ὑπερήφανος γιὰ τὸ ἐργαλεῖο του, γιὰ τὸ «πυροφάγο» του — αὐτὸ ἦταν τὸ ὄνομα τοῦ ἐργαλείου—καὶ δὲν περίμενε, παρὰ τὴν κατάλληλη εὐκαιρία, γιὰ νὰ δείξῃ τὶς ἀρετές του στοὺς συντρόφους του καὶ σ' ὅλους τοὺς Γκόνφλμπουφιγκιάνους.

Δυστυχῶς γιὰ τὸν Μπεντουΐγιάκ τὰ τελευταῖα αὐτὰ χρόνια ἡ πυρκαϊὲς τῶν καμινάδων εἶνε πολὺ σπάνιες, γιατὶ ὁ κόσμος ὅλος σχεδὸν μαγειρεύει μὲ ξυλοκάρβουνο καὶ δεκαοχτὼ μῆνες πέρασαν, χωρὶς ὁ «πυροφάγος» νὰ ἀποδείξῃ στοὺς δύσπιστους Γκουφλμπουφιγκιάνους τὶς θαυμαστὲς ἰδιότητές του.

Ἀλλὰ κάποτε ἡ εὐκαιρία ἦρθε.

Κάποια Κυριακὴ ποὺ ὁ Μπεντουΐγιάκ εἶχε πάει στὴν Ἀβινιὸν γιὰ νὰ παραστῇ στὴ πρώτη μετάληψι μιᾶς μικρῆς ἀνηψιᾶς του, πυρκαϊὰ ξέσπασε στὴν καμινάδα τοῦ κ. Μ. συμβολαιογράφου. Καὶ ὁ Μπεντουΐγιάκ δὲν ἦταν ἐκεῖ. Καὶ κανένας ἀπὸ τοὺς συναδέλφους του δὲν τολμοῦσε νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν τὸ «πυροφάγο» του. Καὶ ἔσβυσαν τὴν πυρκαϊά, ἀκολουθῶντες ἀρχαίους τρόπους—καίοντες θειάφι κλπ.

Ἆ !...φαντάζεσθε τὴ θλῖψι τοῦ καλοῦ μου φίλου, ὅταν ξαναγύρισε ἀπὸ τὴν Ἀβινιὸν καὶ ἔμαθε τὰ διατρέξαντα. Κι' ἀκόμη φαντάζεσθε τὴ σκηνή, ποὺ ἔκαμε στὸ λοχαγὸ Λενουάρ ποὺ δὲν χρησιμοποίησε τὸν «πυροφάγο».

—Ἀλλά, θεέ μου, δὲν ἤσουνα ἐδῶ καὶ δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἀπὸ σένα, ποὺ νὰ ξέρῃ νὰ μεταχειρισθῇ τὸ διαβολεμένο αὐτὸ ἐργαλεῖο.. διεμαρτυρήθη ὁ λοχαγός.

Καὶ ὁ Μπεντουΐγιάκ κατάλαβε, ὅτι ἦταν ἀπαραίτητος γι' αὐτὸ καὶ ὅτι, ὅταν δὲν βρισκότανε στὸ πόστο του, μποροῦσαν νὰ συμβοῦν τὰ χειρότερα.

Ἔτσι, λίγον καιρὸ ἀργότερα, ἡ μιὰ ἀπ' τὶς ἀνηψιές του παντρευότανε στὴ Βαλὰνς, ὁ Μπεντουΐγιάκ δὲν παρευρέθη στὴν τελετή, ἂν καὶ προσκληθεὶς.

—Πιστεύετε, πῶς μπορῶ ν' ἀπουσιάσω ; Κι' ἂν στὴν ὥρα τοῦ γάμου τῆς Λεοντίνης, ξεσποῦσε καμμιὰ πυρκαϊά, τί θὰ γινότανε ;

Πρὸ τεσσάρων ἐτῶν πέθανε ἡ πεθερά του στὴν Κουκούρδη, ὁ γυιός του ἔκαμε τοὺς γάμους του στὸ Κλιουσκλὰ καὶ ἡ κόρη του βάπτισε τὸν πρωτότοκό της στὸ Μοντελιγάρ. Τίποτε. Ὁ Μπεντουΐγιάκ δὲν πῆγε οὔτε στὴν κηδεία, οὔτε στὸ γάμο, οὔτε στὰ βαφτίσια.

Ἔμεινε πιστὸς στὴ θέσι του, δίπλα στὸν «πυροφάγο» του, μὲ τὸ ἕνα μάτι στὸ θαυματουργὸ ἐργαλεῖο καὶ τὸ ἄλλο στὶς καμινάδες τοῦ Γκόνφλ—Μπουφίγκ.

Ἀλλὰ ματαίως !...

Ἄλλη πυρκαϊά, ἐκτὸς ἀπὸ κείνη τοῦ συμβολαιογράφου δὲν ἐσημειώθη στὸ χωριό. Καὶ κανένας δὲν ξέρει, ἄν, ὅταν σημειωθῇ, ὁ «πυροφάγος» θὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ λειτουργήσῃ ὕστερ' ἀπὸ τόσο καιρὸ ἀχρηστίας.

Ἀλλὰ ὁ Μπεντουΐγιάκ δὲν ἀποθαρρύνεται.

Περιμένει...περιμένει....

ΡΟΔΟΛΦΟΣ ΜΠΡΕΝΖΕ

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΑ

ΑΥΤΟΣ Ο ΑΡΗΣ...

Κάθε δυὸ χρόνια περίπου, διαρκούσης τῆς περὶ τὸν Ἥλιον περιφορᾶς του, ὁ Ἄρης βρίσκεται στὸ περιήλιον τῆς τροχιᾶς του, δηλαδὴ εἰς τὴν ὀλιγωτέραν δυνατὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Ἡλίου.

Συμβαίνει ὅμως καμμιὰ φορά, ὥστε νὰ βρίσκεται καὶ κοντὰ—περισσότερο ἀπὸ τὶς ἄλλες—στὴ Γῆ. Ἔτσι, ἀπὸ τότε ποὺ ὑπάρχει τηλεσκόπιον, οἱ ἀστρονόμοι δὲν παραλείπουν ποτὲ τὴν εὐκαιρία ποὺ τοὺς δίδεται νὰ τὸν παρατηροῦν ἐπισταμένως, ὥστε νὰ μποροῦν νὰ τὸν διακρίνουν καλλίτερα.

Πρὸ ἡμερῶν ποὺ συνέβη τὸ φαινόμενον αὐτό, ὁ πλανήτης Ἄρης εὑρίσκετο εἰς ἀπόστασιν 75.840.000 χιλιόμ. ἀπὸ τῆς Γῆς, ἐνῷ στὸ τέλος τοῦ ἔτους θὰ ἀπομακρυνθῇ κατὰ 20 ἑκατ. χιλιόμ. ἀκόμη.

Ἀλλὰ ἡ πιὸ εὐνοϊκὴ προσέγγισις συμβαίνει μόνον κάθε 16 χρόνια. Ἡ τελευταία ἔγινε στὰ 1924, ἡ πιὸ κοντινὲς εἶνε συνεπῶς ἡ τοῦ 1939 καὶ τοῦ 1956. Σ' αὐτὲς τὶς προσεγγίσεις ἡ ἀπόστασις θὰ εἶνε 57.812.000 χιλ. διὰ τὴν πρώτην καὶ 56.320.000 χιλ. διὰ τὴν δευτέραν.

Ἡ κατασκευή, ὅθεν, τοῦ πλέον ἰσχυροῦ τηλεσκοπίου ποὺ θὰ στηθῇ στὸ ὄρος Παλαμὰρ τῆς Ἀμερικῆς, θὰ ἔχῃ ἕως τότε περαιωθῇ καὶ θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῇ. Συνεπῶς αἱ παρατηρήσεις τῶν ἀστρονόμων θὰ εἶνε μεγαλειτέρου ἐνδιαφέροντος παρὰ ποτέ.

Πιθανώτατα μάλιστα νὰ λυθῇ καὶ τὸ περίφημον ζήτημα τῶν διωρύγων, ποὺ πρῶτος ὁ Σκιαπαρέλλι παρετήρησεν ἐπὶ τοῦ Ἄρεως στὰ 1877, καὶ ἀκόμη νὰ λυθῇ καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ ἂν ὁ κόκκινος πλανήτης κατοικεῖται ἢ ὄχι.

Πρᾶγμα ποὺ θὰ ἀποδειχθῇ ἂν ἡ παρατήρησις ἀποδείξουν ὅτι αἱ διώρυγες εἶναι ἔργα τεχνικὰ καὶ ὄχι φυσικά.

Θὰ εἴμεθα περίεργοι νὰ τὸ μάθωμεν.

Ο ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΣ

□□□

ΤΑ ΞΕΝΑ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Ο ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΣ

Πολὺ θὰ ἤθελα νὰ συνηγορήσω ὑπὲρ τοῦ «θεραπευτοῦ» ἐκείνου, ποὺ κατεδικάσθη πρό τινος ἀπὸ τὸ δικαστήριο τῆς Λὰ Ροσὲλλ εἰς 50 φράγκων πρόστιμο διὰ παράνομο ἐξάσκησι τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ ἰατροῦ καὶ εἰς 1 φρ. ἀποζημίωσι πρὸς τὸ Συνδικᾶτο τῶν Ἰατρῶν.

Τίνος ἐγκλήματος ἐθεωρήθη ἔνοχος καὶ κατεδικάσθη, ὁ 26ετὴς ἐκεῖνος θεραπευτής ; Ὑπέγραφε, μήπως, συνταγές, ἐνῷ δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα ; Ὄχι ! Μήπως ἀνεκούφιζε τοὺς ἀσθενεῖς του μὲ ἐνέσεις, τῶν ὁποίων τὸ ὑγρὸ κρατοῦσε μυστικό ; Οὔτε ! Ὁ κ. Ζὰν Λὰ Φοὺρ—εἶνε τὸ ὄνομα τοῦ καλοῦ νέου—ἐθεράπευε τοὺς πελάτες του διὰ μιᾶς πιέσεως τοῦ μετώπου των διὰ τῶν χειρῶν του, ἀφοῦ ἐπέθετε ἐπὶ τῶν πληγῶν των ἕνα ἁπλὸ καὶ ἀθῷο κομμάτι βαμβάκι, βουτηγμένο σὲ ἐλαιόλαδο (!), ποὺ ἔλεγε, ὅτι ἦταν μαγνητισμένο.

Καὶ οἱ ἀσθενεῖς θεραπεύονταν.

Λοιπόν, γιατὶ κατεδίκασαν ἕνα ἄνθρωπον, ποὺ ἤξερε νὰ θεραπεύῃ, χωρὶς φάρμακα καὶ γιατροσόφια ; Μία πίεσις διὰ τῶν χειρῶν, λίγες σταγόνες λαδιοῦ καὶ ἡ ὑπόθεσις τελείωνε. Δὲν ἔκανε κακὸ σὲ κανένα, ἀπεδείκνυε δὲ στοὺς πελάτες του, ὅτι τὰ γιατρικὰ εἶνε ἐνοχλητικὰ καὶ ἐπικίνδυνα. Τὸν ἐπίστευαν τυφλά. Καὶ τὸ πιστεύειν εἶνε, ὡς γνωστόν, ἡ ἀρχὴ κάθε θεραπείας.

Πρὸ τριάντα ἐτῶν ἕνας περίφημος δόκτωρ, ὁ δόκτωρ Γκρόνιμπυ ἐθεράπευε τοὺς νευρασθενεῖς, ὅπως ὁ Ζὰν Λὰ Φοὺρ θεραπεύει τὰς πληγάς. Ἰδοὺ πῶς τὰ κατάφερνε μὲ τὰς νευρασθενικὰς γυναῖκας.

—Κυρία μου, ἔλεγε, εἶστε πραγματικὰ πολὺ ὑπερερεθισμένη. Παρατηρῆστε με. Μάλιστα, ἡ κόρη τοῦ ματιοῦ σας εἶνε πολὺ διεσταλμένη. Περίφημα. Ποῦ πονεῖτε ;

—Παντοῦ, δόκτωρ.

—Σὲ λίγο δὲν θὰ πονῆτε πουθενά, ἂν μ' ἀκούσετε. Ποῦ κάθεστε ;

—Πλατεῖα Ὁμονοίας.

—Ὡραία συνοικία. Δυὸ λεπτά, παρακαλῶ

Ἔγραφε :

«Στὶς 11 τὸ πρωΐ, στὶς 11 ἀκριβῶς, ἀφοῦ διαλέξετε ἕνα καλὸ μῆλο, ἕνα μῆλο μεγάλο καὶ ὥριμο, θὰ τοποθετηθῆτε κάτω ἀπὸ τὸν ὀβελίσκο, ὕστερα θ' ἀναχωρήσετε μὲ βῆμα ἐλαφρό...»

—Ἐπιμένω, κυρία μου, μὲ βῆμα ἐλαφρό.

—Μάλιστα, δόκτωρ.

....μέχρι τοῦ Ἐτουάλ. Ἄφιξις εἰς τὸ Ἐτουάλ. Στάσις μικρὰ κάτω ἀπὸ τὴν Ἀψῖδα τοῦ Θριάμβου, ἀκριβῶς στὸ μέσον—εἶνε οὐσιῶδες, κυρία μου—καὶ ἀργὸ φάγωμα τοῦ μήλου. Ἐπιστροφὴ στὸ σπίτι, χωρὶς βιασύνη. Καὶ καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς πορείας νὰ μὴ σκέπτεσθε, παρὰ τὸ μῆλο, ποὺ φάγετε καὶ μόνον αὐτό. Ἄλλως τε θὰ ἐπαναλαμβάνετε ἀκαταπαύστως : «ἔφυγα ἀπὸ τὸν Ὀβελίσκο, πῆγα εἰς τὸ Ἐτουὰλ καὶ ἔφαγα τὸ μῆλο μου». Ἐλᾶτε νὰ μὲ ξαναδῆτε μετὰ ἕνα μῆνα, κυρία μου.

Ὁ θεραπευτὴς τῆς Λὰ Ροσὲλλ δὲν ἔκανε τίποτε διαφορετικό. Ἀνώρθωνε τὸ ἠθικὸ τῶν πελατῶν του καὶ τὸ ἐλαιόλαδο—ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶνε καλῆς ποιότητος—τοὺς ἐπέτρεπε νὰ ἐλπίζουν, καὶ ἂν ἀκόμη ἦσαν βαρειὰ ἄρρωστοι.

ΠΙΕΡ ΒΟΛΦ

Γιὰ νὰ περνᾶτε τὴν ὥρα σας

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΝ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ

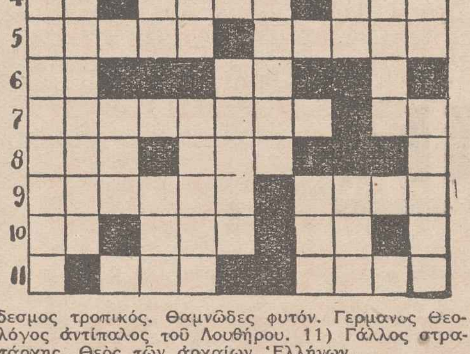

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1) Πολιτείας τῆς Βορ. Ἀμερικῆς. 2) Σούβλα. Γάλλος φιλόσοφος καὶ κριτικός. 3) Παράλιος πόλις τῆς Ἀκαρνανίας εἰς τὴν ὁποίαν ἔγινε μεγάλη ναυμαχία. 4) Γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου. Αἱ ρεύσεις. Μέτρον βάρους τῶν Βαλκανίων. 5) Ἔνδοξον κράτος τῆς Εὐρώπης. Ροπή. 6) Ἡ ψυχὴ μετὰ θάνατον εἰς τοὺς Αἰγυπτίους. Μέτρον ἐπιφανείας. 7) Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ. Παρακελευσματικὸν μόριον. 8) Ὄρος τῆς Κρήτης. Ἄνθος. 9) Τὸ ἱερὸν βιβλίον τῶν Μωαμεθανῶν. Τὸ Γερμανικὸν κράτος. 10) Σύνδεσμος τροπικός. Θαμνῶδες φυτόν. Γερμανὸς Θεολόγος ἀντίπαλος τοῦ Λουθήρου. 11) Γάλλος στρατάρχης. Θεὸς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1) Πολιτεία τῆς Βορ. Ἀμερικῆς. 2) Γάλλος σχολαστικὸς φιλόσοφος καὶ θεολόγος. 3) Νόμισμα τῆς Βουλγαρίας. Στοιχεῖον τῆς Φύσεως. 4) Ἀσθένεια. Πρόθεσις. 5) Ἀναγκαστικὴ εἰσφορὰ γιγνομένη ὑπὸ τῆς πολιτείας εἰς βάρος τῶν πολιτῶν. Παράλιος πόλις τῆς Τουρκικῆς Θράκης. 6) Ἁγία Ἀλκαλικὸν ἅλας. 8) Νότα. Θεά. 9) Θεὸς τῶν Ρωμαίων. Ἀγγλικὸν καὶ Ἀμερικανικὸν μέτρον ἐπιφανείας. 10) Ἄρθρον (θηλ. πληθ.). Χώρα τῆς Ἀσίας. 11) Αὐτὸ ποὺ κάθε γυναῖκα θέλει νὰ εἶνε (αἰτ. πληθ.). Ὁ ἄρχων ἀσιατικοῦ Κράτους.

ΠΑΥΛΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ

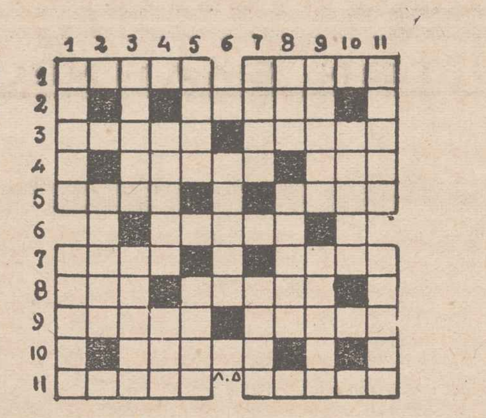

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1) Σιδηροῦν ὑπόθεμα ἐφ' οὗ σφυρηλατεῖται ὁ σίδηρος. Ἔχουν ἀποσυρθῆ τῆς κυκλοφορίας λόγῳ τῆς ζέστης. 2) Ἐργαλεῖον ἐκ σκληροῦ καὶ λείου λίθου, παραλληλόγραμμον ἢ τροχοειδές. 3) Γίγας τῆς ἀρχαιότητος.—Ἡ καθ' ὡρισμένον τρόπον κατάταξις ἢ τοποθέτησις. 4) Αἰσθάνεται βαθὺ αἴσθημα.—Πρῶτον συνθετικὸν ἄλλων λέξεων, δηλοῦν ὁμοιότητα καὶ ἰσότητα. 5) Καθαρίζω τὸ δάπεδον.—Οἱοσδήποτε κατὰ μέγεθος, ποσόν, ἕκαστον κλητ. (πληθυντ. θηλυκοῦ γένους). 6) Παρ' ἀρχαίοις, ἕκαστος τῶν μυθολογουμένων υἱῶν τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, οἵτινες εἶχον τεράστιον σῶμα καὶ παμμεγίστην δύναμιν. 7) Ἐπαρχία τῆς Κεφαλληνίας.—Φυλὴ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, ἡ κατοικοῦσα ἄλλοτε τὸ Περοῦ. 8) Σπρώχνω.—Πήλινα ἀγγεῖα πρὸς ἐναποθήκευσιν ἐν αὐτῷ ὕδατος, οἴνου, ἐλαίου κλπ. (ἀνορθογραφία). 9) Φωνή, ὁμιλία.—Μεγάλη ὠργανωμένη ἐπιχείρησις. 10) Ὁ εἰς τὸν Θεὸν ἀφιερωμένος καὶ εἰδικώτερον ἀσκητής, καθηγιασμένος ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. 11) Ἀσθένεια. Ὀνομασία μιᾶς τῶν ὁμοσπόνδων δημοκρατιῶν τῆς Γερμανίας, ἄλλοτε μεγάλου δουκάτου (γενική).

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1) Σαρκοφάγον ὄρνεον.—Σοφὸς νομοθέτης τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν. 2) Περιουσία, πλοῦτος. 3) Μᾶς εἶνε εἰς ὅλους ἀπαραίτητη μέχρι μιᾶς ὡρισμένης ἡλικίας. Προεκβολὴ ξηρᾶς εἰσχωροῦσα ἐντὸς τῆς θαλάσσης (ἔργον τεχνητόν). 4) Μέθοδος ἐπιστημονικὴ δι' ἧς ἐπιτυγχάνεται βαθμιαίως σκοπός τις. Πρῶτον συνθετικὸν πολλῶν καὶ διαφόρων λέξεων δηλοῦν ἰσότητα καὶ ὁμοιότητα. 5) Γνωστὸν ἔργον μεγάλου Γάλλου συγγραφέως. Ἄρρεν ἢ θῆλυ τέκνον, ἀνήλικος ἄνθρωπος. 6) Ἡ παλάμη τῆς χειρὸς μὲ συνεσφιγμένους τοὺς δακτύλους. 7) Τὰ πίνομεν. Ὁ δημιουργὸς τοῦ Κόσμου, (μετετοπίσθησαν μερικὰ γράμματα). 8) Πρόθεσις. Εὑρίσκονται εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ πλησίον τοῦ Θεοῦ. 4) Τὸ τέλος ἐνεργείας, ἢ γεγονότος. Θεότης τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς μυθολογίας εἰκονιζομένη πτερυγοφόρος (γενική). 10) Πατὴρ τοῦ Ἰακὼβ καὶ σύζυγος τῆς Ρεβέκκας. 11) Κῆπος μὲ δενδροστοιχίας, ἄνθη κλπ. Ὑπάρχουν τέσσαρες εἰς κάθε τράπουλαν.

Λ. ΔΕΠΟΛΛΑΣ

□□□

ΜΕΙΝΑΜΕ ΔΥΟ

Μείναμε δυό! ποιὸς παρακάτω ξέρει:
γιὰ μᾶς τί λέει τῆς μοίρας τὸ βιβλίο!
ποιὸς πρῶτος θὲ νὰ πάῃ 'ς τ' ἀνήλια μέρη,
ποιὸς μόνος θὲ νὰ μείνῃ ἀπὸ τοὺς δυό.

Ἂν οἱ μαῦροι νὰ ζοῦμε ἄτεκνοι γέροι
ἐπρόσταξε αὐστηρὸ θέλημα θεῖο,
τὸ χέρι τοῦ ἑνὸς τ' ἄλλου ἂς βαστάει τὸ χέρι
ὡς νὰ τ' ἀκούσῃ ἀναίσθητο καὶ κρύο.

Μιὰ τέτοια χάρη — ἂς μὴ ζηλέψουμ' ἄλλη—
τὴ λαύρα ποὺ βαθειὰ μᾶς ἔχει κάψει,
εἶνε, ἀδελφή, παρηγοριὰ μεγάλη!

Ἀχ! τὴν ἡμέρα ὅπου καὶ τούτη πάψει,
ἂν ἕνα μόνο δάκρυ ὁ κόσμος βγάλῃ,
τὸν ζωντανό, ὄχι τὸν ἄλλο, ἂς κλάψῃ.

Γ. ΜΑΡΚΟΡΑΣ

ΜΑΘΗΤΙΚΟΝ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ

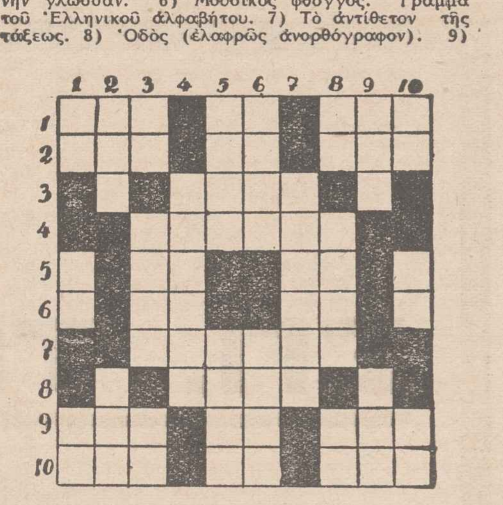

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1) Νομισματικὴ μονὰς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἄφηνε. Χειμερινὸν σπόρ. 2) Χωρὶς αὐτὸ θὰ ἦταν ἀλλοιώτικη ἡ μορφὴ τοῦ Κόσμου. Προσφώνησιν τῶν Ἑλλήνων μεταξύ των. Ἔτσι ἐκαλεῖτο ἡ Ἰωνικὴ διάλεκτος (παρ' ἀρχαίοις). 3) Διπλᾶ (ἀνορθόγραφον). 4) Κινηματογράφος.) 5) Πτηνοτροφικὸν προϊόν. Οὕτω καλεῖται τὸ ἔτος εἰς ξένην γλῶσσαν. 6) Μουσικὸς φθόγγος. Γράμμα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου. 7) Τὸ ἀντίθετον τῆς τάξεως. 8) Ὁδὸς (ἐλαφρῶς ἀνορθόγραφον). 9) Στρατιωτικὸν παράγγελμα. Τὸ ὑπάρχον. Ἐρωτιματικὴ ἀντωνυμία. 10) Ἐντός. Κτητικὴ ἀντωνυμία, θηλυκόν. Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία (οὐδ. πληθ.).

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1) Μαζί. Τὸ ἥμισυ γράμματος τοῦ Γαλλικοῦ ἀλφαβήτου, σημαῖνον : ὁ ὁποῖος εἰς τὴν Γαλλικήν. Ἀρχικὰ ἑταιρείας. 2) Καταφατικόν. Θάλασσα (ἀρχ.). 3) Ὑποθετικὸς σύνδεσμος. Στρατιωτικὴ μονάς. Ἄρθρον, δοτικὴ Ἑνικοῦ. 4) Κυρία αἰτία τελευταίου ἀλληλοφαγώματος Ἑλλήνων ἰατρῶν. 5) Ἀρχαία Θεά, αἰτιατ. ἑνικοῦ. Κυλώνειον. 6) Ἀρχικὰ Τηλεφωνικῆς Ἑταιρείας. Ὄχι γλυκειά. 7) Μεταφορικὸν μέσον ἀπηρχαιομέναν (οὐδέτερ. πληθυντικ). 8) Μουσικὸς φθόγγος. Πλῆξις. 9) Συμπλεκτικὸς σύνδεσμος. Ἀριθμητικόν. 10) Κλωστή. Τὸ ἕτερον ἥμισυ τοῦ γράμματος τοῦ Γαλλικοῦ ἀλφαβήτου τοῦ εἰς στήλην 1 καθέτως, καὶ σημαίνει εἰς τὴν Γαλλικὴν ποῦ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ν. ΔΟΞΑΣ

□□□

Λύσις Σταυρολέξων

δημοσιευθέντων εἰς τὸ προηγούμενον (24ον) φύλλον τοῦ «Παρνασσοῦ».

1) ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΥ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1) ΕΡΩΣ.—ΛΕΙΑ.—2) ΙΩΝΙΑ.—4) ΜΗΤΗΡ.—ΗΣΑΙΑ.—5) ΟΛΜΟΣ.—6) ΡΙΣ.—ΠΙΑ.—7) ΙΣΟΥΣ.—8) ΣΙΣΩΝ.—ΧΦΑΛΑ.—10) ΟΝΟΜΑ.—11) ΠΑΙΣ.—ΤΑΝΚ.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1) ΜΗΡΟΣ.—2) ΡΑΦΗ.—ΙΔΕΑ.—3) ΤΑΣΙΣ.—4) ΣΙΓΗ.—ΣΩΡΟΣ.—5) ΡΟΛΟΝ.—6) ΑΝΩ.—ΤΟΝ.—7) ΗΜΙΣΥ.—8) ΛΑΣΣΟ.—ΦΟΑΤ.—9) ΑΣΠΡΑ.—10) ΙΛΑΙ.—ΛΑΟΝ.—11) ΑΓΑΘΑ.

Λ. ΔΕΠΟΛΛΑΣ

2) ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ.—1) Ὄσσα. Ἀνία. 2) Ὄν. Ὀπή. Σά. 3) Σάδ. Αἴξ. 4) Ἰάσων. 5) Πῶς. Ὥρα. 6) Ὅς. Ἔαρ. Εἰ. 7) Σινᾶ. Ἄρης.

ΚΑΘΕΤΩΣ.—1) Ὄξος. Πούς. 2) Νά. Ὥς. 3) Δίς. 4) Ἀπό. Ἕνα. 5) Πάσχα, 6) Ἀφή. Ρέα. 7) Ἄνω. 8) Σί. Ρέ. 9) Ἅπαξ. Αἴας.

3) ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ.—1) Στρατός. 2) Ἡμέρα. 3) Μητέρα. Μή. 4) Ἄνω. Ἄμμος. 5) Ρίτα. Νί. 6) Τὰ Τόμ. 7) Ζύμη. Ξένο. 8) Ὡς. Ἀνήρ.

ΚΑΘΕΤΩΣ.—1) Σῆμα. Ζῶ. 2) Ἦν. Μῦς. 3) Ρήτωρ. 4) Ἄμε, Ἰτηὰ. 5) Τέρατα. 6) Ὅραμα. Ξή. 7) Σά. Τέρ. 8) Μόνον. 9) Χρήσιμος.

ΜΑΘΗΜΑ 24ον
ΤΟ 25ον ΕΙΣ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟΝ

ΑΙ ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

ΕΥΚΟΛΩΣ - ΔΩΡΕΑΝ
ΚΑΙ ΑΝΕΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ	ΑΓΓΛΙΚΑ	ΠΡΟΦΟΡΑ	ΓΑΛΛΙΚΑ	ΠΡΟΦΟΡΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	ΠΡΟΦΟΡΑ	ΙΤΑΛΙΚΑ	ΠΡΟΦΟΡΑ
γραμματικὴ	grammar	γκραῖμερ	grammaire	γκραμαὶρ	Grammatik	γκραμάτικ	grammatica	γκραμάτικα
ἄρθρον	article	ἀρτίκελ	article	ἀρτὶκλ	Artikel	ἀρτίκελ	articolo	ἀρτίκολο
οὐσιαστικὸν	substantive	σεμπστέντιβ	substantif	συμπσταντὶφ	Substantiv	ζούπσταντὶφ	nome	νόμε
ἐπίθετον	adjective	αἴντζεκτιβ	adjectif	ἀντζεκτὶφ	Adjektiv	ἀτγεκτὶφ	aggettivo	ἀτζετίβο
ἀριθμητικὸν	numerical	νιούμερικλ	numérique	νυμερὶκ	Zahlwort	τσάλβορτ	numerico	νουμέρικο
ἀντωνυμία	prenomen	πρίνουμεν	prénom	πρενὸμ	Pronomen	προνόμεν	pronome	προνόμε
ῥῆμα	verb	βέρμπ	verbe	βὲρμπ	Verb	βὲρπ	verbo	βέρμπο
ἐπίρρημα	adverb	αἴντβερμπ	adverbe	ἀντβὲρμπ	Adverb	ἀτβὲρπ	avverbio	αβέρμπιο
πρόθεσις	preposition	πρεπέζισιεν	préposition	πρεποζισιὸν	Praeposition	πρεποζιτσιὸν	preposizione	πρεποζιτσιόνε
σύνδεσμος	conjugation	κοντζιουγκέσιεν	conjugaison	κονζυγκαιζὸν	Konjunktion	κονγουκτσιὸν	congiunzione	κοντζιουντσιόνε
ἐπιφώνημα	exclamation	ἐξκλεμέσιεν	exclamation	ἐξκλαμασιὸν	jnterjektion	ἰντεργκεκτσιὸν	esclamazione	εσκλαματσιόνε
κλίσις	declension	ντεκλένσεν	déclinaison	ντεκλιναιζὸν	Deklination	ντεκλινατσιὸν	declinazione	ντεκλινατσιόνε
γένος	gender	τζέντερ	genre	ζιὰνρ	Geschlecht	γκεσλὲχτ	genere	τζένερε
ἀρσενικὸν	masculine	μέσκιουλιν	masculin	μασκυλὲν	maennlich	μένλιχ	maschile	μασκίλε
θηλυκὸν	feminine	φεμίνιν	féminin	φεμινὲν	weiblich	βάϊμπλιχ	femminile	φεμινίλε
οὐδέτερον	neuter	νιούτερ	neutre	νὲτρ	saechlich	ζέχλιχ	neutro	νέουτρο
ἀριθμὸς	number	νέμπερ	nombre	νὸυπρ	Zahl	τσὰλ	numero	νούμερο
ἑνικὸς	singular	σίνγκιουλερ	singulier	σενγκυλιὲ	Singular	ζίγκουλὰρ	singolare	σιγκολάρε
πληθυντικὸς	plural	πλιούρελ	pluriel	πλυριὲλ	Plural	πλούρὰλ	plurale	πλουράλε
πτῶσις	case	καίηζ	cas	κὰ	Fall	φὰλ	caso	κάζο
ὀνομαστικὴ	nominative	νομιναίτιβ	nominatif	νομινατὶφ	Nominativ	νόμινατὶφ	nominativo	νομινατίβο
γενικὴ	genitive	τζενίτιβ	génitif	ζενιτὶφ	Genitiv	γκένιτὶφ	genitivo	τζενιτίβο
δοτικὴ	dative	ντέϊτιβ	datif	ντατὶφ	Dativ	ντάτιφ	dativo	ντατίβο
αἰτιατικὴ	accusative	ἐκγιουτζέτιβ	accusatif	ἀκυζατὶφ	accusativ	ἀκουζατὶφ	accusativo	ακουζατίβο
σύμφωνον	consonant	κόνσονεντ	consomme	κονσὸν	konsonant	κονζονὰντ	consonante	κονσονάντε
φωνῆεν	vocable	βούκεμπλ	vocable	βοκὰμπλ	Vokal	βοκὰλ	vocale	βοκάλε
δίφθογγος	diphthong	ντίφθενγκ	diphtongue	ντιπτόνγκ	Diphtong	ντιφτὸνγκ	dittongo	ντιτόγκο
συλλαβὴ	syllable	σύλλεμπλ	syllabe	συλλὰμπ	Silbe	ζίλπε	sillaba	σίλαμπα
τόνος	accent	αἴξεντ	accent	ἀξὰν	Akzent	ἀκτσὲντ	accento	ατσέντο
ὀρθογραφία	orthography	ὀρθέγκρεφυ	orthographe	ὀρτογκρὰφ	Orthographie	ὀρτογκραφὶ	ortografia	ορτογκραφία